

МАРК ХИМЕНЕС

ТЕКСАСКА ИСТОРИЯ

Част 1 от „Джон Букман“

Превод от английски: Любомир Николов, 2014

chitanka.info

*На Лорънс (Лари) Райс-младши (1954–2009),
верен съпруг, баща, син, брат, приятел и юрист.*

*Лаикът смята, че конституционно е онова,
което харесва, а неконституционно — онова,
което не харесва.*

Върховен съдия
Хюго Л. Блек, 1971 г.

ПРОЛОГ

— Професоре... той има оръжие!

— Залегни, Рене!

Младата стажантка приклепна зад Бук.

— Проклет пришълец — възкликна мъжът с револвера, — идваш в нашия град да създаваш проблеми.

Тримата млади мъже воняха на бира, пот и тестостерон. Седяха на капака на каросерията на стар пикап; зад тях се въргаляха смачкани кутии от бира. Въоръженият беше по средата — небръснат, с обърната назад бейзболна шапка и работен гащеризон на голо, който разкриваше татуировката ККК на десния му бицепс. Държеше револвера с дясната ръка; явно това беше силната му страна. Вторият мъж държеше в лявата си ръка еднометрово парче водопроводна тръба и потупваше с нея по дланта на дясната като директор, който се готви да накаже училищния хулиган; значи бе левичар. Беше с маскировъчно кепе и потник и седеше отдясно на въоръжения. Третият не държеше нищо; той седеше отляво. Носеше сламена каубойска шапка и тениска с надпис „Не се закачай с Тексас“. Ровеше из прахта на паркинга с връхчетата на ботушите си.

Бук леко отстъпи вляво.

Двамата с Рене бяха обядвали с Роналд и сестра му в едно кафене до железопътната линия в квартала на чернокожите. Домакините бяха решили да ги изпратят до паркинга. Тримата мъжаги ги чакаха с определена цел. Пикапът им преграждаше пътя към мотоциклета. На задното стъкло висеше знамето на Конфедерацията. Някои хора продължаваха да живеят в миналото. Кланът все още бе жив в Източен Тексас; тия младежи бяха потомци на тримата куклуксклановци, които през 1998 г. бяха опозорили Тексас, като бяха влачили един негър до смърт зад пикапа си. Бук подозираше, че готвят на Роналд същата участ.

Въоръженият размаха револвера.

— Качвайте се с мацката на мотора и изчезвайте от нашия град. Ние пък ще заведем Рони на разходка до боровата гора и ще му напомним нещата от живота — черни момчета не се задяват с бели жени.

— Май не сте фенове на баскетбола, момчета.

— А пък ти си скапан индианец, нали?

Мургавият тен и лъскавата черна коса на Бук често караха хората да си мислят, че има индианска кръв, поне отчасти. Може и да имаха право. Като дете той си боядисваше лицето и си представяше, че е велик вожд на команчите. Сега моментът напомняше донякъде сцена от филм за каубои и индианци. Но лицето на Бук не беше нашарено; косата му беше твърде дълга за човек с неговата професия, беше облечен с джинси, ботуши и черна тениска. Тия момчета вече бяха настървени от алкохола и вродения си расизъм, но той все пак се опита да разрежи напрежението.

— Е, може и да имам малко кръв от команчите, но...

— Много кръв ще има по теб, ако не си качиш на мотора кльошавия задник, индианче нещастно!

Бук беше висок над метър и осемдесет, но тежеше само седемдесет и осем килограма, тъй че изглеждаше слаб, особено в сравнение с тези три грамади от плът. Те бяха едри, мускулести, по на двайсет и няколко години и заредени с твърде много алкохол, за да се поддадат на разумни увещания или умерен физически натиск. Той беше мършав и вече на трийсет и пет. Но имаше други умения.

— Роналд — каза Бук, без да откъсва очи от въоръжения, — вие с Дарлин си тръгвайте.

Роналд застана пред сестра си.

— Няма начин, професоре.

— Ти току-що излезе от затвора. Не ти трябва да се замесваш.

— Оцелях седемнайсет години в пандиза. Знам как да се бия. Ти си преподавател по право.

Роналд Уестбрук бе лежал седемнайсет години в затвора заради престъпление, което не беше извършил — жестоко изнасилване. На бяла жена. В Източен Тексас. Пред съда не бе представена нито ДНК, нито каквото и да било друго вещественно доказателство. Но все пак го осъдиха само защото също като извършителя беше чернокож, малко под трийсетте и с татуировки по гърдите. В гимназията Роналд беше

звезда в отбора по американски футбол, но мечтата за професионална кариера бе рухнала след една травма на коляното. Никога не бе нарушавал закона, но същият този закон го бе осъдил да прекара остатъка от живота си зад решетките на щатския затвор.

И не само него.

През последното десетилетие петдесет чернокожи мъже бяха освободени от тексаските затвори, след като ДНК анализът бе доказал невинността им. Роналд не беше сред тях. Преди седемнайсет години ДНК анализът не спадеше към стандартните полицейски процедури в този малък тексаски окръг. Осъдиха го само въз основа на показанията на жертвата; тя го посочи с цялата възможна увереност пред заседателите в съдебната зала. Проучванията обаче показват, че свидетелствата на очевидци почти винаги са ненадеждни; изпадналата в ужас жертва, в която е насочен пистолет, не помни ясно почти нищо. Страхът заслепява. Но местният прокурор прати поредния чернокож в затвора и си спечели поредния мандат. Роналд Уестбрук се примири с мисълта да умре зад решетките.

Докато сестра му не написа писмо на професор Джон Букман.

Бук и Рене пристигнаха в Източен Тексас с неговия „Харли Дейвидсън“. Откриха, че през онази вечер Роналд наистина бе правил секс с бяла жена, но не с жертвата; по време на предполагаемото изнасилване той беше в леглото на Луиз Паркър, уважавана градска вдовица, която се бе запознала с него в църквата, където работеше. Тя беше самотна; той беше чистач. Двамата споделяха обич към Библията и един към друг. Но Луиз не смееше дори да си помисли за позора, който трябваше да изтърпи в градчето, ако дадеше показания, че е спала с чернокож. Затова само гледеше мълчаливо как осъждат Роналд на доживотен затвор.

Сега идваше краят на нейния живот.

Тя имаше рак на гърдата в последен стадий. Седемнайсет години бе пазила тайната, а Роналд така и не бе я издал.

— Професоре, аз съм израснал в този град. Знам го какъв е. Тя щеше да бъде осъдена на нещо по-лошо от затвор — каза той, когато Букман го попита защо.

Сестра му знаеше, че е имало жена, но нито името, нито цвета на кожата ѝ; затова Бук и Рене се заеха да проучат нещата. Проследиха живота на Роналд от футболното игрище до църквата. Научиха за Луиз.

Посетиха дома ѝ, но нейният син, вече уважаван в града адвокат, отказа да разговаря с тях или да ги допусне до майка си.

Намериха я в болницата.

Тя също отказа да говори. Сестрата се обади на сина ѝ, а той повика шерифа. Бук трескаво мислеше как да накара Луиз да признае истината. Шерифът дойде и им сложи белезници. Докато ги дърпаше към вратата, Рене се разплака и извика на Луиз:

— Майка ми умря, без да се извини.

Луиз обърна очи към Рене и немошно вдигна ръка към шерифа.

— Какво е направила?

— Изневери на баща ми! На всички ни!

Луиз се просълзи. Тя махна с ръка на шерифа и направи на Рене знак да се приближи.

— Съжалявам — каза тя. — За онова, което причиних на Роналд.

Луиз Паркър се покая преди срещата си със Създателя. Тя разкри своята тайна пред камерата. Две седмици по-късно Роналд Уестбрук се прибра у дома. Косата му беше прошарена, тялото състарено, но ръкостискането му си оставаше твърдо. Той благодари на Бук и изплати хонорара му. Сестра му прегърна Бук и се разплака. Роналд прости на Луиз преди смъртта ѝ. Те бяха единствените на нейното погребение; синът ѝ не дойде. В града нямаше празненства по случай завръщането на Роналд. Бук знаеше от опит, че повечето хора в малките градове, дори и добрите, предпочитат миналите неправди да си остават в миналото. А други бяха само на едно поколение от белите качулки. Като тези тримата.

Бук се обърна към младежа с пистолета.

— Роналд и Дарлин си тръгват сега.

Младежът изплю сдъвквания тютюн, после стана. Беше висок поне метър и деветдесет.

— Имаш много здраве. Нищо не зависи от теб, индианче. Мисля, че днес моят магнум взема решенията.

„Магнум 357“ е един от най-мощните револвери, произвеждани в Америка, тоест в целия свят. В съзнанието на Бук се очерта един от възможните варианти — младежът стреля от упор в гърдите му, тежкото оловно парче пронизва гръдната кост, разкъсва сърцето, пробива в гърба му дупка колкото юмрук, после улучва и убива Рене; след това кретенът обръща цевта към Роналд и Дарлин, прикрита зад

брат си. Два изстрела и четиримата щяха да бъдат мъртви. Един изстрел от подобно оръжие преди двайсет и една години бе убил бащата на Бук.

— Рони идва с нас — каза въоръженият. — Имаме недовършена работа с него. И с хубавата му сестричка.

Дарлин излезе иззад Роналд, вдигна очи към младежа и явно го позна.

— Чакай. Аз те познавам. Ти си Дюи Рандъл. Заедно ходехме на училище. Ти вечно ме зяпаше. Тогава не се занимаваше с тия клановски щуротии.

Дюи я изгледа свирепо.

— Ако някоя чернилка... — Той наведе очи. Изражението му омекна, сякаш от притеснение. Гласът му стана по-тих. — Ако черен мъж изнасили майка ти, няма как да не се промениш.

— Твоята майка посочи Роналд в съда. Тя каза, че я е изнасилил.

Лицето и гласът на Дюи отново загрубяха.

— Изнасили я. Сега хората казват, че била лъжкиня. Аз пък си мисля, че Рони и оная мъртва жена са лъжците. Може би ако отведем Рони в гората, ще си признае... или ще гледа как правим с теб онова, което е направил с майка ми.

Роналд направи крачка към Дюи, но Бук протегна ръка да го спре. Вгледа се в очите на Дюи Рандъл и видя там същата пустота, която бе виждал само веднъж в очите на осъден убиец преди екзекуцията.

— Това няма да стане.

— Аз нямам какво да губя, индианче. Готов съм да умра. А ти?

— И аз.

Дюи го огледа замислено.

— Не те ли е страх да умреш?

— Страх ме е да не живея.

— Каква е разликата?

— Да не живееш е по-страшно, отколкото да умреш.

— Добре. Защото сега ще умреш, смахнато копеле.

— Синко... ти не знаеш какво е „смахнат“.

Дюи вдигна магнума към главата на Бук, който очакваше тъкмо това. В съзнанието си вече беше проиграл трите движения, за да обезоръжи Дюи; всичко стана за по-малко от две секунди, но светът

сякаш застина, когато той замахна с разтворената си дясна длан нагоре към китката на противника, отбивайки пистолета от лицето си. Прогърмя изстрел. Рене изпищя. Бук завъртя лявата си ръка и сграбчи Дюи за китката. Каноните на бойните изкуства повеляваха сега Бук да изтегли ръката с оръжието надолу покрай лявото си бедро и да наведе главата на Дюи в удобна за удар позиция, но това би отвело пистолета по-близо до Рене. Затова Бук рязко дръпна оръжието нагоре, което приближи главата на Дюи достатъчно близо за удар в слепоочието. Бук сви дясната си ръка, хвърли се върху по-високия противник, стовари лакът в лявото слепоочие на Дюи и го зашемети. Револверът рухна на земята, последван от тялото на Дюи Рандъл. Бук ритна оръжието настрана, завъртя се и зае позиция за ръкопашен бой срещу мъжа с тръбата. После подхвърли на стажантката си, която стоеше зад него.

— Добре ли си, Рене?

— Аха — отвърна плах глас.

— Роналд? Дарлин?

— Добре сме, професоре. Но как успя...

Лицата на другите двама младежи подсказваха, че алкохолът или самолюбието не ще им позволят да отстъпят. Бук си помисли, че за това е виновна битката при Аламо. Нито един самоуважаващ се тексасец — или поне нито един самоуважаващ се пиян тексасец — не се предава без бой. Младежът с потника връхлетя срещу Бук с тръбата; тръгна напред с левия крак и замахна, сякаш отбиваше топка на бейзболното игрище. Бук приклезна под тръбата, завъртя крак, подкоси противника и му нанесе саблен удар в носа, докато онзи падаше назад. Младежът се сгърчи, стискайки счупения си нос, от който шуртеше кръв. Бук се завъртя към третия. „Не се закачай с Тексас“ замръзна над повалените си приятели. Обмисляше възможностите.

— Недей — каза Бук.

Младежът го послуша.

Изстрелът бе привлякъл тълпа зяпачи от близкото кафене, а в далечината виеше полицейска сирена. Засега Роналд и Дарлин щяха да са в безопасност. Бук се обърна към стажантката си; тя бе клекнала, сякаш изричаше последна молитва. Той се наведе, хвана я за раменете и я вдигна. Тя изглеждаше замаяна.

— Рене, всичко е наред. Вече си в безопасност. Нали казах, че винаги ще те пазя.

Той ѝ помогна да се настани върху задната седалка на големия мотоциклет. Преметна крак и изправи машината. Рене се притисна към него и здраво го прегърна през кръста; той усети, че тялото ѝ трепери.

— Мислех, че преподаваш право — каза Роналд.

— Така е.

— Никога не съм виждал университетски преподавател да се бие така.

— От индианската кръв е.

Бук стисна ръката на Роналд, после стартира двигателя, превключи на скорост и подкара на запад по магистралата за Остин. С бойния вик, който нададе, би се гордял всеки индиански вожд.

1

Един месец по-късно

— Професор Букман...

— Отговорете на въпроса.

— Но, професоре...

— Госпожице Едуардс, имате ли конституционно право да вземате хапчета, или не?

— Не ми пука.

— Не ви пука дали имате право на противозачатъчни?

— Не. — Тя сви рамене. — Аз съм лесбийка.

Бук въздъхна. Умът му подсказваше цял списък от язвителни отговори — не заради сексуалната ѝ ориентация, а заради липсата на интерес — но той предпочете да премълчи. Дори един щатен преподавател по право трябваше да внимава на лекциите си в днешно време, когато всеки мобилен телефон и лаптоп можеше да се използва като видеокамера; днешната му лекция можеше още до вечерта да се превърне в хит в „Ютюб“. Затова той отмести очи от госпожица Едуардс и потърси сред морето от лица друга студентка, която да прояви интерес или поне желание да отговори на неговите въпроси пред стотина други студенти. Повечето бяха залегнали зад лаптопите, уверени, че професор Букман няма да използва преподавателската си власт, за да ги унижи пред колегите им. Времената на преподавателите по право с костюми и папийонки — Бук носеше джинси, ботуши и тениска (с надпис „Искам единствено Мрежата“ под картинка на хамак между две палми) — и използващи сократическия метод, за да тъпчат главите на учениците си, бяха отдавна отминали. Студентите, плащащи по трийсет хиляди долара на година (двойно повече в частните университети) изискваха по-благ и деликатен подход. Бук ги подтикваше да участват в обсъжданията, но без принуда.

Макар това да изглеждаше неособено насърчително за бъдещите юристи, той знаеше, че не всеки е склонен да търси внимание.

Госпожица Гардза обаче бе склонна.

Тя търсеше внимание. Настояваше за внимание. Седеше на първия ред точно пред Бук, за да си осигури неговото внимание. Тя вдигна ръка и гордо изпъчи гърди не за да покаже на хубавия професор женствените си атрибути, а за да изтъкне девиза, отпечатан с едри черни букви върху бялата ѝ тениска: АКО ИСКАХ ПРАВИТЕЛСТВО В УТРОБАТА СИ, ЩЯХ ДА ИЗЧУКАМ СЕНАТОР. Несъмнено беше избрала това облекло в чест на днешната тема по конституционно право, записана в учебната програма на курса: „Правото на личен живот и репродуктивните права на жените“. Бук се възхищаваше на страстта на госпожица Гардза към социалната справедливост, но след като от осем месеца я гледаше по четири пъти седмично на първия ред с вечно размахана ръка в стремежа да изложи пред курса политическите си възгледи, вече малко започваше да му омръзва. И все пак тя си оставаше най-удобното му средство да провокира всеобщо обсъждане.

— Госпожице Гардза, имате ли конституционното право да вземате хапчета?

— Имам го и още как!

— Защо?

— Защото в делото „Гризуолд срещу Кънектикът“ Върховният съд смята, че правото на личен живот според Декларацията за правата...

Бук вдигна длан.

— Споменава ли се изрично правото на личен живот в Декларацията за правата, в първите десет поправки на Конституцията?

— Не. Но Върховният съд го открива в полусянката, в светлия кръг около Декларацията за правата...

— Полусянка? Светъл кръг? Какво е това, госпожице Гардза?

— Ами... не съм много сигурна.

— Проверете.

Докато тя тракаше на лаптопа, Бук седна на бюрото си и огледа стоте първокурсници, зайците, които вече приключваха прехода си от човешки същества към юристи — насядали пред него в амфитеатралната зала 2.138 на Юридическия факултет към Тексаския университет. Те посещаваха неговия курс по конституционно право само защото беше задължителен; трябваше им заверка, за да получат диплома. Студентите предпочитаха да проучват деветте милиона думи

на данъчния кодекс и правилника за приложението му, защото животът им щеше да мине сред тези думи. Различните разрешения и забрани, правилници и указания, родени от енергично лобиране и твърде удобно оцветени в сиво вместо в черно и бяло даваха основа за адвокатското творчество.

Много юридически кариери бяха изковани по сивите граници на закона.

Но не и неговата. Той никога не бе изпитвал влечение към думите, дефиниращи печеленето на пари. След едно прочитане на Конституцията — 4543 думи, или 7591 заедно с двайсет и седемте поправки — още в първи курс Бук бе разбрал, че ще изживее юридическата си кариера сред текстовете на Джеймс Мадисън. На двайсет и две години се бе влюбил в Конституцията и тази любов продължаваше и до днес. „Ние, Народът на Съединените щати, целейки да създадем по-съвършен Съюз, да утвърдим справедливост, да осигурим вътрешно спокойствие, да обезпечим съвместна отбрана, да повишим всеобщото благосъстояние и да осигурим благата на свободата за самите нас и за нашите потомци, съставяме и приемаме настоящата Конституция на Съединените американски щати.“

Как да не се влюбиш в такива думи?

Но колкото и да се стараеше — а той наистина се стараеше по един час всяка сутрин от понеделник до четвъртък — Бук не успяваше да вдъхне обич към Конституцията у тези студенти, мислещи единствено за пари. Ако Конституцията беше страница във Фейсбук, малцина от тях биха отбелязали, че я „харесват“. Неколцина биха я следили в Туитър. В днешно време явно не се котираха възвишени правни идеи като свобода и справедливост. Това бяха понятия, за които четеш в справочниците, а не права, за които се бориш в реалния свят. Днешните студенти не бяха деца, а внуци на епохата на борбите за граждански права. Родени преди двайсет и три-четири години, те бяха израснали във времена на охолство и гарантирани права, облагодетелствани от борби, водени преди тяхното раждане. И поради това се вълнуваха преди всичко от перспективите си за работа след дипломирането, като повечето се надяваха да станат добре платени корпоративни служители.

Кой друг може да плаща по хиляда долара на час?

И това бе ролята на юридическите факултети: да отглеждат екипи за елитните правни фирми. Отличните студенти бяха ценна стока в адвокатския бизнес. Обменна монета. Университетите отправяха най-добрите и най-умните към лъскави кабинети в небостъргачите из цялата страна. В замяна адвокатските фирми спонсорираха катедри във факултетите, така че програмата да съответства на корпоративните интереси, предлагайки курсове като „Корпорации“, „Корпоративни финанси“, „Корпоративно управление“, „Корпоративно и акционерно облагане“, „Федерално данъчно облагане на корпорациите“, „Корпоративни и застрахователни закони и дейности“, „Корпоративни закони, финанси, гаранции и регулации“, „Сливане и закупуване на фирми“ и, разбира се, „Документни престъпления“.

Дори това поколение на новото хилядолетие разглеждаше правната диплома като гаранция за успех. Повечето от тях, най-вече синовете и дъщерите на работническата класа, избираха юридическото образование, защото родителите им не бяха успели да го направят. Вземаха назаем сто хиляди долара, за да финансират обучението си по право в Тексаския университет (наполовина по-евтино от Харвард), защото адвокатската диплома все още представляваше мощно средство за социален напредък в Америка, начин да изпреварят останалите. Да успеят. Да имат по-добър живот. Може би дори да забогатеят.

Другите, синовете и дъщерите на заможното малцинство, просто се нуждаеха от позиция в живота — място, където да бъдат, когато не са в някой елитен клуб.

На пръсти се брояха онези, които все още идваха в Юридическия факултет с желание да променят света. Като госпожица Гардза например. Тя изгаряше от политически амбиции.

Госпожица Гардза зачете от монитора на лаптопа си:

— Според Енциклопедията на Уебстър това е „частична или несъвършена сянка извън пълната сянка на непрозрачно тяло например планета, където лъчите от източника на светлина проникват само отчасти“.

— Сянка? — каза Бук. — Хайде да изясним: значи Върховният съд е открил право на личен живот в сенките на Декларацията за правата, където се е спотайвало почти сто и осемдесет години?

— Така казват.

— Но аз мислех, че Декларацията за правата изброява всички човешки права, гарантирани от Конституцията?

— Не е така.

— Обяснете, моля.

— Законодателите са предусещали, че десните републиканци...

— През хиляда седемстотин осемдесет и девета година?

— ... ще четат Декларацията за правата като пълен и изчерпателен списък на човешките права, затова Джеймс Мадисън добавил Деветата поправка именно за да отрече подобно тълкуване.

— А Деветата поправка какво гласи?

Тя зачете:

— „Изброяването в Конституцията на определени права не трябва да се тълкува като отричане или подценяване на други принадлежащи на народа права.“

— В превод: законодателите са искали да изяснят, че народът има и други права, макар да не са споменати конкретно в Декларацията, така ли?

— Да.

— А в делото „Гризуолд“ съдът постановява, че едно от тези неспоменати права е правото на личен живот. Съдът отхвърля щатски закон, забраняващ използването на противозачатъчни средства, като заявява, че това решение — да забременее или не — е част от личния живот на жената. Че правителството няма думата в едно толкова лично решение.

Господин Бренан, също седнал на първия ред, вдигна ръка. Той се мъчеше да запише на лаптопа си всяка дума от всяка лекция на Бук и приличаше по-скоро на съдебен стенограф, отколкото на студент.

Бук кимна.

— Професоре, как го казахте след „да забременее или не“?

— Господин Бренан, не е задължително да записвате лекциите ми дословно. Просто слушайте. Или още по-добре, участвайте.

Ръцете на господин Бренан увиснаха над клавиатурата.

Както винаги, Бук отстъпи.

— Казах: „това решение — да забременее или не — е част от личния живот на жената. Че правителството няма думата в едно толкова лично решение“.

Господин Бренан трескаво затрака по клавишите.

— Записах го. Значи решението по делото „Гризуолд“ е...

— Господин Бренан, това е конституционно право, а не граждански процесуален кодекс. Не се опитвайте да научите конкретни съдебни правила. Опитвайте се да разсъждавате самостоятелно, което, за жалост, малцина от вас ще вършат в частната си адвокатска практика.

Господин Бренан го гледаше невинно в очите. Бук отново отстъпи.

— Решението по делото „Гризуолд“ гласи, че в Декларацията за правата съществува неписаното, но фундаментално право на личен живот и една щатска забрана за употреба на противозачатъчни средства от брачната двойка нарушава това право. Което Върховният съд разшири и към небрачните двойки в делото „Айзенщад срещу Беърд“ през хиляда деветстотин седемдесет и втора.

Господин Бренан продължаваше да трака. Носеше фланелка на „Ред Сокс“ и шапка с козирката назад. Беше един от синовете на работническата класа и си бе поставил за цел да завърши сред горните десет процента от курса, да постъпи в голяма фирма, да си изплати студентския заем и да заживее по-добре от баща си, обикновен бостънски полицай. Господин Бренан не бе успял да постъпи в Харвард, затова бе дошъл да учи право на юг. Сега седеше с наведена глава и мислеше за изпитите, докато пръстите му танцуваха по клавишите.

Бук се обърна към целия курс.

— Решението по делото „Гризуолд“ е от хиляда деветстотин шейсет и пета. Осем години по-късно съдиите вземат може би най-оспорваното решение в историята на Върховния съд: „Роу срещу Уейд“. В „Гризуолд“ съдът заявява, че една жена има фундаменталното право да не забременее. В „Роу“ съдът казва, че жената има фундаменталното право да прекъсне бременността. Господин Стантън, кой е бил ответник по делото „Роу“?

Господин Стантън седеше на най-горния ред, килнал стола си към стената и облечен както се полага на богато момче. Пръстите му потропваха по мобилния телефон. Пращаше есемеси на лекция по конституционно право! Бук отново успя да се сдържи. Господин Стантън беше умен, богат и се държеше в съответствие с ролята си. Баща му беше старши партньор в голяма хюстънска фирма, която

спонсорираше две катедри в Юридическия факултет. Нищо чудно че господин Стантън се държеше по-скоро като акционер, отколкото като студент. Преходът от университета към местния кънтри клуб щеше да бъде безупречно гладък за Е. Роджър Стантън-младши.

— Господин Стантън, ако имате малко свободно време, бихте ли отговорили на въпроса?

Господин Стантън не вдигна очи от телефона си.

— Извинявайте, професоре, тъкмо продавах акциите си от Фейсбук. Ответник е бил Хенри Уейд, областен прокурор на Далас.

— А кой е бил ищецът?

Без да прекъсва заниманието си, господин Стантън отговори:

— Норма Маккорви, наричана още „Джейн Роу, неомъжена бременна жена“.

— Как се казва нейният адвокат?

— Тъъ... не знам.

— Прочетете решението.

Господин Стантън вдигна очи към лаптопа си.

— Сара Уелингтън.

— Къде е завършила право?

— Не пише.

— Някой да знае?

Никой не знаеше.

— Дори и вие ли, госпожице Гардза?

Тя разпери ръце.

— Родена съм едва през деветдесета година.

Продължавайки да изпраща съобщения, господин Стантън подметна:

— Майка ви не е ли знаела, че през деветдесета година абортът е законен дори и в Дел Рио?

— Не е смешно, господин Стантън.

Но курсът го сметна за смешно; и на тях започваше да им писва от госпожица Гардза. Тя беше родом от бедно семейство на мексиканската граница; с господин Стантън стояха в противоположните краища на социално-икономическия спектър. Бе постъпила в Тексаския университет като онеправдано момиче; завършваше го като яростна феминистка. Бук често я виждаше да агитира за правото на аборт в дискуссионната зона на студентското

градче. Накрая той сам отговори на своя въпрос — нещо, което често се налагаше на преподавателите по право.

— Сара е учила в нашия факултет. Дипломира се през хиляда деветстотин шейсет и седма година. Само четири години по-късно участвала в „Роу срещу Уейд“ и станала най-младият адвокат, печелил дело пред Върховния съд.

Студентите се усмигнаха, сякаш можеха да впишат нейната победа в собствените си автобиографии. Госпожица Гардза изглеждаше особено горда. Може би като студентка по право Сара бе изгаряла от същото желание да промени света. И определено го бе променила; някои биха казали към по-добро, други към по-лошо, но никой не би оспорил, че го е променила. Бук бе спечелил две дела за обиск и конфискация пред Върховния съд. И двете бяха основополагащи — всяко дело във Върховния съд е такова — но не промениха света.

— Господин Стантън, кой закон е оспорила ищцата?

Младежът продължи да пише. Не вдигна очи от телефона.

— Тексаския закон, обявяващ всеки аборт за престъпен, ако не е необходим, за да се спаси животът на майката.

— И какво е решил Върховният съд?

— Че законът нарушава правото на Роу на личен живот, следователно е противоконституционен.

— Господин Стантън, къде се споменава абортът в Декларацията за правата?

— Никъде.

— Защо?

Госпожица Гардза не можа да се въздържи.

— Защото Конституцията е написана от бели расисти и женомразци, които са притежавали роби и не са позволявали на жените да гласуват!

Господин Стантън измърмори нещо за жените и приятелчетата му от последния ред се разхилиха. Бук не защити госпожица Гардза. Тя нямаше нужда от помощ. Завъртя се на стола и насочи пръст (не средния) към господин Стантън.

— Дните ти са преброени, Стантън! Апартейдът в Америка си отива. Радвай му се, докато можеш.

— Непременно. След месец ще лежа край басейна в кънтри клуба, обкръжен от бели момичета.

— И ако някое от тях забременее, богатият ти татко ще плати за аборта. Когато бедните черни или мексикански момичета забременяват, баща ти иска да раждат насила. Петдесет милиона аборта от онова дело досега — готов ли е баща ти да плаща повече данъци за издръжката на тези бебета?

Стантън-старши беше виден и много богат тексаски републиканец.

— Не, но ще го накарам да ти осигури доживотен абонамент за аборт. Бога ми, и една Ирма Гардза на тоя свят е повече от достатъчно.

Стантън-младши плесна длан с един от приятелите си. По липсата на съдийско чукче Бук подритна катедрата и редът скоро бе възстановен. Беше предупредил студентите, че неговите лекции са зона за интелектуални престрелки, също като във Върховния съд, но по-културни.

— Господин Стантън, щом Конституцията не казва нищо за абортите, как Върховният съд е решил, че жената има конституционно право на аборт?

— Открили са го.

— Къде?

— В правото на личен живот.

— Същото право на личен живот, което са открили в „Гризуолд“?

— Аха.

— Значи още едно неспоменато право, което се е спотайвало в сенките?

— Кой знае?

— Но както изтъкна госпожица Гардза, намерението на Деветата поправка е било да изясни, че има и други права, които не се споменават в Декларацията, но все пак са защитени от Конституцията. В делото „Гризуолд“ съдът отсъжда, че едно от тези неспоменати права е правото на личен живот. Господин Стантън, абортът не е ли друго такова право?

— Не. Абортът не е бил неспоменато право на хората по времето, когато се е ратифицирала Декларацията за правата. Всъщност е бил углавно престъпление във всеки един щат на Съюза.

Госпожица Гардза скочи и се завъртя към господин Стантън. Дебатът се развихряше.

— Глупости, Стантън! Върховният съд казва, че абортът не е углавно престъпление.

— Излъгали са. Единствените цитирани от съда източници са две статии, писани от юриста на една група в подкрепа на абортите, а тия статии отдавна са опровергани като изопачаване на гражданското законодателство. За да оправдаят насилственото налагане на политическите си цели над Конституцията, либералните съдии изкривяват историята, като приемат гледната точка на един пристрастен автор.

— Историята е именно гледна точка — заяви госпожица Гардза. — Обикновено я пишат бели мъже с враждебно отношение към жените и малцинствата. Правото на аборт е поредното неспоменато право от Конституцията, защото жените не са участвали в Конституционния конвент. Женските гласове не са били чувани по онова време, господин Стантън.

— Слава богу.

Кое то предизвика дюдюкане откъм женската половина на курса. Бук пак подритна катедрата и направи на госпожица Гардза знак да седне.

— Господин Стантън, какво е ключовото решение на делото „Роу“?

— Че правото на личен живот включва и правото на аборт.

— Не.

Господин Стантън се навъси.

— Госпожице Гардза?

— Че преди нероденото дете да бъде жизнеспособно, държавата не може да защитава законните му интереси.

— Да, съдът изказва подобно мнение, но това ли е ключовото решение по случая?

Никой не рискува да се обади.

— Хайде, хора, чели сте делото. Мислете.

Всички залегнаха зад лаптопите.

— Знам, че сте там. Можете да се криете, но не можете да избягате, поне още... — той погледна часовника на стената — ...

петнайсет минути. Жизнеспособността ли е ключовото решение по делото „Роу“?

— Не — обади се анонимно гласче.

— Кой го каза?

Бук потърси човешко лице сред лаптопите.

— Хайде, признай си.

Изад един лаптоп бавно се надигна ръка.

— Госпожице Робъртс? Вие ли бяхте?

— Да...

Госпожица Робъртс надникна иззад лаптопа си на шестия ред. За пръв път проговаряше на лекция.

— Госпожице Робъртс, добре дошли в обсъждането. Е, какво е било ключовото решение по делото „Роу“?

Госпожица Робъртс приличаше на плаха гимназистка, която никога не е излизала на среща и внезапно футболният герой на училището я кани за абитуриентския бал. Тя хвана кичура коса, увиснал пред лицето ѝ, и го отметна зад лявото си ухо. Намести очилата си с показалец. Въздъхна дълбоко, после заговори едва чуто сред стихналата аудитория.

— Че според Конституцията едно неродено дете не е живо човешко същество в който и да било момент преди раждането. Както казва съдия Стивънс, то е, цитирам, „развиващ се организъм“. Следователно Конституцията не предлага каквато и да било защита на нероденото дете.

— Правилно. Моля, продължавайте.

— Четиринайсетата поправка гласи, цитирам, „никой щат няма право да лишава личността от живот, свобода или имущество без съответния съдебен процес, нито пък да отказва на което и да било лице под негова юрисдикция съответната закрила на закона“. Тоест, ако нероденото дете беше „лице“, Роу щеше да загуби делото, защото Четиринайсетата поправка изрично би защитила правото му на живот. И така, за да открие правото на аборт, Върховният съд е трябвало най-напред да отсъди, че едно неродено дете не е „лице“ според Конституцията. Точно така са решили: нероденото дете не е живо човешко същество и поради това абортът не е отнемане на човешки живот.

След осем месеца лекции по конституционно право госпожица Робъртс най-сетне бе открила, че има дар слово. Поредната малка победа на професор Джон Букман.

— Следователно?

— Следователно, ако нероденото дете не е живо човешко същество, то какво расте в майчината утроба — зеленчук ли? Кучетата и котките също не са лица според Конституцията, но имаме закони, които ни забраняват да ги убиваме за забавление. И това решение изглежда особено жестоко, вземайки предвид по-ранното решение на Върховния съд, че корпорациите отговарят на определението за лице според Четиринайсетата поправка и следователно имат право на пълна конституционна закрила.

Господин Стантън се обади от последния ред:

— Както казва моят старец, „корпорациите и те са хора“.

Кое то предизвика нов смях. Бук пак подритна катедрата.

— Колеги, това е важно. Госпожица Робъртс напипа нещо. Слушайте. — Той се обърна към госпожица Робъртс. — Значи според Конституцията корпорациите имат повече права, отколкото едно неродено дете?

— Да. Фактически един камък има точно толкова конституционни права, колкото и едно неродено дете.

— Почти сте на финала, госпожице Робъртс. Сега ни кажете защо е толкова важно това конкретно решение.

— Защото ни кара да се питаме дали сме важни. Кара ни да се питаме за мястото си в цялостната картина. Дали човешките същества заемат особено място във Вселената, или сме просто животински вид, еволюирал до по-високи познавателни способности, отколкото, да речем, шимпанзетата? Когато нашият най-висш съд заявява, че човешките същества нямат абсолютно никакви права, преди да се родят, това отправя нероденото дете към същия конституционен статус като някой червей, домати или...

— Камък?

— Да.

— И вие смятате, че сте по-важна за Вселената от камъка.

— Надявам се.

— Какви са възможните правни последствия от това решение?

— Ами ако нероденото дете има генетичен дефект? Може ли правителството да принуди жената да абортира, за да избегне разходите по бъдещото лечение на това дете? Ами ако правителството реши да се пребори с бедността, като наложи задължителни аборти както в Китай? Обществените училища в Ню Йорк дават на осмокласнички хапчета за аборт без разрешение на родителите им. Когато нашият най-висш съд заявява, че неродените човешки същества не са „лица“ според Конституцията и могат да бъдат убивани безпрепятствено, но корпорациите, които произвеждат оръжия за убийство на милиони живи хора, са „лица“ с конституционни права, аз питам: кои са тези хора? Защо имат правото да решават кой е човек и кой не? Кой ги е избрал за Господ? Откъде знаем, че са прави? Ако са прави, то кои сме ние и какво е мястото ни във Вселената? Нима човешкият живот не е нищо повече от биологична случайност? Нима нашият живот не е по-важен за Вселената от някое прегазено животно на магистралата? Имаме ли значение? Или сме само материя?

— А ако грешат?

— Значи здравата сме се осрали, образно казано.

Студентите я зяпнаха втрещено. С изключение на госпожица Гардза. Тя изгледа свирепо госпожица Робъртс.

— Какво, сега на Сара Пейлин ли ще се правиш? Искаш жените пак да прибягват към закачалки за дрехи и отрова?

Госпожица Робъртс не трепна под изпепеляващия поглед на госпожица Гардза.

— Правила съм аборт, госпожице Гардза. Бях изна...

Тя наведе глава и в аудиторията настана неловко мълчание, докато господин Стантън не се обади от последния ред:

— Госпожице Гардза, вие сте жива реклама за свободата на абортите.

Надигнаха се одобрителни възгласи.

— Неприемливо, господин Стантън — каза Бук. — В тази аудитория сме културни юристи, способни да спорят без грубости. Кое е моето абсолютно правило за поведение?

— Да оставаме културни по всяко време.

— Вие го нарушихте. Извинете се, моля.

Господин Стантън се престори на разкаян.

— Искрено се извинявам за грубостта, госпожице Гардза.

Тя се завъртя към него.

— Майната ти, Стантън.

Той вдигна ръце.

Първия път, когато студент бе изругал на негова лекция, Бук го бе изгонил от залата. Сега, осем години по-късно, дори не мигна. Вече не се стряскаше от нецензурни думи — в аудиторията, по коридорите, всъщност на всички обществени места. За това поколение те бяха част от речта, също като „здрости“ за поколението на Бук. Мръсните думички си бяха пробили път от спортните съблекални до Юридическия факултет. Използваха ги спортисти, артисти, служители и дори вицепрезиденти. Те вече бяха общоприет начин на изразяване. Свобода на словото. Дори Върховният съд бе излязъл с решение, че правителството не може да съди телевизионна компания, задето певецът Боно изтърсил нецензурна приказка по време на раздаването на някакви награди. Бук често се питаше дали създателите на Конституцията са предвиждали, че един ден Първата поправка ще даде конституционна защита на подобен език.

— Не е много любезно, госпожице Гардза — каза Бук. — Знам, че темата е емоционална. Но като юристи ние трябва да запазваме хладнокръвие, докато другите го губят. В тази аудитория сме юристи, а не протестиращи.

— Но само едно решение на Върховния съд ни дели от забрана на абортите в Америка — каза госпожица Гардза.

— Кой ви го каза?

— Байдън. Каза го по телевизията.

— Греша.

— Той е вицепрезидент.

— И все пак греша.

— Но върховен съдия Скалия иска да забрани абортите.

— Не, не иска. Скалия каза, че по негово лично мнение щатите могат да разрешават аборт по желание. Консервативните съдии не смятат, че има конституционно право на аборт, но никога не са казвали, че Конституцията забранява аборта или че нероденото дете е „лице“ според Конституцията. Никога не са оспорвали ключовото решение по делото „Роу“, че според Конституцията абортът не е отнемане на човешки живот.

— Сигурен ли сте?

— Аз преподавам конституционно право, госпожице Гардза.

— Професоре — обади се господин Бренан, прекъсвайки за момент усърдното тракане по клавишите, — смятате ли, че Върховният съд е взел правилното решение по делото „Роу“?

— Господин Бренан, в тази аудитория няма значение какво смятам аз. Важното е какво мислите вие. Важното е да мислите. Не ме интересува дали сте съгласни или не с делото „Роу“, а само да мислите по случая. Като изследователи на Конституцията, ние се интересуваме повече от разсъжденията на Върховния съд, отколкото от неговите решения, от мисловния процес, а не от това кой е загубил делото.

— Глупости.

— А, госпожица Гардза застъпва обратното мнение. Във всеки случай ние можем да не се съгласяваме с решенията на Върховния съд, но докато тълкуват Конституцията, съдиите действат в рамките на своите правомощия. Ако допълват Конституцията обаче, те узурпират властта на народа.

Стантън-младши побърза да се намеси:

— И точно това са извършили с делото „Роу“. Съдът не може да тълкува думи, които дори не съществуват.

— Госпожице Гардза, не е ли логично твърдението на господин Стантън? Ако създателите на Конституцията...

— Бели мъже.

— Да, знаем, госпожице Гардза. Ако създателите на Конституцията са искали да дадат на жената правото на аборт, не биха ли го записали в Декларацията за правата?

— Тяхната мизогинистична ценностна система им е пречела да осъзнаят тежкото положение на жените, също както расистките убеждения не са им позволявали да освободят робите.

— Добре. Да допуснем, че е вярно, че нашите бащи-основатели поради своето възпитание, религиозни убеждения, възгледи за мястото на жените в обществото... по каквато и да било причина са били неспособни да включат в Конституцията правото на аборт. Сега да прескочим в хиляда деветстотин седемдесет и трета година. Жените имат правото да гласуват, използват противозачатъчни, следват право. Щатите либерализират законите за аборта. Защо Върховният съд просто не е казал на Роу: „Съжаляваме, но Конституцията не засяга аборта. Следователно трябва да се обърнете към своите щатски власти,

за да променят закона“. Не е ли това най-правилното действие на съда, за да спази демократичните процедури?

— Промяната на петдесет щатски законодателства би отнела десетилетия, а без национално право на аборт бедните жени като Роу би трябвало да пътуват до други щати, за да извършат операцията. Мнението на Върховния съд е закон за страната. То го променя само за миг във всичките петдесет щата. Ей така. — Тя щракна с пръсти.

— Но, госпожице Гардза, подходящият път към пълното право на аборт не е ли чрез поправка на Конституцията? Конституцията е допълвана двайсет и седем пъти, за да се добави Декларацията за правата, да се отмени робството, да се даде право на глас на жените и хората от всички раси, да се въведе подоходен данък, да се въведе и отмени сухият режим. Защо не и абортът?

— Защото върховните съдии са знаели, че десните религиозни откачалки ще блокират една конституционна поправка, гарантираща на жените правото на аборт.

— Но не е ли това същината на демокрацията? Ние, народът, сами да определяме правата си.

— Не и когато републиканците ми отричат тези права.

— Но какво правите при демокрацията, когато не можете да убедите мнозинството, че трябва да притежавате определено право?

— Постъпвам като Роу — карам Върховния съд да ми даде правото, което искам.

— Значи в една нация от триста и двайсет милиона девет избрани от народа съдии във Върховния съд могат да заобиколят демокрацията, като изтеглят някои решения от демократичната процедура и ги обявят за конституционни?

— Да. И за успех са необходими само петима съдии.

— Но като изключва аборта от демократичната процедура, Върховният съд не опорочава ли политическия мисъл в Америка? Абортът дори не е бил тема за политически дебати преди делото „Роу“. Сега той е лакмусов тест за съдии и политици и поляризира нацията. Делото „Роу“ не реши, а разпали политическия спор.

— То дава на жените правото да контролират репродуктивните си решения също като мъжете.

— О, да — подметна господин Стантън от последния ред. — Много ни е добре на нас. Като излъже момичето, че е на хапчета, после

плащаш осемнайсет години издръжка. И няма как да го обясниш на баща си.

В аудиторията отново настана неловко мълчание.

— Добре, да продължим. През хиляда деветстотин деветдесет и втора, след две десетилетия протести, политически борби и спорни съдебни номинации, Върховният съд отново разглежда важно дело за аборт — „Планирано майчинство" срещу Кейси". Съдът обявява за своя цел да сложи край на битките „за“ и „против“ аборта в страната. С пет срещу четири гласа е препотвърдено решението от делото „Роу“, но на щатите се дава малко повече свобода в регулирането на абортите. Решаващото мнение на съдия Кенеди призовава американците да уважават решението им и да приемат правото на аборт като национален закон. С други думи: „Вярвайте ни, знаем си работата“.

Госпожица Робъртс отново се включи в мелето.

— Как да вярваме на тия хора, когато Кенеди може да пише подобни глупости? — Тя зачете от лаптопа си: — Цитирам. „В самото сърце на свободата стои правото на човека да определя собствените си представи за съществуването, смисъла, Вселената и тайнството на човешкия живот.“ Сериозно? Може да е само мое мнение, но не мога да си представя Джеферсън или Мадисън да изричат подобни високопарни щуротии.

Господин Стантън подметна от последния ред:

— В колежа съм изричал и по-високопарни щуротии, но бях надрусан. Записах ги на видео, пузнах ги в „Ютюб“ и получих сто хиляди одобрения.

— И въпреки това дойде тук да следваш право?

— Заради богатия татко — вметна госпожица Гардза.

Господин Стантън и приятелите му се поздравиха с приятелско блъскане на юмруците.

— Такъв ли беше Кенеди, когато работехте в кабинета му? — попита господин Бренан.

Работата на Бук при съдия Кенеди му бе спечелила популярност сред конституционните юристи, защото Кенеди често играеше решаваща роля в най-важните решения, вземани често с пет срещу четири гласа.

— Влязох в екипа преди десет години, след делото „Кейси“. Кенеди тъкмо се опитваше да усмири воюващите по темата за аборта.

Той уважава Върховния съд и иска хората също да го уважават.

— Твърде късно — каза госпожица Гардза. — Ние не сме глупаци. Знаем, че Конституционният съд е просто поредното разклонение на политиката.

— Само политика ли е Конституцията?

— Професоре, всичко е само политика.

Бук се почувства така, сякаш току-що му бяха казали, че неговата първа любов му е изневерила. Конституцията да е само политика? Върховният съд да е също тъй пристрастен като Конгреса? Госпожица Гардза навярно прочете мислите му.

— Единствената разлика между Конгреса и Върховния съд е там, че можем с гласуване да изхвърлим републиканските негодници от Конгреса.

— Господин Стантън...

Стантън откъсна очи от телефона си.

— Госпожица Гардза греши, нали?

— В много отношения, професоре.

— Аргументирайте се.

— Първо, тениските ѝ почват да овехтяват. Второ, тя...

— Относно твърдението, че Върховният съд е разклонение на политиката.

— Ясно. Върховният съд се смята за политически оцветен, защото в делото „Роу“ съдиите подкопаха устоите на демокрацията. Ние, в Америка, не сме свикнали да вдигаме бурни протести и да подпалваме градове, когато „нашите“ загубят някои избори. Организираме се за следващите. Хората обаче не получиха правото да гласуват по въпроса за аборта.

Госпожица Робъртс се намеси отново:

— Както казва Скалия в становището си по делото „Кейси“, цитирам, „преценките за общочовешки ценности трябва да бъдат гласувани, а не налагани“. И още: „хората знаят, че техните преценки за общочовешките ценности са не по-лоши от преподаваните в който и да било юридически университет — а може би и по-добри“. Това ми харесва.

Госпожица Гардза отново изгледа свирепо колежката си.

— Сега Скалия ли цитираш? Господи, Лиз, осем месеца дума не си обелила, а сега не млъкваш. Цитирай ето това. — Госпожица Гардза

размаха среден пръст.

— Неприемливо, госпожице Гардза. Извинете се, моля.

— О. Приемете шибаните ми извинения, госпожице Робъртс.

Такива бяха представите на госпожица Гардза за откровеност.

— По-културно, хора. Това е аудитория, а не заседателната зала на Върховния съд в ден за вземане на решение. Госпожице Гардза, изложете възраженията си срещу тезата на господин Стантън. По възможност без използване на среден пръст.

— Две поколения жени са израснали с пълен контрол над репродуктивните си решения, разчитайки както на противозачатъчни, така и на аборт. Ако мъжете гласуват по нашето право на аборт, те ще ни го отнемат. После ще ни отнемат правото да използваме противозачатъчни. Защото мъжете отчаяно искат да контролират жените — живота ни, свободите ни, работата ни, заплатата ни, сексуалната ни дейност, телата ни и най-вече утробите ни.

— Повярвайте ми, не бих и припарил до утробата ви — провикна се Стантън-младши.

Целият курс се разсмя. Но не и госпожица Гардза.

— Стантън, ти просто си бесен, защото жените спечелиха правото на аборт.

— Бесен съм, защото либералните съдии извратиха Конституцията — подправиха я!

— Откъде знаеш?

Господин Стантън посочи Бук.

— Той го казва в последната си книга.

Нов взрив от смях.

— Откъде знаете, че съм прав? — попита Бук.

— Защото вие сте там долу и преподавате, а ние сме тук горе и си водим записки.

Отново смехове.

— Откъде знаете, че не съм поредният щатен преподавател, който пробутва личните си политически убеждения на зависимите от него студенти?

— Защото не преподавате във филолозиите.

Целият курс се разсмя и дружно въздъхна от облекчение, когато звънецът удари. Всички станаха като един и почнаха да си събират нещата. Бук се провикна:

— За следващата лекция прочетете делото „Национална федерация за независим бизнес срещу Себелиъс“, наричано още „Обамакеър“.

Тълпата студенти се разцепи като Червено море пред Моисей. Половината се устремиха към вратата. Другите обкръжиха Бук и го обсипаха с въпроси, поднасяйки за автограф екземпляри от най-новата му книга „Конституционно право: Защо конституционното право е най-голямата измама, извършвана някога срещу американския народ“. В момента тя заемаше първо място в класацията на „Ню Йорк Таймс“ за нехудожествена литература.

— Професоре, ще надпишете ли книгата за майка ми? Името ѝ е Шери.

Той се разписа с маркер. Веднага му протегнаха нова книга.

— Надпишете книгата за баща ми. Казва се Кен.

Надписа я. Една студентка протегна електронния си четец.

— Надпишете ми киндъла.

— Киндъла ли?

— Заредила съм дигиталния вариант на книгата.

Той се подписа върху четеца. Момичето застана до него, извади телефона си и изпъна ръка напред.

— Може ли да се снимам с вас? За татко. Той казва, че когато влезете във Върховния съд...

Бук неведнъж бе влизал в списъците за потенциални кандидати.

— ... ще вкарате онези смахнати копелета в правия път.

Тя щракна снимката.

— Татко никога не пропуска да ви гледа по телевизията в неделя сутрин. Много му хареса вашата реплика вчера в „Насаме с нацията“...

Бук бе участвал по сателитна връзка от местното студио в Остин.

— ... като казахте на онзи сенатор, че не сте нито либерал, нито консерватор, републиканец или демократ, а просто последният убеден последовател на Джеферсън в Америка.

— Не беше само реплика.

Студентите си тръгнаха. Бук събра записките си, излезе от аудиторията и тръгна по тесния коридор, задръстен с бъдещи юристи, които шумно споделяха колко изгодни предложения са получили от големи адвокатски фирми. Преди тринайсет години той бе крачил по коридорите на Харвардския юридически факултет с надеждата да

постигне нещо важно в живота си, може би дори да промени света. Не и да забогатее. Парите никога не го бяха вълнували. Бе открил, че в живота не му трябват много материални неща. Живееше в малка къща, близо до студентския град. Купи си мотоциклета на старо и го обикна. Никога не бе имал кола, а костюм вече не носеше. Вещите не означаваха нищо за него. Делата бяха всичко. И той ги вършеше неуморно.

Защото знаеше, че няма много време.

2

— Подстрижи се, Букман.

Прескачайки през две стъпала, Бук профуча нагоре по стълбището покрай слизация беловлас мъж, облечен в безупречен костюм. Беше деканът на Юридическия факултет.

— Веднага, Роско.

Преподавателското място бе осигурило на Бук кабинет пет на шест метра, доживотна заплата, секретарка и правото да носи дълга коса. Той стигна на петия етаж, зави зад ъгъла, провря се между студентите и влезе в малката приемна, където една жена на средна възраст с очила за четене, закрепени за врата ѝ с наниз лъскави мъниста, седеше зад бюрото и държеше телефон до ухото си.

— Ето го — съобщи Мирна. Закри слушалката с длан и прошепна: — Търсят ви от полицията. Пак.

Бук пое телефона.

— Джон Букман слуша.

— Да... Професоре, обажда се сержант Тейлър от полицейското управление в Остин. Намерихме майка ви.

— Пак ли се е загубила?

— Да, сър. Била в мола. Излязла от магазин за луксозно бельо с цял куп сутиени. Обяснила, че довечера има среща. Повикаха ни да я отведем у дома. Обадох се на сестра ви. Тя вече идва насам. Ще остана, докато пристигне.

— Благодаря, сержант.

— Няма защо. Работил съм с баща ви. — Сержантът помълча. — Професоре... не искам да ви се меся, но трябва наистина да си помислите дали да не настаните майка си в специализирано заведение. Хора в нейното състояние често се губят, понякога остават навън цяла нощ. Баща ви сигурно би искал да я настаните.

Бук благодари на полицаия и затвори телефона. Не понасяше мисълта да изпрати майка си в старчески дом.

Мирна го погледна над очилата за четене.

— Добре ли сте?

Не беше, но кимна.

— Има ли някакви съобщения?

Мирна вдигна от бюрото няколко розови листчета.

— От „Фокс“ искат да участвате по сателита в неделното сутрешно предаване. Да обсъдите решението на Върховния съд по социалните мерки на Обама.

— С кого?

— Макконъл.

— Пак ли? След последния ни дебат?

— Той е политик. Не разбира, че го направихте за смях.

— Не беше особено трудно.

— А от „Запознайте се с пресата“ искат да дебатирате с Шумър.

— И тоя ли?

Тя сви рамене.

— Те са големи любители на свирепите сблъсъци.

— И друго?

— Глупави, самовлюбени...

— Не, питах за съобщенията.

— „Уолстрийт Джърнъл“ и „Ню Йорк Таймс“ искат коментарите ви по случая.

— Кога?

— Днес. Статии на първа страница в утрешните издания. И закъснявате за заседанието на факултетния съвет.

Мирна бръкна в грамадната си чанта и измъкна оттам затворена пластмасова кутия. Преди няколко години бе почнала да му носи остатъци от снощната вечеря, защото като ерген той закусваше с протеинови блокчета; сега това се бе превърнало във всекидневен ритуал.

— Царевични палачинки с пилешко — каза тя.

— С гуакамоле?

— Разбира се.

— Благодаря.

— Стю каза, че трябва да си плащате. Нищо че са остатъци.

— Напомни на Стю, че не му взех нито цент за онзи случай с убийството.

Преди година съпругът на Мирна бе прегазил случайно с пикапа си един броненосец. Някакъв борец за правата на животните — тоест жител на Остин — бе забелязал „убийството“ и бе извикал полиция. Областният прокурор, който тъкмо се кандидатираше за повторно избиране, обвини Стю в жестокост към животните. Бук пое защитата и постигна оправдателна присъда.

— Поща?

Мирна посочи с палец към отворената врата зад себе си. Той прекрачи напред и влезе в кабинета си, задръстен с кожен диван, рафтове с папки и мотоциклетен шлем, статии от правни издания по стените, южняшки картини и негови снимки с Уили Нелсън, „Зи Зи Топ“ и други тексаски музиканти, отрупано бюро с отворен лаптоп и работна маса, където непозната млада жена седеше и четеше пощата му.

— Коя сте вие?

— Надин Хъниуел. Пращат ме от деканата. Аз съм новата ви стажантка.

Щатното преподавателско място бе осигурило на Бук и платен сътрудник от студентите, който да му помага в проучванията, писането на статии и кореспонденцията.

— Къде е Рене?

— Напусна.

— Защо?

Надин сви рамене.

— Каза само: „Не съм влязла да уча право, за да стрелят по мен“. Шегувала се е, нали, професоре?

Бук тръсна купчината книги, бележки и пластмасовата кутия на Мирна на дивана, после пристъпи до единствения прозорец и се загледа навън към парка на студентското градче. Беше почнал да харесва Рене. Харесваше всичките си стажанти. Но рано или късно те неизменно напускаха.

— Нали, професоре?

Той въздъхна.

— Да, госпожице Хъниуел. Шегувала се е.

— Така си и мислех.

Той обърна гръб на прозореца. Надин изстиска в дланта си почистващ препарат от малко пластмасово шишенце, после разтърка

ръце. В стаята замириса на спирт. Тя беше с тениска, шорти, сандали и очила с черна рамка, смъкнати към върха на носа ѝ. Косата ѝ беше вързана на опашка и Бук не забелязваше признаци за грим или аромат на парфюм. С мършавата си фигурка изглеждаше на тринайсет години. Тя взе един плик и го отвори с джобно ножче.

— Това да не е моето джобно ножче със седефена дръжка? — попита Бук.

— Сигурно. Намерих го на бюрото ви. — Тя посочи с ножчето купчината писма върху масата. — Мирна казва, че получавате стотици такива писма всяка седмица.

— Всяка седмица.

— Значи хора от цялата страна ви пишат с молба за помощ? Като че сте супергерой или нещо подобно.

— Или нещо подобно.

— А вие?

— Какво?

— Помагате ли им?

— Понякога.

— Защо ви пишат по този начин? Не са ли чували за електронна поща?

— Не публикувам електронния си адрес. Смятам, че ако искат да им помогна, трябва поне да напишат истинско писмо. А и от писмото можем да разберем много повече за автора му.

— Вече разбрах, че има много нещастни хора. Самотни майки, които не си получават издръжката...

— Изпрати ги на Службата за закрила на децата.

— ... затворници, които твърдят, че са невинни, и искат ДНК тест...

— Прати ги на проект „Невинност“.

— ... хора, които искат да съдят някого...

— Никакви граждански дела. — Бук пристъпи към бюрото си. — Обади ми се, ако откриеш нещо интересно.

— Открих. — Надин вдигна от масата един плик. — Трябва да прочетете това.

Бук взе плика, отиде до бюрото си и се канеше да седне на стола, когато чу гласа на Мирна.

— Факултетен съвет!

Той пхна плика в задния джоб на джинсите си, грабна пластмасовата кутия с царевичните палачинки на Мирна, излезе от кабинета и тръгна по коридора.

3

Юридическият факултет на Тексаския университет бе започнал през 1883 г. с двама преподаватели и петдесет и двама студенти. Бели студенти. Щатските закони забраняваха приемането на цветнокожи. През 1946 г. чернокож младеж на име Химан Сует подаде молба да бъде приет във факултета; получи отказ само заради расата си. Позорното решение на Върховния съд от 1896 г. по делото „Плеси срещу Фъргюсън“ бе постановило, че клаузата за еднаква защита, предвидена в Четиринайсетата поправка, се изпълнява, ако щатът осигурява за отделните раси еднакви условия в дух „разделени, но равни“. Затова, вместо да приеме господин Сует, университетът откри отделен юридически факултет само за чернокожи. Но докато по онова време факултетът имаше шестнайсет професори, осемстотин и петдесет студенти, библиотека с шейсет и пет хиляди тома и свои възпитаници на ключови позиции в целия щат, то факултетът за черни имаше трима преподаватели, двама и трима студенти, библиотека с шестнайсет хиляди и петстотин тома и един-единствен свой възпитаник в Тексаското адвокатско дружество. Господин Сует заведе дело, но загуби в щатския административен съд, щатския апелативен съд и щатския върховен съд. Тогава той се обърна към Върховния съд на Съединените щати. През 1950 г. в делото „Сует срещу Пейнтър“ съдът реши, че един факултет само за чернокожи не осигурява юридическо образование на същото ниво, което се предлага за белите, и предложи господин Сует да бъде приет в Юридическия факултет на Тексаския университет. Шейсет и две години по-късно факултетът имаше седемдесет и двама щатни преподаватели, хиляда сто седемдесет и осем студенти, библиотека с един милион тома и шейсет и двама чернокожи студенти.

Бук отвори вратата и влезе в заседателната зала, където повечето щатни преподаватели вече водеха оживен спор. Той се опита да мине незабелязано, но дискусиата изведнъж спря и всички глави се

завъртяха към него, сякаш в тяхната светая светих бе влязъл обикновен студент.

— А, ето че тази сутрин нашият Индиана Джоунс ни удостоява с присъствието си. Каква радост. Пресата направо се е влюбила в нашия дързък млад професор, нали?

Тя думи дойдоха от почетното място на дългата заседателна маса, където седеше председателят на факултетния съвет професор Джона Голдман (завършил Харвард, 1973 г., преподаващ „Екологично право“). Подвизите на Бук в Източен Тексас бяха стигнали до страниците на националните вестници.

— А книгата ти, както виждам, още е първа в класацията на „Ню Йорк Таймс“. Мисля, че с тия хонорари би могъл да си позволиш костюм.

Професор Голдман бе прекарал последните трийсет и пет години от живота си във факултета. Рядко напускаше студентското градче и предпочиташе да води уединено монашеско съществуване. Както мнозина свои съвременници, той бе влязъл да учи право, за да избегне наборната служба по време на Виетнамската война, а сетне бе останал да ползва привилегиите на доживотен щатен преподавател. Беше нисък, набит, с пухкава бяла коса и грижливо подстригана бяла брада; носеше кафяв кариран костюм с жилетка и кафява папийонка — може би единственият носител на папийонка сред американските преподаватели по право. Бук пренебрегна репликата (и папийонката) и седна най-отзад в ъгъла до своя най-добър (и всъщност единствен) приятел във факултета.

— Хенри.

— Бук.

Хенри Лоусън (Тексаски университет, 1997 г., „Петролно и газово законодателство“) беше хоноруван преподавател. Имаше типичното изражение на човек на средна възраст без сигурна работа. Какъвто беше в действителност.

На професионалната стълбица стоеше едно стъпало по-долу от щатните преподаватели. А в днешния дневен ред бе включено назначаването му на постоянен договор.

Нямаше добри шансове. Първо, четирийсет и трима от седемдесет и двамата в залата имаха дипломи от Харвард и Йейл, докато Хенри бе завършил тукашния факултет. Само четирима щатни

преподаватели бяха випускници на Тексаския университет и нито един от тях — всъщност нито един възпитаник на южняшки университет — не участваше във факултетния съвет. Когато назначаваха нови преподаватели, випускниците на Харвард и Йейл подбираха кандидати пак от там, а не от Тексас или Алабама. Те държаха на разнообразие във всяко едно отношение освен в дипломите и политическата идеология на бъдещите си колеги.

Второ, Хенри бе работил пет години в правния отдел на една международна петролна компания. Този опит му помагаше в преподаването, но за випускниците на Харвард и Йейл това се равняваше едва ли не на участие в Ку-Клукс-Клан. Което впрочем преди години изобщо не би било пречка за преподаване в Тексаския университет. Куклуксклановецът Уилям Стюарт Симкинс бе преподавал тук право от 1899 до 1929 г.; университетът дори нарече на негово име едно общежитие през 1954 г. — по странна случайност точно същата година, когато Върховният съд взе забележителното си решение по делото „Браун срещу Министерството на образованието“, с което отхвърли делото „Плеси“ и отсъди, че принципът „разделени, но равни“ нарушава Конституцията. Само след година университетската управа смени името на общежитието.

И трето, нищожните шансове на Хенри щяха съвсем да се изпарят, ако картелът „Харвард-Йейл“ узнаеше, че е гласувал за Джордж Буш. Сега лицето на Хенри разкриваше отчаянието му.

— Аз съм на четирийсет и една, Бук — тихо сподели той. — Нямам надежда за друг университет. При тая икономика и рухването на адвокатските фирми навсякъде замразяват преподавателските места. Вече два пъти ми отказваха. Третият път ще е окончателно.

Той опря лакти на коленете си и закри лице с длани. След няколко безкрайни секунди отново се обърна към Бук.

— Ан пак е бременна.

Бук го потупа по рамото.

— Честито.

Хенри не изглеждаше въодушевен от перспективата да стане баща за трети път. Затова Бук стори единственото, което знаеше, че ще ободри приятеля му. Отвори пластмасовата кутия и предложи на Хенри царевична палачинка.

— С пилешко.

— И гуакамолето на Мирна?

— Разбира се.

Двамата се заеха с палачинките, докато останалите преподаватели подновяваха разгорещените спорове.

— За какво се карат днес? — попита Бук.

— Както винаги. За пари и назначения. И за свободното място на заместник-декан.

Заместник-деканът бе уволнен, когато излезе наяве, че фондацията е раздала — само по негова препоръка — четири милиона шестстотин и петдесет хиляди долара опростими заеми на двайсет и двама преподаватели, от седемдесет и пет до петстотин хиляди на човек. Уж за да привлекат и задържат ценни кадри, като им позволят да си закупят жилища на скъпия местен пазар за недвижими имоти, при което заемът се опрощаваше, ако преподавателят подпишеше договор да остане във факултета за срок от три до десет години — в зависимост от договорката с ръководството. Самият заместник-декан бе получил заем от половин милион пак под предлог, че така се осигурява неговата лоялност. Тайните финансови компенсации станаха явни, когато неколцина преподаватели настояха за отваряне на документацията; новината предизвика истинска буря във факултета не защото другите преподаватели смятаха тази практика за праросничество в момент на криза, когато ръководството увеличаваше неколкостранно студентските такси, а защото и те искаха да се облажат. Спорът стигна до ректора и още по-лошо — до вестника в Остин и блоговете на мнозина юристи, което силно притесни университетската управа; тогава ректорът уволни заместник-декана. Нямаше как да уволни самия декан, който отговаряше за парите, защото той беше и треньор на университетския футболен отбор, освен това бе преподавал на повечето старши партньори в големите тексаски адвокатски фирми. С времето се бе превърнал в легенда в събирането на дарения от същите тези фирми и така бе станал един от двата основни източника на приходи за студентското градче. Но все някой трябваше да бъде уволнен.

— Искам още пари!

Професор Шийла Манфريد (Йейл, 1990 г., „Правна теория на феминизма“ и „Сексуални престъпления“) бе застанала на трибуната. Тя размаха някакъв дебел документ.

— Тук са данните за добавките към заплатата. Знаех, че ме прецакват, и това го доказва. Не мога да повярвам, че толкова много мъже печелят повече от мен. Искам увеличение на заплатата и един от онези опростими заеми. Работя в този факултет от осемнайсет години. На щат съм от дванайсет. Имам повече публикации от всички вас, взети заедно. Мои обзорни статии са публикувани в „Йейл Лоу Ривю“, „Харвард Лоу Ривю“, „Мичиган Лоу Ривю“ ...

Тя посочи един по един мъжете преподаватели (които я наричаха зад гърба й „Мъжемразката“), сякаш бяха обвиняеми на подсъдимата скамейка.

— ... Но ти печелиш повече от мен, нали? И ти? И ти? Макар от години да не сте публикували и един ред.

Професор Хърбърт Джонсън (Тексаски университет, 1974 г., „Договорно право“) се опита да се опълчи от името на мъжете.

— Е, Шийла, когато аз публикувам нещо, то е полезно, а не като твоите феминистки щуротии. Коя е последната ти статия? „Обезщетение за ухажване чрез измама“. Искаш мъжете да бъдат съдени, ако не са искрени, когато казват „Обичам те“. Не е ли глупост това?

Професор Манфрид го изгледа свирепо и размаха насреща му пръст, сякаш искаше да го намущка.

— Това беше, Хърб! Включвам те в списъка на свидетелите.

Професор Манфрид бе съдила университета за дискриминация при заплащането и сега получаваше двеста седемдесет и пет хиляди долара.

— Либерали, а се карат за пари като републиканци — каза Хенри.

— Желанието за пари надхвърля политическите различия.

— Но не и щатните назначения — поклати глава Хенри. — Изкарах военно обучение в колежа, служих четири години в армията, завърших като първенец на курса в нашия факултет, работих, за да си изплатя студентските заеми... но тук ме гледат като прокажен, защото съм работил за петролна компания.

— И си гласувал за републиканците — прошепна Бук.

— Шшшт! Те не знаят.

Бук можеше да преброи на пръсти преподавателите, които вероятно бяха гласували за републиканците. Разбира се, това бяха само

предположения — в един американски юридически факултет не се говореше за такива неща, ако човек държи да получи щатно място или повишение на заплатата. Правните университети клоняха твърдо наляво, което можеше да се очаква в Харвард и Йейл... но в Тексас? Фактът, че либерали с образование от елитните висши училища, които презираха всичко тексаско (освен заплатите от Тексаския университет) и чиято най-светла мечта бе да се приберат пак в Харвард или Йейл, обучават синовете и дъщерите на консервативни възпитаници на ТУ — винаги го караше да се усмихва язвително. Ако тия консерватори само знаеха, че любимият им факултет е почти толкова ляв, колкото управляващата партия в Хавана...

— Предлагам общо решение новият заместник-декан да е жена — заяви професор Манфريد. — Или още по-добре, лесбийка.

— Ще докарат външен човек — каза професор Голдман. — Хетеросексуален мъж.

— Откъде знаеш?

— Женен, с две деца.

— Значи са наели мъж?

— Имам си източници в администрацията. Чух, че Роско ще подпише договора преди края на семестъра.

— Тогава предлагам решение Роско да бъде уволнен и заменен с лесбийка.

Деканът на Юридическия факултет Роско Чеймбърс беше на седемдесет и седем, но управляваше с железен юмрук.

— Той е недосегаем, Шийла — каза професор Голдман.

— Той е републикански динозавър. Унизително е да ходим по теоретични конференции и от другите университети да ни се присмиват, защото имаме декан републиканец.

— Няма как да го уволним, даренията зависят от него. Той може да вдигне телефона и на часа да осигури пет милиона. Ще намери заместник, когото спонсорите да харесат.

— Е, той може да решава кой управлява факултета, но ние решаваме кой да преподава тук.

Професор Манфريد седна и кръвното налягане на целокупното преподавателско тяло спадна до нормално ниво. Кое то даде на Робърт Стоун (Чикаго, 2006 г., „Право и икономика“) възможност да се прояви. Всеобщи стонове придружиха изправянето му. Той имаше

дипломи по право и икономика и приличаше на счетоводителя на Букман. Спадаше към новата школа преподаватели с многостранна насоченост, което обикновено не се смяташе за положително у един хоноруван сътрудник. Бук не го познаваше добре, но харесваше малкото, което знаеше.

— Драги колеги, след един месец от учебните заведения в цялата страна ще излязат четирийсет и осем хиляди нови юристи — най-голямата бройка в цялата досегашна история. Но ги очакват само двайсет и осем хиляди работни места в професията. Големите адвокатски фирми наемат все по-малко млади сътрудници, уволняват старите и прехвърлят нископлатените дейности към юристи в Индия и Филипините, също както правят технологичните компании и кол центрове.

Професор Голдман искрено се учуди:

— Къде прочете това?

— В „Уолстрийт Джърнъл“.

— Ти четеш „Уолстрийт Джърнъл“?

— Разбира се. Ти не го ли четеш?

— Не, аз чета „Ню Йорк Таймс“. Ако не е в „Таймс“, значи не ми трябва да го знам.

— Джона, трябва да знаеш, че нашите випускници излизат на най-лошия трудов пазар за юристи от двайсет години насам. Ние драматично претоварваме предлагането. Но сме застраховани срещу пазарните сили, защото сега федералното правителство е единственият доставчик на студентски заеми и покрива пълната стойност на обучението, включително наема и издръжката, независимо от цената. За миналата година завършилите прависти в страната дължаха общо три милиарда и шестстотин милиона студентски заеми. Те нямат ни най-малък шанс да изплатят тези заеми.

— Накъде биеш, Боб?

— Към това, Джона, че не можем всяка година да приемаме четиристотин нови студенти, да им вземаме по трийсет хиляди долара годишно и да ги изхвърляме на пазара, където няма достатъчно работни места. В национален мащаб сто и петдесет хиляди студенти по право в двеста учебни заведения плащат пет милиарда всяка година. Юридическите факултети са касичките на университетите, Джона, но на този трудов пазар дипломите от тях ще са безполезни за три

четвърти от студентите. Всъщност дори по-лошо от безполезни, тъй като ще дължат по стотина хиляди долара, че и повече.

— Защо точно ние да сме виновни?

— Защото продължаваме да вдигаме цената на образованието. През последното десетилетие утроихме издръжката и удвоихме заплатите.

— Но те продължават да плащат.

— С федерални заеми. С дългове, които покриват заплатите ни. Ние сме като производители на фъстъци, субсидирани от федералното правителство, Джона.

— Колко производители на фъстъци имат дипломи от Харвард?

Професор Голдман въздъхна тежко.

— Добре, Боб, какво е блестящото ти предложение този път?

— Трябва да преподаваме повече и да ни плащат по-малко. Да бъдем честни със студентите за трудовата им перспектива. Да снижим предлагането на юристи до нивото на търсенето. Предлагам да вземем решение да намалим приема за следващата година с двайсет и пет на сто.

При това предложение факултетът задружно ахна.

Професор Голдман се вторачи в своя по-млад и нещатен колега, сякаш виждаше скитник да се облекчава на някой ъгъл в центъра на града.

— Да не си се побъркал? Двайсет и пет процента — това са сто учебни такси.

— Учебни такси? Искаш да кажеш студенти?

— Да. Студенти. А това са над три милиона загубени приходи. Знаеш ли какво означава? Орязани заплати. Край на летните стипендии. Край на изследователските фондове. Може би лишаване от секретарки и стажанти. Това ли искаш? Освен това тези студенти не са дошли тук да спасяват света. Дошли са да вземат диплома, да постъпят в големите фирми и да забогатеят. Тази сутрин описах на лекцията си въображаем казус и попитах един студент чия страна би защитил. Той отговори: „Която плати повече“. Не ние ги учим на това, а светът. Тия хлапета са стопроцентови капиталисти.

— А ние не сме ли? Петдесет и един от нас в тази зала печелят над двеста хиляди, а деветнайсет над триста хиляди. И за какво? За да преподаваме средно по шест часа седмично двайсет и осем седмици в

годината. Плащат ни летни грантове от по шейсет, седемдесет, дори осемдесет хиляди долара, за да пишем на плажа. За миналата година този факултет е платил на седемдесет и двамата щатни преподаватели в залата общо осемнайсет милиона долара компенсации — без да броим опростимите заеми, които получиха някои от вас — за работа на непълен работен ден.

— Непълен? Боже мой, човече, та ние имаме по шест часа лекции всяка седмица. В Харвард имат само три. Освен това сме сред най-добрите юридически факултети — не сме длъжни да преподаваме.

— Все някой трябва да го прави, Джона. Това е учебно заведение, което означава, че в него се преподава. Затова се налага факултетът да наеме двайсет лектори и сто трийсет и петима асистенти, за да преподават вместо нас. И всичко това се покрива чрез вдигане на таксите за студенти от средната класа, които трупат заеми, за да платят. Днес общият студентски дълг надхвърля един трилион долара — повече от дълговете по кредитни карти — и не се опростява при банкрут. Това е огромен товар за икономиката. Дори онези, които успеят да си намерят работа, не получават от банките одобрение за ипотека.

— Трябват им опростими заеми — каза професор Манфريد.

— Имат ги — каза професор Голдман. — Чух, че Обама щял да опрости всички студентски дългове — те така или иначе са към федералното правителство — значи пак прехвърляме сметката върху данъкоплатците, както стана с „Дженерал Мотърс“.

Хенри прошепна на Бук:

— А обществото си мисли, че ние ден и нощ ги учим що е договор или съдебно дело.

Професор Голдман се обърна отново към колегата Стоун.

— Защо да не сме платени добре? Моите състуденти от Харвард сега въртят адвокатски фирми в Ню Йорк и трупат милиони.

— Те са истински адвокати, Джона, и работят за истински клиенти, които плащат с истински пари. Ето, това има стойност на пазара. Повечето от нас и представа си нямат какво правят истинските юристи.

— Не ми и трябва да имам. Ние не сме практикуващи адвокати, Боб. Не сме професионално училище. Не е наша работа да учим студентите на юридическа практика. Тук преподаваме теория на

правото. И имаме стойност — ние сме единственият път към юридическата професия. Ако искаш да бъдеш истински юрист, трябва да учиш право. Това ни дава стойност.

— Възлизаща на сто хиляди долара?

Професор Голдман заговори Стоун така, сякаш виждаше пред себе си първокурсник, отговорил неправилно на изпит.

— Знаеш ли какво, Боб, хайде да гласуваме набързо. Нека вдигне ръка онзи, който подкрепя предложението на професор Стоун да намалим щата, студентските такси и заплатите.

Бук вдигна ръка. Хенри не можеше — без щатно място той нямаше академична свобода. Никой друг не вдигна ръка.

— Да, знаем, че бихте подкрепили нещо подобно, професор Букман.

Робърт Стоун седна и се прегърби на стола си. Неговите редовни икономически анализи на факултетските финанси през последните няколко години на Голямата рецесия винаги се посрещаха с неприязън. Повечето преподаватели ги отхвърляха — особено аристократите на академичната дейност, живеещи в блажено неведение за положението на масите извън университетските стени. Те се боричкаха за опростими заеми и летни грантове, пишеха статии с хиляди бележки под линия за специализираните списания, мечтаеха да ги назначат във федерални апелативни съдилища, преподаваха теория на правото и живееха теоретичен живот в стил „ами ако“. Мърмореха срещу републиканците, Уолстрийт и свръхбогатите, но щастливо си седяха в креслата, платени с пари от адвокатски фирми в Хюстън и Далас, от елитния адвокат Джо Джамейл, прочут с присъдата за три милиарда долара в делото „Пензойл“ срещу „Тексако“, и дори от покойния милионер и защитник на азбестови компании Фредерик Барон, спечелил печална слава с факта, че бе финансирал любовницата на Джон Едуардс по време на неуспешната му кандидатпрезидентска кампания.

Такива бяха академичните кръгове.

Бук не водеше академичен живот. Живееше навън, сред хората. В реалния свят. На пътя. Пътуваше повече или по-малко, но пътуваше. Не искаше да преподава теория; искаше да изживее реалността. С всеки изминал ден се разочароваше все повече от академичните среди. Те му се струаха все по-незначителни, по-откъснати от реалния свят,

по-незаинтересовани от проблемите на реалните хора. Откъснати от живота. Чужди на случващото се извън университета.

— Добре — каза професор Голдман. — Да преминем към назначенията. Моля преподавателите, които са подали молби за щатни места, да напуснат.

Хенри стана. Приличаше на човек, изправен пред наказателен взвод.

— Обичам да преподавам право.

— И догодина ще преподаваш, Хенри.

След като Хенри, Стоун и другите кандидати излязоха, професор Голдман, като председател на комисията по назначенията, даде думата за обсъждане.

Бук се изправи.

— Предлагам Хенри Лоусън да бъде назначен на щатно преподавателско място. За трети път. Хенри е джентълмен и изследовател. Публикувал е пет обзорни статии...

— В кои списания? — прекъсна го Голдман.

— На Тексаския технологичен институт, Тулса...

— Не са от най-престижните, нали? Да е публикувал нещо в Харвард или Йейл?

— Там не се интересуват от петролно и газово законодателство, Джона.

— Тогава доколко важни могат да бъдат подобни статии? Каква стойност имат някакви публикации в правното издание на Тексаския технологичен институт?

— Ти пишеш за правата на дърветата, Джона. Каква стойност имат твоите статии освен може би за някой екоактивист? Колко хора ги четат? Колко пъти са ги цитирали където и да било? Откровено казано, никой не чете нашите статии, знаеш го. Пишем ги, за да ни назначат на щат. Повечето изследвания в областта на правото са преливане от пусто в празно. Но Хенри е национално признат експерт по петролно и газово законодателство...

— Ура!

— ... работил е в енергийния комитет към Белия дом...

— За да рекламира сондирането за нефт и газ... включително шистов газ, за бога!

— ... търсят го като говорител на индустриални групи...

— Шефове на петролни компании.

— ... всички знаем, че Хенри е умен, целеустремен, страхотен преподавател, студентите го обичат...

— Назначаването не става с конкурси по популярност.

— ... Хенри е работил в реалния свят...

— За петролна компания.

— ... Което означава, че може да научи студентите как да бъдат истински адвокати.

— И защо?

— За да има връзка точно с онези бивши възпитаници, които подкрепят този университет и този факултет. Ще напомня на всички вас, с дипломите от Харвард и Йейл, че този университет е построен с печалби от нефта. И ви напомням, че Хенри...

— Е гласувал за Буш! Два пъти!

Професорите задружно ахнаха.

— Откъде знаеш?

— Имам си източници. Не може да е гласувал за Буш и да бъде щатен преподавател при нас.

— Прав си, Джона. Хенри не би трябвало да е щатен преподавател. Трябва да бъде заместник-декан и да стане декан, когато Роско се пенсионира. Той би могъл да управлява факултета по-добре от всички нас.

— Точно защото имаме декан републиканец като Роско, паднахме надолу в класациите. Ако се разчуе, че наш щатен преподавател е гласувал за Буш, ще станем за посмешище в академичните кръгове. Репутацията ни сред колегите — напомням ти, тя определя двайсет и пет на сто от рейтинга ни в „Ю Ес Нюз“ — ще се сгромоляса. Това ли искаш?

Правният факултет към Тексаския университет бе паднал от четиринайсето на шестнайсето място в класацията на „Ю Ес Нюз енд Уърлд Рипорт“; последва паника. Списанието бе започнало тази класация преди двайсет години. Отначало академичните среди я приеха с насмешка; днес тя се възприемаше като въпрос на живот и смърт за всяко висше учебно заведение. Изкачването нагоре пораждаше празненства в академичните кръгове; след слизане хвърчаха глави. Евантуалните студенти по право решаваха къде да учат в зависимост от класацията, следователно рейтингът определяше

молбите за постъпване, а от тях зависеше колко човека ще седнат на столовете, носещи от трийсет до петдесет хиляди долара всяка година. След като от класацията зависеха толкова много пари, някои университети подправяха отчетите си, за да се издигнат нагоре, като раздуваха бройката на кандидатите, включваха между „приетите на работа до девет месеца след завършването“ дори онези, които от безизходица се хващаха да работят в кафенета и закусвални, и наемаха собствените си абсолвенти с временни назначения около 15 февруари — датата за подаване на отчетите — тъй че тези младежи да не се водят безработни. Рейтингът вече диктуваше всяко решение в учебните заведения из цяла Америка.

— Ако искаме да се издигнем в класацията, трябва да назначаваме най-изтъкнатите преподаватели — каза професор Голдман.

— И всички те идват от Харвард и Йейл?

— Със сигурност не са републиканци от Тексаския университет.

— Но ние сме в челната десетка по футбол — обади се Ал Харви (Тексаски университет, 1985 г., „Вещно право“). — Не можем да сме начело едновременно в правото и във футбола.

— Кажете го на бившите ни възпитаници — отвърна професор Голдман.

— Гледахте ли пролетните мачове? Отборът изглежда добре.

— Млъквай, Ал.

— Само казвам.

— Джона — намеси се Бук, — не става дума за рейтинга.

— Винаги става дума за рейтинга. Дадем ли щатно място на Хенри, ще имаме късмет, ако останем в горната половина. Искаме ли да станем Харвард на Югозапада, или не?

— Не. Джона, ние се мъчим да гоним Харвард и Йейл, макар всички да знаем, че методологията на „Ю Ес Нюз“ е сбъркана и резултатите са смехотворни. Имам по-добра идея: да напуснем класацията.

— Ти си луд! Ако напуснем играта с класацията, вече никога няма да наемем кандидат от Харвард или Йейл.

— Добре.

Бледото лице на Джона Голдман изведнъж стана яркочервено, което никак не отиваше на кафявия му костюм. Какво пък, рече си Бук.

Защо да не кара докрай?

— Джона, ти живееш в миналото. Но нашите студенти ще живеят в бъдещето, тъй че и факултетът трябва да гледа натам. А бъдещето няма да се изгради, като крачим по стъпките на Харвард и Йейл. Ще го създадем, като си пробием собствен път тук, в Тексас. Затова предлагам да откажем участие в класациите. И предлагам в бъдеще факултетът да бъде воден от най-добрия човек, когото познавам — Хенри Лоусън. Предлагам Хенри за щатен преподавател и наш бъдещ заместник-декан.

— Добре — каза професор Голдман. — Всички, които подкрепят предложението на професор Букман, да вдигнат ръка.

Бук предизвикателно вдигна ръка и зачака подкрепа. Остана си само с чакането. Най-сетне над преподавателската общност се надигнаха още четири ръце. Но нямаше нито една ръка от Харвард или Йейл. Или от Колумбийския. Или от Станфорд. Или от някой друг елитен университет. Професор Голдман се обърна към Бук със самодоволното изражение на богато хлапе, което винаги получава най-добрите играчки.

— Предложението ви се отхвърля, професор Букман.

Бук се отпусна на стола. Инерцията бе надделяла. Страх от бъдещето. Преподаватели, вкопчени в миналото. С надеждата то да изтрае, докато се пенсионира с всички екстри. Факултетът и занапред щеше да гони Харвард и Йейл в класациите, а студентите само да губят. Хенри Лоусън нямаше да стане заместник-декан. Нямаше да получи щатно място. Нито тази година. Нито когато и да било. Той беше най-добрият лектор, но скоро щеше да преподава другаде. Може би дори в гимназия.

Други станаха да предложат своите протезети. Бук се облегна назад и усети нещо в задния си джоб. Извади плика, който му бе дала Надин. Имаше пощенски печат от град Марфа, Тексас, с дата 5 април — преди четири дни. Той извади писмото, разгъна единствения лист и зачете:

Драги професор Букман,
Помните ли ме? Нейтън Джоунс. Преди четири години бях ваш помощник за един месец. Съжалявам, че

тогава напуснах така внезапно, но не исках да умра, преди да се дипломирам. (Шегичка.) Както и да е, сега имам семейство, съпругата ми е бременна и от три години съм сътрудник на фирма „Дън“ в Западен Тексас. Работя в централата в Марфа, която създадохме за обслужване на най-големия ни клиент — компания за добив на нефт и газ. Предимно газ. Добиват го чрез фракнинг на шистовите залежи, северно от град Удфорд. Професоре, нашият клиент заразява водоносния слой с използваните в сондажите химикали. Имам доказателства. Това е единственият източник на питейна вода за тази част от Западен Тексас. Повдигнах въпроса пред моя старши партньор в Мидланд. Той каза да си затворям устата и че всяка информация, с която разполагам, е поверителна според етичните правила на фирмата. Което означава, че ако проговоря публично, губя адвокатските си права. От мен се иска да пазя тази тайна, докато нашият клиент заразява водоносния слой с отровни химикали. Това ми се струва нередно. Но не знам какво да направя. Можете ли да ми помогнете? Смешно. Ето че аз пиша едно от тези писма до вас, които някога обработвах.

С уважение,
Нейтън

PS: Мисля, че снощи някой ме проследи до вкъщи. Жена ми се страхува.

Бук бързо закрачи по коридора, после спря и надникна в кабинета на Хенри. Приятелят му вдигна глава.

— Съжалявам, Хенри.

— Знаят ли, че съм гласувал за Буш?

Бук кимна.

— По дяволите.

Бук продължи по коридора. Беше си осигурил щатно място преди четири години, когато беше на трийсет и една. Не е трудно, след като си работил при съдия Кенеди, влизаш в списъка на потенциалните кандидати за Върховния съд и си спечелил две дела в него. Факултетът

би се изложил, ако негов преподавател бъде издигнат на тъй висок пост, без дори да е щатен. Но Хенри Лоусън не беше кандидат за Върховния съд.

Нито пък правна знаменитост.

Бук обаче беше. След работата си във Върховния съд той можеше да преподава право където си иска. Но се върна у дома, за да бъде до майка си, след като лекарите откриха, че тя страда от ранен стадий на алцхаймер. Осем години по-късно тя все още живееше в същата къща, където бе отгледала децата си, но вече не можеше да ги познае, нито пък да се прибере сама.

Бук влезе в кабинета си. Мирна размаха няколко розови листчета със съобщения.

— Сестра ви се обади. Исква да настаните майка ви в старчески дом.

— Каза ли й „Не, по дяволите“?

Мирна не намери отговор.

— Обади се и Джеймс Уелч.

— Кой е той?

— Шефът ни. Председател на Управителния съвет. Назначен лично от губернатора.

— Поредният богат бивш възпитаник на факултета иска да ме уволни, защото не му е допаднало какво говоря по телевизията.

— Не иска да ви уволни. Исква да ви наеме.

— За какво?

— Не каза. Може би е свързано със сина му.

— Кой е синът му?

— Второкурсник. Арестуван за притежание на наркотици. На Шеста улица. Писаха го във вестниците.

Бук взе листчето.

— Ще му се обадя от Марфа.

— Марфа? — Тя изстена. — О, не, не и поредното писмо.

Бук размаха високо писмото от Нейтън Джоунс, докато влизаше в кабинета си, където Надин Холиуел все още четеше пощата му. Грабна мотоциклетния шлем от лавицата и го протегна към нея. Тя изглежда шлема навъсено, сякаш беше някакво смъртоносно оръжие.

— Това за какво е?

4

— Гладна съм, дупето ми изтръпна и мисля, че глътнах буболечка.

Беше малко след единайсет на другата сутрин. Надин Холиуел бе поискала двацет и четири часа за подготовка, преди да напусне града. Сега носеше каска, мотоциклетни очила, риза с къси ръкави и шорти, а цялата си оголена кожа бе намазала със слънцезащитен крем, фактор 100. Седеше на по-високата задна седалка. Бук беше с джинси, ботуши, черна тениска, черна кърпа на главата и тъмни очила. Той се озърна към своята стажантка; тя бе извадила мобилния си телефон.

— Какво правиш? — извика Бук през шума на двигателя.

— Опитвам се да пратя есемес.

— Защо?

— Винаги пращам есемеси, когато карам.

— Не караш. Возиш се.

— Все тая.

Бук бе монтирал защитно стъкло, за да не гълтат (всички) бръмбари по пътя, кожени чанти за багажа им и втора седалка за Надин. Беше я взел от дома ѝ в седем сутринта. Четири часа и петстотин километра с грамадния мотоциклет не бяха допринесли за доброто ѝ настроение.

— Отпред има място за почивка. Ще отбия да се поразтъпчем.

— Аз имам по-добра идея. Да се връщаме!

Бяха пътували на запад от Остин по магистрала 290, после завиха по междущатско шосе 10, наричано „Каубойския аутобан“, където официалната максимална скорост беше сто и трийсет километра в час, но всички караха със сто и шейсет. Сега бяха навлезли дълбоко в безплодните сухи плата на Западен Тексас. Ако не се брояха четирите платна на шосето и вятърните електростанции — хиляди високи стълбове с турбини осейваха пейзажа от двете страни и перките им се въртяха като витла на излитащи самолети — местността си оставаше все тъй дива и недокосната от човешка ръка, както е била

открай време. Бук отби от шосето. Спря и изключи двигателя. Надин скочи нетърпеливо, сякаш бе плавала по море цяла година и сега за пръв път докосваше твърда земя.

— Боже мой, не сте ли чували за коли? С климатици и музикални уредби?

Тя смъкна каската и очилата, разтръска дългата си коса и избърса потта от лицето. Бук свали тъмните очила и кърпата, после извади от чантите две бутилки вода. Подаде едната на помощничката си; тя веднага изпи половината.

— Едно фрапучино с карамел би ми дошло добре, но не съм виждала кафене, откакто напуснахме Остин.

— Едва ли ще намерите тук нещо подобно, госпожице Хъниуел.

— Прилича на пустиня.

— Наистина е пустиня. Горните покрайнини на пустинята Чихуахуа.

Тя посочи към хоризонта, където на синия небесен фон се очертаваше верига от ниски хребети с остри върхове.

— Какво е онова там?

— Планини.

— В Тексас?

Планини в Тексас. Бук бе обиколил с мотоциклета по-голямата част от щата, но не и тукашните места. Разбира се, за да опознае целия Тексас, щеше да му трябва още доста време — щатът имаше площ почти седемстотин хиляди квадратни километра.

— Колко остава? — попита Надин.

— Два-три часа.

— Гладна съм.

Бук бръкна в джоба на джинсите си и извади пакетче говежда пастърма. Подаде едно резенче на Надин. Тя пое месото с връхчетата на пръстите си и го огледа, сякаш държеше умрял плъх.

— Шегувате ли се?

— Богато е на протеини.

Тя направи гримаса и протегна пастърмата към него. Той пое резенчето и го захапа, после бръкна в другия джоб и извади десертно блокче. Подаде ѝ го.

— Ценни въглехидрати.

Тя се вгледа в блокчето, после посочи джинсите му.

— Случайно да имате някой хотдог в джоба?

— Съжалявам.

Тя унило отпусна рамене. Остави водата върху мотоциклета, извади шишенце дезинфектант за ръце, разтърка грижливо длани, после взе блокчето и отхапа. Бук дъвчеше пастърмата.

— Пропускам си лекциите по гражданско право — каза Надин.

— Винаги можеш да учиш правила. — Бук разпери ръце. — Тук работи истинският юрист, госпожице Хъниуел — в реалния свят. Не в кабинет с климатик на петдесетия етаж.

— Аз ще съставям завещания.

— Защо? Това е скучно.

Тя сви рамене.

— Да, но не много опасно.

— Срещата ли си някога наследник, изхвърлен от завещанието?

Младежите идваха във факултета без ни най-малка представа какво е да бъдеш адвокат. Не ставаше дума да седиш в лъскав кабинет по осем часа на ден и да вземаш хонорари за десет. Да бъдеш адвокат означаваше да помагаш на хора в беда. Истински хора, не богаташи.

Бук твърдо държеше да научи помощниците си, че законът не се намира в сборниците с прецеденти, а в света извън аудиториите. Те идваха при него като студенти по право; тръгваха си като юристи.

— Професоре, може ли да ви попитам нещо?

Той сдъвка пастърмата и кимна.

— Защо правите това? Прочетохте онова писмо, после скочихте на мотоциклета и потеглихте през пустинята. Отгоре на всичко помъкнахте и мен. Защо? Какво толкова ви вълнува Нейтън Джоунс?

— Той беше мой студент преди четири години.

— На колко студенти сте преподавали? Няколко хиляди? С какво е по-особен от другите?

— Беше и мой стажант.

— За колко време?

— Един месец.

— Познавали сте го един месец преди четири години, а сега зарязвате всичко, за да му помогнете?

Бук се вгледа в далечния хребет и си припомни Нейтън Джоунс.

— Той ми спаси живота.

Тя се навъси.

— Как?

— Дълга история. А ни чака още много път.

Тя го изгледа замислено и дояде десертното блокче. После каза:

— Следващия път вземете с шоколадова глазура.

Бук си върза отново кърпата и преметна крак през седалката.

— Готова ли си?

— Не.

Но въпреки това тя надяна очилата и каската, после се настани зад него. Бук запали двигателя, включи на скорост, подкара покрай табелите с надписи „Забранено паленето на огън“ и „Вода за продан“ и излезе на черната асфалтова лента, водеща към далечния хоризонт.

* * *

Преди сто и трийсет години Хана Мария Стробридж гледаше същия далечен хоризонт от частния железопътен вагон на съпруга си. Той се казваше Джеймс Харви Стробридж и изграждаше линии за железниците в Галвестън, Харисбърг и Сан Антонио. Негово дело бяха и релсите, по които се движеха този ден. Хана бе пътувала с частния вагон от Калифорния до Тексас; през 1869 г. дори бе посетила Промонтьори Пойнт в Юта за церемонията по случай откриването на първата трансконтинентална железопътна линия.

По онова време Джеймс работеше за Централната тихоокеанска железница, която изграждаше линиите, източно от Калифорния.

След малко Хана откъсна поглед от хоризонта и сведе очи към книгата — „Братя Карамазови“, най-новия роман на Достоевски. Тя обичаше руските романи и раираните поли.

Два часа по-късно влакът спря до някакво водохранилище, оградено от три планински вериги. Хана нямаше представа къде се намират, защото спирката нямаше име. Като строител на железниците, нейният съпруг имаше абсолютното и неограничено право да наименова всяко безименно съоръжение. Поради липса на фантазия обаче той бе прехвърлил тази власт на съпругата си.

— Е, Хана, как ще наречеш това затънтено кътче?

Тя се позамисли и си припомни слагинята от книгата на име Марта Игнatieвна. Разбира се, „Марта“ бе английският превод; на

руски името беше...

— Марфа.

Така и стана.

* * *

— Ето как градът получил името си — каза Бук.

— Увлекателно — долетя откъм задната седалка.

Разположено на шестстотин и четирийсет километра западно от Остин, на триста и двайсет километра югоизточно от Ел Пасо, на сто километра северно от Рио Гранде и на хиляда и шестстотин метра над морското равнище, пустинното плато, наричано в разговорния език *el despoblado* — безлюдното — а от геолозите „платото Марфа“, е по принцип неподходящо за заселване. За добитъка не е много зле, ако има дъждове. Ако няма, става негостоприемно и за животните. Но човек се стреми да засели всяка празна територия и хората се опитаха да го сторят в Марфа, Тексас.

Когато се слиза от изток надолу към платото, още отдалече се виждат планинските вериги Дейвис на север и Чинати на юг; между тях се простират обширни пожълтели пасища. А точно по средата има групичка дървета, сгъшени едно до друго, сякаш се подкрепят взаимно срещу безмилостния вятър, брулещ равнината. Дърветата, посадени от първите заселници, предлагат единствената сянка в радиус от сто и петдесет километра и очертават границите на град Марфа. Когато се приближиш, виждаш как розовият купол на окръжния съд наднича над дървесните корони, сякаш все още дебне за индиански набези. Но този ден нямаше препускащи из равнината диви команчи; само един преподавател по конституционно право се задаваше с мотоциклет към града, придружен неохотно от младата си стажантка.

Бук намали скоростта, когато навлязоха в града по Сан Антонио стрийт и продължиха покрай универсалния магазин откъм северната страна и порутените кирпичени къщи откъм южната. Окръг Пресидио се водеше за най-бедния в Тексас и това му личеше, ако не се брояха обновените сгради на няколко художествени галерии. Бук спря пред единствения червен светофар в града, после посочи синьото небе, където беззвучно се рееше жълт делтаплан. Надин посочи на юг към

една стара бензиностанция на ъгъла, преоборудвана в пицария; по лицето ѝ се изписа изражението на дете, зърнало дядо Коледа в търговския център.

— Пица!

— Първо да поговорим с Нейтън Джоунс. Може би той ще обядва с нас и ще ни разкаже историята си.

— За кога имате уговорена среща?

— Нямаме.

— Защо?

— По-добре е да дойдем ненадейно. Нейтън си падаше по драматизма, сигурно е чел твърде много романи на Гришам.

— За ваше сведение: ако ме е накарал напразно да се друсам шест часа на мотоциклет, ще го пребия като зла мащеха.

В огледалото за обратно виждане Бук зърна как зелено-бял джип на граничната полиция спря зад мотоциклета и примига с фаровете. Той изключи двигателя и свали стъпенката. Мургавите минувачи побързаха да се отдалечат. Двама полицаи със зелени униформи и кобури на пояса слязоха от колата и лениво се приближиха към него. И двамата бяха млади; единият беше бял и приличаше на побойник; смуглият му партньор изглеждаше хрисим. Побойникът огледа мотоциклета.

— Това „Харли класик“ осемдесет и девета година ли е?

— Осемдесет и осма.

— Сам ли го реставрирахте?

— Да.

— Тюркоазено и черно, харесва ми. И черни кожени чанти със сребърен обков. Супер. Какъв е двигателят?

— Еволюшън V-2.

— Дявол да го вземе, разкошна машина.

Побойникът огледа с възхищение мотоциклета, после насочи вниманието си към Надин на задната седалка и накрая отново към Бук.

— Мексиканец ли сте?

Бук го изгледа гневно.

— Приличам ли на мексиканец?

— На индианец приличате, но по тия места вече нямаме индианци, само мексиканци.

Мургавият полицай направи измъчена физиономия. Той пристъпи пред колегата си. Или играеше ролята на доброто ченге, или наистина се притесняваше от своя партньор.

— Изглеждате ми познат. Къде съм ви виждал?

— По националната телевизия, малоумници такива! — извика възмутено Надин. — Той е прочут.

— На кого викаш „малоумници“? — засегна се побойникът. После се обърна към Бук. — Вие да не сте от сериала „Ергенът“?

В очите на мургавия полицай изведнъж просветна разбиране; той се усмихна широко.

— Не, това е професор Букман. Гледам го всяка неделя сутрин. За мен е чест да се запознаем, сър. Аз съм полицай Анхел — Ан-хел — Акоста.

— Джон Букман. — Стиснаха си ръцете, после Бук посочи с палец към задната седалка. — Моята стажантка Надин Хъниуел.

— А това е моят партньор Уесли Кръм. Простете му лошите маниери, професоре, отгледали са го пустинните скорпиони.

— Много смешно — обади се Уесли.

— Заради местното изкуство ли идвате в Марфа? — попита полицай Акоста. — Сандъците на Джъд. Смачканите коли на Чембърлейн. Флуоресцентните лампи на Флавин.

— Тъъ... да — каза Бук. — Затова сме дошли.

Полицай Кръм задържа поглед върху спътничката на Бук.

— И аз имам флуоресцентни лампи в моята каравана — ухили се той. — Ако искате да ги видите...

Надин въздъхна.

— Малоумник.

Усмивката на полицай Кръм мигновено изчезна.

— Желая ви приятен престой, професоре — каза полицай Акоста. — *Bienvenidos*.

Бук включи двигателя, пресече кръстовището и зави наляво по Хайланд авеню. В огледалото видя как двамата полицаи подхващат оживен разговор.

— Малоумници, а, госпожице Хъниуел?

— Както ги виждам, така ги наричам.

Бавно продължиха по Хайланд авеню, очевидно главната улица на града. Тя свършваше пред съдебната сграда, която се извисяваше

над ниските къщи наоколо. Отминаха кметството, после редица преустроени магазини, заети сега от местната обществена радиостанция, издателство „Марфа Бук“ и магазин за ръчно изработени бижута. По фасадата на една от сградите бе изписано със спрей: *Истинската ос на злото са САЩ, Великобритания и Израел*. Група общински служители с четки се готвеха да замажат надписа, явно не твърде популярен в Западен Тексас.

Пресякоха Ел Пасо стрийт и Надин отново посочи с пръст.

— Гледайте, „Фуд Шарк“!

Под голям навес, засенчващ множество маси за пикник, бе спрял сребрист камион с надпис „Фуд Шарк“. Край гишето отстрани чакаха неколцина клиенти. Под навеса имаше оставени велосипеди, а покрай бордюра бяха паркирани чуждестранни хибриди; на задната броня на една от тях бе лепнат стикер: „Какво би сторил Доналд Джъд?“. Откъм северната страна на навеса минаваше железопътна линия; бариерата падна и Бук натисна спирачките. Замигаха червени светлини, в далечината се раздаде свирка на влак и след малко през центъра на Марфа прелетя товарна композиция, устремена към Ел Пасо. Влакът на Хана все още минаваше през града, но вече принадлежеше на „Юниън Пасифик“.

Когато бариерата се вдигна, Бук пресече линията и продължи по Оук стрийт покрай бръснарница „Куинтана“, клона на щатската агенция за закрила на децата и спортната зала „Желязно сърце“. Извън оживлението под навеса центърът на Марфа тънеше в тишина — нито клаксони, нито сирени, нито скърцане на спирачки, нито каквито и да било градски звуци. Нямахме автомобилно движение, а и пешеходци почти не се мяркаха. Нямахме тичащи за здраве, таксито, велорикши или улични търговци, както в центъра на Остин. Градът сякаш бе обявил сиеста. От другата страна на Тексас стрийт се издигаше сграда с макет на сондажна кула върху покрива; в края на Хайланд авеню се белееше двуетажният хотел „Ел Паисано“.

— През петдесетте години тук са снимали „Гигант“ — каза Бук.
— Всички звезди били настанени в този хотел.

— Това филм ли е?

— Не си ли чувала за „Гигант“?

— Не.

— Епична сага за преминаването на Тексас от животновъдството към петрола.

— Звучи вълнуващо.

— Класика. Рок Хъдсън играе едър земевладелец.

— Не съм го чувала.

— Той почина. Джеймс Дийн играе ролята на ратай, който се превръща в нефтен магнат.

— И него не съм го чувала.

— Не си чувала за Джеймс Дийн?

— Има ли го в Туитър?

— Той е мъртъв.

— Е, значи затова не го знам.

— Ами Елизабет Тейлър? Тя играеше съпругата на земевладелеца.

— Да не е онази руса кинозвезда, дето едно време имаше вземане-даване с Клинтън и после се самоуби.

— Сигурно имаш предвид Мерилин Монро. Тя ходеше с Кенеди. Умря от свръхдоза приспивателни.

— Не съм я чувала.

— И тя е мъртва.

— Как да ги знам, като са мъртви?

— Ами Доналд Джъд?

— Вече си измисляте имена, нали?

— Не.

— Той кого е играл в „Гигант“?

— Никого. Художник, живял е тук, в Марфа.

— Чакайте да позная. И той е мъртъв, нали?

Пред затвореното кино „Палас“ Бук зави надясно по Линкълн стрийт и спря пред едноетажна сграда срещу съда. На белосаната фасада имаше малка табела: АДВОКАТСКА ФИРМА „ДЪН“, а отдолу бе добавено с по-дребни букви: МИДЛАНД-ЛЪБОК-АМАРИЛО-МАРФА. Слязоха от мотоциклета. Бук свали тъмните очила и кърпата и изтръска прахта от тениската и джинсите си. Надин махна каската и защитните очила и приглади косата си. Влязоха в адвокатската фирма и попаднаха в добре обзаведена приемна. От двете страни започваха коридори. До стената в дъното имаше голямо бюро. Зад него седеше секретарка с наведена глава. Приблжиха се. Тя беше облечена в

черно. Избърса сълзите от зачервеното си лице с книжна кърпичка, после си издуха носа. Накрая вдигна очи към Бук.

— Добре ли сте? — попита той.

— Погребение. — Тя отново избърса очи. — Днес следобед.

— Съжалявам за загубата ви.

Тя кимна, после с усилие си възвърна професионалното изражение.

— С какво мога да ви услужа?

— Аз съм Джон Букман, идвам при Нейтън Джоунс.

Професионалното изражение се изпари; младата жена се навъси озадачено.

— Нейтън? Но... точно него погребваме.

5

— Рок Хъдсън, Джеймс Дийн, Елизабет Тейлър, Доналд Джъд, Нейтън Джоунс... всички ли умират в тоя град? — попита Надин Хъниуел.

— Рано или късно.

Гробището на Марфа се намирало на Сан Антонио стрийт в западните покрайнини на града, отвъд мотел „Гъндърбърд“ и пазара „Пуебло“, в близост до автомобилно гробище и паркинг за каравани. През центъра на гробището минаваше телена мрежа. Западно от нея бяха гробовете на покойници с мексиканско потекло; някои от тях представляваха истински религиозни светилища. Източно от оградата почиваха мъртъвци с англосаксонски произход; над много от тях вятърът развяваше малки американски флагчета. През гробището лъкатушеше черен път. Бяха пристигнали с мотоциклета и сега се подпираха на него, наблюдавайки от почтително разстояние погребението на Нейтън Джоунс.

— Автомобилна злополука — каза Бук. — Същия ден, когато е пуснал писмото.

Секретарката от приемната им бе разказала през сълзи подробности за смъртта на Нейтън.

— Съвпадение. — Надин се завъртя към него. — Сега може ли да се прибираме?

— Не.

— Защо?

— Защото не вярвам в съвпадения.

Бук не бе ходил на погребение от двайсет и една години. Петстотин полицейски служители с парадни униформи бяха дошли от всички краища на Тексас за погребението на Бен Букман; такъв е техният обичай, когато колега загине при изпълнение на служебния дълг. При адвокатите не е точно така. Днес на гробището присъстваха само няколко десетки опечалени. Някои бяха облечени като адвокати, повечето като каубои с джинси, ботуши и карирани ризи. Млада жена с

джинси и черна тениска стоеше сама встрани; тя погледна към тях за момент, после извърна очи. Бук забеляза секретарката с черната рокля; тя бършеше очите си с кърпичка. Една двойка в напреднала възраст изглеждаше смазана от скръб; навярно бяха родителите на Нейтън. До тях стоеше млада жена в напреднала бременност; тя пристъпи напред и сложи върху ковчега червена роза. Без съмнение съпругата на Нейтън. Близо до нея стоеше млад мъж с къдрава руса коса; той я прегърна през раменете. Роднина или семеен приятел. Мъж с побеляла коса обикаляше наоколо и правеше снимки. След като службата свърши и тълпата започна да се разотива, Бук се приближи до бременната жена.

— Госпожа Джоунс?

— Да.

— Аз съм Джон Букман. От Тексаския университет. Нейтън ми писа.

Тя стрелна очи наоколо, после пристъпи по-близо и прошепна:

— Не тук. Те дебнат. Елате у дома. Довечера. Има ме в телефонния указател.

— Няма да спя във вигвам.

„Ел Космико“ заемаше над седемдесет декара, южно от града, близо до базата на граничната охрана. Неговият уебсайт го възхваляваше като „уникална жилищна общност в Западен Тексас“, но Надин не вярваше. Жилищата тук варираха от преобзаведени каравани до ловджийски палатки и автентични сиукски вигвами. Към цената на настаняването се полагаше и ползването на обща баня с вана и тоалетна. Наричан от местните жители „хипарски лагер“, „Ел Космико“ бе най-новото бизнес начинание на собственичката на хотел „Сан Хосе“ и кафе „Джо“ в Остин. Като редовен посетител на „Джо“, Бук бе решил да си опита късмета. Но стажантката му не искаше и да чуе.

— И няма да делия тоалетната с непознати!

Тя поклати глава и въздъхна, сякаш я чакаше непосилна задача.

— Дори не мога да си представя колко антибактериални кърпички ще трябва да ползвам.

— Госпожице Хъниуел, знаете ли, че сте много капризна спътничка?

— Дайте ме под съд.

— Думи на истински юрист.

Десет минути по-късно те стояха пред рецепцията на хотел „Ел Паисано“. Сградата в стил испански барок имаше обширно фоайе, обзаведено с кожени кресла и дивани, под от шарени мексикански плочки, декоративни греди и...

— Боже мой! — възкликна Надин. — Онова на стената бизон ли е?

— И то дългорог. — Бук се обърна към рецепционистката. — Само за една нощ.

Надин измъкна от платнената си чанта мобилен телефон и засне препарираната глава.

— У дома никой няма да ми повярва.

— Името ви — попита жената.

— Джон Букман.

Тя се усмихна широко.

— Професор Букман, добре дошли в „Паисано“. Очаквахме ви.

— Тъй ли?

— Вашата секретарка... Мирна, нали?... се обади да резервира места за вас и госпожица Хъниуел. Имате съобщения.

— Къде е най-близкият „Старбъкс“? — попита Надин. — Умирам за кофеин.

— В Марфа нямаме „Старбъкс“ — отговори рецепционистката.

Надин се ококори, сякаш току-що ѝ бяха казали, че в Марфа няма кислород.

— Шегувате ли се?

Жената сви рамене, после подаде на Бук три листчета със съобщения: от Мирна, от сестра му и от Джеймс Уелч. Надин се опомни от преживения шок заради „Старбъкс“ и вдигна телефона си, като че искаше да провери вятъра във фоайето.

— Защо не мога да се свържа?

— Покритието по нашия край е малко рехаво — обясни служителката.

Надин реагира със същото изумление.

— Няма „Старбъкс“, няма есемеси... още ли сме в Америка?

— Още сте в Тексас.

Жената подаде ключовете на Бук.

— Професоре, вие сте в апартамент „Рок Хъдсън“, а госпожица Хъниуел е в „Елизабет Тейлър“. Номера двеста и единайсет и двеста и дванайсет.

— Страхотно, значи ще спим в легла на покойници — възкликна Надин.

— Били са живи, когато са спали тук. Хайде да се измием, да хапнем и да помислим какво ще предприемем.

— Аз казвам да си вървим у дома.

— Не пропускайте художествените галерии — подхвърли рецепционистката.

Бук понесе багажа нагоре по стълбището (нямаше асансьор) и по коридора към стаите.

* * *

Джеймс Дийн тренираше фокуси с ласо в двора на хотел „Ел Пасо“. Рок Хъдсън и Елизабет Тейлър купонясваха в столовата с другите от екипа. Режисьорът Джордж Стивънс правеше всяка вечер обзор на деня в балната зала; местните бяха добре дошли. И идваха. За шест летни седмици през 1955 г. Холивуд се пренесе в „Паисано“ и Марфа се чувстваше като Пепеляшка на бала.

Но балът свърши, Холивуд се прибра у дома, а Марфа се върна към стария си живот. Градчето и хотелът се плъзгаха неумолимо надолу. През 2001 г. Марфа бе център на най-бедния окръг в Тексас, а „Паисано“ се продаваше заради неплатени данъци на търг. През онзи ден никой не си въобразяваше, че за града и хотела може да дойде холивудски хепиенд. Но хепиендът дойде — макар и не заради Холивуд.

Заради изкуството.

Бук показа на Надин апартамента „Елизабет Тейлър“, после влезе в съседния. „Рок Хъдсън“ се оказа удобно място: хол, обзаведена кухня, спалня и отделен балкон на покрива. Бук остави чантата си, после потърси стационарен телефон. Такъв нямаше. Той извади

мобилния, набра номера на Мирна и излезе на балкона. След малко гласът ѝ долетя сравнително ясно въпреки леките смущения.

— Благополучно ли се добрахте до Марфа? — попита тя с майчински тон.

— Да.

— Как е Надин?

— Мъчи я носталгия. Как разбра, че ще отседнем в „Паисано“?

— Не ми се вярваше Надин да си пада по къмпингите. Не и с онзи неин дезинфектант за ръце. Кога се връщате?

— Сигурно утре. Помниш ли Нейтън Джоунс. Беше ми стажант преди четири години.

— Естествено, че го помня. Той ме спаси от уволнение. — Тя се позасмя. — Защо?

— В онова писмо той ме моли за помощ.

— Ще му помогнете ли?

— Не.

— Защо?

— Мъртъв е.

След това Бук позвъни на сестра си.

Джоан беше на трийсет и една и наскоро бе станала майка. На сватбата преди три години Бук бе дал ръката ѝ на един млад лекар на име Денис. Новият му зет предлагаше да настанят майка си в старчески дом. Но какво разбираше той от алцхаймер? По специалност беше проктолог.

— Бук, трябва да поговорим за настаняването на мама.

— Не.

— Знам, че не искаш, но...

— Тя не ни настани в дом. Хвана се на работа, след като татко умря.

Клер Букман бе поддържала счетоводството на десетки малки фирми в Остин; сега не можеше да се справи с чековата си книжка.

— А татко в никакъв случай не би я настанил в старчески дом.

Болестта бе направила майка му чужденка в собственото ѝ тяло. В собствената ѝ къща. За собствените ѝ деца. Тя не би желала да живее така. Но вече бе твърде късно за избор. Болестта реши вместо нея.

Когато му дойде времето, Бук щеше да направи избора си, преди да е станало късно.

— Бук, та тя дори вече не знае кои сме.

— Ние знаем коя е тя.

— Бук...

— Джоан... това няма да стане. Тя може да живее при мен.

— А като дойде някоя приятелка да преспи при теб?

— Вече не идват.

— Как ще я возиш насам-натам? С мотоциклета ли?

— Ще си купя кола.

— И коя ще е достатъчно бърза и опасна за теб?

— Ще си взема микробус.

Тя се разсмя. Бук харесваше смеха ѝ.

— Индиана Джоунс с микробус? Не ми се вярва. Освен това, Бук, ти никога не си у дома. Както сега.

— Ще наема денонощни болногледачки.

— Това е скъпо.

— Чувала ли си за хонорари от книги?

— Мислех, че ги пестиш за пенсия.

От балкона на втория етаж Бук виждаше целия град и пустинята отвъд него. Жълтата прерийна трева блестеше под слънцето.

— Не смятам да доживея до пенсия.

— О, Бук, недей да говориш така само защото мама... това не означава... — Тя въздъхна в слушалката. — Какво правиш в Марфа?

— Работя.

— Поредното приключение?

— Мъртъв адвокат.

Последното му обаждане беше до Джеймс Уелч, председател на Настоятелския съвет на тексаските университети — организация с нестопанска цел, разполагаща с дарения за 21 милиарда, множество недвижими имоти, осем милиона декара първокласни нефтодобивни терени, дялове в голф клуб на световно ниво, радиостанция и кабелен спортен канал, най-скъпия и печеливш футболен отбор в Америка и петнайсет университета и медицински колежи в цял Тексас, даващи образование на над двеста хиляди студенти. Тексаският университет в

Остин бе флагманът на това сдружение. Джеймс Уелч бе получил дипломата си в него преди трийсет и три години; днес състоянието му надхвърляше три милиарда долара. Той бе най-влиятелният човек в тексаското висше образование.

— Професор Букман, благодаря, че отговорихте на обаждането ми.

— Извинявайте за забавянето, господин Уелч. Наложих ми се неочаквано да напусна града.

— От секретарката ви разбрах, че сте в Марфа. С жена ми бяхме там преди няколко години. Тя искаше да види изкуството. Сандъци, смачкани коли и флуоресцентни лампи... не можах да го разбера. — Уелч въздъхна. — Е, както навярно сте чули, синът ми Робърт бе арестуван за притежаване на наркотици с цел продажба. Взеха му кръвна проба без негово съгласие.

— Какво е правил, когато са го арестували?

— Подпирал се на колата си, паркирана на Шеста улица. Минал един полицаи и го арестувал.

— Нищо ли не е казал на полицаия? Не се ли е съпротивлявал?

— Като го знам какъв е, сигурно се е опитал да се прави на умен. Не умее да си държи езика зад зъбите. Като майка си. Но как могат да правят това, да му вземат кръв без негово съгласие?

— Що е либерал? Консерватор, когато са арестували.

— Добър въпрос. Засега нямам отговор. Значи са арестували сина ви, претърсили са колата му и са открили наркотици?

— Кокаин.

— Колко?

— В полицейския доклад пише половин килограм.

— Не е доза за лична употреба.

— Боби не е наркочилър, професоре. Наркоман е. И ако се отърве от затвора, отива на терапия в клиника „Бети Форд“. Случаят се закрива и досието му остава чисто.

— Господин Уелч, би трябвало да си наемете адвокат с опит в наказателните дела.

— Така и направих. Скоти Рейнс. Той каза, че обискът и конфискацията са незаконни. Не е имало основания за претърсване на колата и вземане на кръв. Предложи ми да наема вас.

— Защо?

— Защото, ако Скоти каже, че обискът и конфискацията са незаконни, съдията пак ще даде ход на делото. Но вие сте знаменит експерт по конституционно право. Ако кажете, че обискът и конфискацията са незаконни, съдията ще отхвърли обвиненията.

— Искате да подам жалба?

— И да се явите в съда, ако се наложи. Готов съм да платя много добре.

— Не смятате ли, че общественото ви положение е достатъчно, за да... — Бук искаше да каже „да го измъкнете“, но се въздържа. — ... да уредите ситуацията?

— В Далас със сигурност. Но става дума за Остин, там недолюбват републиканците. Областният прокурор е демократ. Аз съм известен спонсор на републиканците в Тексас и на последните избори подкрепих конкурента на областния прокурор.

— Олеле!

— Точно така, професоре.

Бук се замисли. Да прекара шест до дванайсет месеца в областния затвор сред изпечените престъпници нямаше да се отрази добре на младия Уелч. Той трябваше да постъпи в клиника.

— Професоре?

— Приемам. Ще поговоря с вашия адвокат и ще напиша жалбата.

— Благодаря. Какво ви дължа?

— Нищо.

— Безплатно ли ще работите?

Уелч едва ли би се смаял повече, ако някой му беше казал, че при повторното преброяване Ромни е спечелил.

— Не. В замяна ще искам от вас две обещания. И няма да споря по тях, господин Уелч.

— Казвайте.

— Първо, синът ви отива на постоянна терапия, а не някакви консултации веднъж седмично. Минимум шест месеца.

— Шест месеца? Ще изостане с училището.

— По-добре, отколкото да изостане с живота.

— Добре. Шест месеца. Лично ще го заведа. Професоре, аз обичам сина си. Ще се погрижа за него. — Той се поколеба за миг, после добави: — Когато бях студент, се напихахме с бира. Сега смъркат кокаин. Защо хлапетата налитат на наркотици?

— Не знам, господин Уелч.

За дълго настана тишина, после отново долетя гласът на Уелч:

— Какво е второто обещание?

6

Стажантката му не отвори, когато Бук позвъни на вратата — апартаментите „Рок Хъдсън“ и „Елизабет Тейлър“ имаха звънци — затова той слезе долу. Взе телефонния указател от рецепцията, откри домашния адрес на Нейтън Джоунс и го записа в малкия бележник, който винаги носеше в задния си джоб. Попита дежурната за местния вестник, но той се оказа седмичник и последният брой бе излязъл един ден преди смъртта на Нейтън, а следващият се очакваше едва утре. Попита къде е редакцията на вестника. После тръгна да търси стажантката си.

Намери я в музея на „Гигант“.

В неголяма зала, близо до фойето, се продаваха сувенири, свързани с филма — плакати, снимки, чаши, тениски — а самият филм вървеше непрекъснато на малък екран. Надин Хънивел се бе настанила удобно в коженото кресло и следеше внимателно действието през тъмните си очила. Както всеки пълнолетен тексасец, Бук бе гледал „Гигант“ няколко пъти — филмът беше национална гордост на щата. На екрана Джеймс Дийн в ролята на ратая Джет Ринк тъкмо бе открил нефт на малкото парче земя, наследено от Лус Бенедикт. Той подкара право към ранчото „Реата“, за да натрие носа на своя бивш работодател, едрият земевладелец Бик Бенедикт, изпълняван от Рок Хъдсън.

— Разкошен е — каза Надин. — И е гей.

— Джет Ринк?

— Джеймс Дийн.

— Знаеш ли, че е загинал няколко седмици след приключването на снимките тук. Бързал с поршето си за автомобилно състезание в Южна Калифорния, насреща му изскочил камион и той не успял да спре навреме. Бил само на двацет и четири. Живял бързо и умрял млад. Така и не успял да види филма, но бил номиниран за „Оскар“. Направил само три филма: „Гигант“, „На изток от рая“ и „Бунтовник без кауза“.

Надин откъсна очи от екрана и погледна Бук.

— И какво? Опитвате се да бъдете новият Джеймс Дийн?

— Не съм гей.

— Бунтовник без кауза... само че вие сте бунтовник с твърде много каузи.

Закусвалнята „Джет Грил“ се намира точно срещу входа на хотела. Това е цивилизовано заведение с платнени покривки, под от розово-зелени плочки и персонал с черни униформи. Бук си поръча такос тилапия и студен чай. Надин избра чийзбургер „Гигант“ — с над двеста грама говеждо — картопки с пармезан, джинджифилова бира, кафе и шоколадово кексче за десерт.

— Госпожице Хъниуел, ще искате ли и парче масло към това?

— Не.

Надин вдигна очи към сервитьорката — млада жена с татуирана роза на внушителната гръд. Тя беше художничка; денем припечелваше с работа в закусвалнята.

— Искам сладолед. Ванилов.

— Знаеш ли какво си вкарваш в организма?

— Каквото и да е, все е по-добре от мъж.

— Амин — каза сервитьорката. Тя намигна на Надин, после си тръгна с поръчката.

Помощничката на Бук се бе изкъпала след пътуването. Косата ѝ беше пристегната на опашка, а лицето — невинно и без следа от грим. Тя бръкна в платнената си чанта, извади мокра кърпичка и се зае да бърше солниците, приборите — посегна към неговите, но той ги дръпна — и чашата за вода.

— Малко предпазливост никога не е излишна — каза тя.

— Не знам. Понякога може и да е излишна.

Тя пак бръкна в чантата и извади флакончето дезинфектант за ръце „Пурел“. Изстиска малко гел в шепата си и разтърка длани като хирург преди операция. Около масата се размириша на болница.

— Харесваш ли това нещо? — попита Бук.

— „Пурел“ е доста добър. Шейсет и два процента етилов спирт. В „Джърм-Екс“ са шейсет и пет. Любимият ми е „Аутласт“. Съдържа седемдесет процента етилов спирт, убива деветдесет и девет цяло и

деветдесет и седем на сто от микробите и ефектът му трае шест часа. Но ми се отразява зле на кожата.

— Не излизаш често, нали?

— Светът е пълен с опасни микроби.

— Животът е опасен.

— И Нейтън го доказва.

Нейтън Джоунс бе умрял на двацет и девет години. А на двацет и пет бе работил като стажант при Бук. За един месец. Това бе всичко, докато не пристигна онова писмо. И те потеглиха за Южен Тексас.

— А за Рене беше ли опасен?

— Струва ми се, че тя така мислеше. Но аз винаги я пазех.

Тя помълча, после каза:

— Прав сте.

— За кое?

— Не излизам често.

— Като моя стажантка ще ти се наложи.

Надин се вгледа в избърсаните си длани.

— Професоре... — Тя се обърна към него; отново приличаше на тринайсетгодишно момиченце. — ... можете ли да ме пазите?

— Да, госпожице Хъниуел. Мога. И ще го направя.

— Нищо лично, но вие сте професор по право. А светът е суров.

— Имам си умения.

Тя се вгледа в него за миг, после доизбърса ръцете си. Предложи гела на Бук.

— Вече се измих горе.

Сервитьорката се върна. Остави питиетата им на масата, после подаде визитка на Надин.

— Обади ми се.

Тя пак намигна и се отдалечи.

— Привличам лесбийките — каза Надин. — И не, не съм от тях.

Бук сипа подсладител в студения чай, разбърка и отпи дълга глътка. Надин смукна от джинджифиловата бира с дълга сламка.

— Писала ли си някога жалба до съда? — попита Бук.

— Като студентка ли?

— Време е да се научиш.

— По какъв въпрос?

— Обиск и конфискация. Четвъртата поправка.

— Кой е клиентът?

— Боби Уелч.

— Синът на настоятеля.

— Не знаеш коя е Елизабет Тейлър, но знаеш кой е Боби Уелч?

— Някой ми спомена в Туитър, че са го арестували за притежание на наркотици.

— От там ли се осведомяваш? От Туитър?

— Както всички на моята възраст. — Тя сви рамене. — Няма реклами.

— Ако имах акции в Си Би Ес, щях да ги продам.

— Какво е Си Би Ес?

Бук се облегна назад и препрочете писмото на Нейтън Джоунс.

— Той казва, че клиентът му трови подпочвените води, но не споменава името на клиента. Казва, че някой го следял. Че жена му се страхува. Че се нуждае от помощта ми. — Бук въздъхна дълбоко. — Как да помогна на мъртвец?

— И какво ще правим?

— Ако в малко градче умреш от насилствена смърт, обикновено в местния вестник пускат статия. И некролог. Затова, госпожице Хъниуел, отиваме да потърсим редакцията на вестника и да видим какво ще узнаем там. После ще поразпитаме из града кой може да е тайнственият клиент на Нейтън. А довечера ще посетим съпругата му да разберем дали доказателствата са у нея.

— И утре се прибираме у дома?

— Вероятно.

— Вероятно?

Бук сгъна писмото и го прибра в плика, после пак погледна пощенския печат.

— Пуснал е писмото на пети и същата вечер умрял.

— Съвпадение.

Стажантката на Бук си миеше зъбите след всяко хранене, за да се предпази от кариеси и заболявания на венците, или поне така му бе казала. Когато тя слезе отново, двамата минаха през двора на хотела, пресякоха Тексас стрийт и продължиха на юг по Хайланд авеню покрай редица магазини с обновени фасади. На първата витрина имаше изящно дървено бюро; върху стъклото беше изписано: *Еван Хюз, Проектиране и производство на мебели*, а малко по-долу: *Марфа, Тексас — Бруклин, Ню Йорк*. Следващата витрина стоеше празна, но след нея имаше магазин, наречен „Разни работи“, който продаваше разни работи. До бордюра бе паркирана стара катафалка, изрисувана с мотиви от Дивия запад — коне, говеда и стрелящи каубои; на радиатора бяха монтирани дълги рога от бизон.

— Странно — каза Надин.

Изведнъж тя спря и огледа ръката си, после бръкна в платнената чанта и извади аерозол. Напръска ръцете, краката и шията си.

— Микроби ли? — попита Бук.

Тя вдигна флакона пред очите му.

— Комари. Те пренасят западнонилския вирус и причиняват епидемии.

— През април?

— Предпазливостта никога не е излишна.

Надин му предложи флакона, но той отказа. Сега вече тя бе готова да продължи напред по тротоара. Разстоянието до следващата пресечка беше заето от белосана кирпичена сграда с вградени в стените декоративни плочки и изискана ограда от ковано желязо. Над входа имаше голям черен надпис: „Брайт Билдинг 1931“. Сградата приютяваше ресторант с червена врата, наречен „Мая“, клон на местната Национална банка и галерия на фондация „Ейн“. Вътре бяха изложени картини на Мария Зерес и Анди Уорхол.

— Да хвърлим едно око — предложи Бук.

Влязоха в галерията. В полупразната зала имаше три творби на Анди Уорхол по мотиви от „Тайната вечеря“ на Леонардо да Винчи. На едната стена висеше голяма черно-бяла скица, изобразяваща Исус на Тайната вечеря. На отсрещната стена бе закачен същият образ, но в цветове. Трети Исус беше изрисуван до културист и отдолу имаше надпис: „Бъди някой с тяло“.

— И това е странно — каза Надин.

— Странното е да видиш изложба на Анди Уорхол в Марфа, Тексас — каза Бук.

— Пак го правите.

— Кое?

— Измисляте си имена.

— Нищо не измислям. Анди Уорхол е прочут художник.

— Мъртъв ли е?

— Да.

Излязоха тъкмо в момента, когато двама младежи нахълтаха енергично, сякаш влизаха в модно нийоркско кафене; и двамата носеха айфони, кецове, тесни джинси, бели тениски — на едната имаше надпис *Какво щеше да стори Доналд Джъд?*, и барети като на ченгето от филма „Френска връзка“.

— Гейове — каза Надин, когато стъпиха на тротоара.

Продължиха на юг и срещнаха тълпи младежи, потънали в оживени разговори по електронните си устройства. Бук каза „Здрасти“ на следващата групичка и вместо отговор получи недоумяващи погледи. С по-следващата опита „Привет“, но този път дори не го погледнаха. Младежите носеха очила с черни рамки, раздърпани дрехи, меки шапки и бомбета, колоритните им прически стърчаха като таралежови бодли, а кожата им беше нашарена с татуировки и пиърсинги. Вървяха хванати за ръка — точно толкова популярна гледка в Западен Тексас, колкото да видиш стадо говеда по Пето авеню в Ню Йорк. Държаха се надменно като творците от Художническия квартал в Остин, сякаш полагаха усилия да демонстрират, че Господ ги е надарил с гениалност; тоест държаха се точно като студенти по право в Тексаския университет.

— Пак гейове — каза Надин.

— Престани.

— Само казвам.

— Недей.

Тя направи гримаса.

Северно от железопътната линия имаше стара фабрика за вълнени платове. Сградата беше превърната в художествена галерия, излагаща творби на Джон Чембърлейн. Влязоха вътре, където ги посрещна млад уредник с розова тениска. Той им обясни разположението на експозицията, после ги остави да обикалят сами.

— Гей — прошепна Надин.

Бук въздъхна, после се обърна към помощничката си.

— Защо го правиш?

— Кое? — отвърна тя с невинна физиономия.

— Тая игричка на хомо-хетеро.

Тя сви рамене.

— Не е игра, а въпрос на оцеляване в Сан Франциско. За момичетата. Разбирате ли, тъкмо хвърлиш око на някой страхотен мъж, а се оказва, че той харесвал момчета. Може да стане страшно неудобно, особено ако побързаш да се съблечеш.

— Така изглежда.

— Няма да повярвате колко пъти ми се е случвало.

— Да се събличаш ли?

— Да си падна по гей. На вас случвало ли ви се е?

— Да си падна по гей ли? Не.

— А да хлътнете по лесбийка и да не разберете?

— Ако не съм разбрал, откъде ще знам, че се е случило?

— Типичен отговор на преподавател по право. Разбира се, шансовете да намериш нормален мъж в Сан Франциско са почти същите като да срещнеш гей в Западен Тексас. — Тя погледна уредника. — Или може би не.

Джон Чембърлейн не беше гей. Бе имал четири съпруги и трима синове и се славеше като автор на скулптури от автомобилна стомана. Брони, врати, калници — той ги мачкаше и усукваше, създавайки масивно модерно изкуство. Една от неговите скулптури бе продадена за четири милиона и седемстотин хиляди долара малко преди смъртта му. Двайсет и две негови творби бяха изложени в сградата, където сега стояха Бук и Надин. Тя се вгледа в скулптура от смачкана стомана, наречена „Чили Терлингуа“.

— Това изкуство ли е?

- Ами...
- Именно. Тоя Чембърлейн тук ли живее?
- Умрял е.
- Така си и мислех.

— Марфа се намира на същата надморска височина като Денвър — каза Бук. — Затова въздухът е по-хладен.

— Но в Денвър имат „Старбъкс“ — отвърна стажантката му. — Затова бих предпочела да съм в Денвър.

Продължиха по Хайланд авеню, докато стигнаха пред сграда с надпис „Марфа Таймс“ върху стъклената витрина. Под надписа имаше залепена обява за мерките срещу възникване на полски пожари.

— Издателите на провинциални вестничета знаят всичко за всички... и обменят информация. Даваш им малко, те ти дават много.

— Като леля ми.

— Във вестникарския бизнес ли е?

— В клюкарския. Ако искам майка ми да узнае нещо, казвам на леля. Така става по-бързо.

— Е, ако искаш да знаеш какво става в някое малко градче, четеш местния вестник. А ако искаш да размътиш водата, пускаш статия във вестника.

— А ние искаме ли?

— Какво?

— Да размътим водата.

— Да, госпожице Хъниуел, искаме.

— Струва ми се опасно.

— Възможно е.

Отвориха мрежестата врата — вътрешната врата беше подпряна с голям камък — и прекрачиха в малък офис, разделен по средата с висока до кръста дървена преграда. Зад бюрото от другата страна седеше застаряващ мъж, отметнал назад глава, явно за да вижда по-добре компютърния екран. Той се озърна към тях, после продължи да пише. След малко стана и се приближи. Напомняше музикант от „Бийч Бойс“ на турнето по случай петдесетгодишния им юбилей; косата му беше бяла, очите сини, а ризата хавайска. Носеше червена шапка с

надпис МАРФА. Бяха го видели да прави снимки на погребението на Нейтън Джоунс. Той протегна сухата си ръка над преградата.

— Професор Букман, предполагам.

Ръкуваха се.

— Сам Уокъл... собственик, издател, репортер, словослагател, печатар и доставчик. Пиша вестника отпред и го печатам отзад. На това ви мирише — на мастило.

— Джон Букман. И стажантката ми Надин Хъниуел.

— Добре дошли в Марфа. — Сам Уокър се засмя. — Ама миналата неделя здравата притиснахте Макконъл и Шумър. Харесва ми, че нямате фаворити.

— Нямам.

— Така и си мислех.

— Откъде разбрахте, че съм в града?

— Вестите от „Паисано“ се разнасят бързо. Знаем кой е в града още преди да стигне до стаята. Напоследък пристигат всякакви знаменитости. Миналата седмица Робърт Редфорд беше в града, долетя да види галериите. И Куейд... не онзи, дето игра в „Редник Джо“.

— „Редник Джо“?

— Не, другият. Той и жена му пристигнаха, купиха сграда до мебелния магазин на Еван Хюз и се канеха да си я обзаведат за жилище, но после ги погнаха наемниците от Холивуд и те се изнесоха към Канада.

— Наемници от Холивуд ли?

— Така разправят. Разбира се, не съм сигурен дали е било точно така. Във всеки случай той не плати по договора, собственикът си върна имота, а после от шерифството конфискуваха всички останали вещи и ги разпродадоха на уличен търг.

— Както виждам, винаги знаете какво става в града.

— Живял съм седемдесет и две години, професоре, и всичките освен четирите в колежа бяха тук, в Марфа, а от половин век седя на това място, наблюдавам и осведомявам. Тъй че съм в течение на нещата. Разбира се, не е чак толкова трудно, след като в окръг Пресидио имаме по-малко от един човек на квадратен километър. Толкова хора не могат да създадат кой знае какви новини.

— Днес Марфа по-добро място ли е, отколкото когато създадохте вестника?

— Различно. „По-добро“ е гледна точка, а не факт.

— Говорите като вестникар от старата школа.

— Е, стар съм си.

— Това ли е единственият вестник в града?

— В окръга. Седмичен. Следващият брой излиза утре.

Сам вдигна от бюрото две разпечатки с варианти на първата страница.

— Седмицата не беше богата на новини, та се чудя кое да сложа на челно място. Имам една статия за възстановяването на шампионата по летни кънки в Марфа и друга за намирането на един тон марихуана, укрита в булдозер. Вие как смятате, професоре?

— Летните кънки.

— И аз така мислех.

— Господин Уокър...

— Сам. Значи идвате да видите сандъците на Джъд и флуоресцентните лампи на Флавин?

— И един мой бивш студент, Нейтън Джоунс.

Сам направи гримаса.

— Ужасно тъжна история. Женен, очакваше и дете.

— Познавахте ли го?

— Не го бях чувал до миналата седмица. Сигурно е бил от кротките, за да не го познавам. Лоша злополука на магистрала шейсет и седем. Хората тук карат прекалено бързо, по дяволите. Естествено, когато обядваш на сто и петдесет километра от работата, трудно се спазват ограниченията за скорост, дори да са сто и трийсет километра в час.

— Написахте ли некролог или статия за злополуката?

— И двете. Ще излязат в утрешния брой.

— Ще разрешите ли да ги прочета днес?

Сам сви рамене.

— Разбира се. Защо не?

Той отиде до бюрото си и се върна с две кратки статии. Сложи ги върху преградата. Бук зачете първата.

Нейтън Джоунс, два̀сет и девет годишен, юрист от адвокатската фирма „Дън“ в Марфа, загина при автомобилна злополука на магистрала 67, на петнайсет километра северно от града. В четвъртък около единайсет часа вечерта шериф Брейди Мун разследва злополуката и съобщи, че Джоунс очевидно е заспал, излязъл от пътя, загубил контрол над колата и се блъснал в петролна сонда. Резервоарът на пикапа избухнал. Джоунс загинал на място. „Превишената скорост е допринесла за нещастиято“, каза шериф Мун. Джоунс се връщал в Марфа от Мидланд, където имал работа. Томас А. Дън, старши партньор във фирмата в Мидланд, съобщи, че е потресен от смъртта на Джоунс. „Той беше отличен млад адвокат и чудесен младеж. Ще ни липсва.“

— Симпатично момче — каза Сам.
Към некролога имаше снимка на Нейтън.

ДЖОУНС, НАТАНИЪЛ УИЛЯМ, 29 г., отиде при своя Бог и Спасител на 5 април. Нейтън е роден на 12 февруари 1983 г. Израснал в животновъдното ранчо на семейството си, западно от Марфа. Завършил местната гимназия, после следвал английска литература в Тексаския технически университет. Постъпил в Юридическия факултет на Тексаския университет в Остин и се дипломира през 2009 г. Член на Тексаската адвокатска асоциация и адвокатската фирма „Дън“ в Марфа. За него скърбят съпругата му Бренда, която очаква първото им дете, и родителите му Уилям и Една. Погребалната служба се проведе в Първа баптистка църква, а тялото бе положено в местното гробище.

— Това е единственият проблем на седмичното издание — каза Сам. — Понякога покойникът вече е под земята, преди да излезе некрологът. Но поне имаше хубаво погребение.

— Видяхме те там. Отишъл си, макар да не си го познавал.

— Когато един град има само две хиляди жители, всяка смърт е важна. По нашия край, професоре, хората не са лесно заменяеми.

За разлика от студентите по право, помисли си Бук.

С Нейтън бяха загубили връзка скоро след дипломирането му. Бук смяташе, че също като родителите си трябва да обучава студентите на необходимите умения за живот в правния свят, за да могат да оцеляват самостоятелно. След време студентите оставят факултета и преподавателите зад гърба си. Рядко имат контакти с тях освен случайното ръкостискане на някой семинар. Понякога се връщат в студентското градче за спортни събития и ако им провърви в живота, правят дарения. Ако много им провърви, техните фирми спонсорират отделни катедри. А ако станат баснословно богати, могат да купят правото да кръстят на свое име някоя сграда или терен в университета. По тази причина във факултета имаше атриум „Зюсман Годфри“, павилион „Джоузеф Д. Джамейл“, център за правни изследвания „Джамейл“, съдебна зала „Крафт Ейдман“ и атриум „Робин К. Гибс“. Бившият му стажант не бе станал богат и прочут адвокат. Той просто се бе върнал у дома в Марфа. А сега животът му бе свършил. Бук не можеше да прогони усещането, че има неизплатен дълг към Нейтън Джоунс.

— И направих няколко снимки на погребението — каза Сам.

— Защо?

— Един живот свършва. Заслужава си да бъде документирано. За да не забравят хората.

— Имате ли снимка на опечалените?

Сам се върна до бюрото и донесе разпечатка на компютърна фотография. Остави я на преградата пред Бук.

— Кой са тези хора? — попита Бук.

Сам посочи лицата с пръст.

— Това е съпругата... родителите му... тези трябва да са адвокати, кой друг ще носи костюм?... шерифът... Сади, съдебната секретарка... други местни жители.

— Може ли да я взема?

— Разбира се. — Сам вдигна очи към Бук. — Ти се интересуваши от смъртта му, може би предполагаш, че не е злополука?

— Защо смяташ така?

— Просто се надявам на по-интересна тема от летните кънки.

— Съжалявам, но ще те разочаровам.

— Тогава какво ви води в Марфа?

— Дойдохме заради изкуството и искахме да се видим с Нейтън, но научихме, че е мъртъв.

— И идвате точно когато го погребяха?

— Съвпадение.

— Аз лично не вярвам в съвпадения.

Надин възмутено вдигна ръце.

— Ама какво имате всички против съвпаденията?

Сам взе от бюрото си дигитален фотоапарат.

— Може ли да ви снимам?

Той посочи стената, където висяха снимки на знаменитости. Бук сви рамене. Предполагаше, че Сам Уокър може да бъде техен приятел в Марфа, а не беше изключено да им потрърбват приятели. Сам направи няколко снимки, после подаде фотоапарата на Надин.

— Ще ме щракнеш ли с професора?

Сам заобиколи преградата и застана до Бук. Надин направи снимката и му върна фотоапарата. Той отиде до бюрото си и взе една книга.

— Ще ми подпишеш ли книгата? Искам да кажа твоята книга.

Бук се разписа на титулната страница.

— Четох онази статия за теб в „Ню Йорк Таймс“ — каза Сам. — Как хората ти пишат с молби за помощ, а ти тръгваш на тия приключения или кръстоносни походи, както ги нарекоха... Но снимката не беше добра.

Бук реши да се довери на Сам Уокър.

— Сам, мога ли да ти вярвам?

Сам се приведе напред.

— Разбира се.

— Нейтън Джоунс ми прати едно от тези писма.

Бук извади писмото и го подаде на Сам. Журналистът огледа плика от двете страни, после измъкна листа и зачете. Лицето му се сгърчи. Той бавно сгъна писмото, прибра го в плика и го подаде на Бук, сякаш искаше да се отърве час по-скоро.

— Забелязах клеймото — каза Сам. — От деня, когато умря. Още едно съвпадение.

Бук кимна.

— Значи идваш в Марфа, защото той е написал това писмо, но го заварваш мъртъв. Твърди, че някой го следи и че жена му се страхува. Няма как да не се усъмниш.

— Да, така е.

— Видя ли доказателствата му?

— Не още.

— Това ще е голяма история — замърсяване на подпочвените води. Дано да не е истина.

— Заради водата ли?

— Защото нещо подобно може да взриви целия град.

— Или да докара нечия смърт.

— Като нищо!

Сам за дълго се вгледа в Бук.

— Професоре, може ли да те питам нещо?

— Казвай.

— Защо толкова те е грижа за Нейтън Джоунс?

— Задължен съм му.

Сам бавно кимна.

— Шерифът казва, че е било злополука.

— Вярваш ли му?

— На Брейди Мун ли? Честен е до глупост.

— Знаеш ли кой може да е клиентът на Нейтън?

Сам посочи един едър плешив мъж на снимката.

— Трябва да е Били Боб Барнет. Иначе защо ще посещава адвокатско погребение? Видна фигура в местния добив на шистов газ. Преди пет години пристигна тук от Одеса. Офисът му е отсреща, няма начин да сбъркате — на покрива има сондажна кула.

— Досетих се. Значи този господин Барнет е важна личност в града?

— Може да се каже. Дори два пъти.

— Защо?

— Защото дава онова, което открай време не ни достига и всички желаят: работни места. Преди да дойде в града, имахме почти двайсет и пет на сто безработица, по дяволите. А сега клони към нула. Все още сме беден окръг, но не чак толкова. От което човек се чувства едва ли не забогатял, след като толкова време е бил беден.

— Добре, разкажи ми за Марфа.

Бук бе споделил сведения със Сам Уокър и сега Сам също искаше да сподели с него. Повечето юристи виждат всеки разговор като възможност да отработят техниките си за разпит на свидетел на противниковата страна; Бук обаче бе усвоил едно умение, което повечето юристи така и не придобиват: да слуша другите. Сам пристъпи до стената и посочи една стара черно-бяла фотография. Съдебната сграда се извисяваше над града.

— Това е Марфа към края на деветнайсети век, само около осемстотин жители. После построили съда и градът станал окръжен център. Започнал да се разраства. По време на Мексиканската революция правителството настанило тук кавалерията. Нарекли го „Кемп Марфа“, след това сменили името на „Форт Д. А. Ръсел“. Към хиляда деветстотин и трийсета година вече сме имали почти четири хиляди жители.

Сам потупа с пръст друга фотография в рамка, изобразяваща униформени ездачи.

— Така изглеждал фортът по онова време. През Втората световна война правителството изградило там лагер за военнопленници и докарало няколкостотин немци от африканския корпус на Ромел. Според Женевската конвенция пленниците трябва да бъдат държани при същите климатични условия, в които са били заловени, тъй че ги прехвърлили от пустиня в пустиня. Казват, че се държали добре и не се опитвали да избягат. Отглеждали зеленчуци и рисували стенописи по фасадата на казармата си. Можеш да идеш да я погледнеш. А на летището, източно от града, обучавали млади пилоти. От магистралата не се вижда добре, но с „Гугъл Ърт“ още можеш да различиш пистите. Това бил върховният ни момент, в града живеели пет хиляди души.

— И какво стана после?

— Спечелихме войната. Армията си вдигнала чукалата, немците се прибрали у дома. Закрили форта, останала само една част, използвана от граничния патрул срещу контрабандата. Спирали вноса на бира и уиски. Смешно, нали, в сравнение с днешните пратки с кокаин и хероин?

Той размърда клечката за зъби.

— После дъждовете спряха. Седем години без дъжд през петдесетте. Голямата суша. Унищожил животновъдството и местната

икономика, доколкото изобщо я имаше. Кореняците се принудиха да продадат добитъка, после земята. Единственото облекчение на страданията беше, когато пристигна снимачният екип на „Гигант“. Тогава бях на петнайсет. Вълнуващи времена. Наеха местни статисти, а хората определено се нуждаеха от пари. Моите родители участваха в сцената с барбекюто, когато Рок довежда Лиз отново в Тексас. Извън снимките екипът се смесваше с местните хора, вечер пиеха заедно в „Паисано“... аз, както всички останали, ходех всяка вечер в балната зала да гледам заснетото през деня. Мислех си, че Джими Дийн е най-страхотният тип, когото съм виждал. Почнах и да се реша като него. Нямах представа, че е гей. И за Рок Хъдсън не подозирах, докато не умря от СПИН.

Надин ахна.

— Боже мой... Бик Бенедикт е бил гей?

Сам я погледна с учудване, явно се питаше дали говори сериозно.

— Тя гледа филма в „Паисано“ — обясни Бук.

— Ясно. Боя се, че наистина е бил, госпожичке.

— Ужас! Това не го очаквах.

— Както и да е, „Гигант“ ни позволи да забравим бедите си за няколко месеца. Когато си събраха багажа и влакът напусна града, сякаш гледахме погребението на Марфа. От тогава до днес населението намалява. Хлапетата завършват гимназия, после напускат града. Според последното преброяване сме спаднали до хиляда деветстотин осемдесет и един постоянни жители. Още малко и ще се превърнем в град-призрак. Последният да изгаси лампите.

Сам свали каскетчето и се почеса по главата.

— Това е било преди Джъд.

Сам посочи снимката на брадат старец.

— Доналд Джъд. Голям художник от Ню Йорк, през седемдесет и трета реши да се пресели в Марфа. Искаше творбите му да останат завинаги тук. Наричат ги „инсталации“. Джъд купи пустеещи сгради на Файланд авеню. Имаше богат избор — местния клон на Националната банка, хотела „Круз“, магазина „Сейфуей“, фабриката за вълнени платове. Обнови ги и ги превърна в ателиета и галерии.

— Вече видяхме изложбата на Чембърлейн в старата фабрика.

Сам размаха клечката за зъби.

— Аз съм широко скроен човек. Всъщност обикнах сандъците на Джъд, дори взех да харесвам лампите на Флавин. Но части от смачкани коли? Изкуство ли е това?

— Видяхте ли? — завъртя се Надин към Бук. — Не съм единствената неверница.

— После Джъд купи форта. Хиляда и четиристотин декара. Превърна артилерийските погребни и казарми в галерии, монтира произведения на открито — шейсет големи бетонни кутии, най-шантавото нещо, което съм виждал, точно на терена, където някога Патън е играл поло. Интересен човек беше Джъд. Харесваше гайди. Не знам защо.

— Ти познаваше ли го? Лично?

— Да. Много пъти сме разговаряли. Казваше, че се е преселил в Марфа, защото мразел нахлуването на шоу бизнеса и търговията в нюйоркското изкуство. Искал да избяга от онзи свят. А ако искаш да избягаш от света, бога ми, точно тук е твоето място. От тук до Ел Пасо — почти осемдесет хиляди квадратни километра — няма и трийсет хиляди жители. Джъд живееше усамотено и местните не му досаждаха. По дяволите, не знаехме кой е и не ни пукаше. Той се влюби в Тексас, купи хиляди декара, южно от града, и ги нарече „Лас Касас“. Там е погребан, умря на деветдесет и четири. Лимфома. Когато почина, все още бяхме призракен град. Без работни места, без знаменитости, без предприятия, „Паисано“ беше с дъски на прозорците, туристите идваха не да гледат изкуство, а заради слуховете за НЛО. По Хайланд авеню нямаше нито една открита витрина освен галериите на Джъд.

— Не идваха ли хора да гледат творбите му?

— Джъд бягаше от рекламата, както амишите бягат от модерния свят. Живееше като монах в ранчото си, без ток, без топла вода, без хора. Както казах, беше дошъл тук, за да избяга от света, не да го кани при себе си.

— И какво стана? Сградите по Хайланд авеню вече не пустеят.

— След като Джъд умря, кметът и другите едри риби в града, хората от играта...

— Коя игра?

— Играта на пари.

— А ти не я ли играеш?

Сам Уокър разпери ръце, сочейки тясното помещение.

— Моята медийна империя. Човече, издавам този вестник, защото историята на Марфа и областта трябва да бъде съхранена. Смятам го за важно. За мен това не е бизнес — по дяволите, най-често едва успявам да си покрия разноските. Сигурно и за теб конституционното право е нещо повече от заплата.

— Така е.

— Кметът ми предложи да се включа, но аз отказах. Не произвеждам новини, само ги съобщавам.

— Може би трябва да се срещна с кмета.

— Тръгнеш ли из града, той сам ще те намери. Надушва знаменитостите като ловджийско псе. Роден е с таланта да целува задници.

— Врагове ли сте с него?

— Врагове? Не. Ако търсиш такива, иди в Хюстън или Далас. Ние с кмета просто гледаме света от различни ъгли. Както и да е, той и онези момчета се събраха и решиха да продадат „концепцията Марфа“, както се изразяват — да привлекат вниманието насам чрез изкуството. Всъщност би трябвало да го нарекат „мита Марфа“. Но националните медии се хванаха на въдицата, налетяха в градчето и известиха артистичния свят, че тук е голямата работа. Нямаме лекар, зъболекар, аптека, киносалон, „Макдоналдс“, „Уолмарт“ ...

— „Старбъкс“ — вметна Надин.

— ... но Марфа била голямата работа! Не го разбирам. Е, всички клъвнаха и тогава ни налетяха Трите А.

— Трите А ли?

— Адвокати, артисти и авантаджии. Така ги наричат местните, Трите А — пришълци, дошли с една цел. Да заграбят града. Най-напред се появиха адвокатите — тия двулични богати копелета долетяха от Далас и Хюстън с личните си самолети, навиряха нос, като че те са открили изкуството на Джъд и почнаха да купуват на безценица стари кирпичени къщи и сгради в центъра. После пристигнаха артисти и художници от Ню Йорк, предимно гейове, което доста стъписа тукашните каубои.

— Казвах ви — обади се Надин.

— Сега сме като Лос Анджелис, само че тъпкани с художници вместо с актьори. Всеки, който прави кафе, продава сладолед или

сервира по заведенията, е творец, очакващ да бъде открит.

— В Марфа?

— Това е като тукашен вариант на „Америка търси талант“. Всички са млади и модерни, мразят Буш, но в крайна сметка отчаяно искат да са богати като републиканци и прочути като онази Кардашян.

— Клоуи ли? — попита Надин.

— Не. Другата.

— А, Ким.

— Просто минават и заминават като влакове. Но донесоха на града малко разнообразие. Отвориха онези лъскави заведения с френска и италианска кухня. Има едно ресторантче, наречено „Мая“...

— Минахме покрай него. С червена врата, в Брайт Билдинг.

— Собственичката е от Род Айланд. Една нюйоркчанка дойде тук да проектира костюми за филма „Ще се лее кръв“, реши да остане и откри магазин за дрехи и платове. Други пришълци откриха още ресторанти, галерии, бижутерски ателиета, книжарница, магазин за здравословни храни, кафенета, барчета с жива музика и онази бална зала „Марфа“, дето я наричат „пространство за мултимедийно изкуство“. Сега, след като тук са изложени шедьоврите на Джъд, Флавин и Чембърлейн, казват, че Марфа е новата Мека на изкуството, затова артистичните сноби от Ню Йорк прииждат като на религиозно поклонение.

Сам сякаш се позамисли над собствените си думи.

— Странно как се развиха нещата. Бяхме призрачен град на стари фермери, стари мексиканци и стари сгради, само с две заведения за хранене, но какво толкова, не можеш да се храниш на повече от едно място наведнъж, нали така? Бяхме тук, защото тук ни е мястото. После Джъд дойде, защото мястото му вече не беше в Ню Йорк. Двайсет години правеше тук изкуство, създаде си дом, превърна се в истински тексасец... в деня, когато си купи онова ранчо, аз му казах, че това е мечтата на всеки местен — да притежава част от Тексас. Днес, двайсет години след смъртта му, кметът и Трите А взеха нещо истинско и го превърнаха във фалшиво, преобразиха този град в нещо средно между изискан колеж и вилна зона за богаташи, а изкуството на Джъд — в търговията и шоубизнеса, които мразеше. Марфа е един проклет панаир, а ние просто поддържаме въртележките за туристите.

Сам отново се обърна към снимката на Доналд Джъд.

— Днес Дон не би желал да живее тук. Всички нюйоркчани го последваха — по дяволите, сега имаме повече янки, отколкото добитък. Долитат със самолети през уикендите, плащат по двеста бона за кирпичени къщи, струващи двацет, защото си мислят, че са симпатични, после увеличават тройно размера им и ги превръщат в имения зад високи стени, сякаш живеят в Гуадалахара и наоколо дебнат наркокартели. Вдигат цените на имотите до небесата и пъдят местните. И което е най-смешното, нюйоркски либерали, дето се правят на много загрижени за бедните и мексиканците, си строят от чиста прищявка трета или четвърта къща, а изхвърлят от Марфа точно бедните и мексиканците. Казвам им го, а те само се усмихват и вдигат рамене, сякаш не зависи от тях. Като времето.

Сам зачовърка с клечката между зъбите си.

— Преди Трите А този град беше мирен, почти без конфликти, само нормалните дразги между бели и мексиканци — все пак сме в Тексас — но по принцип всички си гледаха работата и се разбираха.

— А сега не?

— Дори никак. Сега имаме конфликт. По дяволите, направо гражданска война. Бели срещу мексиканци. Мексиканци срещу граничния патрул. Художници срещу каубои. Хомосексуални срещу хетеросексуални. И всички сме в разпра с майката природа, опитвайки се да живеем сред тази пустиня. Сега почнахме да се караме и заради шистовия газ.

Сам махна с ръка на един минувач отвън.

— От местните само господин Барнет ли се занимава с добив на шистов газ?

— Доколкото знам. Той е голямата клечка в Марфа. За него работят кажи-речи всички освен граничните полицаи и художниците. Закупи правата за добив, нае хора за сондите и почна да дупчи. Дава добри пари — някои момчета бяха безработни от години, а сега изведнъж могат да си купят нови пикапи. Той превърна Марфа в привлекателно място. А шистовият газ ни донесе печалби.

— Тогава къде е проблемът?

— Проблемите. Множествено число. Имам екозащитници и художници, които се опитват да спрат добива, защото мислят, че ще докара края на света. Имам и фермери, които са против прокарването на тръбопроводи. Газът не може да се превозва с цистерни като

петрола, затова Били Боб слага тръби. Ако хората не искат да продават — а те не искат — той ги осъжда да си отстъпят земята, което явно е законно в Тексас.

— Така е.

— Ама че закон!

— Били Боб водил ли е дела за отчуждаване?

— Да.

— Това едва ли му е спечелило приятели.

— Нито един.

— А какво е твоето мнение за господин Барнет?

— Моето мнение ли? Той е просто един от задниците. — Сам се озърна към Надин. — Да ме прощаваш за израза. — Той пак погледна Бук. — По тия места не се шегуваме с чуждата земя. Може да бъде опасно.

8

Бяха видели Марфа отвън, надничайки навътре; сега виждаха Марфа отвътре, надничайки навън. Застанали в купола на триетажната сграда на съда, откъдето се разкриваше отлична панорама към платото Марфа, те можеха да огледат целия град чак до покрайнините, където цивилизацията изчезваше в пустинята. Земята там беше неплодна и жълта чак до кафявите планински вериги по краищата на платото.

— Страхувам се от височини.

— Госпожице Хъниуел, това са само четири етажа.

— Мисля, че ще повърна.

Слязоха по стълбището до съдебната зала на втория етаж. Сградата беше построена през 1886 г. само за шейсет хиляди долара, но Бук за пръв път виждаше толкова величествена зала, а той бе виждал доста. Таванът с изящни фризове се извисяваше на цели шест метра, а старомодните столове бяха завинтени за пода. Двамата седнаха и огледаха обширното помещение.

— Оставихте господин Уокър да говори на воля за Марфа. Защо не го попитахте за шистовия газ?

— Повечето хора минават в глуха защита, когато юрист почне да ги разпитва, госпожице Хъниуел. Не стават по-откровени. Напротив, затварят се. Затова се научих да слушам. Всеки има какво да разкаже с желание. От Сам Уокър узнахме много неща.

— Така ли?

— Да.

— Мислех, че искате той да публикува нещо във вестника?

— Искам. И ще го публикува.

Тя се понамръщи.

— Говорите така, сякаш сте го правили и преди.

— Правил съм го.

— Защо ли това ме плаши?

Бук размаха ръка към величествената зала, която напомняше за историята на Западен Тексас.

— Е, госпожице Хъниуел, каква кариера планирате? Да станете адвокат в малко градче и да заверявате завещания в подобна зала? Или да адвокатствате в голям град?

— Не искам да ставам адвокат.

Бук се завъртя към помощничката си.

— Тогава защо учиш право?

— Баща ми няма син, на когото да завещае професията, затова се налага да разчита на мен.

— А каква искаш да станеш?

— Майстор готвач.

— Студентка по право иска да стане майстор готвач?
Оригинално.

— Професор по право на мотоциклет? Ето това е оригинално.

Ако искаш да съдиш някого за договор, автомобилна злополука или отчуждаване на земя в окръг Пресидио, завеждаш дело в местния съд. Отиваш първо при съдебната секретарка. Която в момента се усмихваше на Бук.

— Професор Букман — каза тя. — Сам Уокър се обади, че идвате насам. Аз съм Сади Томас. Мисля, че трябва да ви изберат във Върховния съд.

— Само за тия думи щях да ви пиша отличен по конституционно право.

Сади беше жена на средна възраст с миловидно лице. Бук я бе забелязал на снимката от погребението.

— И тъй, какво ви води в нашия съд?

— Трябва ми информация.

— За какво?

— Не за какво, а за кого. Били Боб Барнет.

Усмивката ѝ изчезна.

— Доколкото разбрах, той е завел дела за отчуждаване на имоти.

— Да. Засега около двайсетина.

— Кой го представлява?

— Небезизвестната фирма „Дън“.

— Кой адвокат?

— Нейтън Джоунс. Но той загина при злополука миналата седмица.

— Преди четири години той ми беше сътрудник. Водил ли е дела за други клиенти?

— Доколкото знам, Били Боб беше единственият му клиент. Нейтън често се шегуваше, че е личен адвокат. Жалко, че единственият му клиент е задник.

— И аз така чух.

— Тепърва ще чувате още. Да се отнемат чужди имоти заради тръбопровод е законно, но не е редно. Собствениците се обединиха, наеха си общ адвокат от Санта Фе, но редовно губят. Били Боб слага закона в джоба си. Хората са побеснели. Биха сторили всичко, за да го спрат.

— Дори и убийство?

— На него сигурно биха посегнали, но не и на адвоката му. — Сади въздъхна. — Нейтън беше мило момче. За рождения ден ми носеше червена роза. Всяка година. Много се вълнуваше, че ще става баща.

Бук ѝ благодари и понечи да си тръгне.

— Професоре...

Той се обърна.

— На ваше място не бих се замесвала в тия сблъсъци. Може да е нездравословно.

* * *

— Те убиха Нейтън, професоре.

В седем и половина Бук и Надин пристигнаха в дома на Нейтън Джоунс на Остин стрийт, северно от железопътната линия. Пред къщата бе паркиран черен форд пикап. На прага ги посрещна едрият млад мъж с къдрава руса коса, който бе стоял до съпругата на погребението. Казваше се Джими Джон Дейл и беше приятел на Нейтън още от детството. Миришеше на пивоварна.

— Защо смятате така, госпожо Джоунс?

— Бренда. Защото казаха, че е станало заради превишена скорост, но Нейтън никога не кара бързо.

Пет дни след смъртта на съпруга си тя все още говореше за него в сегашно време.

— Бойскаут ли е бил?

— От най-добрите.

До раждането оставаха три седмици; очакваха детето да е момче. Бренда седеше неудобно в креслото. Бук и Надин бяха на дивана; Джими Джон крачеше напред-назад с бира в ръка и се мръщеше, сякаш си бе наумил нещо и това не му даваше мира. На едната стена в малкия хол висеше сватбена снимка на Нейтън и Бренда. Тя беше с бяла булчинска рокля, той с черен смокинг.

— Еха! — възкликна Надин. — Същински близък на Джеймс Дийн.

— Всички го казваха — кимна Бренда.

Няколко други снимки представяха Бренда и Нейтън на морския бряг, на пикник и някакво парти. Физически бяха доста странна двойка. Бренда беше миловидно момиче с кръгло лице и след раждането щеше да си има проблеми с теглото, също като сестрата на Бук. Нейтън Джоунс приличаше на манекен от лъскаво модно списание; имаше остри черти, тъмни очи и стройно тяло. Изглеждаше прекалено свършен за реален човек и прекалено самовглъбен за адвокат; в сравнение с него госпожица Робъртс приличаше на водеща на готварско предаване. Той бе издържал с отличие изпита по конституционно право; често рисуваше в малък скицник, който си носеше.

— Вижте смахнатите му снимки — каза Джими Джон.

На другата стена висяха рамки с черно-бели фотографии, все на фона на сурови тексаски пейзажи. Една от тях изобразяваше каубои, водещи стадо добитък през прашна равнина, но на преден план стоеше като наблюдателка една нагиздена кукла Барби и ярките ѝ цветове влизаха в рязък контраст с черно-бялата композиция. Друга показваше открита равнина с ниска планинска верига в далечината и червена роза, забита в земята на преден план. На трета се извисяваше сондажна платформа с работници на нея, а на преден план висеше розово дантелено бельо. Надин стана и огледа всяка снимка с око на художествен критик.

— Знам — каза Бренда. — Смахнати са. И аз не ги разбирам. Но Нейтън обича да ги прави. Те са негова страст.

— Имал е око за пейзажа — каза Бук. — Опитвал ли е да продаде някоя от снимките?

— Не. Това му е само хоби. Той е доволен от работата си... Беше доволен. И това е добре, защото често работи... работеше... до късно нощем.

— С какво друго се занимаваше? Когато не беше на работа.

— С нищо. Работи във фирмата, а през останалото време е с мен. И с Джими Джон.

— Какво правехте заедно?

Тя сви рамене.

— Нормални неща. В неделя след църква си приготвихме кошница за пикник и подкарвахме през пустинята да търсим пейзажи за фотографиране. Разпъвахме одеялото и той правеше стотици снимки от разни ъгли. Има страхотни фотографии от планините Дейвис.

— С други хора общуваше ли?

— Той няма много приятели в Марфа.

— Но е израснал тук.

— Не беше каубой — каза Джими Джон.

— Има ли братя или сестри?

— Единствено дете е — каза Бренда.

— Как се запознахте?

— Израснахме тук, в Марфа. С Нейтън сме заедно още от гимназията. После отидохме в колеж. Аз завърших педагогика, той английски. Преди седем години се върнах тук да работя в детската градина към общинското училище. Нейтън замина да следва право в Тексаския университет. Вие бяхте негов кумир, професоре. Често говореше за вас. Не пропускахме да ви гледаме по телевизията.

— Наистина ли имате черен пояс по кунгфу? — попита Джими Джон.

— По таекуондо.

— След дипломирането — продължи Бренда — Нейтън се прибра у дома, оженихме се и той постъпи във фирмата на Дън. Точно когато откриха тукашния клон.

Бук погледна Джими Джон. Той имаше червендалесто лице и масивна фигура. По каубойски обичай крачолите на джинсите му се влачеха по земята. Поради очевидното му опиянение Бук реши да не го

обсипва с въпроси, а да го остави да говори. Младежът изглеждаше зажаднял за внимание.

— Е, Джими Джон, каква е твоята история?

Джими Джон отпи глътка бира и избърса устните си с ръкав.

— Моята история? — Той изсумтя иронично. — Моята история е, че Бренда и Нейтън отидоха да учат в колеж, а аз останах тук. Имах само средно образование, тъй че в търсенето на работа бях по-долу и от мексиканците. Те живеят по двайсет души в една каравана, за да пращат пари на роднини в Мексико. Знаете ли, че така изтичат по трийсет милиарда всяка година? А уж не отнемали от заплатата на американския работник. Да бе! Бачках каквото ми падне — гледах говеда, сондирах, полагах асфалт. После градът изведнъж стана рай за художниците и всички скапани хомосексуалисти от Ню Йорк се преселиха в Марфа. Имат повече пари, отколкото ум, плащат за къщите скъпо и прескъпо, вдигат цените, а местните като мен не могат да си позволят нищо освен каравани в мексиканския квартал. Най-големите работодатели в града са фермата за домати и граничният патрул. Кандидатствах, но те искат полицаите да говорят испански.

— Би могъл да го научиш.

— Не е редно да говорим испански, за да работим в Америка, професоре — особено на държавна служба. На сондите говорим английски.

— За кого работиш?

— За Били Боб Барнет. Той не наема мексиканци.

— Харесва ли ти работата?

— Харесва ми да работя. Никога не бях имал редовна работа, докато не почнаха да добиват шистов газ. Това даде шанс на хората като мен.

— Шанс за какво?

— За живот.

Икономиката бе изхвърлила зад борда хората като Джими Джон. Производството се прехвърляше в Мексико или Азия, а петролният бизнес — в Близкия изток. Двайсет и три милиона американци нямаха работа, повечето се чувстваха предадени от страната си. Огорчени. Гневни. Мнозинството нямаха надежда за постоянна работа. Никога. Докато не се появи шистовият газ. Но и той си имаше цена.

Джими Джон извади от задния си джоб бяла кърпичка и си издуха носа. Белият плат се обагри с кръв.

— Тече му кръв от носа — каза Бренда. — И страда от главоболие. Защото работи на сондите.

Джими Джон сви рамене.

— От сондажа излизат сума ти газове и химикали.

— Ходил ли си на преглед?

— В Марфа нямаме лекар.

Той порови в джоба на ризата си, извади малко шишенце, лапна две хапчета и ги преглътна с бира.

— Гълта „Адвил“ като бонбони — каза Бренда. — Нейтън го молеше да отиде при доктора в Алпин.

Джими Джон небрежно размаха кутията бира.

— Още не се очертава да си напусна работата.

— Женен ли си? — попита Бук.

Въпросът развесели Джими Джон още повече.

— Аз ли? Не, по дяволите, не останаха бели момичета в града.

Бук се обърна към Бренда Джоунс.

— Ти знаеше ли, че Нейтън ми прати писмо?

— Каза ми, че се кани.

— Знаеше ли защо?

— Той каза, че нещо не било наред. С водата. Каза, че Били Боб пестял от необходимите разходи. Нейтън се боеше до смърт от него.

— От собствения си клиент?

— Били Боб се държеше ужасно грубо. И с Нейтън, и с всички останали.

— А, само лае, но не хапе — обади се Джими Джон. — В сондърския занаят всички сме груби, това е.

— Той те помоли за помощ, професоре — каза Бренда.

— Как да му помогна сега?

— Разкрий истината.

Джими Джон върна писмото на Бук и каза:

— Е, Били Боб е единственият, който се занимава с шистов газ в Марфа.

— И единственият клиент на Нейтън — добави Бренда. — Щом работиш за Дън в Марфа, значи работиш за Били Боб Барнет. Нейтън

се тревожеше, че има само един клиент. Ако ядосаше Били Боб, щеше да остане без работа.

— Но все пак ми написа това писмо.

— Професоре — каза Джими Джон, — онези екозащитници дрънкат все същите приказки за замърсяване на подпочвените води още откакто пробихме първия сондаж. Сега и художниците се присъединяват към тях, сигурно си нямат друга работа. Либерали са, затова мразят петролния бизнес. Искат всички да караме велосипеди като тях. От пет години работя на сондите и мога да кажа, че няма замърсяване. Виждам данните за налягането. Никога не сме имали пробив.

— Тогава защо Нейтън пише, че имал доказателства за замърсяване?

— Не знам. Попита ме и аз му казах, че действаме строго по правилата. Никога не е споменавал за доказателства.

Бук се обърна към Бренда.

— Показвал ли ти е доказателства?

— Не. Никакви.

— Споменавал ли е дали е показвал доказателствата на шефа си?

Тя поклати глава.

— Познаваш ли го?

Бренда кимна.

— Том Дън. Срегнах го веднъж преди погребението. Отвратителен тип. От онези, дето гледат жената в гърдите, като разговарят с нея.

— Ако Нейтън имаше доказателства и ги разгласеше, правителството щеше да затвори сондажите.

— Може би — каза Джими Джон. — А може би не. Това е Тексас, професоре.

— Посъветвах го да си мълчи — каза Бренда.

— Защо?

— Защото, ако се разприказваше, щеше да иде на улицата или в гроба. Той ти прати това писмо и сега е мъртъв. Прилича ли ти на съвпадение, професоре? — Тя стисна зъби, за да сдържи сълзите си. — Убиха го. Хората на Били Боб.

— Защо?

— За пари. — Тя посочи към пода. — Тоя газ долу струва милиарди.

Джими Джон я прегърна през рамото със свободната си ръка.

— Беше злополука. Били Боб и без това е богат.

— На хора като него парите никога не им стигат. — Този път тя не издържа и заплака. — Проследиха ме до вкъщи.

Джими Джон поклати глава.

— Нейтън така я е изплашил, че вижда призраци. Виж, професоре, аз обичах Нейтън като брат. Липсва ми всяка минута. Но онова си беше злополука. Прибирал се е от Мидланд късно вечерта и е заспал на волана.

— Така казва той — възрази Бренда.

— Кой?

— Шерифът.

На сбогуване Бренда Джоунс прегърна Бук и прошепна:

— Професоре, ти беше неговият герой. Бъди такъв и сега. Раздай правосъдие заради него. Разкрий истината. Не беше злополука.

Двамата с Надин излязоха навън и яхнаха мотоциклета, но Бук не включи двигателя. Вместо това се загледа в звездите над тях. Бе търсил истината и правосъдието — поне доколкото позволяваха законите — достатъчно дълго, за да знае, че правосъдието е като художествена творба от смачкани авточасти — зависи с какво око го гледаш — и че истината се намира в сърцето, а не в главата. Може би съдия Кенеди беше прав, може би всеки имаше правото сам да определи собственото си съществуване, собствения си смисъл, собствената си истина. Затова Бук нямаше да търси своята истина, а истината на Нейтън. Дължеше му поне това.

— Какво научихме днес, госпожице Хъниуел?

— Че не обичам да пътувам шест часа с мотор.

— За смъртта на Нейтън Джоунс.

— Първо, официалната причина за смъртта е автомобилна злополука.

— И?

— Второ, Били Боб Барнет е клиентът, за когото писмото твърди, че замърсява подпочвените води.

— И?

— Трето, Нейтън не е показал доказателствата нито на жена си, нито на най-добрия си приятел.

— Много добре.

— И четвърто, бил е гей.

— Кой? Джими Джон?

— Нейтън Джоунс.

9

Уесли Кръм извърна глава и извика на партньора си:

— Анхел, тичаш като педал, по дяволите! Побързай, изплъзват ни се!

Минаваше полунощ и двамата пак гонеха нелегални имигранти из пустинята. Уесли носеше очила за нощно виждане, които му позволяваха да засича бегълците, тичащи през храсталака. Не бяха чак толкова добри като приборите на безпилотния самолет, но все пак му даваха предимство в гонитбата на нарушителите. В момента преследваше двама мъже и две жени — без съмнение съпруг и съпруга, водещи децата си да живеят в Америка. Шанс да се докоснат до американската мечта: безплатно образование, безплатно здравеопазване, безплатна благотворителност и какво ли още не на гърба на работливите американски данъкоплатци. Голям удар. Първата им работа бе да забременеят и да родят бебе — американски гражданин с абсолютно същите права като Уесли Кръм — което им гарантираше удължен престой в САЩ. Затова Уесли смяташе работата си за борба с дефицита: всеки мексиканец, когото хващаше и връщаше отвъд реката, се равняваше на четири или пет мексикански бебета, които федералното правителство нямаше да издържа. По дяволите, ако хванеше достатъчно имигранти, можеше самостоятелно да оправи скапания национален бюджет.

Уесли Кръм беше трийсетгодишен и работеше в патрула от дванайсет години. Беше израснал в Марфа и искаше да остане тук, но в града нямаше работа. Повечето му съученици се бяха преселили в Одеса и работеха на нефтените находища. Уесли успя да постъпи в Агенцията за митническа и гранична охрана, сега прикрепена към Министерството за вътрешна сигурност. По онова време не се изискваше служителите да говорят испански. Сега в граничния патрул наемаха латиноси като Анхел.

Партньорът му беше странна птица. Четеше книги. Слушаше градската радиостанция. Знаеше разни неща. Харесваше живописата и

художниците. Три години по-млад от Уесли, Анхел бе израснал в Пресидио и отиде да учи в колеж. След завършването се върна да работи на границата. Двамата се различаваха като нощта и деня, но успяха да си изградят здраво партньорство, което изтрая през петте години работа на Анхел в патрула — пет години по-дълго от която и да било друга връзка в живота на Уесли. Разбира се, всички харесваха Анхел Акоста. Той просто си беше такъв. Двамата работеха в сектора Биг Бенд, който обхващаше около четиристотин хиляди квадратни километра, включително седемдесет и седем окръга в Тексас, цяла Оклахома и осемстотин километра от Рио Гранде. Което им гарантираше гонитба на нарушители всяка нощ. Уесли обичаше пустинята нощем. Той спря и изчака партньора си. Анхел дотича запъхтян. Двамата се спогледаха през очилата за нощно виждане.

— Остави ги, Уесли. Те просто търсят работа.

— Да не те е прихванала някоя от ония ексцентрични кризи, дето чух да ги обсъждат по телевизията?

— Екзистенциални. Пак ли гледаш доктор Фил?

— А ти?

— Когато си нощна смяна, със сигурност можеш да вършиш и нещо по-полезно през деня.

— Например?

— Ами... опитай се да четеш.

— Да чета?

Все едно му предлагаха да се заеме с йога.

— Просто не виждам защо гоним тези хора, когато те само си търсят работа.

— За да запазим нашата. Затова ги гоним. Анхел, в окръга няма достатъчно работа за хора като нас, особено като мен. Или ще гоним нарушителите, или оставаме на социални помощи.

— Можем да работим на сондажите.

— Човече, ловенето на емигранти е далеч по-леко от сондърския занаят. А държавната служба е по-сладка от каквото и да било в частния сектор.

Анхел сви рамене.

— Така си е.

— Добре. Минаха ли ти колебанията?

— Да, струва ми се.

— Чудесно. Ония приятели са се струпали на стотина метра северно от нас. Ти заобиколи от изток, аз от запад. Спипваме ги и ги пращаме обратно в Чихуахуа.

Двамата се насочиха към пустинята.

10

— Видях ви да тичате тази сутрин — заяви шерифът на окръг Пресидио Брейди Мун, седнал зад масивното си бюро. — Зората в пустинята е красива, нали?

Надин погледна Бук през тъмните си очила.

— Тичате на разсъмване? По кое време е това? В осем сутринта?

— В шест. Винаги тичам на разсъмване.

— Аз спя по това време.

— Да ви предложи ли по едно кафе?

— Не, благодаря — каза Бук.

— Разбира се — каза неговата помощничка. — Със сметана. Истинска, не на прах.

Шерифът се поусмихна.

— Незабавно ще поръчам на главния готвач да се заеме. — Вместо това той подвижна през отворената врата: — Роза, две кафета. С истинска сметана.

Отвърна му буен смях. После долетя глас с мексикански акцент:

— Истинска сметана? Сериозно ли говориш?

— Изтичай до магазина отсреща, там сигурно има.

Отговорът този път бе на испански и накара шерифа да се разсмее шумно.

— Вие знаете ли испански?

— Не — каза Бук.

— Неее — обади се и Надин.

— Добре.

Беше девет часа на следващата сутрин и двамата седяха в кабинета на шерифа в окръжния арест срещу сградата на съда. Бяха дошли без уговорка, но шерифът се съгласи да ги приеме. Посрещна ги във фойето и заедно отидоха в кабинета му. Когато той им обърна гръб, Надин прошепна на Бук: „Не е гей“. Впрочем това си личеше и без нейните наблюдателски способности. Шериф Мун бе висок над метър и осемдесет и тежеше поне с двайсет килограма повече от Бук;

дори и на средна възраст тялото му изглеждаше солидно като дъбов ствол. Имаше гъста, леко прошарена коса и провиснали мустаци; носеше униформа, излязла от някой уестърн, кафяви каубойски ботуши и грамаден револвер на бедрото. Миришеше на кожено седло и приличаше на Уаят Ърп.

— Значи си мислиш, че можеш да вършиш работата ми по-добре от мен? — каза шерифът.

— Моля?

Шерифът метна вестник на бюрото пред Бук. Беше новият брой на „Марфа Таймс“. На първа страница бе отпечатана снимката на Бук, направена от Сам Уокър предишния ден. Шерифът посочи вестника с грапавия си показалец.

— Тук пише, че си известен професор по право и идваш в Марфа да разбереш какво е станало с адвоката. Пише, че смъртта му може да има нещо общо с шистовия газ.

Бук вече бе прочел статията. В хотела, след като се бе прибрал от сутрешното си тичане. Бе спрял да предупреди на рецепцията, че ще останат още една нощ, и му бяха дали вестника. (Още не бе съобщил тази новина на помощничката си.) Предположението му се бе оправдало: Сам Уокър не бе устоял на изкушението да пусне на първа страница нещо по-интересно от състезанието по летни кьнки. Въпреки това Бук взе вестника и прочете статията, сякаш я виждаше за пръв път. После го сгъна и го остави на бюрото. Погледна шерифа.

— Нейтън беше мой студент и стажант преди четири години. Преди шест дни ми изпрати писмо.

Докато Бук подаваше писмото на шерифа, в стаята влезе мургава жена с поднос, върху който имаше две чаши кафе, захар и истинска сметана. Тя сложи подноса на бюрото и изгледа подозрително Бук. Той шеговито вдигна ръце, после посочи Надин, която носеше цялата вина за поръчката.

— *Gracias*, Роза — каза шерифът, без да откъсва очи от плика.

Той провери пощенското клеймо, после извади писмото и зачете, като пригладваше мустак и сумтеше от време на време. Кабинетът му беше просторен, спартански обзаведен и пълен с оръжия. Зад стъклена витрина блестяха съвременни карабини военен образец; по стените висяха старинни каубойски пушки и снимки на шерифа на родео. На

масичката зад него имаше полицейска радиостанция. От нея долитаха прекъслечни гласове. Най-сетне шерифът вдигна очи.

— Доста сериозно обвинение.

Бук кимна.

— Мисля, че намеква за Били Боб Барнет.

— Единственият клиент на Нейтън.

— Говори ли с него? С Били Боб, искам да кажа.

— Ще говоря.

— Мислиш ли, че казаното в това писмо може да бъде мотив за убийство? Че някой не иска доказателството да излезе на бял свят?

— Струва ми се правдоподобна версия.

— А разполагаш ли с факти в нейна подкрепа?

— Засега не.

Шерифът пак изсумтя, после отново огледа плика.

— Печатът е от същия ден, когато Нейтън умря.

— Какво мислите за съвпаденията? — попита Надин.

— Мисля, че се случват.

— Добре. — Тя се обърна към Бук. — Може ли вече да си тръгваме?

Когато Бук се върна тази сутрин от бягането, тя си беше събрала багажа.

— Утре.

— Утре? Аз имам да уча за изпита по наказателно право.

— Сега го учиш в реалния свят, госпожице Хъниуел.

— В аудиторията е по-безопасно.

Шерифът взе кафето си, добави захар и сметана и отпи.

— Сметаната беше добра идея — каза той на Надин.

От радиостанцията долетя прашене, после висок мъжки глас; шерифът наклони глава натам.

— Роза, предай на шерифа, че имаме мъртъв мексиканец на Деветдесета. Изглежда, че е вървял бос на север и го е ухапала гърмяща змия. Кракът му е подут като балон, по дяволите.

— Роза работи по съвместителство и като диспечер — обясни шерифът. Той се пресегна назад, грабна микрофона и щракна копчето. — Ръсти, имам важен разговор с двама души от Остин. Роза ще викне граничния патрул, нека те да поемат случая. В тяхната юрисдикция е. Нали така им пише в девиза: „Опазваме границите на Америка“.

Шерифът се усмихна, сякаш ставаше дума за някаква потайна шега.

— Журналисти? — попита Ръсти по радиото.

— Какво? — отвърна шерифът.

— Да не се е върнала оная репортерка от „Венити Феър“. Беше хубавичка.

— Репортерка от „Венити Феър“ ли? Ръсти, извади си главата от задника и се хващай на работа. Щом граничният патрул поеме случая, иди в имението на Рандолф да провериш жалбата за кражба на добитък. Сигурно просто са объркали бройката.

Шерифът изключи микрофона и въздъхна.

— С тия ниски заплати няма как да привлечем хора с висше образование. — Той остави радиостанцията на масичката и пак се обърна към Бук. — Съгласен съм, че съвпадението по време е подозрително, професоре, но тук просто нямаме убийства. Обаждат ни се за мъртви мексиканци, закъсали коли, надрусани голи художници на велосипеди, ей такива неща. Голямата ни престъпност са пратките наркотици през границата — окръг Пресидио се простира на юг чак до Рио Гранде. Но нямаме тежки престъпления като в градовете.

— Познаваше ли се с Нейтън Джоунс? — попита Бук.

— Не.

— Но дойде на погребението му.

— Той беше от Марфа. Един от нас. Затова отидох. Затова бях загрижен. — Шерифът отпи от кафето си. — Ами ти, професоре? Защо толкова се вълнуваш за Нейтън Джоунс?

— Задължен съм му.

Шерифът изсумтя.

— Е, аз пък не го бях срещал. Сигурно не е защитавал престъпници.

— Занимаваше се с нефт и газ. Предимно газ.

— Напоследък това е основният поминък по нашия край. — Той допи последната глътка кафе. — Лично огледах местопроизшествието, професоре. По всичко личеше, че е било злополука. Така и написах: причина за смъртта — злополука. Всяка година имаме по пет-шест подобни катастрофи. Те са основната причина за смъртност в окръга след старостта и скуката.

— Шерифе, чувал ли си някога, че добивът на шистов газ замърсява подпочвените води?

— Не. Водата е бистра и още не съм видял някой да си подпали крана, както показват по телевизията. Пием вода от чешмата и не се налага да плащаме за бутилирана. — Той вдигна чашата от кафе. — Вода от крана.

Надин се навъси над чашата си. Шерифът забеляза това и се подсмихна.

— Но екозащитниците са плъзнали из цял Тексас. Опитват се да докажат, че има замърсяване, а това би се приело много сериозно по нашия край.

— Заради водата ли?

— Заради работните места. Шистовият газ донесе работа в Марфа, професоре, добра работа за добри момчета. Когато имаш да храниш семейство, не се плашиш от малко арсеник в питейната вода.

Очите на Надин се разшириха; шерифът се разсмя.

— Виж сега, професоре, и аз не искам да пия химикали от сондажите, но никога не съм чувал някой да се оплаква от замърсяване. А повярвай ми, хората биха ни потърсили — по дяволите, ние сме единственото подобие на власт в окръг Пресидио. Покриваме почти осем хиляди квадратни километра.

— Нейтън пише, че има доказателства.

— Намери ги. — Шерифът прибра писмото в плика и го плъзна по бюрото към Бук. — На твое място не бих размахвал това писмо из града, професоре. Запращаш работата на много хора. Тукашният народ не обича да му се бъркат разни пришълци.

— Не го чувам за пръв път.

— Аз пък не искам да ти е за последно.

Двамата се спогледаха.

— Може ли да видя доклада от аутопсията? — попита Бук.

Шерифът пак изсумтя, което явно му беше основно средство за общуване.

— Разбираш ли, професоре, не беше останало кой знае какво за аутопсия.

— Огънят навярно вдига много висока температура.

Бук, Надин и шерифът стояха на полицейския паркинг в северния край на града. Пред тях се разстиляше прерия чак до планините Дейвис. Пикапът на Нейтън Джоунс — или поне каквото бе останало от него — беше пред тях. Беше срязан почти наполовина и обгорял до стоманената рамка. Бук сякаш чу писъците на Нейтън Джоунс, пристегнат към седалката.

— Предполагам, че е заспал.

— Не го ли е събудило друсането по назъбената ивица?

Повечето тексаски магистрала имаха назъбени ивици по краищата — бразди, издълбани в асфалта, които да разтърсват колата, ако шофьорът кривне от пътя. Предвидени като предпазна мярка за невнимателните шофьори, те бяха опасни за мотористите. Бук винаги внимаваше да не ги застъпва с мотоциклета.

— Явно не. Сигурно е карал със сто и петдесет в час. Задрямал, изгубил контрол, изскочил от пътя и се блъснал в петролна сонда. Сместа от бензин и нефт лумнала с адски пламък. Добре че нямало вятър, иначе сигурно щеше да изгори половината окръг. — Шерифът изсумтя. — Гаден начин да си отидеш. Е, няма хубава смърт. Имам снимки от онази нощ, ако искаш да ги погледнеш.

— Не, благодаря.

Бук искаше да помни Нейтън Джоунс като млад студент, а не като овъглен труп.

— Къде е станало?

— На изток от града, северно от магистрала шейсет и седем, малко след центъра за наблюдение на тайнствените светлини.

Всяка вечер оптимистите се събират край един каменен насип на петнайсет километра източно от Марфа, до южната част на магистрала 67. Когато падне нощ, те се качват на насипа и гледат на юг. Взират се над пистите на някогашното военно летище и мрачната пустиня към планините Чинати и платото Мичъл, разположено между проходите Марфа и Паисано.

Надяват се да видят светлините.

През 1883 г. един млад каубой разказал, че е зърнал загадъчни блясъци между проходите, и оттогава „тайнствените светлини на Марфа“ привличат към това място туристи от цялата страна. Малцина

ги виждат — червени, зелени, оранжеви или жълти сфери — да се реят над равнините, да прелитат насам-натам и дори да се гонят. Другите не успяват. Но това не пречи на туристите да идват пак и пак. Деветдесет години тайнствените светлини бяха символ на Марфа — докато не се появи Доналд Джъд.

Наблюдателният център е откъм южната страна на магистралата. Нейтън Джоунс бе умрял откъм северната страна. Бук намали скоростта на мотоциклета и направи обратен завой. Бавно подкараха по банкета, докато стигнаха място, където високата прерийна трева беше изпепелена като от горски пожар. Бук спря и изключи двигателя.

— Тук е изскочил от пътя.

Слязоха от мотоциклета и последваха следите от гуми по обгорената земя. Тук-там се търкаляха ситни парченца от автомобила. Вятърът духаше откъм Мексико.

— Пикапът се е извъртял и е блъснал странично сондата.

Спряха при сондата. Още не беше поправена. Бук виждаше сцената като на кино. Нейтън Джоунс кара по мрачния път, задрямва, после се стряска, когато пикапът напуска асфалта и изскача на грапав терен, изпада в паника, рязко завърта волана, колата се плъзва настрани, удря се в сондата, избухват пламъци, отекват писъци.

— Нейтън Джоунс е умрял точно тук.

Младежът, който някога бе спасил живота на Бук, бе загубил своя на мястото, където стояха в момента. Дълго мълчаха. После Бук се завъртя към магистралата. Нейтън бе изминал доста голямо разстояние, след като бе излязъл от пътя.

— Трябва да е карал ужасно бързо.

— Като Джеймс Дийн — каза Надин.

Мълчаливо изминаха около сто и петдесет километра. Надин не настояваше да се прибират и не се оплакваше, че е гладна. Отначало караха на изток до Алпин, после завиха на север и слязоха от високото пустинно плато към равнините. Планините изчезнаха зад тях и скоро бяха заместени от петролни помпи. Сега прекосяваха нефтените находища в големия Пермски басейн, където тексаски магнати бяха трупали несметни състояния по време на възхода на нефтодобива и губили също тъй огромни богатства по време на неговия упадък. Земите се разстилаха плоски, голи и безрадостни, осеяни с телефонни ретранслатори, високоволтови линии и хиляди черно-жълти петролни сонди, клатещи ритмично конските си глави, неуморни като вятъра, но далеч по-изгодни, защото с десет замаха извличаха по един барел черно злато — с цена сто долара барела — от земните дълбини. Зловонието на петролната индустрия лепнеше над пейзажа като влажна тоалетна хартия.

Надин извика през вятъра и шума на двигателя:

— На какво мирише?

— На пари.

Наближиха Одеса откъм юг; гледката не беше по-добра, отколкото откъм север, изток или запад. Градът не представляваше нищо повече от леко разкрасен лагер, обитаван от сто хиляди души. Петролът ги хранеше, обличаше, превозваше и подслоняваше. Петролът бе тяхно минало, настояще и бъдеще. Тяхна надежда и страх. Техен живот.

— Пфу!

— Не казвай „пфу“, госпожице Хъниуел. Този петрол подпомага твоето образование. Много от тия сонди принадлежат на Тексаския университет. Досега университетът е спечелил около пет милиарда долара от тези находища.

— Тогава защо непрестанно ми вдигат таксата?

От двете страни на магистралата се редяха рафинерии, евтини мотели и стриптийз барове; една табела обявяваше гръмко: „При Джо — пържолите и забавления без дрехи“. На паркинга отпред имаше само няколко пикапа. Или пържолите не струваха, или езикът на Джо бе твърде изтънчен за местната публика; съседното заведение обещаващо „Чисто голи мацета“ и паркингът му беше претъпкан. По празните терени лежаха купища тръби и части за кули, очакващи пробиването на следващия сондаж. Тежки камиони и пикапи задръстваха платната около мотоциклета; грубовати мъже ги гледаха отвисоко, провесили татуирани ръце през страничните прозорци. На няколко пъти Бук бе посещавал осъдени в щатския затвор. Очите на тия мъже разказваха същата история: животът не ги бе пощадил.

— Защо местността е толкова гола? — попита Надин, след като бяха отминали покрайнините на града.

Равнината приличаше на лунен пейзаж. Без дървета, храсти или трева. Само сив прах.

— Заради солената вода от петролните кладенци. Някога я изхвърляли в обикновени ями. Тя се просмуквала в почвата и убивала растенията. Повече не израснало нищо и едва ли някога ще израсне.

— Гади ми се от това място — каза Надин. — Защо хората живеят тук?

— Работа. Когато останеш безработен, си готов да живееш където и да било, само и само да те наемат. Би приел всичко. Чувала ли си как политиците говорят по телевизията за работническата класа? Това е тя, госпожице Хъниуел. Хора с гимназиално образование. Повечето от работните места се прехвърлят в чужбина, където трудът е по-евтин, но петролът е тук, затова все още имат препитание.

— Не искам да живея тук.

— Не ти се налага. Образована си. Но никога не забравяй какъв е животът на тези хора. Никога не забравяй, че и те се нуждаят от средства.

Бук пое на изток по магистрала 20 към Мидланд и даде газ, сякаш се опитваше да не изостане от влака по железопътната линия, която минаваше успоредно на пътя. Високо в небето кръжеше лешояд.

— Повечето хора си уговарят среща.

— Бяхме наблизно.

— Били сте в Марфа. Получавам вестника.

Отдалече сградите в центъра на Мидланд изглеждаха като растения, изникнали от прерията. Градът бе известен с добива си на петрол, газ и Джордж У. Буш. Той бе израснал тук. Когато окончателно напусна Белия дом, първата му спирка на връщане в Тексас беше Мидланд; двайсет хиляди местни жители дойдоха да го приветстват. После Буш се оттегли в Далас.

Томас А. Дън също бе израснал в Мидланд. Напусна града, за да постъпи в колеж, после да учи право в Тексаския университет и накрая окончателно се прибра у дома. Сега беше на шейсет и три години, старши партньор във фирма „Дън“, която даваше работа на сто и трийсет адвокати и поддържаше клонове в Мидланд, Лъбок, Амарило и Марфа. От ъгловия си кабинет на двайсети етаж Том Дън властваше над империя, разпростряна из цял Западен Тексас. Той беше адвокат по въпросите на петрола и газа, а Западен Тексас се крепеше на тях. Пермският басейн обхващаше седемнайсет окръга и сто и деветдесет хиляди квадратни километра; според прогнозите предстоеше да се добият още трийсет милиарда барела. Прекрасно време да бъдеш в тоя бизнес. Или да си негов адвокат. А Том Дън беше прагматичен човек — от онези, които дори и в леглото пресмятат какъв хонорар ще изкарат. Бук не познаваше госпожа Дън, но въпреки това ѝ съчувстваше.

— Видях ви на погребението на Нейтън — каза той.

— Нейтън работеше за мен. Беше добър юрист, всеки месец си изкарваше нормата, без да се оплаква.

— Каква е нормата днес за младите адвокати, господин Дън, та да кажа на студентите си?

— Три хиляди часа на година.

— Божичко — ахна Надин.

Дън се позасмя.

— Типична реакция на новите ни сътрудници.

— Колко прави това? Двеста и петдесет платени часа на месец?
— попита Бук. — Не ми звучи реалистично.

— Реалността, професоре, е, че започвам да начислявам хонорар още щом се събудя сутрин и спирам, когато заспя вечер. Винаги мисля за клиентите си. И за това ми се плаща: да мисля.

— Щом го обосновеите логично, става по-лесно, нали?

— Много по-лесно.

Бук бе срещал мнозина старши партньори в големи адвокатски кантори; когато те посещаваха университета, знаменитият професор Букман винаги бе част от цирковото представление, целящо да привлече дарения. Старшите партньори бяха далеч по-големи търгаши от всички адвокати, които бе срещал. Може би в днешно време законът се превръщаше в бизнес и адвокатите трябваше да го купуват и продават. Някои фирми се хвалеха с хиляди адвокати и печалби за милиарди. Платените часове ставаха задължителна норма, а младите адвокати — безлична стока за продан. Бук нито веднъж не съжали за решението си да избягва частната практика. Не беше учил право, за да стане търговец. Искаше да стане герой като баща си, само че да държи закон вместо пушка.

— Значи пътувахте шестстотин и петдесет километра с този мотор, за да разследвате смъртта на Нейтън?

— С мен на задната седалка — уточни Надин.

— Не за това дойдох.

— Във вестника пише защо сте дошли.

— Нейтън ми изпрати писмо.

Бук подаде писмото на Дън. Той седна зад бюрото, сложи си очилата, измъкна листа от плика и зачете. Бук извади снимката от погребението и ограда с кръгче лицето на Дън, както бе отбелязал другите хора, с които вече се бяха срещнали. После огледа кабинета. Навярно един и същ декоратор проектираше всички адвокатски кабинети в Америка, или поне онези, където бе влизал Бук. Мебелите, килимите на пода, картините по стените и дори фотографиите изглеждаха взети от някакъв задължителен каталог. Може би юристите намираха утеха в еднаквостта, а общото помежду им ги успокояваше, докато се бореха със скуката и начисляваха отработени часове. Бук не можеше да си се представи в креслото на Том Дън.

Дън свали очилата и въздъхна тежко, сякаш току-що бе узнал, че съпругата му изневерява; или още по-лошо — че е източила средства от общата им банкова сметка.

— Нейтън ли е написал това?

— Да. Научих, че клиентът, за когото говори, е Били Боб Барнет.

— Професоре, не знам какво си е въобразявал Нейтън, но не може да става дума за замърсяване на подпочвените води. Сондажите за шистов газ са изолирани със солидни слоеве цимент и стомана. Били Боб не пести от предпазните мерки. — Той се изкиска. — По дяволите, Били Боб е живо въплъщение на онзи стар виц — прекалено е тъп, за да бъде мошеник.

— Но е достатъчно богат, за да наеме вашата фирма. Колко ви плаща всяка година?

— Това е поверително, професоре — отвърна Дън, но не успя да сдържи усмивката си. — Осемнайсет милиона за миналата фискална година.

— Струва си един адвокат да бъде лоялен за такива пари.

— Част от трудовата характеристика.

— Нейтън пише, че ви е уведомил за замърсяването.

— Не е.

— Чудя се защо ли твърди обратното?

— Не знам.

— Може ли да надникна в кабинета му?

— Не сте толкова наивен, професоре. Адвокатска тайна.

Том Дън стана и пристъпи към прозореца. Беше висок, с прошарена коса и изглеждаше суров като пустинята. Махна с ръка към равнините на Западен Тексас зад стъклото.

— Погледнете как тия машини помпат денонощно нефт от земята. Знаете ли какво означава това по тия места, професоре? Работа. Мидланд и Одеса процъфтяват отново. Сто и петдесет хиляди работещи кладенци в Пермския басейн. Трийсет и шест милиарда долара за година. Това са страшно много заплати за страшно много работници. Но не много отдавна тия помпи бяха спрели, кладенците бяха запушени, работниците стояха със скръстени ръце, а сондите ръждясваха край магистралите. При тогавашните ниски цени старите кладенци не даваха достатъчно нефт, за да бъдат рентабилни. Били Боб промени нещата.

— Как?

— С добив на шистов газ.

— От нефтени кладенци?

— И още как! Разбирате ли, той е израснал в Одеса, баща му беше обикновен сондьор. Били Боб реши, че не иска да работи на

сонда, а да я притежава. Отиде в Тексаския аграрнотехнически колеж и взе диплома. Петролен инженер. Опозна технологията на хидравличния фрактинг. Тя се използва от около шейсет години, но никой не се беше сещал да я приложи в стари петролни кладенци — да проникне по-надълбоко, да разработи хоризонталните пластове, да отвори резервоара, за да извлича нефта по-бързо и в по-големи количества. А Били Боб го направи. Днес всички вършат същото. После той приложи хидравличното разбиване за добив на газ преди всички останали. Знае за този метод повече от когото и да било в Тексас, значи и в целия свят. Фракингът е възникнал именно тук. — Дън обърна гръб на прозореца. — Важното е, професоре, че хората тук са щастливи отново да имат работа. Нуждаят се от това. Няма да се зарадват, ако някой либерален професор по право посегне на хляба им.

— Това заплаха ли е?

— Наблюдение.

— Аз не съм либерал.

— Със сигурност не сте консерватор.

— А Били Боб какъв е?

— Богат.

— Той отнема земята на хората заради тръбопроводите си.

— Което е напълно законно в Тексас, както знаете много добре.

— Законно не значи правилно.

— Моля ви, професоре, не говорите на някой първокурсник.

— Чух, че собствениците на земя не са много доволни.

Том Дън сви рамене.

— На тяхно място и аз нямаше да бъда.

— Нейтън се е занимавал с делата. Мислите ли, че някой сърдит фермер може да го е избутал от магистралата заради това?

Дън поклати глава.

— Много сложно. Ако искаха да умре, просто щяха да го застрелят. Тук е Западен Тексас, професоре. Всеки си има пушка. Че и цял арсенал.

— Имате ли нещо против да се срещна с клиента ви?

— Да, имам.

— Е, тъй като не сме спорещи страни по дело или сделка, мисля, че мога да се срещна с него независимо от вашите възражения.

— Ще му кажа да ви очаква.

Бук стана.

— Благодаря за отделеното време, господин Дън.

— Професоре, защо толкова се вълнувате заради Нейтън Джоунс?

— Задължен съм му.

— Сигурно е голям дълг, за да дойдете чак до тук. Затова гледам да не съм задължен никому.

— Дори и на най-големия си клиент?

Бук тръгна към вратата. Надин го последва. Бук спря и се обърна.

— Знаете ли, господин Дън, ако адвокат подпомага или насърчава нарушаването на федералните екологични закони, полага му се да дели затворническа килия с клиента си. Малко юристи биха отишли в затвора заради клиент. Питам се колко ли пари трябва, за да поеме човек подобен риск. Какво мислите, може би осемнайсет милиона годишно?

Дън му хвърли изпепеляващ поглед, сякаш Бук беше млад адвокат, пропуснал да изпълни месечната си норма за втори пореден път.

— Първо, не съм ви в аудиторията, професоре, тъй че недейте да ми четете лекции. И второ, надявам се да е било преподавателска хипотеза, а не обвинение, защото ако ме обвинявате в престъпление, ще се наложи да вдигна телефона, да се обадя до Тексаския университет и да изразя пред декана недоволството си, което може да има неприятни последици за автора на подобни безпочвени и злонамерени обвинения.

— Аз съм на постоянен договор с университета, господин Дън.

— Аз пък съм на ръба на търпението си.

— А Нейтън е мъртъв.

— Не съм го убил. И Били Боб не е. Шерифът каза, че било злополука.

— Тогава и вие, и клиентът ви няма защо да се страхувате.

— От какво?

— Не от какво, а от кого.

— От кого?

— От мен.

— Мисля, че мина добре — каза Надин. — Това ли наричат „да подразниш лъва“?

— Да.

— Често ли го правите?

— Често.

— Някой да е реагирал по-остро?

— Дай определение за „реагирал“.

— Опит за телесни повреди.

— Случвало се е.

— А стрелба?

— Понякога.

— Колко пъти?

— Няколко.

— Дайте определение за „няколко“.

— Седем.

— Стреляли са по вас седем пъти?

— Може би осем.

Стажантката му тежко въздъхна.

— Значи във вестниците ще ме опишат като „невинна жертва, случайно попаднала под обстрел“.

— Обещах да ви пазя, госпожице Хъниуел. И ще го направя.

Ако седнеш на пейка в центъра на Остин, след пет минути ще те налетят поне петима амбулантни търговци. В Мидланд не беше така. Тук царуваха закон и ред — предимно ред.

Двамата седнаха на една пейка да си поотдъхнат преди обратното пътуване към Марфа. Тексаският вятър заплашваше да ги издуха. Пешеходците крачеха приведени напред, сякаш земята се бе извъртяла около оста си. Млади мъже с костюми и жени с официални рокли минаваха покрай пейката и влизаха в сградата. Явно адвокатите се прибираха след обедната почивка.

— Томас А. Дън — каза Надин. — Това „А“ трябва да е съкратено от „Алчност“.

— За щастие, това не е престъпление в Тексас, иначе щеше да има доста адвокати в затвора.

— Професоре, защо не се заехте с адвокатска практика? Щяхте да засенчите Дън.

— Точно затова. — Бук вдигна пръст към ъгловия кабинет на двайсетия етаж. — Знаех, че този живот не е за мен. Да работя между четири стени. Да нося костюми. Да продавам живота си на час.

— Той изглежда богат.

— Не се и съмнявам. Всеки си избира какъв живот иска, госпожице Хъниуел, както ще се наложи и на вас. Аз избрах да се возя на „Харли“ вместо на „Мерцедес-Бенц“.

— Не съжалявате ли за този избор?

— Само когато вали.

Тя се усмихна.

— Можехте да работите не за печалба, а за общото благо.

— Това и правя. Преподавам в университета.

— Хей, четох за онези опростими заеми.

— И до Туитър ли са стигнали?

— О, да.

— Е, аз не съм вземал от тях.

— Можехте да оказвате правна помощ на хора в беда.

— Затова сме тук — да подпомогнем с правните си умения един човек в беда.

— Но човекът е мъртъв.

— Така е.

— Професоре, Том Дън е негодник, но има право: смъртта на Нейтън е била злополука.

— За да те върна у дома ли го казваш?

— Искам да се прибера у дома, но вярвам, че е било злополука.

— Защо?

— Шерифът не изглежда глупав. Разследвал е много автомобилни злополуки. Щеше да разбере, ако Нейтън беше убит. А защо му е на Били Боб да убива собствения си адвокат? За пари? Та той е толкова богат, че плаща осемнайсет милиона адвокатски такси на Дън. За да не влезе в затвора? Колко богаташи попадат в затвора? Ако има замърсяване, ще обвини служителите си, компанията ще плати глоба и ще продължи напред. А ако Нейтън имаше доказателства, щеше да ги покаже на жена си или на най-добрия си приятел. Професоре, вие сте емоционално обвързан със случая. Не гледате обективно. Защото Нейтън ви е спасил живота.

— Да, спаси го. А аз не бях тук да спася неговия. Длъжен съм да разкрия как е умрял.

— Разкрихте го. Нейтън Джоунс е загинал в автомобилна злополука.

— Не трябваше да умира така.

— А сестричката ми не трябваше да умира от рак на осем години.

— На осем години?

Гласът на стажантката му затрепери.

— Това смаза родителите ми. Брака им. Семейството ни. — Надин помълча. — След нейната смърт никога не сме имали истинска коледна елха. Майка ми купуваше изкуствена.

Бук понечи да я прегърне, но се удържа.

— Съжалявам, госпожице Хъниуел. Просто не е...

— Справедливо? Едно нещо научих, професоре, животът е несправедлив. Аз не можах да го направя справедлив за сестра си и вие няма да успеете за Нейтън. Или за майка си.

— Професор Букман?

Бук вдигна очи и видя един млад мъж да го гледа с усмивка. Изправи се.

— Аз съм Тим Еган. Бях във вашия курс преди пет години. Какво ви води в Мидланд?

— Нейтън Джоунс.

Усмивката помръкна.

— Тъжна история. Той беше добър човек.

— За Дън ли работите?

— Всички сме там.

— Нефт и газ?

— Аха.

— Фракинг?

— Днес в бизнеса не остана друго.

— Знаете ли нещо за замърсяването на подпочвените води от добива на шистов газ?

— Не. И не искам да знам. Върша каквото ми наредят и си мълча.

Неодобрението на Бук навярно се бе изписало по лицето му.

— Вижте, професоре, ние не сме ченгета. Клиентите ни наемат да вършим каквото искат, а не да ги докладваме на федералните.

— Доколкото разбирам, не сте влезли да учите право, за да направите света по-добър.

— Влязох да уча право, за да печеля пари.

Неодобрението прерасна в...

— Не ме гледайте така възмутено, професоре. Когато се дипломирах, имах да плащам сто хиляди долара студентски заем. Дадох тия пари на университета, за да печелят преподавателите по триста хиляди на година, като водят два курса семестриално. С благотворителна дейност нямаше как да си изплатя дълговете. Тъй че вие сте виновни за състоянието на професията не по-малко от нас.

— Каква оценка имахте при мен?

— Петица.

— Трябвало е да ви пиша четворка.

Надин се бе отдръпнала към края на пейката, когато адвокатът заговори Бук. Сега тя се усмихна. Започваше да харесва професора.

— Надин?

Чувайки познат глас, тя се обърна и видя познато лице.

— Силвия?

Двете момичета се прегърнаха. Силвия Ънгър бе завършила факултета миналата година. Сега държеше в ръка голяма картонена чаша от „Старбъкс“.

— Тук има ли „Старбъкс“?

— Да, там зад ъгъла.

— О, слава богу!

Надин се пребори с импулса да грабне чашата на Силвия и да вкара малко кофеин в изтерзаното си тяло.

— Мислех, че искаш да работиш в Далас.

Силвия сви рамене.

— В Далас няма работа, затова дойдох в Мидланд.

— Още ли ходиш с онзи адвокат от Далас?

— Заряза ме и си хвана гадже от мажоретната група на Методисткия университет.

Надин поклати глава.

— Мъжете разправят, че търсят ум и характер, но всъщност искат само големи цици и стегнат задник.

— Гаджетото беше момче.

Надин изстена.

— Мразя да става така. Не стига че те зарязва, ами и да предпочете момче...

— На мен ли го казваш?

Силвия не беше от Сан Франциско и навярно за пръв път преживяваше романтична връзка с гей. Изражението ѝ подсказваше, че все още е безутешна. Надин сметна за благоразумно да смени темата.

— Харесва ли ти тук?

— На харизан кон зъбите не се гледат.

Вятърът се опита да вдигне роклята на Силвия над главата ѝ. Тя здраво притисна ръце към бедрата си.

— Тук вятърът никога ли не спира? — попита Надин.

— Никога. И вечно вони на нефт.

— Забавно ли е да си адвокат?

— Забавно? — Силвия едва не се разсмя. — Надин, „забавно“ и „адвокат“ са взаимно изключващи се понятия.

— С какво се занимаваш?

— Със завещания.

— Харесва ли ти?

— Работа като работа. А ти какво правиш тук?

Надин посочи с палец професора.

— Работя за Букман.

— Чакай... да не си негова стажантка?

— Ами... да.

— Внимавай.

— Той не е лош човек.

— Луд е. Вечно си търси белята.

— Дойдохме с неговия „Харли Дейвидсън“.

— Ето, видя ли?

— Силвия, познавахте ли се с Нейтън Джоунс?

— Виждали сме се. Аз съм тук, той е в Марфа. Беше. Изглеждаше симпатичен. Не съм работила с него, но трябва да е бил добър адвокат, щом обслужваше най-големия ни клиент.

— Били Боб Барнет?

— Да. Какво търсите в Мидланд двамата с Букман?

— Дойдохме да се видим с Том Дън.

Силвия се навъси.

— Мрачният властелин. Гадняр. Когато говори с мен, зяпа гърдите ми.

— Забелязах. А аз почти нямам гърди.

— На мъже като Дън им стига самата мисъл.

Двете се разхилиха.

— Не те видях вчера на погребението на Нейтън — каза Надин.
— Беше ли там?

Силвия поклати глава.

— Дън каза, че отива от името на фирмата, а ние да си стоим тук и да трупаме хонорари. Дотам му стига съчувствието.

— Нейтън прати писмо на професора. Твърдеше, че в добива на шистов газ има нещо нередно. Така ли е?

Силвия сви рамене.

— Не знам. Онези в Отдела за нефт и газ са като масонска ложа. С нас, от завещанията, изобщо не разговарят. А първият урок в адвокатския занаят е да не задаваш въпроси и да си държиш езика зад зъбите.

— Нейтън сигурно го е пропуснал. Кой друг би могъл да знае, ако е имало нещо нередно?

— Беки.

— Коя е тя?

— Секретарката на Нейтън.

— Нейтън се държеше с момичетата като по-голям брат — каза Беки Оукс. — Повечето адвокати ни третират като робини.

Беки бе работила като секретарка на Нейтън през цялата му адвокатска кариера.

— Беки, ти знаеше ли, че Нейтън ми е изпратил писмо?

Надин бе отказала да посетят Музея на нефта в Мидланд, тъй че след една кратка спирка в „Старбъкс“, където тя изгълта едно грамадно фрапучино...

(— Само да не ми повърнеш върху мотора — бе я предупредил Бук.

— Никой не обича чистофайниците — бе отвърнала тя.)

... те се завърнаха в Марфа и засякоха Беки точно когато излизаше от работа. Тя се озърна плахо и сниши глас.

— Той ми каза. Какво мисли, че става с подпочвените води.

— А ти каза ли на някого?

— Не, кълна се. На никого. — Тя се поколеба. — Само на мъжа ми.

— Какво работи той? Съпругът ти.

— Техник на сонда. При Били Боб.

12

Преди години си струваше да умреш, за да попаднеш в „Падре Марфа“ на Западна Ел Пасо стрийт срещу магазина за фураж „Годболд“. По онова време там се намираше погребалната кантора. Сега заведението бе преустроено в бар-ресторант с жива музика. Белосаните кирпичени стени му придаваха вид на старинна испанска мисия отвън; дървеният бар и неоновите табели напомняха стара тексаска кръчма отвътре. Бук не би се учудил, ако помощничката му си наденеше гумени ръкавици, но тя очевидно успокои хигиенните си тревоги, като избърса цялата маса, после чашата, приборите и стола си. Седяха на маса до стената срещу бара; на сцената пееше Шон Ленън.

— Това е синът на Джон Ленън.

— На кого?

— Госпожице Хъниуел, кажете ми, че се шегувате.

Тя направи невинна физиономия.

— За кое?

— Джон Ленън? „Бийтълс“?

— Чакайте да позная. Мъртъв е, нали?

— Да, застрелян от смахнат почитател през хиляда деветстотин и осемдесета година.

— Аз съм родена през осемдесет и девета.

— Все пак как може да не знаете за Рок Хъдсън, Джеймс Дийн, Елизабет Тейлър, Доналд Джъд, Анди Уорхол или Джон Ленън?

— Щом не е в Туитър, не ми трябва да го знам. Освен това, професоре, мога да посоча десетки хора, за които знаят всички на моята възраст, а вие не сте ги чували.

— Така си е, госпожице Хъниуел. Ами всекидневните събития? Какво става в Китай, Северна Корея, Близкия изток... или по източното и западното крайбрежие на Америка?

— Не държа особено да знам тия неща.

— Защо?

— Защото са все неприятни. Последния път, когато гледах новините по телевизията, трябваше да си взема рецепта за антидепресант. Масово убийство в начално училище... политиците тласкат страната във финансова пропаст... жени в отпуск по майчинство четат порно — това, последното, направо ме втрещи. Кой иска да чува такива истории? Моето поколение изключи телевизора, професоре.

— Целенасочено незнание.

„Целенасочено незнание“ е правен термин, известен още като „целенасочено безразличие“, и се отнася до случаите, когато човек съзнателно избягва даден факт. Например шефове на големи компании се стремят да не знаят, че техните азиатски клонове допускат чудовищна експлоатация на местното население или че никотинът предизвиква пристрастяване, което им позволява да заявят под клетва „Аз не знаех това“, макар че всъщност отговорът би трябвало да бъде „Аз не исках да знам“.

— Именно — отвърна помощничката му. — Така живеем живота си. По-безопасно е.

Бук посочи препарата за дезинфекция.

— Опитвайте се да се изолирате не само от мръсотията, но и от всичко грозно в живота.

— Какво лошо има в това?

— Не усещате света, в който живеете.

— Това е вашият свят. Не нашият. Вашето поколение го прецака. Не ние.

— Вие можете да промените света. Да го направите по-добър.

Тя го изгледа с насмешка.

— Моля ви, професоре.

— Ти си студентка по право.

— Уча право, защото притежавам двете необходими качества за постъпване в най-добрите юридически факултети: първо, запомням лесно, което ми осигури високи резултати на кандидатските тестове, и второ, баща ми може да плати таксата. Днес всеки с тия две качества може да учи право където и да било. Не е необходимо да знаеш какво става по света... или да се преструваш, че те интересува.

Тя имаше право. И беше типична студентка. Шепя нейни колеги като Ирма Гардза и може би Стантън-младши изглеждаха ангажирани

със света извън стените на факултета, но те се брояха на пръсти. Повечето се съсредоточаваха изцяло върху оценките: първите десет процента щяха да имат работа след дипломирането; другите — не. Затова нямаха нито желание, нито време да следят текущите събития. Не гледаха новини и не четяха вестници. Четяха учебници. Колективни искове. Договори. Вещно право. Граждански процесуален кодекс. Наказателен кодекс. Конституционно право. За три години целият им живот се ограничаваше с изучаването на правото.

— Е, Джон Ленън беше музикант, певец и композитор, един от най-добрите на всички времена.

— Щом казвате.

Отначало искаха да седнат във на дворчето, където висяха коледни лампички, а от джубокса се носеше песен на Уили Нелсън, но всички маси бяха заети от застаряващи художници и хипита, плюс една млада жена със съвсем неподходяща червена вечерна рокля. Черните ѝ каубойски ботуши подсказваха, че търси внимание. Под кръстосаните ѝ дълги крака лежеше питбул с червена кърпа на главата; зад нея стърчеше метална скулптура на мексикански музикант със сомбреро. Дансингът и съседната игрална зала с билиардни маси, флипер и джаги гъмжаха от млади жени със свръхкъси шорти и млади мъже с джинси, ботуши и тениски. Естествено, Бук също носеше джинси, ботуши и тениска, но той беше мършав професор по право, а те — едри и мускулести работници от сондажите за шистов газ. Някои дори бяха дошли по червени работни гащеризони с надпис на гърба „Барнет Ойл“. Сервитьорката беше художничка; вечер припечелваше с работа в заведението. Бук си поръча сандвич с риба тон, туршия и студен чай. Надин избра пържени картофи със сирене, картофен пай със сирене и лук, шоколадов шейк и торта. Бук отбеляза с кръгче Беки Оукс на снимката от погребението, после отвори бележника си.

— Какво научихме днес, госпожице Хъниуел?

— Всяка вечер ли ще си играем на въпроси и отговори, професоре?

— Точно така.

Тя въздъхна театрално.

— Първо, Том Дън е голяма гадина.

— Съгласен. Друго?

— Второ, един от двамата лъже — или той, или Нейтън Джоунс.

— Нейтън твърди, че е показал доказателствата на Дън, но Дън отрича.

— Аз залагам на Дън. Той е лъжецът.

— Съгласен.

— Разговаряхме с шерифа, шефа на Нейтън и секретарката му, но не открихме доказателства за замърсяване или убийство. Разполагаме само с едно съвпадение.

— Съпругата на Нейтън изглежда убедена, че е убит.

— Тя приема смъртта му емоционално. Което може да се очаква. Но не и от нас. Нали помните какво ни повтаряте на лекциите: „Ние сме юристи. Трябва да си запазим разума, докато всички други го губят“.

— Значи си посещавала моите лекции?

— Миналата година.

— Е, поне си внимавала.

— Сега може ли да си изям тортата?

* * *

От другия край на залата Джими Джон Дейл наблюдаваше как професорът и Надин вечерят. Рядко се случваше бяло момиче да набляга така на сладкото. Джими Джон седеше на една маса заедно с още петима работници от сондажите на Били Боб Барнет; смяната им бе приключила преди малко и все още бяха с работните дрехи. Докато той гледаше Надин, останалите зяпаха друга жена.

— Много ми се ще да я пораздрусам — каза Мич.

— Аз пък искам да я пребия — рече Сони. — Тя се опитва да спре фракинга, да ни остави без работа.

— И все пак Карла има страхотна фигура.

Мич винаги беше практичен. Джими Джон разтърка слепоочията си. Отново го болеше глава.

— Сега може ли да се прибираме?

— Не.

Оркестърът спря да свири. Бук гледаше как помощничката му лакомо унищожава тортата, когато една млада жена се приближи, седна срещу него и се приведе напред. Надин я изгледа навъсено и отдръпна стола си. Бук прочете надписа върху тениската на новодошлата: *Фракингът е газобрък.*

— Забавно — каза той.

... а тя прочете надписа върху неговата хавайка: *Пия бира с малко ромче.*

— И вашата.

Стори му се позната. Беше я виждал преди. Той погледна снимката от погребението. Да, тя беше младата жена, застанала встрани от останалите.

— Професор Букман, аз съм Карла Кент. Трябва да поговорим.

— Слушам ви.

— Нейтън дойде при мен.

— Къде?

— В моя вигвам в „Ел Космико“.

— Имате собствен вигвам?

— С предплатен наем.

— Защо дойде при вас?

— Заради фракинга.

— А защо точно при вас?

— Всички в града ме познават. Опитвам се да спра добива на шистов газ.

— Природозащитничка ли сте?

— От Санта Фе. Професоре, Нейтън беше изплашен. Сега е мъртъв. Защото знаеше нещо, което не биваше да знае.

— Какво?

— Сондажите на Били Боб Барнет замърсяват вододайната зона Игниъс, единствения източник на питейна вода за целия район — Марфа, Форт Дейвис, Алпин. Нейтън каза, че има доказателства. Убиха го, за да не ги публикува.

— Било е злополука — каза Надин.

— Беше убийство.

— Значи Били Боб Барнет е убиец? — попита Бук.

— Да. — Жената изглеждаше съвършено сериозна. — Професоре, помогнете ми да вкарам този негодник в затвора, където

му е мястото.

— Имате ли някакви доказателства за убийство?

— Не.

— Видяхте ли доказателствата на Нейтън за замърсяването?

— Не.

— Госпожице Кент, не съм дошъл тук да спирам добива на шистов газ. Просто се опитвам да разбера как е умрял един мой бивш студент.

— А аз се опитвам да ви кажа как е умрял — убиха го!

Тя очевидно лесно се палеше. Въздъхна дълбоко, за да се овладее.

— Професоре, аз харесвах Нейтън.

— Бяхте на погребението му.

— А Нейтън обичаше тази земя. И хората, които живеят на нея. Водата, която пият. Не знаеше как да постъпи, но каза, че познава човек, който ще ни помогне — *на нас*, точно така се изрази. Преподавател от Тексаския университет. Мислех, че става дума за специалист по нефтодобив. Не по право.

— Имам разнообразни таланти.

— Във вестника пишеше, че идвате заради Нейтън.

— Или пък съм дошъл заради изкуството.

— Може ли да го видя?

— Изкуството ли?

— Писмото.

— Госпожице Кент...

— Показвате го на всички в града.

— Така е — обади се Надин.

Бук погледна строго помощничката си, после подаде писмото на Карла. Тя го прочете.

— Виждате ли, той пише, че клиентът му замърсява водоносния слой. Има предвид Били Боб. А сега е мъртъв. — Тя погледна пощенското клеймо. — Умрял е същия ден, когато е пуснал писмото. Не ви ли се струва странно?

— О, боже — каза Надин. — Само не ми разправяйте, че не вярвате в съвпадения.

— Не е чак толкова съвпадение. Професоре, Нейтън каза, че още не е сглобил цялостната картина, и обеща да се върне при мен, когато

успее. Може да е успял. Може да е сглобил парченцата и Били Боб да го е убил. Работете с мен, професоре. Моля ви.

— Съжалявам, госпожице Кент, работя сам.

— Тогава защо ме доведохте? — попита Надин.

— Исках да кажа, само с помощничката си. Това е Надин Хъниуел.

— Ако не идвате в Марфа, за да откриете истината — каза Карла, — то тогава защо дойдохте?

— На риболов.

— На риболов? Къде? От тук чак до Рио Гранде няма капка вода, а ако хапнете риба от онази клоака, ще умрете. — Карла му хвърли строг поглед и се изправи. — Не си играйте с мен, професоре.

Тя тръгна към бара. Бук се загледа след нея. Беше привлекателна жена, стройна, на не повече от трийсет години, с черна коса и тъмни очи. Носеше прилепнали джинси, ботуши и тениска. Изглеждаше силна и издръжлива.

— Не бойте се — каза Надин. — Няма опасност да хлътнете по лесбийка.

— Не се каня да хлътвам по нея, но откъде разбра, че не е лесбийка?

— Защото привличам лесбийките. Нямам представа защо. Но не я привлякох. Вие я привлякохте. Ще се върне. — Надин отпи от шейка си. — Защо бяхте толкова потаен с нея?

— Защото не я познавам.

Надин кимна към бара.

— Всички други я знаят.

Местните около бара гледаха Карла така, сякаш пренасяше заразна болест; явно я познаваха, но не се радваха на компанията ѝ. Затова стоеше сама.

— Хей, момчета — предложи Сони, — хайде да се позабавляваме с Карла.

— На твоє място не бих го направил — каза Джими Джон.

— Защо?

— Изглежда, че се е сприятелила с професора.

— Какъв професор?

— Не четеш ли вестника?

— Не, по дяволите.

Джими Джон кимна към Бук.

— Той ли? — възкликна Сони. — Тоя кльощав тип, с когото говореше Карла, бил професор?

— Аха.

— С тая дълга коса прилича повече на някой от онези сбъркани художници. Сега какво, да се страхуваме ли от него?

Сони грабна бирата си и тръгна към Карла, която стоеше до бара. Мич и другите го последваха. Джими Джон лапна две хапчета „Адвил“ и ги преглътна с бира.

— Тази вечер ще започнем с жалбата на Уелч — каза Бук на помощничката си.

Но очите му оставаха приковани към бара, където неколцина мъжаги в червени работни гащеризони на „Барнет Ойл“ се приближиха към Карла с шишета бира в ръце. Тя й казаха нещо, тя отговори. Личеше, че разговорът не е любезен. Тя изтърси в лицето на единия някаква дума, която определено не беше ласкателна. После понечи да си тръгне, но грубияните я сграбчиха за ръцете. Карла хвърли поглед към Бук. Вече не изглеждаше силна и издръжлива.

Той изпъшка, после се изправи и тръгна към Карла и сондъорите. Те бяха по-едри, по-силни, по-млади и по-пияни.

— Какво ще кажете за един танц, госпожице Кент?

— С удоволствие.

Тя отново понечи да се изтръгне, но мъжагите стискаха здраво.

— Дамата иска да танцува — каза Бук.

Най-едрият вдигна пръст и каза:

— Първо, тя не е дама.

Втори пръст.

— Второ, няма музика.

Трети пръст.

— И четвърто, това не е...

— Не, не, не — възрази Бук. — Трябва да кажеш „трето“. За четвърто трябва да кажат четири пръста.

— О! — Сондърът вдигна четири пръста. — И трето, не е твоя скапана работа, Покахонтас.

Бук въздъхна. Пак индианската тема. Още неколцина мъжаги с бири в ръце се приближиха към групата. Бяха притиснали Бук към бара.

— По дяволите!

Тия грамадни негодници със сигурност щяха да пребият професора. Той наистина беше луд. Надин се огледа из препълненото заведение и зърна познато лице. Тя натъпка в устата си остатъка от тортата, после скочи и изтича към младежа, който седеше сам на една маса. Той завъртя очи към нея; тя посочи професора.

— Трябва му помощ! Направете нещо!

Все още беше с пълна уста и думите ѝ звучаха задавено. Тя преглътна и опита отново.

— Трябва му помощ! Направете нещо!

Служителят от граничния патрул на име Уесли Кръм безпомощно сви рамене.

— Не е в моята юрисдикция. Той е индианец, не мексиканец. Обадете се на някого в Бюрото по индианските въпроси.

Това му се стори много смешно.

Бук вдигна пръст и започна да брой мъжете с червени гащеризони.

— Един, двама, трима, четирима... Вие с тях ли сте?... Петима. Знаете ли, наистина няма да е честен бой.

— Защо?

— Защото сте само петима.

— Ама че смешен индианец — подметна едрият сондър от дясната му страна.

Петима мъже, пет удара, максимум пет секунди. Отдясно наляво по веригата. Щяха да паднат като плочки за домино. Бук искаше едрият мъжага отдясно да започне боя, затова отговори:

— А ти си задник.

Сондърът посегна към Бук със свободната си ръка и направи крачка напред. Това беше грешка. Бук заби лявото си коляно в слабините му... мъжът падна на колене... после саблен удар с дясна ръка в гърлото на втория... той се задави и отхвъркна назад... сега ляво кроше в слепоочието на третия... човекът залитна и се хвана за главата... после обратен удар в лицето на четвъртия... той се свлече на пода... и накрая... но петият вече бе отскочил извън обсег.

Бук го помама с пръст да се приближи. Онзи поклати глава. Бук повтори жеста. Погледът на човека се отклони към нещо зад него. Бук се завъртя тъкмо навреме, за да види как Надин стоварва бирена бутилка върху плешивата глава на още един сондър, който тъкмо замахваше с билиардна щека. Плешивият избели очи и грохна на пода. Надин стискаше строшената бутилка с една ръка, в другата държеше чашата шоколадов шейк. Тя смукна от сламката.

— Сега може ли да се прибираме?

Карла измести поглед от Бук към работниците, които стенеха и стискаха различни части от телата си, после пак го погледна.

— Мислех, че сте професор по право.

— Казах, че имам разнообразни таланти.

В очите ѝ заиграха искрици.

— И всичките ли са толкова поразяващи?

Гледаха се дълго. Бук не откъсна очи от нейните, докато нечия яка ръка не го хвана за лакътя. Прозвуча груб глас:

— Време е да си тръгваш, мой човек.

Без да обръща глава, Бук сграбчи ръката, извъртя китка обратно на часовниковата стрелка и заби пръсти в болезнената точка върху дланта, докато коленете на противника се подгънаха и той падна на пода.

— Ще си тръгна когато искам, по дяволите.

Едва сега той откъсна очи от Карла, пусна нападателя си и се обърна към Надин.

— Да се махаме, госпожице Хъниуел.

— От града ли?

— От бара.

Тръгнаха към вратата, но той чу зад гърба си гласа на Карла:

— Запазвам си правото на един танц, професоре.

В другия край на бара Джими Джон поклати глава. Мразеше да казва „нали те предупредих“, но Сони и Мич никога не слушаха. А онази Надин беше симпатична и отгоре на всичко умееше да върти бирена бутилка.

— Четвъртата поправка забранява неоснователните обиски и арести. При това положение законно ли е полицията да взема кръвна проба от заподозрян без негово съгласие?

Надин Хъниуел тракаше на лаптопа, но не можеше да се съсредоточи върху документа, защото тялото ѝ все още тръпнеше от страх, вълнение и адреналин — наистина беше строшила бирена бутилка в плешивата глава на онзи грамаден негодник! Божичко! През целия си живот не бе вършила подобно нещо! Обикновено при заплахата от физически сблъсък нормалната ѝ реакция би била да грабне шейка и тортата и да се скрие на сигурно място под масата. Но азиатските бойни умения на професора бяха задействали адреналиновите ѝ жлези до краен предел и тя разигра на живо всичките си фантазии... е, без онази с участието на високия младеж от рибния магазин в Сан Франциско, в която тя си е у дома и готви, облечена само с кухненска престилка, а той идва да ѝ достави една голяма съомга, после от дума на дума... скоро телата им са покрити със слой най-чист зехтин и... Тя въздъхна. Господи, каква страхотна фантазия! Само че в нея тя не беше плахата студентка по право, която се бои от конфликти и бяга от... добре де, добре, колко пъти сме го предъквали, стига толкова... И тъй, докъде беше стигнала? А, да — че дори не бе взела съзнателно решение; просто бе действала. Видя как онзи се промъква зад професора с билиардната щека и разбра, че ще го удари. Можеше да го убие. За миг бъдещето прелетя пред очите ѝ: професорът е мъртъв; тя остава заклещена в Марфа; няма на кого да се обади освен на баща си; той долита от Сан Франциско; не е доволен от дъщеря си. Тази злокобна перспектива ѝ даде тласък да грабне шишето и да го стовари с всичка сила върху главата на нападателя. Още не можеше да повярва, че го е повалила. Но пък винаги казваха, че е силна за ръста си.

Усещането бе много приятно. Да не се страхува.

Тя седеше подпряна с възглавници в леглото на Елизабет Тейлър. Професорът ѝ бе възложил да работи по жалбата на Уелч, после бе отишъл в стаята на Рок Хъдсън да звъни по телефона. Сигналът беше по-добър във на терасата.

Джоан му бе оставила три съобщения в „Паисано“. Той позвъни на сестра си от терасата на покрива. Небето беше черно, звездите грееха ярко. А един млад адвокат бе мъртъв. Дали беше заспал на волана, или го бяха изтласкали извън пътя? Дали смъртта му бе злополука или убийство? Беше ли само съвпадение, че е умрял в деня, когато изпрати писмото? И най-трудният въпрос: как се проверяват думите на покойник?

На разсъмване Бук излезе от двора на хотела и затича на юг по Хайланд авеню. Отмина галериите на Анди Уорхол и Джон Чембърлейн, после пресече железопътната линия точно преди бариерата да падне и товарният влак да прелети с грохот покрай жълтите ламаринени бараки на граничната охрана, табелата ФОНДАЦИЯ „ЧИНАТИ“, вигвамите в „Ел Космико“ ...

Карла Кент влезе под душа и остави струята да облива тялото ѝ. Въздухът беше студен, но водата топла. Общинската външна баня имаше покрив и частични дървени стени, които осигуряваха известно благоприличие, но предлагаха и великолепна гледка към планинските вериги около платото Марфа и Катидрал Рок на изток. Планинският връх определено напомняше по форма Големия сфинкс. Карла обичаше утрините в пустинята. Това бяха неосквернени земи и тя щеше да се бори да ги опази от фракинга. Смяташе го за своята мисия в живота. Както и да види Били Боб зад решетките или в гроба. За предпочитане в гроба. Тя изплакна шампоана от косата си; когато отвори очи, видя един самотен бегач да тича на юг по магистрала 67.

Професорът.

... и странната конфигурация от големи бетонни сандъци, подредени сред голото поле, успоредно на пътя; дъхът му оставяше облачета пара в утринния въздух.

Цивилизацията остана назад и той продължи да тича по ивицата асфалт, прорязваща пустинята; не го задмина нито една кола. Бук си мислеше за времената, когато команчите бяха бродили из тази пустиня; те бяха приемали нейната същност и не бяха искали да я превърнат в нещо различно. После бе пристигнал влакът на Хана, за да преобрази както пустинята, така и живота им. Усещаше как пустинята го променя

— и знаеше, че тя ще го промени още повече, преди да яхне отново мотоциклета, за да се прибере у дома.

След няколко километра той зави и побягна обратно на север. Спря да погледа сенките, хвърляни от изгряващото слънце върху жълтата прерийна трева край бетонните сандъци.

Беше странна, почти хипнотизираща гледка.

Когато се върна в хотела, той не влезе във фойето. „Паисано“ не сервираше закуска, затова Бук продължи по тротоара покрай малкия офис на Търговската камара и счетоводно-данъчната кантора „Консуело“, после зави на запад по Линкълн стрийт и свърна в малкото дворче на „Скуиз Марфа“, любимото място за закуска на шерифа. Влезе вътре и си поръча плодова пита с банани и ягоди и обезмаслено ванилово кисело мляко, после седна навън и се замисли над живота и смъртта на Нейтън Джоунс.

Животът му беше кратък.

Смъртта — бърза.

Убийство ли беше?

Или само злополука?

Бук искаше смъртта на Нейтън да е нещо повече от злополука — също както бе искал смъртта на баща му да е нещо повече от онова, което се бе случило в действителност: един бездомник наркоман бе грабнал служебния му пистолет и го бе застрелял. Нейтън бе спасил Бук; следователно животът му заслужаваше по-достоеен край от някаква си случайна злополука.

Но тук не ставаше дума за заслуги.

Животът изглеждаше като низ от безкрайни случайности. Раждането — къде, кога и от кого — бе просто каприз на съдбата, генетична лотария. Спечелиш ли, раждаш се в страна от Първия свят с възможности за напредък и средна продължителност на живота над седемдесет и осем години. Загубиш ли, раждаш се в страна от Третия свят без шансове за напредък и средна продължителност на живота под четирийсет и осем години. Смъртта — ранна, късна, естествена, насилствена — те догонва, независимо какъв си бил. Дали ще дойде на петата, на трийсет и петата или седемдесет и петата година? От болест, от старост или от престъпление? Съдба или късмет? В крайна сметка няма значение. Важното е какво се случва между раждането и смъртта. Именно то ни прави значими и важни. Както бе казала веднъж на

лекции госпожица Робъртс: „Важни ли сме? Или само си придаваме важност?“. И сега Бук се питаше същото: Беше ли важен животът на Нейтън Джоунс?

Беше ли важен животът на Бен Букман?

И щеше ли да бъде важен неговият собствен живот?

Бук влезе в хотела и спря на рецепцията.

— Ще останем още една нощ.

— Да, сър — каза дежурната. — Но госпожица Хъниуел няма да е доволна.

Той отнесе закуската на Надин — голямо кафе, сандвич (бъркани яйца, швейцарско сирене и шунка върху половин препечена багета) и гофрета с шоколадов крем и бита сметана. Надяваше се това да ѝ стигне до обяда. За себе си взе протеиново блокче и още кисело мляко.

Но тя не беше в стаята си.

Страхът го прониза като куршум. Може би онзи плешив тип, когото тя повали в „Падре“, бе дошъл да я търси. Бук бе обещал да я пази. Той изтича надолу и провери в музея на „Гигант“; нямаше я. Не я откри и в „Джет Грил“. Нито пък в балната зала. Нито...

Намери я в басейна.

Басейнът се намираше точно до балната зала, където някога бе имало вътрешно дворче, оградено с дебели стени, но под открито небе. Сега покрив от гофрирана пластмаса закриваше слънцето и това създаваше задух като в сауна. Над водата се издигаше пара; басейнът имаше отопление. Миришеше на хлор. Надин Хъниуел беше сама и плуваше енергично към отсрещния край. Бук въздъхна от облекчение. На връщане тя го видя и спря. Кожата ѝ изглеждаше като лист бяла хартия на синия фон на водата.

— Госпожице Хъниуел, кожата ви виждала ли е някога слънце?

— Не мисля. Използвам крем със слънцезащитен фактор двеста.

— Има ли изобщо такъв?

— Не. Слагам си два слоя по сто.

— Защо?

Тя го изгледа с недоумение.

— Ехооо! Чували ли сте за меланома?

Бук посочи нагоре.

— Басейнът си има покрив. И все още е утро. Слънцето още не се е издигнало.

— Малко предпазливост никога не е излишна. — Тя излезе от басейна. — Намерих този бански в магазинчето за сувенири.

Прилепналият цял бански костюм разкриваше стройно тяло, което Бук не бе забелязвал досега под торбестите дрехи. Тя засече изпитателния му поглед.

— Имам тяло на плувкия. Може би затова привличам лесбийките.

Надин се загърна с хавлия на зелено-бели райета. Двамата седнаха на градински столове до малката масичка. Тя измъкна от чантата си материалите за дезинфекция и се зае със стандартната процедура. После закусиха.

— Добре плуваш.

— Тренирах в училище.

— Затова ли ядеш толкова много? Заради плуването?

— Да бяхте видели колко ядях навремето. Четири часа плуване дневно изгарят сума ти калории. А аз имам засилена обмяна.

— Участвала ли си в състезания?

— Не.

— Защо?

— Страхувах се.

— От удавяне?

— От загуба.

— Значи никога не си печелила?

— Явно така ми е писано.

Тя лапна последното парче от гофретата и отпи глътка кафе.

— Благодаря за снощи — каза Бук. — Оная билиардна щека нямаше да ми се отрази добре.

— Предполагам, това означава, че ако тепърва се забъркам в неприятности, вие ще трябва да ми помагате.

— Госпожице Хъниуел, спечелихте си доживотен абонамент за услугите ми.

Тя обмисли отговора му, после се усмихна.

— Добре — каза Бук. — Какво научихме от снощи насам?

— Първо, вече знам, че можете да ме опазите с това ваше кунгфу.

— Таекуондо.

— Второ, харесва ми да удрям лоши хора с шишета от бира.

— Така ли се оказа?

— Да. И трето, Нейтън не е споделил доказателствата и с Карла. Коего ме кара да се питам дали изобщо са съществували. Може би Нейтън просто е искал да е така.

— Много добре, госпожице Хъниуел. Подлагате на съмнение всяка хипотеза и всеки предполагаем факт. От вас ще излезе добър адвокат.

— Готвач. — Тя отпи от кафето си. — Професоре, може ли попитам нещо?

— Разбира се.

— Дотук покажете писмото на всеки срещнат в този град освен на рецепцията в хотела. Защо?

— Стръв.

— Стръв ли?

— Да видя дали някой ще клъвне.

— Риболов. Казахте на Карла, че идвате на риболов. Забавно. И кой очаквате да се хване?

— Който е убил Нейтън.

— Ами ако никой не клъвне?

— Значи е било злополука.

Тя се замисли и мълчаливо отпи няколко глътки кафе. После се усмихна доволно.

— Знаете ли, че сте много лукав?

— Типичен команч.

— Професоре, докато обикаляме из този град, все чувам „фракинг, фракинг“, а изобщо не знам какво е това.

— Ще трябва да разбереш.

— От кого?

Бук разгъна снимката от погребението и посочи едрия плешив мъж.

— От едрата риба.

Недалече от хотела, пред централата на компания „Барнет Ойл“, беше паркиран червеникавокафяв пикап кадилак с надпис на задното стъкло „Давайте, студенти!“.

Двамата влязоха в сградата. Подът беше покрит с червеникавокафяв килим; по стените висяха снимки на футболното игрище в Тексаския технологичен институт, на футболния отбор и агитката. Екипът на отбора беше в червеникавокафяво и бяло. Бук пристъпи към дежурната секретарка — млада широкоплещеста мъжкарана — и помоли за среща с Били Боб Барнет.

— А вие сте...?

— Професор Джон Букман от Тексаския университет.

— Професор?

— Това притеснява ли ви?

— Донякъде. Били Боб мрази вашите „Биволи“.

— Говедата или отбора?

— Забавно. Какво преподавате?

— Конституционно право — изрече зад тях дълбок мъжки глас.

Бук се обърна и видя едрия мъж от снимката. Той имаше гола глава — не плешива с редки кичури от двете страни, а избръсната и гладка като топка за боулинг — и черна, леко прошарена брадичка тип „катиначче“. Носеше джинси, кафяв каубойски колан с голяма сребърна катарама, кафяви ботуши и кафява спортна риза с емблемата на ТТИ. Изглеждаше около петдесетгодишен и тежеше над сто и трийсет килограма при ръст метър и осемдесет и пет.

— Това е прочутият професор по право, Ърлин. Почти всяка неделя излиза по телевизията да прави сенаторите на глупаци. Не е много мъжествено, но карай да върви.

Той подсмръкна и избърса носа си с опакото на китката, после пристъпи напред, протегна същата ръка и се усмихна широко.

— Били Боб Барнет.

Бук се поколеба, после стисна ръката му.

— Джон Букман.

— Професоре, поласкан съм. Разбира се, нямаше нужда да се издокарвате заради мен.

Бук изобщо не се бе издокарал. Носеше джинси, ботуши, синя тениска, тъмни очила, увиснали на шнурче около врата му и спортен часовник. Никакви пръстени.

— И моята помощничка Надин Хъниуел.

Шортите разкриваха дългите крака на плувкиня. Били Боб плъзна по нея сладострастен поглед.

— Сладурче, значи — развеселено изрече той.

За да го отклони от зяпането, Бук посочи снимките по стените.

— Играехте ли футбол в Техническия?

— Да, бях капитан на агитката.

За разлика от Тексаския университет, където на стадиона се вихреха мажоретки с къси панталонки и изкусително разкопчани каубойски ризи, Техническият институт разчиташе на петорка студенти с бели ризи и черни панталони. Бившият капитан на агитката изведнъж размаха ръце пред Бук и нададе рев:

*Леви-десни! Стреляй право!
Ще ги напердашим здраво!
Ще ги смажем с много шум!
Прицели се, огън, БУМ!*

Надин бе отскочила, уплашена от гласа му.

— Еха! — възкликна тя. — Страшничко беше.

— Това е целта — ухили се Били Боб. — Да сплашим вашите „Биволи“.

Тексаският технически институт се гордееше и с традиции в селското стопанство и военното обучение. Това обаче даваше на спортните им противници повод да ги наричат подигравателно „тъпи селяци“, както например в язвителното стихче:

*Що е безопасен секс, техничарят пита.
Просто избери добиче, дето да не рита.*

— Както и да е — каза Били Боб. — Завърших петролно инженерство с допълнителна специалност международна политика, която днес е едва ли не задължителна в бранша. Не като в старите времена, когато Тексаската железопътна комисия контролиреше световните цени на нефта, преди ОПЕК да излезе на сцената. Аз тогава още не бях в играта, но старите вълци разправят, че било много забавно. Какво ще речете за кафе и понички?

— Не, много бла...

— Какви понички? — попита Надин.

— Драга ми Хъниуел, имаме понички с шоколад, с глазура, със захарни пръчици, с крем и почти всичко друго, каквото се произвежда. Харесваш ли понички?

— Обожавам ги.

— И аз. Ела да те нагостя... сладурче.

Били Боб рязко се завъртя и кихна — Надин използва случая, за да направи отвратена гримаса — после си издуха носа с бяла кърпа.

— Хванал съм някаква гадна настинка.

Последваха го по коридора; той посочи с палец през рамо.

— Секретарката не е първа хубавица, но поне може да ми послужи като телохранилел, ако потрябва.

— Трябва ли ви телохранилел в Марфа? — попита Бук.

— Никога не се знае с тия художници и екозащитници.

Надин извади шишенцето дезинфектант и предложи на Бук; той се канеше да откаже, но в този момент Били Боб пак подсмръкна и избърса носа си с ръка. Бук протегна длан; Надин му сипа щедра доза. Той разтърка ръце, докато влизаха след Били Боб в нещо като столова. На една маса имаше голям поднос с всевъзможни понички. Очите на Надин грейнаха.

— Суперско!

Тя си пръсна от гела и набързо разтърка длани, оглеждайки поничките. Били Боб грабна най-голямата, напръскана с шарени захарни пръчици; солидният му корем подсказваше, че често се поддава на това изкушение. Той махна с ръка към подноса.

— Грабвай каквото си искаш, Хъниуел.

Тя си взе голяма поничка, покрита с шоколад.

— А кафе може ли?

— Налей си.

Тя напълни догоре чашата от стиропор.

— Четох във вестника, че сте в града, професоре — продължи Били Боб и натъпка в устата си половината поничка. По брадата му се посипаха сини, червени и розови захарчета. — И чух, че снощи сте опердали няколко мои момчета в „Падре“. С някакво си кунгфу.

— Таекуондо. И само защото закачаха една дама.

— Карла не е дама. Псува като хамалин и гласува като комунист. Тя е екозащитничка. — Били Боб пак се ухили. — Естествено, сега си е лика-прилика с онези нийоркски хомосексуалисти, дето идват тук и гласуват за демократите... По дяволите, окръг Пресидио подкрепи Обама — единствен в цял Западен Тексас. Голям срам, ако питате мен.

— Не питам.

— Ако питате, рекох. — Той дояде поничката. — Знаете ли, Карла...

Той рязко млъкна, сякаш му бе хрумнало нещо. Завъртя се и тромаво се понесе навън. Надин натъпка в устата си остатъка от поничката, като че беше на състезание по надяждане, после бързо си взе още една; двамата последваха Били Боб по коридора. Бук прошепна на Надин:

— Знаеш ли колко захар вкарваш в тялото си?

— По-добре захар, отколкото мъж — отвърна тя с пълна уста.

Влязоха в просторен кабинет със стъклена стена, зад която се виждаше куполът на окръжния съд. Били Боб махна с ръка към две кресла пред масивното бюро, сякаш изсечено от цял дънер.

— Настанявайте се.

Той заобиколи бюрото и се тръшна на кожен стол, напомнящ трон. Гостите се настаниха в креслата. Кабинетът впечатляваше с изобилие на дърво, кожа и аромат на пури. По високата библиотека зад

Били Боб бяха натрупани още сувенири от Техническият институт, топки с автографи и снимки на домакина с треньори и с губернатора на Тексас, също бивш водач на университетската агитка. На стената срещу бюрото висеше грамаден телевизор с плосък екран; на страничната стена имаше големи карти на Тексас, САЩ и света. Върху бюрото нямаше нищо освен един брой на „Марфа Таймс“ със снимка на Бук на първата страница, дистанционно за телевизора и старинен каубойски револвер, използван като преспание за купчина документи. Били Боб завъртя стола, бръкна в лакираната кутия на лавицата зад себе си и извади дълга пура. Протегна я към госта, но Бук поклати глава. Били Боб захапа пурата.

— Мразя комунистите, но кубинците правят хубави пури.

Той взе револвера, насочи цевта към Бук и натисна спусъка. От дулото бликна пламъче.

— Запалка.

Поднесе пламъчето към края на пурата, но помощничката на Бук рязко вдигна ръка.

— Не!

Били Боб я погледна.

— Какво?

— Имам алергия.

Били Боб се вгледа в нея за миг, после отпусна спусъка. Пламъчето изчезна. Той върна запалката върху документите. Отново насочи поглед към Надин, сякаш очакваше огромна благодарност за кавалерството. Но получи само едно сухо „благодаря“. Бук реши да използва момента, за да започне кръстосания разпит на Били Боб Барнет.

— Господин Барнет, вашият фракинг заразява ли подпочвените води?

Някои адвокати смятат, че агресивните бързи въпроси са най-добрата форма на кръстосан разпит. Може би наистина е така в съдебната зала, където свидетелят знае, че е на прицел. Но навън, когато все още дебнеш плячката, когато свидетелят все още не знае, че е на прицел — когато дори ти не си сигурен кой е на прицел — подобен разпит не е ефективен. Свидетелят просто отказва да отговаря на въпросите, а няма съдия, който да го принуди да отговори.

Бук искаше да получи отговори от Били Боб Барнет.

Затова избра друг подход. Такъв, който насърчава свидетеля да говори — за себе си, за работата и живота си. Този подход изисква предизвикателен начален въпрос и известно търпение. Повечето хора искат да те убедят, че ги бива, че работата им е важна, а животът им — значим. Дадеш ли им възможност, ще говорят. И ако по случайност любимата им тема за разговор е човекът, когото виждат в огледалото — а Били Боб изглеждаше точно такъв — няма скоро да млъкнат. Ще разкрият какво ли не. Може дори да се издадат. Бук не се съмняваше, че човекът зад бюрото има много неща за издаване.

Били Боб бавно откъсна очи от Надин и срещна погледа на Бук; за момент лицето му остана безизразно, после той избухна в сърдечен смях.

— Е, добро утро и на вас, професоре. Дявол да го вземе, не си губите времето с празни приказки, нали? А пък аз се канех да ви подмамя в нашия нов юридически факултет. Професор от вашия ранг — тъкмо това ни трябва за успешен старт. Само след пет години ще имаме по-добър факултет от вас.

Само сто и петдесет километра дяляха Тексаския университет в Остин от Тексаския технически институт в Колидж Стейшън, но вече над сто години между двете учебни заведения се разгаряше люто съперничество. Имаха приблизително равен брой студенти — по около петдесет хиляди — но те се различаваха както двете основни политически партии: Тексаският университет бе либерален, зелен, антивоенен и демократичен; ТТИ — консервативен, петролно-газов, милитаристичен и републикански. Библиотеката и музеят „Линдън Х. Джонсън“ се намираха в студентското градче на Тексаския университет; президентската библиотека „Джордж Буш-старши“ се издигаше в студентското градче на Тексаския технически институт. Двете учебни заведения се състезаваха кой ще даде на света повече видни политици, бизнесмени, учени, офицери, академици, актьори и спортисти — но не и юристи. Защото ТТИ нямаше юридически факултет. Досега. Бившите възпитаници на института най-сетне бяха поправили тази грешка и твърдо възнамеряваха да вложат във факултета колкото е необходимо, за да изпреварят съперниците.

Били Боб размаха незапалената пура.

— И в никакъв случай няма да наемем за преподаватели разни левичари от Харвард и Йейл, това ви го гарантирам.

— В момента има недостиг на работни места за юристи. Едва ли е най-подходящият момент за откриване на нов юридически факултет.

— Не се бойте, професоре. Нашите хора се подкрепят взаимно. Ние сме култ като мормоните, само без многоженството. Ще се погрижим всеки дипломиран да получи работно място. А господин Барнет казваха на баща ми. Аз съм просто Били Боб.

— Били Боб... Добре, повтарям въпроса. Твоите сондажи заразяват ли...

— Не фракинг, а хидравлично стимулиране — отговори Били Боб, изричайки грижливо всяка сричка, сякаш обясняваше на дете от детска градина. — Ние избягваме думата „фракинг“. Лично аз предпочитам „хидравлично стимулиране“.

— Защо не „фракинг“?

— „Стимулиране“ звучи забавно; „фракинг“ — не. Прилича по-скоро на неприлична дума. Особено от устата на екоактивистите. Все една казват „да ти го начукам“.

Надин се изкиска.

— Не е смешно — каза Били Боб.

— Напротив, много е смешно.

Били Боб захапа пурата, облегна се назад в своя трон, скръсти масивните си ръце и се вторачи в Надин Хъниуел. После извади пурата от устата си.

— Искаш ли работа, Хъниуел?

— Искам да стана главен готвач.

— Тогава за какъв дявол си влязла да учиш право?

— Татко искаше да стана адвокат.

Били Боб кимна.

— И моят искаше да стана адвокат. Почтена професия. Но вместо това забогатях. Разбира се, щях да съм некадърен юрист, никога не съм си паднал по разните му там документи. Затова отидох да уча в ТТИ.

— Той ядоса ли се, че не отидохте да учите право?

Били Боб се ухили.

— Направо полудя.

— А прости ли ви?

— Умря.

Думата увисна във въздуха като слой цигарен дим, докато Бук не наруши мълчанието.

— Били Боб, твоето хидравлично стимулиране заразява ли подпочвените води?

Били Боб се откъсна от унеса.

— Не, по дяволите. Потвърди го дори Енергийният институт към вашия университет. Казаха, че няма пряка връзка между хидравличното стимулиране и замърсяването на подпочвените води.

— Може и да е така, но собственият ти адвокат каза друго.

— Какви ги дрънкаш?

Бук извади писмото на Нейтън и го плъзна напред през бюрото. Били Боб огледа плика, после измъкна писмото и го прочете. Сумтеше и дишаше през устата. Накрая вдигна глава и се навъси.

— Адвокатите не трябва ли да бъдат лоялни към клиентите си?

— Някои адвокати имат и съвест.

— Не и тези, които наемам. — Били Боб спря да се мръщи и въздъхна. — Нейтън беше добро момче и добър адвокат. Умен и надежден. Имаше хубавичка жена. Как ѝ беше името?

— Бренда.

— Да, Бренда. — Той поклати глава. — Хлапето му ще порасне без баща.

— Нейтън ли беше основният ти адвокат?

— Тук, в Марфа. А иначе основният ми адвокат е Том Дън — чух, че вече сте се срещали с него. Нейтън имаше грижата за тукашните ми всекидневни дела — искове, споразумения, разрешителни, договори и тъй нататък. Работлив младеж беше. Харесвах го. Искрено съжалявам, че умря. Ужасна злополука. Казвах му да не бърза толкова.

— Бързо ли караше?

— Тук е Западен Тексас. Всички карат бързо. Но нямам представа за какво говори в това писмо, професоре. Занимавам се с фракинг — той се намръщи, — със стимулиране, искам да кажа, и се гордея, по дяволите. Спасявам Америка от мюсюлманите, а Европа от руснаците.

— Какво правиш през почивните дни?

— И въпреки всичко, което четеш и чуваш от левичарските медии, фракингът — последва нова гримаса, — тоест стимулирането е

напълно безопасно за хората и природната среда.

Той взе дистанционното и го насочи към телевизора. Екранът светна и на него се появи сондажна кула.

— Гледай и се учи, професоре. Ето я азбуката на хидравличното стимулиране.

Видеозаписът бе придружен от коментар с мек мъжки глас, сякаш някой обясняваше на съседските деца що е фракнинг.

Коментаторът: Геолозите знаят от години, че в дълбоките шистови слоеве се съдържат съществени запаси от нефт и природен газ. Природата е създала тези шистови резервоари преди десетки милиони години. Благодарение на модерните методи за хоризонтално сондиране и хидравлично разбиване, днес по цял свят недостъпните някога залежи се добиват ефективно и безопасно, за да бъдат доставени до потребителите. Нека погледнем сондирането и довършителните работи в един типичен кладенец за нефт и природен газ.

Появи се цветна анимация на сондаж в разрез на земната кора.

Обикновено шистовите резервоари се намират на дълбочина под километър и половина, далече от всички подземни източници на питейна вода, които обикновено са на не повече от триста метра под повърхността.

Видеото показва как сондажът пресича синия водоносен слой (дълбочина 100–300 м) и слиза към газовия резервоар (дълбочина 1500–4000 м).

Освен това стоманените тръби, обвити в цимент, осигуряват многослойна защита на водоносните слоеве.

Бук вдигна ръка като третокласник. Били Боб спря видеозаписа и го погледна въпросително.

— Да, професоре?

— Стомана и цимент — каза Бук. — Нали това имаха и на онзи подводен сондаж, който изби и заля Мексиканския залив с милиони литри суров петрол?

— Само дето нямаха глави на раменете.

Били Боб щракна видеото и записът продължи.

През изминалите шейсет години петролната и газовата индустрия извърши хидравлично стимулиране в над един милион сондажи по цял свят. Началните стъпки са същите както при

обикновеното сондиране. Пробива се вертикален отвор с използване на воден разтвор, който охлажда сондата, извлича скалния материал на повърхността и стабилизира стените на сондажа. След като отворът слезе под най-дълбоките водоносни слоеве, сондата се изважда и бива заменена със стоманена тръба, наричана „обшивка“. След това в отвора се вкарва бързозтвърдяващ се цимент. Когато достигне дъното, помпите продължават да вкарват нови количества и разтворът започва да се изкачва от външната страна, между тръбата и стените на сондажа, създавайки допълнителна непробиваема защита за водоносните източници.

Бук пак вдигна ръка. Били Боб отново спря видеото.

— Непробиваема? — попита Бук. — Циментовите тротоари се пропукват след време. Защо не и циментовите обшивки? Можеш ли да гарантираш, че няма да има изтичане?

— Правилниците за експлоатация изискват само да няма значително изтичане.

— Значително? Какво означава това?

— Да не е незначително.

Били Боб пусна отново записа.

Уникалното при добива на шистов газ е необходимостта да се сондира хоризонтално. Вертикалният сондаж продължава до достигане на дълбочина, наричана „стартова точка“. Там сондата започва да се отклонява, докато заеме хоризонтално положение.

Анимацията показва как сондата постепенно се извърта на деветдесет градуса през земните слоеве.

Когато се достигне набелязаното разстояние, сондажната тръба се изтегля и се прави допълнителна стоманена обшивка по цялата дължина на сондажа. Около нея пак се полага циментово покритие. След като сондажът приключи и бъде монтирана окончателната обшивка, сондажното оборудване се изважда и започва подготовката за довършителните етапи. Най-напред се създава връзка между обшивката и скалния слой. Това става, като до него бъде спуснат специален инструмент, наречен „перфориращ пистолет“, който е оборудван с експлозивни заряди. После този перфориращ пистолет се включва и пробива отвори през обшивката и цимента към набелязаните залежи. Отворите свързват сондажа с резервоара. Тъй като са дълги само няколко сантиметра и се намират

на дълбочина над километър и половина, целият процес не дава никакво отражение на повърхността.

Бук вдигна ръка. Били Боб въздъхна и спря записа.

— Значи зареждате заряди под земята?

— Така правят и в мините.

— Някъде четох, че фракингът предизвиквал земетресения.

Били Боб изсумтя презрително.

— Незначителни земетресения.

Той включи отново видеото.

Перфорацият пистолет се изтегля, за да започне следващият процес — хидравличното разбиване. Той представлява напompване на смес, състояща се предимно от вода...

Бук вдигна пръст; изглеждаше почти виновен. Били Боб спря записа.

— Колко вода?

— Двайсет милиона литра.

— На кладенец?

— Да.

— Откъде я вземаш?

— От водоносния слой.

— Това е питейна вода.

— Не и след като я използвам.

— Много вода.

— И много газ. Но всъщност, професоре, водата не е чак толкова много, защото процесът е еднократен. Едно нормално игрище за голф използва двайсет милиона литра вода всеки месец. А ние използваме само осем литра вода за близо милион килоджаула. В производството на етанол отиват десет хиляди литра вода за същото количество енергия. — Той пак изсумтя презрително. — Ама че смешка. А Буш им даде и данъчни облекчения. Сега всеки фермер в Америка отглежда царевица за производителите на етанол.

Били Боб включи отново записа.

... и пясък плюс някои химикали...

Надин светкавично вдигна ръка и я размаха, както правеше госпожица Гардза.

— И ти ли, Хъниуел?

— Какви химикали?

— Същите, дето ги държиш у дома под мивката.

— За почистване на канали?

— Искаш ли децата ти да пият такова нещо? — попита Бук.

— Може би, но малките разбойници живеят в Хюстън при майка си. Първата ми бивша жена. Втората е в Далас. Третата ми отмъкна къщата в Аспен. Проклетите общински закони за жилищна собственост. Така и не се научих да се пазя от жените.

— Или те от теб.

— Хей, от мен са видели само добро.

Той изглеждаше едва ли не готов да се хвали колко много е загубил в разводите.

— Не се бой, професоре, ние не заразяваме подпочвените води. Химикалите, които използваме, са безобидни. Гледай.

Той пусна видеото. На екрана се появи списък с химикали. Бук зачете на глас.

— Натриев хлорид.

— Готварска сол — обясни Били Боб.

— Полиакриламид.

— В контактните лещи.

— Етилен гликол.

— Домакински почистващи препарати.

— Натриев и калиев карбонат.

— Прахове за пране.

— Глутаралдехид.

— Дезинфектант.

— Гуаранов екстракт.

— Има го в сладоледа.

— Лимонена киселина.

— Безалкохолни, сладолед, козметика.

— Изопропанол.

— Дезодоранти.

Били Боб вдигна ръце. Невинен по всички обвинения.

— Виждаш ли, професоре, все нормални неща. Вече не сипваме в дупката дизелово гориво.

— Правили ли сте го?

— Някога. Но Агенцията за защита на околната среда забрани да го смесваме с мазната вода през две и пета.

— Мазна вода? Така ли наричате сондажната течност?

— Да, предпочитаме този термин.

— Е, звучи по-добре, отколкото „отровна смес“ или „химически коктейл“.

— Много по-добре.

... под строг контрол в дълбоките подземни залежи. Химикалите имат за цел най-вече да намалят триенето, да предотвратят развитието на бактерии и да подпомогнат отмиването на пясъка. Обикновено концентрацията им е от едно до пет на хиляда...

Бук вдигна ръка. Били Боб въздъхна и спря видеото.

— Дявол да го вземе, професоре, не бих искал да гледам кино заедно с теб.

— Пет на хиляда от двайсет милиона литра прави...

— Сто хиляди литра — обади се Надин.

Бук и Били Боб завъртяха глави към нея. Тя сви рамене.

— Бива ме в сметките.

Бук отново се обърна към Били Боб.

— Значи напмпвате сто хиляди литра отровни химикали в земята? За всеки кладенец?

— Може ли да продължим с видеото? Идва най-хубавата част.

Били Боб насочи дистанционното и анимацията се раздвижи.

... и помага за подобряване на резултатите. Течността пристига с цистерни и се изпомпва в сондажа през перфорациите, за които вече стана дума. Този процес създава пукнатини в скалния слой. Пясъкът от фракинг течността...

Чувайки забранената дума, Надин театрално ахна.

— Божичко, той каза „фракинг“.

Били Боб уморено поклати глава, сякаш си имаше работа с малко дете.

... остава в тези пукнатини и ги поддържа отворени, когато налягането отслабне. Това позволява на недостъпните дотогава количества нефт или газ да протичат по-лесно към отвора на сондажа. След това първоначалният сегмент на стимулация се изолира със специална запушалка и перфориращите пистолети продължават към следващата зона. Тази зона се подлага на хидравлично разбиване по същия начин. Процесът се повтаря по

цялата хоризонтална дължина на находището, която може да достигне няколко километра. След като стимулирането приключи, изолиращите запушалки биват премахнати и започва добивът. Отначало вода, после природен газ или нефт нахлуват в хоризонталните тръби и избиват нагоре по сондажа. При първоначалния добив се връщат от петнайсет до петдесет процента от фракинг течността.

Бук вдигна ръка. Били Боб спря видеото.

— Значи само петнайсет до петдесет процента от двайсет милиона литра...

Той се озърна към Надин.

— От три до десет милиона литра.

— ... се връщат обратно. Което означава, че поне петдесет процента от тези химикали...

— Петдесет хиляди литра.

— ... а може би дори осемдесет и пет процента...

— Осемдесет и пет хиляди литра.

— ... не се прибират. Какво става с тях?

Били Боб сви рамене.

— Остават в находището. Между тях и водоносния слой има от километър и половина до три километра скала, професоре. Течностите не могат да се процедят през толкова много камък. Затова казваме „здрав като камък“. Химикалите не отиват никъде.

— Сигурен ли си?

— Абсолютно.

Били Боб включи отново записа.

Течността се рециклира, за да се използва отново при други операции, или се изхвърля на безопасно място, в съответствие с правителствените разпоредби.

Били Боб спря видеото, преди Бук да вдигне ръка.

— Ти рециклираш ли фракинг течността? — попита професорът.

— Мазната вода. Не. Твърде скъпо излиза, по дяволите.

— Какво правиш с нея?

— Изпомпвам я в отпадъчни шахти.

— Какви са тия отпадъчни шахти?

— Дълбоки кладенци, пълни със солена вода. Изхвърляме в тях всичко — от канализационни води до радиоактивни материали.

— И фракинг течност?

— Всичко, което законът не разрешава да изливаме в реките. В Тексас имаме петдесет и две отпадъчни шахти — повече от всеки друг щат.

— Струва ли си да се хвалим? Че изливаме под земята повече отровни химикали от всеки друг щат?

— Не бой се, професоре. Железопътната комисия следи най-строго какво сипваме в дупката.

— Защо ли не ми олеква?

Били Боб пусна записа.

Обикновено цялостният процес отнема от три до пет месеца. Няколко седмици за подготовка на терена, четири до шест седмици за пробиване на сондажа, после един до три месеца за довършителни работи, включително седем дни стимулиране. Но тези три до пет месеца работа могат да разкрият находище, в което ще се добива нефт или природен газ от двайсет до четирийсет години или дори повече.

Били Боб спря записа и въздъхна меланхолично.

— Обичам този филм.

Сякаш току-що бе гледал „Казабланка“.

— Предполагам, че не е направен от природолюбителите — каза Бук.

— От „Маратон Ойл“. Пуснаха го в „Ютюб“.

Били Боб Барнет изглеждаше доволен от своята защита на фракинга. Но Бук искаше той да продължи — надяваше се да изскочи нещо нередно, както често става при разпит на свидетели. Затова се налагаше нов провокативен въпрос, който да постави под съмнение делото на неговия живот.

— Били Боб, всъщност струва ли си?

— Кое?

— Фракингът. Нали разбираш, и тук, и по цял свят екологичната страна на процеса е адски спорна. Наистина ли си струва усилието?

По лицето на Били Боб се изписа върховно смайване. Той посочи екрана.

— Не чу ли какво казаха преди малко? Двайсет до четирийсет години, професоре. Двайсет до четирийсет години осветление, готвене, отопление и охлаждане, новини и кино по телевизията... дваайсет до

четирийсет години електричество. Ако не искаш да живееш на тъмно, категорично си струва усилието.

Лицето му се зачерви.

— Защо не слънчеви или вятърни централи?

Били Боб извъртя очи към тавана.

— Вие, либералите, си мислите, че слънцето и вятърът могат да свършат цялата работа. Не могат. Все още не. И аз искам да бъдем енергийно независими, професоре, затова с две ръце гласувам за слънчева, вятърна, водна, геотермална и каквато още речеш енергия. Всичко, което ще ни отърве от мюсюлманския нефт. Може би след двайсет-трийсет години тези технологии ще дадат енергия на света или поне на Америка. Но не днес. Нефтът, газът и въглищата осигуряват осемдесет и пет процента от енергията ни днес. А тя ни е нужна сега. Лесно е да си седиш в слонската кула...

— Слонова кост. Кула от слонова кост, а не от слонове.

— А! — Били Боб се позамисли. — Лесно е да си седиш в кулата от слонова кост и да проповядваш либерални идеи, но какво ще стане с Америка, когато мюсюлманите решат да си продават нефта на китайците вместо на нас, защото онези плащат повече? Когато не ни остане енергия да поддържаеме фабриките и да осветяваме домовете си? Ами колите, влаковете, самолетите? Какво ще стане тогава с Америка, професоре?

Били Боб стана и пристъпи към картата на САЩ на стената. Бук и Надин го последваха.

— Според повечето текущи оценки разполагаме със запаси от природен газ за петдесет години в Северна Америка. — Той посочи с пурата няколко затъмнени петна върху картата. — Големите шистови залежи са Хорн Ривър и Монтни в Канада, Барнет — няма нищо общо с мен — Игъл Форд и Удфорд в Тексас, Хейнсвил в Луизиана, Файетвил в Арканзас и най-голямото находище от всички — шистовите пластове Марсельс. Те покриват над шестстотин хиляди квадратни километра в Ню Йорк, Пенсилвания, Охайо и Западна Вирджиния и представляват две трети от запасите на САЩ.

— Мисля, че в Ню Йорк наложиха мораториум на фракинга.

Били Боб кимна.

— И във Върмонт, макар че още никой не е открил там шистов газ. Казват, че било в знак на солидарност. Скапани либерали.

Той пристъпи към световната карта и отново използва пурата вместо показалка.

— Шистов газ е открит в Северна Англия и Европа — Полша, Австрия, Швеция, Румъния, Германия, Франция...

— Французите не забраниха ли фракинга?

Били Боб сви рамене.

— Французи, какво да ги правиш? — Той посочи с пурата други страни. — В Китай имат повече шистов газ от нас — около трийсет и пет трилиона кубически метра. В Аржентина имат почти дващест трилиона. В Мексико осемнайсет. Южна Африка дванайсет. Австралия десет. И всичкият този шистов газ изисква хидравлично стимулиране. Това е наша технология. С нея не изнасяме в чужбина американски работни места, професоре. Напротив, създаваме работа за американци, като изнасяме технология. Нашето хидравлично стимулиране превзема света.

— Като веригите за бързо хранене?

— Да, само че много по-полезно за нас. Газът е нещо добро, професоре.

Били Боб вдигна пръст.

— Той е по-чист от въглицата и по-безопасен от ядрената енергия. В момента използваме главно електроцентрали, работещи с въглища. Преминем ли на природен газ, парниковите газове ще намалееят наполовина. И не рискуваме бедствия като в Чернобил или Фукушима.

Втори пръст.

— Той е евтин и изобилен. Едно и също количество енергия от газ струва четири пъти по-малко, отколкото от нефт. А досега в света са открити находища на шестстотин трилиона кубически метра газ — без да броим Близкия изток. Това стига да захранваме целия свят с енергия за петдесет години.

Трети пръст.

— Газът е наш, не на арабите. В момента пращаме по трилион долара годишно на мюсюлмани, които искат да ни избият. Ако се отървем от техния нефт, ще си спестяваме по трилион долара всяка година — тук, в страната. Изборът е прост: да сондираме у дома или да загиваме у дома.

Четвърти пръст.

— Работа. Светът е прегладнял за работни места, професоре, а хидравличното стимулиране ги осигурява. Много работни места. Но тия ваши либерални екозащитници щъкат насам-натам с модерните си японски коли и пет пари не дават за безработните. Хората отчаяно търсят работа. По шистовите находища из цялата страна се налага да настаняваме сондърите в лагери.

— Лагери ли?

— Фургони, евтини мотели и къщи под наем. По двайсетина души в къща, защото градчетата се разрастват и не достига жилищна площ. Мъжете напускат семействата си, за да работят в Южен Тексас или тук, пращат пари на мама и дечицата в Хюстън или Чикаго, както мексиканците пращат на своите в Чихуахуа. Когато стане дума за работа, всички се превръщаме в мигранти.

Той вдигна и палеца.

— И най-важното от всичко, професоре, шистовият газ сам по себе си променя геополитическия баланс на силите.

— Как?

— Сега ще ти кажа как. — Били Боб се върна към световната карта. — Седемдесет процента от световните конвенционални находища на природен газ — тоест всичко освен шистовия газ — се намират само в две страни: Русия и Иран. Какво ти подсказва това?

— Че Бог има странно чувство за хумор?

Били Боб се разсмя.

— Така е. И че не можем да оставим лошите да контролират световните запаси от природен газ, както стана с нефта. Виж, по-голямата част от Европа е обвързана с руския природен газ, останалата с Иран. Затова Путин се обедини с онова смахнато копеле Ахмадинежад, за да стегнат европейските държави в политическо и икономическо менгеме. Помниш ли как през две и осма година руснаците нахлуха в Грузия?

— Божичко, къде са нахлули? — стресна се Надин. — Леля ми живее в Атланта. Дали няма да пострада?

Били Боб я изгледа така, сякаш току-що бе чул Парис Хилтън да му дава финансови съвети.

— Тя се осведомява от Туитър — обясни Бук.

Били Боб изсумтя.

— Както и да е, европейците гласуваха против санкциите на ООН, защото не можеха да рискуват Путин да им въртне газовото кранче. Така действа Путин — не продава газ, а размахва политически боздуган. И налага вето на всяка санкция срещу Иран, защото са партньори, тъй че Иран бодро крачи по пътя към ядреното оръжие. А накъде води този път? Дотам един ден Израел да срине Техеран с бомби. Което ще подпали Близкия изток и пак ще се наложи да пращаме американски войски.

— И шистовият газ може да предотврати това?

— Адски си прав. Шистовият газ прави Щатите енергийно независими, а на европейците дава шанс да кажат на Путин и Ахмадинежад да си напомят газа... — той се озърна към Надин — ... там, де слънце не огрява. Полша има почти пет трилиона кубически метра шистов газ — това са запаси за двеста години — и твърдо е решила да ги използва. Но не и французите, макар че имат запаси за цял век. Предпочитат да зависят от ядрената енергия. Не е ли глупост? Да чакат нова Фукушима. Но така става, когато еколози социалисти вземат решенията. Готови са да поднесат света на Путин и Ахмадинежад. Те не разбират. Не е въпросът, че някой сондаж щял да замърси малко вода — става дума за бъдещето на свободния свят, по дяволите!

Били Боб помълча.

— Хидравлично стимулиране — предпазливо изрече той. — И тогава, професоре? Какво ще стане, когато на никого в света не му трябва руски или ирански газ? Когато Путин не може да командва Европа как да гласува в ООН? Властта на Путин пада заедно с цената на газа. ООН натиква Ахмадинежад в миша дупка. Което прави света по-безопасно място. По-добро място. Добрите печелят, лошите губят. Би трябвало да звучи примамливо дори за либерал.

— На мен ми харесва — обади се Надин. — А дори не знам кои са Путин и Ах... Ахджим... онзи там. Името му сигурно е с прекалено много букви за Туитър.

Били Боб я погледна с горда бащинска усмивка.

— Нямаш грешка, Хъниуел. Сигурна ли си, че не търсиш работа?

— Сигурна съм.

— Ако знаеш колко понички можеш да изядеш.

— От друга страна...

Били Боб се завъртя към Бук и размаха пурата.

— И не забравяй, професоре — ние сме добрите.

— Но ни трябва чиста вода. А фракингът е опасен.

Били Боб насмешливо поклати глава.

— Либерали. Бог да благослови децата. Професоре, опасно е и да говориш по телефона, докато шофираш. Опасно е да караш онзи мотоциклет.

— Точно така — вметна Надин.

— Животът е опасен. Да, дявол да го вземе, сондажите са опасни. Случват се злополуки. Приеми го. Или захвърли мотоциклета и си купи колело. От онези, с педалите.

Били Боб пристъпи към друга карта, представяща спътников поглед към света нощем. По-голямата част от Северна Америка бе ярко осветена. Също и Великобритания, Европа, Индия, Япония и периметърът на Южна Америка. Но по-голямата част от Русия и Китай тънеше в мрак, както и цяла Африка, освен най-северните части на континента и Южна Африка. Картината говореше по-красноречиво от всякакви думи.

— На светло ли искаш да живееш, или на тъмно? Няма светлина без електричество. Електричество се произвежда с нефт, въглища, ядрени централи или природен газ. Избери си отровата, професоре. — Били Боб вдигна ръце. — Газът е най-добрият избор и шистовият газ ни дава тази възможност. Светът трябва да съкрати въглеродните емисии, да изгради мост от нефта към алтернативни енергийни източници, да се отърве от арабския нефт и руския и иранския газ. Шистовият газ ни дава всичко това и дори повече. Съвършен ли е? Не. Но има ли нещо съвършено? Шистовият газ обаче предлага път към един по-добър свят. Проста задача, професоре, дори за либерал като теб.

Той пристъпи към бюрото, грабна пачката документи изпод револвера и се върна. Подаде книгата на Бук, после размаха пурата.

— Не искам да вярваш на мен, професоре. Повярвай на Масачузетс. На Харвард. И на института „Бейкър“. Прочети техните анализи за шистовия газ и геополитиката. Не си измислям.

Надин вдигна ръка.

— Въпрос ли имаш, Хъниуел?

— Къде е дамската тоалетна? Като пийна кафе, хич не мога да стискам. Прощавайте, това май не биваше да го казвам.

— По коридора, след поничките.

Надин се завъртя и тръгна към вратата. Били Боб я проследи с поглед.

— Ех, как ми се ще да я назнача при мен.

— Тя ми е помощничка.

— Не посягай на женския персонал — това го научих по трудния начин. На няколко пъти. Ако знаеш какви обезщетения се присъждат за сексуален тормоз. Направо възмутително!

Той се изхили, после заобиколи бюрото и седна на кожения си трон. Бук се върна в креслото. Били Боб ухапа пурата и го погледна.

— Професоре, защо толкова се вълнуваш за Нейтън Джоунс?

— Задължен съм му.

— Минал си с онзи мотоциклет цели шестстотин километра само защото дължиш услуга на Нейтън?

— Защото ми прати онова писмо.

— Е, професоре, не знам какво си е въобразил Нейтън или какво си чул из града, но аз съм добро момче.

От един час насам Бук се опитваше да подмами Били Боб Барнет да признае някакво съучастие в гибелта на Нейтън Джоунс; Били Боб Барнет пък се опитваше да убеди Бук, че фракингът е полезен за света. И двамата не успяха.

Надин се върна с поничка в ръка.

— Не можах да се въздържа.

Били Боб ѝ намигна.

— Харесвам невъздържаните жени.

Тя седна и изяде поничката, после облиза шоколада от пръстите си. Били Боб я зяпаше като лудо влюбен хлапак. Накрая откъсна очи от нея и потупа с длан вестника върху бюрото.

— Няма тайнствено убийство, професоре. Просто Нейтън е карал твърде бързо, както всички в Западен Тексас, по дяволите. Заспал е на волана. Изхвъркнал от пътя и налетял на сонда. Умрял. Адски тъжно. Но не е престъпление.

Той подметна обратно през бюрото писмото на Нейтън.

— Аз работя строго по правилата. Нали съм от ТТИ, по дяволите. Ние не мамим. Ако мамехме, щяхме да имаме по-добър

футболен отбор.

Били Боб Барнет се ухили. Не беше захапал въдицата. Може би нямаше друга вина, освен че беше пълен досадник. Или пък беше похитър, отколкото се представяше; може би само си надяваше маска на провинциален добряк. Бук реши за последно да хвърли стръвта направо в лицето му. Взе писмото на Нейтън и го повдигна високо.

— Знаеш ли, Били Боб, някои хора биха сметнали, че написаното от Нейтън е мотив за убийство. Собственият ти адвокат те обвинява в екологични престъпления, които могат да съсият компанията и да те вкарат в затвора до края на дните ти. Твърди, че разполага с доказателства, а това би могло да те тласне към действия. Може би дори към убийство.

Усмивката на Били Боб се изпари. Той стисна зъби тъй силно, че прехапа пурата; краят остана да виси от устата му. Сякаш цялата му плешива глава се стегна; лицето му почервения и тъмните му очи се впиха в Бук, като че двамата се състезаваха кой ще мигне пръв. „Изчакай“ — помисли си Бук както в детството, когато ходеше на риболов и гледаше как едрата риба кръжи около стръвта, опитва се да реши... но рибата не клъвна. Вместо това Били Боб вдигна пурата и я метна в кошчето.

— А някои хора, професоре, биха сметнали за невъзпитано да идваш неканен при мен, да ми ядеш проклетите понички и после да ме обвиняваш, че съм убил собствения си адвокат.

Лицето му омекна. Той въздъхна дълбоко.

— Професоре, моята работа е да дупча земята. Не нарушавам закони и не убивам адвокати, макар че, ако се вярва на Шекспир, сега той е на по-добро място. Тъй че защо двамата с Хъниуел не вземете днес да си поиграете на туристи? Идете да видите сандъците на Джъд, хапнете при Мая, довечера позяпайте тайнствените светлини, а утре сутрин подкарайте мотоциклета обратно към Остин и чакайте другите либерали да ви осигурят ток от слънцето и вятъра.

— Ти май се опитваш да ме прогониш от града?

— Има ли изгледи да успея?

— Не.

— Значи не се опитвам.

— Добре. И не съм либерал.

— Професоре, вълкът козината си мени, нрава не.

С тия думи сондърът зоолог Били Боб Барнет ги изведе от кабинета си. Тръгнаха по коридора — Надин хлътна в столовата и грабна още една шоколадова поничка — минаха покрай секретарката Ърлин и напуснаха сградата. Спряха на тротоара. Надин дояде поничката и облиза пръсти.

— Е, госпожице Хъниуел, какво научихме тук? — попита Бук.

— Били Боб е гадняр и диша през устата. Обикновено не вярвам на такива хора, но той има хубави понички.

— Какво друго научихме?

— Ърлин е лесбийка.

— Не. Научихме, че Били Боб Барнет не се хвана на въдицата.

— А Ърлин е лесбийка.

Бук въздъхна. Опитваше се да бъде търпелив с помощничката си.

— Добре, значи този гейско-лесбийски нюх, който си овладяла, ти позволява да определяш сексуалната ориентация на всеки срещнат от пръв поглед. Така ли е, госпожице Хъниуел?

Тя сви рамене в знак на съгласие. Бук реши да ѝ покаже как един умело проведен кръстосан разпит може да направи подобни твърдения смехотворни, а автора им — още по-смехотворен. Представи си я на свидетелската скамейка и заговори с тежък адвокатски глас:

— И тъй, кое издаде Ърлин като лесбийка? Облеклото? Прическата? Липсата на грим? Това, че гледаше теб, а не мен? Фактът, че има рамене като Майкъл Фелпс? Госпожице Хъниуел, моля, кажете на съдебните заседатели как можете категорично да твърдите, че секретарката Ърлин наистина е лесбийка?

Надин пак сви рамене.

— Тя ме сграбчи за задника в тоалетната.

— Това са сандъци.

— Произведения на изкуството, госпожице Хъниуел.

Надин Хъниуел заби поглед в предмета пред нея.

— Сандъци.

Двамата стояха в реставриран артилерийски погреб на някогашните кавалерийски казарми, южно от града; мястото приличаше по-скоро на манастир, отколкото на музей. Пред тях имаше петдесет и два елемента от произведението на Доналд Джъд „Сто безименни творби от лят алуминий“. Останалите четирийсет и осем се намираха в съседната сграда. Елементите представляваха правоъгълни сандъци, всичките с еднакви външни размери — 103 на 128 на 180 сантиметра — но с уникална вътрешна конфигурация: сандък в сандъка, увиснала кутия, прегради като карти в тесте или като наклонени лавици, които създаваха оптически илюзии; всеки беше отворен от едната страна, всеки тежеше един тон, всеки бе фабрично изработен по точен проект, всеки струваше пет хиляди долара. Сандъците бяха идеално подредени в три редици по направление север-юг под високия скосен покрив; широки прозорци от източната и западната страна позволяваха на слънчевите лъчи да обливат с отблясъци лъскавите им повърхности. Седнал пред един сандък с кръстосани крака и лакти върху коленете, някакъв младеж зяпаше унесено като поклонник в религиозно светилище. Доналд Джъд беше грубоват мъж от Средния запад с прошарена коса и брада; живееше в ранчо с изглед към Мексико; беше чутовна фигура на съвременното изкуство в Ню Йорк, а шедьовъра на своя живот бе създал в Марфа, Тексас.

Благодарение на парите от нефта.

Доналд Джъд бе започнал творческата си кариера като художник, но се прочу като скулптор на сандъци. През шейсетте години беше водач на минималистичното художествено течение в Ню Йорк, но тамошната творческа обстановка го разочарова. Мразеше музеите.

„Изкуството не е търговия или шоубизнес“, казваше той. Вярваше, че изкуството не може да се дели от пространството около него, и казваше, че влага толкова мисъл в „разположението на творбата, колкото и в самата творба“. Искаше да монтира произведенията си в обширни пространства на открито или под покрив, където да съществуват завинаги. През 1973 г. той се пресели в Марфа, за да осъществи мечтата си.

Което изискваше пари. Много пари.

Филипа де Менил имаше много пари и обичаше съвременното изкуство. Парите ѝ идваха от нефта, тя беше внучка на Конрад Шлумбъргър, френски физик и основател на международната петролна компания „Шлумбъргър“. Любовта към изкуството идваше от майка ѝ Доминик де Менил, която основа Колекцията „Менил“ — музей на съвременното изкуство в Хюстън. Благодарение на наследените акции от компанията, през 1974 г. Филипа създаде заедно със съпруга си Хайнер Фридрих нюйоркската фондация „Диа Арт“. Идеята им беше „един творец, едно място завинаги“ и трябваше да бъде постигната чрез спонсориране на дългосрочни художествени проекти — нещо като еднолични музеи.

Хайнер отдавна разпространяваше творбите на Доналд Джъд както в родната си Германия, така и в Ню Йорк. Идеите на „Диа“ съвпадаха идеално с тези на Джъд. През 1978 г. Филипа и Хайнер се съгласиха да финансират проекта на Джъд в Марфа, включително стоте алуминиеви сандъка, както и шейсет големи бетонни сандъка, които да бъдат монтирани на съседното поле, източно от артилерийските погребни. Фондацията закупи бившия военен лагер, даде на Джъд месечна издръжка от 17 500 долара и вложи в проекта пет милиона долара. Спонсорираха и други художници, включително Джон Чембърлейн и Дан Флавин; закупиха стотици художествени творби, предимно на Анди Уорхол. Бяха наистина опияняващи времена за фондация „Диа“ и акциите на Филипа Шлумбъргър, които достигнаха цена от 90 долара.

Петролният крах през 1982 г. нанесе тежък удар на акциите; цената им се срути под 30 долара. Макар че вложиха в „Диа“ 35 милиона, фондацията бе пред фалит. Филипа и Хайнер казаха на Джъд, че вече не могат да спонсорират проекта му в Марфа.

Джъд не остана доволен.

След като той ги заплаши със съдебен процес, Доминик де Менил се намеси, за да спаси „Диа“ и състоянието на дъщеря си. Хайнер бе отстранен от ръководството; наследството на Филипа бе поверено на фонд, надзираван от нейните братя. „Диа“ прехвърли целия проект в Марфа — сградите, военния лагер и художествените произведения — заедно с два милиона долара на новосъздадената от Джъд фондация „Чинати“. После всеки тръгна по пътя си.

Джъд довърши своя шедевър през 1986 г.

Днес сандъците на Джъд са нещо като светилище. Любители на изкуството от цял свят идват на поклонение в старата крепост. След инсталирането за постоянно на шедеври от трима гиганти на съвременното изкуство — стоте сандъка на Джъд, двасет и двете катастрофирани коли на Чембърлейн и триста трийсет и шестте двуметрови флуоресцентни лампи на Флавин в четири цвята (зелено, розово, синьо и жълто), монтирани в шест П-образни бивши казарми, които „Ню Йорк Таймс“ нарече „последната велика творба на американското изкуство от ХХ век“ — самата Марфа бе обявена за „шедевър на минимализма“. Но Марфа винаги щеше да бъде свързана с Доналд Джъд. Марфа бе едноличен музей; един творец, едно място завинаги. Мечтата на Джъд, Хайнер, Филипа и „Диа“ бе осъществена и утвърдена. Тя продължаваше да живее и след тях.

Доналд Джъд се разболя по време на пътуване до Германия в началото на 1994 г. и умря в една нюйоркска болница на шейсет и пет години. Погребан бе в любимото си ранчо, южно от Марфа. Фондация „Диа“ оцеля, но без Хайнер и Филипа. Хайнер Фридрих, днес на седемдесет и четири години, откри неотдавна музей в Германия и купи къща за два милиона в Хемптън. Филипа де Менил, днес на шейсет и пет, прие исляма и името Шайха Фариха Фатима ал Джерахи; активно участва във Фейсбук. А акциите на „Шлумбъргър“ днес се котират по осемдесет долара всяка и пазарната капитализация на компанията е почти сто и три милиарда. Тя е водещ международен играч в добива на шистов газ.

— Ама ти четеш книга на обяд?

Уесли Кръм натъпка в устата си последното парче пица пеперони. Двамата с Анхел Акоста седяха на столчета до бара.

— Какво четеш?

Думите му едва се провряха покрай грамадния залък. Анхел откъсна очи от книгата.

— Какво?

— Какво четеш? Да не е онази „Петдесет нюанса сиво“, за която говореха по телевизията?

— Не, чета неговата книга.

— Чия?

Анхел посочи с глава; Уесли се завъртя и видя в заведението да влизат професорът и помощничката му. Анхел размаха ръце като хлапе, което е зърнало спортна звезда. Уесли поклати глава. Ама че излагация.

— Професоре! — Анхел вдигна книгата. — Ще ми дадете ли автограф?

Новодошлият пристъпи към тях, поздрави ги и се разписа на титулната страница.

— Много е поучителна — каза Анхел.

— Благодаря, полицай Акоста — отвърна професорът.

Двамата с момичето си намериха свободна маса в другия край на салона. Анхел се заяпа в подписа. Уесли въздъхна.

— Божичко, Анхел. Все едно си се запознал със сестрите Кардашян.

— Тук ухае страхотно — каза помощничката на Бук. Тя вдъхна дълбоко. — Зехтин. Обожавам пречистения зехтин.

Очите ѝ се замъглиха, сякаш гледаха към някакъв друг свят.

— Госпожице Хъниуел?

Мълчание. Той повиши глас.

— Госпожице Хъниуел!

— Какво? — сопна се тя.

Лицето ѝ беше унесено.

— О, извинявайте, професоре, аз... мислех си за зехтин.

— За готвене ли?

— Нещо такова.

Тя сви рамене и смени темата.

— Защо ходим да зяпаме изкуство?

— Ти си студентка. Аз съм преподавател. Опитвам се да те образовам.

— В изкуството?

— В живота.

Тя го изгледа подозрително.

— Не ми казвате цялата истина.

— Ето, видя ли? Вече си научила един важен житейски урок.

— Да не вярвам на преподаватели по право?

Бук се усмихна.

— Сега може ли да си вървим у дома?

— Не.

— А кога?

— Утре.

Тя изстена, после извади мобилния си телефон и взе да потропва с палци по малката клавиатура.

— Какво правиш?

— Туиткам.

— Какво?

Тя зачете от екрана:

— „Помощ! Един смахнат професор по право ме държи за заложничка в Западен Тексас.“

— Колко души те четат в Туитър?

— Двама. Включително майка ми.

Тя прибра телефона и кръстоса ръце върху масата.

— Повечето преподаватели обичат да слушат собствения си глас и разтягат локуми пред цялата аудитория.

— Не разтягам локуми. Аз съм само екскурзовод из конституционното право.

— Лошото е, че никога не знаем какво мислите.

— Чудесно.

— Но сега не сме в аудиторията, професоре. В Марфа сме. Кажете ми какво мислите.

Минаваше обед, Надин беше гладна и страдаше от носталгия. Бук още не бе открил истината за Нейтън, така че не можеше да я отведе у дома, но можеше да я нахрани. Бяха се върнали в града с намерение да обядват във „Фондация Пица“ на Хайланд авеню, само

на няколко пресечки от базата на граничния патрул. Някога в сградата бе имало бензиностанция. Отпред забелязаха паркиран лилав мотопед.

— Мисля, че има връзка. Между Нейтън, изкуството, фракинга и смъртта му... усещам отвътре, че всичко е свързано.

— Може би просто усещате, че сте гладен?

— Възможно е.

— Свързано с какво?

— Не с какво. С кого.

— Здравейте, казвам се Кени. Аз съм вашият сервитьор.

До масата изникна мършав младеж с тесни джинси и тениска с надпис „Дреме ми на фракинга“. Изглеждаше прекалено мрачен за сервитьор в Марфа. Явно си падаше по лилавия цвят — имаше го в косата, на гърба и на краката му. Върху пръстите на лявата му ръка бяха татуирани буквите КБСДД.

— Виждам тия букви из целия град — каза Надин. — Какво означават?

— „Какво би сторил Доналд Джъд.“

Надин се навъси.

— Не трябва ли да е КБСИ — „Какво би сторил Исус“?

— Не и в Марфа.

Лицето на Кени бе подпухнало, а очите зачервени като от плач. Или от дрога. Или и от двете.

— Добре ли сте? — попита Бук.

Кени вяло кимна.

— Само съм тъжен.

Той не каза нищо повече и след като поизчака, Бук си поръча хрупкава пица с пиле, домати, спанак и зехтин. Надин предпочете чушки, наденица, канадски бекон, допълнително сирене и, разбира се, флакончето с дезинфектант за ръце. Когато Кени се отдалечи, тя каза:

— Тоя е гей.

— Няма да мирясаш, нали?

Тя сви рамене.

— Просто изтъквам очевидното. Върви с длани към земята.

Бук завъртя глава и се вгледа в Кени. Момчето вървеше с ръце, притиснати плътно до тялото, а китките бяха извити така, че дланите да са към пода.

— Безпогрешен знак — обясни помощничката му.

— Добре, госпожице Хъниуел, след като явно сте експерт в тия неща, защо смятате, че Нейтън е бил гей?

— Заради снимките.

— Обяснете.

— Какво видяхте?

Бук сви рамене.

— Черно-бели снимки.

— Вие не сте гей.

— Знам. Но защо смятате, че Нейтън е бил?

— Гениалният професор по право е в недоумение. Харесва ми. — Тя се усмихна и избърса масата, после разтри ръцете си с дезинфектант. — Всички фотографии бяха черно-бели, предимно с добитък и каубои на фона на пустинен пейзаж и сондажни кули, но на всяка имаше по един цветен предмет, чието място не е там — кукла Барби, червена роза, розово бельо.

— Добре.

— Също като Нейтън. Със снимките той казва, че мястото му не е тук. Един гей в мъжествения Западен Тексас, който води черно-бял живот, принуден да крие истинските си цветове.

Бук се замисли над нейните думи.

— Госпожице Хъниуел, или сте много умна, или всичкият този етилов спирт ви е отровил мозъка.

Един мъж с побеляла коса, карирана риза, смачкан памучен панталон и каубойски ботуши пристъпи към масата и протегна ръка на Бук.

— Уорд Уивър, кмет на Марфа.

Ръкуваха се.

— Джон Букман. И Надин Хъниуел.

— Прочетох във вестника, че сте в града, професоре. Ще ми подпишете ли електронния четец? Заредил съм в него вашата книга. Тия дни го разнасям навсякъде с надеждата да се срещнем.

Бук се подписа с готовност.

— Може ли да седна при вас?

— Заповядайте.

Кметът седна и подуши въздуха.

— Мирише на болница. — Той махна с ръка на Кени в другия край на салона. — Е, как ви се вижда нашето малко градче? Номер

осем в списъка на „Смитсониън“ на „Двайсетте най-добри малки градчета в Америка“.

— За музея „Смитсониън“ ли говорите? — попита Надин.

— За списанието.

Кметът бръкна в джоба на ризата си и извади сгънатата изрезка.

— Ето статията.

Приглади я върху масата като хлапак, разгръщащ централната снимка на „Плейбой“. После зачете.

— „Това е само точица сред равнинните, горещи и прашни области на Югозападен Тексас — по-близо до Чихуахуа, отколкото до Манхатън. Но там животът кипи благодарение на притока на творчески личности от далечни краища.“ — Кметът вдигна глава и се усмихна. — Изпреварихме Кий Уест.

Той грижливо сгъна статията и я сложи в джоба си. После бръкна в другия джоб и извади нова изрезка. Разгъна я на масата и зачете.

— „Земя на изкуството. В Марфа се сблъскват световите на говеждото и изкуството, придавайки на града уникален устрем.“ Това е от „Ню Йорк Таймс“. Разбира се, вие знаете какво е да попаднеш в „Таймс“, нали, професоре? Четох онзи очерк, „Индиана Джоунс влиза в Юридическия факултет“. Вярно ли беше всичко?

— Да.

Кметът изсумтя, после прибра и тази статия. Потупа ризата си, после джобовите на панталона. Изникнаха още няколко изрезки.

— „Марфа създава изкуство за чудаци“ — „Чикаго Трибюн“. „Минималната и вълшебна Марфа: авангардно изкуство сред пущинака на Тексас“ — „Питсбърг Поуст Газет“. „Марфа, оазис на творци“ — „Льо Монд“. Знаете ли френски?

Бук поклати глава.

— Не разбирам какво пише, надявах се някой да ми го преведе.

Надин се пресегна, взе изрезката и прочете:

— „Това е чаровно и странно село, един своеобразен свят. В късния следобед можете да се насладите на шприц (шампанско, кампари, сода) на терасата на единствения ресторант на главната улица...“

Кметът се усмихна и кимна одобрително.

— Хубаво са го написали.

Надин прегледа набързо статията.

— По-нататък разказват историята на града, откъде идва името Марфа, бла-бла-бла, историята на Джъд, бла-бла-бла... О, това е интересно.

— Прочетете ми — помоли кметът като дете, очакващо да чуе от майка си края на книга за Хари Потър.

Надин преведе:

— „Нарастващата пропаст между хората на изкуството и «простолюдието» на Марфа също хвърля сянка над общата картина. Според последното преброяване седемдесет процента от жителите са с мексикански произход, а средният доход е двойно по-нисък от този за Тексас. Но само малцина художници се интересуват от бедняците и мексиканците в Марфа. Мексиканците от своя страна не общуват с «чинатис», както наричат пришълците. Следващата ябълка на раздора може да се окаже образованието. През септември ще бъде открито международно частно училище за двайсет ученици, финансирано от двама творци. Искаме ли да образуваме цялата община или само шепа избрани? Доналд Джъд бе изпратил децата си в общинското училище. Това е един от най-бедните окръзи в Тексас и изобщо в Съединените щати. Училищата страдат от хроничен недостиг на пари.“

С всяка дума от превода детското вълнение гаснеше по лицето на кмета. Той се навъси и махна с ръка към изрезката.

— Това ли пишат французите? Сигурна ли сте?

— Аха.

— Е, дявол да го вземе, статията изобщо не е добра. А аз да я мъкна толкова време. Проклети французи.

Той грабна изрезката, смачка я на топче и го метна в далечното кошче. Надин се обърна към Бук; полагаше усилия да не се разсмее.

— Значи говорите френски, госпожице Хъниуел?

— Най-доброто частно училище в Сан Франциско.

Кметът плю възмутено и прибра останалите изрезки.

— Както и да е, за нас пишат в „Джентълменс Куотърли“, „Вог“, „Венити Феър“, „Уолстрийт Джърнъл“, „Тексас Мантли“, вестници и списания от Калифорния до Ню Йорк. Преди Джъд имахме само тайнствените светлини. След Джъд имаме изкуство. А това е пазарна концепция.

— Концепция?

— Нали знаете, рекламен трик.

— Изкуството на Джъд като рекламен трик?

Кметът сви рамене.

— Дисниленд си има Мики Маус.

Кени му донесе чаша студен чай. Кметът грабна захарницата и сипа в чая щедра доза захар.

— Май обичате да има и малко чай в захарта — подметна Бук.

— Какво? А, винаги съм си падал по сладкото.

— Имате късмет, че още не са ви опадали зъбите.

— Не му обръщайте внимание, кмете — каза Надин. — Той не знае нищо за хубавите неща в живота. Като сладкия чай, шоколадовите понички... и пицата.

В този момент Кени донесе поръчката, което накара Надин да млъкне.

— Разбирате ли — каза кметът, — когато си мислите за Далас, сецате се за Джей Ар Юинг и сериала „Далас“. Остин е свързан с музиката и хипитата. Хюстън с комарите. Искаме, когато си мислите за Марфа, да се сецате за изкуството. И нека ви кажа, професоре, изкуството е много успешен рекламен трик.

Той отпи от сладкия чай, след това продължи:

— Имам предвид, че сме на един самолетен полет и поне четири часа с кола от цивилизацията, но всяка година десет хиляди любители на изкуството идват тук на поклонение. За тях идването е точно това — религиозно преживяване, сякаш Джъд е божество, а Марфа светилище. Аз лично не го проумявам — по дяволите, това са просто сандъци — но те идват, гледат и харчат. Имаме книжарница, девет ресторанта и четиринайсет художествени галерии. — Кметът посочи навън. — Ето, онова там е салонът на Инд и Джейкъбс, двойка хомосексуалисти от Минесота. Имаме френски ресторант, наречен „Кошинел“ държат го пак двама хомосексуалисти. Имали в Ню Йорк заведение, наречено „Етат-3-Юни“, тъй наричат на френски Щатите. Едно сядане там струвало стотачка и вечно било претъпкано — хомосексуалистите умеят да готвят. Имаме италианска и средиземноморска кухня — това е „Фуд Шарк“. Сервират фалафел, хумус, салата фатуш... хората ги харесват тия неща, но на мен ми докарват газове.

— Полезно е да се знае.

— Но това придава изисканост на града. И харчат здравата. Цените на жилищата хвъркнаха до небето.

— Данъците също, както дочух. Това карало местните да продават и да напускат града.

Кметът небрежно сви рамене.

— Цената на прогреса. Аз имам къща, оценена на половин милион. Преди десет години човек можеше да купи за тия пари всички къщи в града. Това е прогресът.

— Да не сте брокер на недвижими имоти?

Кметът кимна.

— Бях счетоводител, но в Марфа никога не е имало кой знае какви пари, та и от счетоводители нямаше нужда. Затова си изкарах разрешително за търговия с недвижими имоти. Днес бизнесът процъфтява, всички пришълци купуват жилища и земя. Ранчото „Райън“, където снимаха „Гигант“, се продава — за двайсет и седем милиона.

— Голямо ли е?

— Неее. Около сто и четирийсет хиляди декара. Но четох, че е колкото половината Манхатън, а в момента там живее само синът. Може и да му вземе парите. Нюйоркчаните смятат, че при нас е евтино. Хомосексуалистите имат купища пари, сигурно защото нямат деца. Децата са скъпи.

Той поклати глава, сякаш се чудеше на света около себе си.

— Изкуство и хомосексуалисти в равнините на Западен Тексас. Големи смешки се случват понякога, нали така?

— Така.

Кметът хвърли поглед наоколо, приведе се напред и понижи глас.

— Тия хомосексуалисти са най-доброто, което някога се е случвало в Марфа, макар да са скверни в очите на Бог.

— Похвално е, че прощавате човешките слабости.

— Аз съм християнин.

— И брокер на недвижими имоти.

— Да, и това. — Кметът се облегна назад. — Преди художниците май няхмахме нито един хомосексуалист в града... е, вярно, всички се съмнявахме в момчето на Джонсън. Но то замина за Алпин. Там има университет.

Сякаш това обясняваше обратната резба на младия Джонсън.

— На фестивала „Чинати“ през октомври ще имаме повече хомосексуалисти на квадратен метър, отколкото в Сан Франциско. —

Тук Надин хвърли на Бук многозначителен поглед. — И отгоре на всичко повечето са евреи. Кара ме да се чудя дали да не измислим девиз на Марфа. Нещо от сорта „Мюсюлмани към Мека“.

— Това ли е девизът на Мека?

Кметът изглеждаше като човек, който се готви да разкрие велика тайна.

— „Юдеите при Джъд“. Как ви се струва? Хваща слуха, нали?

Той се усмихна гордо, сякаш току-що бе измислил нещо по-добро от „Пепси — духът на младото поколение“. Надин го зяпна както бе гледала граничния полицаи през първия ден. Бук се надяваше да не изкаже на глас същата преценка.

— „Юдеите при Джъд“? Да не сте се побъркали?

— Аз съм кметът. — Той вдигна ръце, като че нямаше нищо общо. — Мислех, че можем да пуснем реклама в „Ню Йорк Таймс“.

Бук поклати глава.

— На ваше място не бих го направил.

Кметът се пообърка. Но бързо се окопити и продължи с търговската тема.

— Както и да е, имаме най-голямата хидропонна ферма за домати в света, произвежда девет милиона килограма всяка година.

— Много домати.

— Така си е. Имаме и онзи хипарски лагер „Ел Космико“. Чух да разправят, че там пушели трева.

— Шегувате ли се?

— Ни най-малко. И се каним да построим художествено автокино, проектирано от същите архитекти, дето са направили Музея на модерното изкуство в Ню Йорк.

— Трябва ви „Старбъкс“ — подсказа Надин.

— Имаме си „Фрама“.

— Кафене?

— Аха.

— С прясно смляно кафе?

— Аха.

— И истинска сметана?

— Аха.

— Къде?

— На една пресечка западно от „Паисано“.

— Аз съм отседнала там.
— Колко кафе пиеш? — попита я Бук.
— Колкото мога.
Кметът не млъкваше.
— Пресата ни нарича „Санта Фе Юг“ и „Марфас Винярд“.
— Това комплимент ли е?
— На янките им допада. И привлича в града знаменитости.
Наскоро ни посети Робърт Редфорд...
— Чухме.
— ... а Майкъл Несмит беше тук миналата година.
— Кой е той? — попита Надин.
— „Мънкис“. Рок група от края на шейсетте години.
— Аз съм родена в края на осемдесетте. И той ли е мъртъв?
— Не беше, когато пък тук.
— Чухме, че имало конфликт между пришълците и кореняците
— каза Бок.
— Да не би да сте разговаряли със Сам Уокър?
— Да.
— Той каза ли ви за трите А?
— Каза ни.
— Е, тия адвокати, артисти и авантаджии докараха много пари в Марфа. Разбирате ли, искам нашият град да се разрасне. Сам иска да пише за умирация Запад. Понякога си мисля, че ще бъде щастлив едва когато в града не остане друг читател на вестника освен него. — Кметът поклати глава. — Сам, той е... просто не умее да мисли мащабно.
— Като вас?
Кметът невинно разпери ръце.
— Маркетинг чрез изкуството — идеята беше моя.
— И „Юдеите при Джъд“ — допълни Надин.
— Опитвам се да накарам някои хора да се заинтересуват от продължение на „Гигант“, както направиха с „Далас“.
— Но всички звезди са мъртви — каза Надин.
— Това е сериозна пречка. Мислех си, че можем да подхванем историята след смъртта на Бик и Джет. Помпите ли, накрая се появиха двамата внуци на Бик, единият англосаксонец, другият мексиканец. Холивуд харесва тази смесица на културите. Може дори да направим

единия хомосексуалист. Надявах се Кудейд да поеме ролята, но той трябваше спешно да напусне града заради онези наемници.

— Чухме.

— Ама че работа, наемници от Холивуд да върлуват из Марфа.

— Сам каза, че в града има конфликт... и нямаше предвид стари кинозвезди и наемници.

— О, има малко търкания, това е всичко.

— Търкания?

Кметът кимна.

— Търкания. Когато цял живот си живял по един и същ начин — петдесет-шейсет години сред хора като теб — а после в града дойдат непознати, които живеят съвсем различно, започват да се спречкват и това създава известни търкания. Нищо сериозно... стига да не засяга пазара на недвижими имоти.

— Не бихме искали да се стига дотам.

— В никакъв случай.

— Е, радваме се, че всичко в Марфа върви добре, кмете.

Кметът се вгледа в Бук. Гражданската му гордост постепенно отстъпи място на сериозно изражение.

— Нещата потръгват, професоре. Не ни слагайте прът в колелата.

— Че как бих могъл?

— Като намеквате за тайнствено убийство в Марфа.

Бук разгъна на масата снимката от погребението. Не успя да открие кмета сред опечалените.

— Не бяхте ли на погребението на Нейтън Джоунс?

— Не го познавах. Когато ми съобщиха, че адвокатът на Били Боб е загинал в автомобилна катастрофа, реагирах с „Кой?“. Което е странно, защото съм си поставил за цел да познавам всеки гласоподавател в града. Може ли да го видя?

— Кое?

— Писмото.

— Знаете за писмото?

— По дяволите, професоре, целият град знае за писмото. Вие се пъчите с него като с военен медал.

Надин кимна в знак на съгласие. Бук подаде писмото на кмета. Той го прочете и въздъхна.

— Видяхте ли доказателствата?

— Все още не.

— От три дни сте в града и не сте видели доказателствата?

— Да.

— Може да няма доказателства. Мислили ли сте за това?

— Мислил съм.

— Чух, че тази сутрин сте се срещнали с Били Боб.

— Срещнахме се.

— Той нахока ли ви?

— Да.

— Жалко, че стана така — каза Надин.

— Не ви ли обясни, че фракингът е безопасен?

— Обясни ни.

— Показа ли ви онова видео?

— Показа ни го.

— Тогава какъв е проблемът?

— От опит знам, кмете, че когато са заложени много пари, хората имат склонност да заобикалят истината.

— Казвате, че Били Боб е лъжец?

— Казвам, че всяка история си има две страни.

— И научихте обратната страна от Карла?

— Познавате ли Карла?

— Всички познават Карла. Чух, че снощи сте имали среща с нея в „Падре“.

— Нямахме среща. Просто я срещнахме.

— Но сте напердашили онези сондъори заради нея.

— Държаха се грубо.

— Такива са си. А какво мислите за техния шеф?

— Гаден е и диша през устата — избъбри Надин с пълна уста.

— Казва, че имал проблеми със синусите. И вярно, момичетата го мислят за гадничък, но какво толкова, човекът е завършил ТТИ. — Кметът се изхили. — Вижте, познавам Били Боб, откакто пристигна в града. Виждал съм го трезвен, виждал съм го и пиян — между другото, не го канете на гости за Коледа. Голям женкар и глупак, но не е убиец.

— Кметът вдигна писмото. — Това тук е много сериозно.

— Толкова, че да вкара Нейтън Джоунс в гроба?

— Шерифът заяви, че е злополука, момчето карало твърде бързо. Срещали сте се с Брейди. Как мислите, разбира ли си от работата?

— Да.

— Така е. Щом Брейди Мун казва, че е било злополука, значи наистина е било злополука и точка. Хората в Марфа не се убиват.

Кметът гаврътна студения чай като стар пияница и се изправи, сякаш се канеше да си тръгва. Но се поколеба; имаше още един въпрос към Бук.

— Защо толкова се вълнувате за Нейтън Джоунс?

— Той беше мой студент. Длъжен съм да разкрия истината.

— Истината? — Кметът се усмихна иронично. — Вече съм на шейсет, професоре, и научих, че няма истина. Има само гледни точки.

— Той помълча, сякаш обмисляше собствените си думи, после добави:

— И като стана дума за учене, нямате ли си достатъчно лекции в Остин?

Кметът се отдалечи. Видяха го как спря да се ръкува с неколцина от обядващите. После излезе от заведението.

Бук се обърна към помощничката си.

— Имаш ли чувството, че хората искат да напуснем града?

— Аз със сигурност искам.

16

— Хенри, благодаря, че ми се обади.

— Тъкмо си редактирам автобиографията. Как е в Марфа?

— Различно.

Бук седеше на терасата в апартамента „Рок Хъдсън“. Небето беше синьо, следобедът топъл. Бе позвънил на Хенри Лоусън във факултета да го помоли за правен съвет. Често се съветваше с него, защото приятелят му бе работил в реалния свят. Познаваше не само теорията, а и практиката на закона. Предлагаше обективен поглед към света. И беше умен.

— Какво правиш в Марфа? Тръгна доста набързо.

— Един мой бивш помощник на име Нейтън Джоунс ми прати писмо...

— Аха... пак писмо!

— Пишеше, че сега е адвокат в Марфа и представлява клиент, който се занимава с фракинг. Че клиентът му замърсявал подпочвените води. И че имало доказателства.

— И какво каза, като се видяхте?

— Нищо. Мъртъв е. Загинал при автомобилна катастрофа същия ден, когато пуснал писмото до мен.

— Странно съвпадение.

— И аз така си помислих.

— Подозираш ли груба игра?

— Да.

— Значи поредният кръстоносен поход за справедливост?

— Боя се, че да.

— Защо толкова те вълнува Нейтън Джоунс?

— Той ми спаси живота.

— Той ли беше? В Южен Тексас?

— Същият. Жена му е бременна, ще роди след няколко седмици.

— По дяволите. И сега пак си играеш на детектив?

— Разговарях с шерифа...

- Той какво каза?
- Злополука.
- Има ли интерес да лъже?
- Не.
- Продължавай.
- После посетихме мястото на катастрофата и се срещнахме със старши партньора на Нейтън в Мидланд.
- Как се казва?
- Том Дън.
- Известен е в Западен Тексас.
- Нейтън пише, че показал доказателствата на Дън, но той отрече.
- Адвокатите винаги отричат.
- После се видяхме с клиента му.
- Кой е той?
- Петролен бос на име Били Боб Барнет.
- Хенри се разсмя.
- Срещал си се с Били Боб?
- Познаваш ли го?
- Всички в бранша познават Били Боб. Той е като филмов герой, съвременен Джет Ринк. За последно чух, че ударил джакпота в Тексас. Имал разрешителни за добив на нефт и газ из цялата област. Значи онзи мъртъв адвокат е имал доказателства, че Били Боб замърсява подпочвените води?
- Така пише. Но не мога да ги открия.
- Подобни доказателства не биха се отразили добре на Били Боб. Мислиш ли, че е убил адвоката, за да му запуши устата?
- Имам такава теория.
- Бук, нямам и капка вяра на Били Боб, но убийство...? Хората убиват за печалба, а той вече е червив от пари.
- Няма ли добра репутация в бизнеса?
- Когато умре, ще трябва да отпечатат некролога попе три пъти, за да повярва някой. Той е като адвокат — щом устните му мърдат, значи лъже.
- И не може да се разчита на него?
- Само ако трябва да ти забиеш нож в гърба.
- Значи поуката е...

— Не заставай с гръб към Били Боб Барнет.

— Ще се постарая да го запомня.

— Е, как мога да ти помогна?

— Какво знаеш за фракинга?

— Всичко. Днес фракингът е завладял цялата петролна индустрия. Буквално всяко газово находище в Щатите се разработва чрез фракинг, както и шейсет процента от кладенците. Фракингът носи петдесет процента от цялото производство на природен газ и двайсет и пет процента от петрола.

— Били Боб ми обясни процеса. Исках само да сверя с теб това-онова.

— Казвай.

— Употребата на вода. Били Боб каза, че използва по двайсет милиона литра вода на кладенец, но според него това не било много в сравнение с производството на етанол.

— Прав е. В сравнение с другите енергоизточници фракингът използва много малко вода. Но не ти е казал цялата истина.

— Тоест?

— Тоест находищата на шистов газ имат кратък живот, защото газът изтича много бързо от резервоара. Графиките на спадане са стръмни, производството намалява стремително. Затова се налага непрекъснато да се разработват нови кладенци, за да могат приходите от производството да покриват разходите — фракингът е скъп, около седем милиона долара на кладенец — и да има печалба. Тъй че макар употребата на вода да е сравнително ниска, шистовата индустрия като цяло хаби огромни количества — между дванайсет и петнайсет трилиона литра годишно, предимно от езера и водоносни пластове, откъдето черпим и питейната си вода.

— Той не спомена за това.

— Никога не го споменават.

— Заразяване на подпочвените води.

— През последното десетилетие екозащитниците се опитват да свържат замърсяването на водоносните слоеве с фракинга. Ако успеят, федералните власти може да забранят метода. А те искат точно това.

— Защо? Били Боб каза, че преминаването от въглища на газ намалява наполовина въглеродните емисии.

— А преминаването към зелена енергия ги свежда до нула. Това искат еколозите — да се спре добивът на петрол и газ и да се премине изцяло на възобновяеми източници. Без преход. Просто един голям скок от осемдесет и пет на сто въглеродна енергия към сто на сто възобновяема. В момента сме на три, може би четири десетилетия от това.

— Били Боб твърди, че Енергийният институт към Тексаския университет не е открил пряка връзка между фракинга и замърсяването на подпочвените води.

Хенри пак се разсмя.

— Не е прочел целия доклад. Те казват също, че замърсяването не е присъщо само на фракинга, че пробивите в обшивката и некачественото циментиране се случват и при обикновените сондажи. Но досега никой не е открил преки доказателства за замърсяване, дори Агенцията за защита на околната среда. Има някои куриозни данни — зловонна и кафява питейна вода, на места в Пенсилвания хората паят водата от крана, защото е наситена с метан — но трудно може да се определи дали причината е във фракинга. Първата възможност за замърсяване е пробив на обшивката, който би позволил на фракинг течността да проникне пряко във водоносните пластове. А ние не искаме химикали в питейната си вода.

— Той каза, че всичко това го имало и в шкафчето под мивката.

— Но не е за препоръчване да го пиеш. Някои сондьори използват и доказано канцерогенни препарати като бензол и формалдехид. Не знаем кой, кога и къде го прави, защото те не са задължени да разкриват химическия състав.

— Тия неща не се ли регулират от федералните закони за водата и замърсяването?

— Ако искаш да инжектираш химикали в земята по каквато и да било причина, длъжен си да спазваш правилниците на Агенцията за защита на околната среда и Закона за опазване на питейната вода... освен ако не се занимаваш с фракинг. Тогава си свободен да помпаш в сондажа каквото ти хрумне.

— Защо?

— През две и пета година Конгресът освободи фракинга от спазване на Закона за питейната вода по молба на бившия шеф на „Халибъртън“, вицепрезидента Чейни. Тъй като фракингът е

изобретение на „Халибъртън“, изключението стана известно под името „поправката «Халибъртън»“. Тъй че могат да сипват в сондажа всичко, с изключение на дизелово гориво, без контрол и без разрешение.

— Не звучи много умно.

— Та има ли в политиката нещо умно?

— Ти каза, че това е първата възможност за замърсяване. Коя е втората?

— Просмукването. Дори ако фракинг течността слезе надолу без пробиви, по-голямата част от нея остава в резервоара. След време може да се просмуче през скалния слой и да замърси по-горните водоносни слоеве.

— Каква е вероятността?

— Залежите на шистов газ са на три до пет километра под водоносните слоеве, тъй че просмукването е почти невероятно, поне така твърдят геолозите. Но те са грешили и друг път. А сега се прилага „суперфракинг“ с помощни експлозиви, за да се пробият още по-дълбоки пукнатини в шистовата скала, което предлага повече пътища за извличане на газа. Проблемът е, че и замърсяването чрез просмукване ще е по-тежко, защото процесът на фракинг освобождава арсен, подземни газове като радон, радий две-две-шест, метан, бензол и така наречените ЕСРМ — естествено срещани радиоактивни материали...

— Разбирам защо предпочитат съкращението.

— ... а всичко това се поема от течността и отива нагоре. Проникнат ли тия вещества в питейната вода, става ужасно зле.

— Има ли и трета възможност?

— Отработеният разтвор. Онази част от фракинг течността, която се изтласква навън от налягането. Тя е крайно токсична, тъй че не може просто да я излееш в реките или езерата. Можеш да я рециклираш и използваш повторно, което е най-доброто решение, защото така се намалява и употребата на вода при фракинга. Но рециклирането е скъпо. На някои от големите находища рециклират една част, но независимите като Били Боб не могат да си го позволят. Затова я инжектират в отпадъчни шахти втора степен. Би трябвало да са шахти първа степен за опасни отпадъци, но химикалите в петролния бизнес минават по Закона за опазване и възстановяване на ресурсите, тъй че течността се смята за безопасна, независимо какво има в нея.

— Защо е направено изключение точно за тях?

— Шахтите втора степен са по-евтини. Имаме сто и четирийсет хиляди такива, а първа степен са само петстотин. Хвърляме в тях какво ли не.

— Защо?

— Все някак трябва да се освобождаваме от отпадъците. Проблемът е, че индустрията изхвърля четири трилиона литра такава течност всяка година и шахтите втора степен постепенно поскъпват. Въпрос на търсене и предлагане. Някои оператори помпят в сондажа твърде много течност под твърде високо налягане, а това пропуква стените на резервоара, химикалите се просмукват навън и замърсяват близките питейни кладенци. Железопътната комисия би трябвало да регулира подобни проблеми, но тя винаги е била марионетка на индустрията. Когато си в петролния бранш, тия неща ти харесват. Когато си навън, искаш на всяка цена да си гледат работата.

— И като стана дума за работа...

— Да, много работни места. Фракингът използва петдесет хиляди работници в Игъл Форд в Южен Тексас, сто хиляди в „Барнет“, може би триста хиляди, ако се разработи „Марсельс“. И тия работни места са добре платени — сондьорите могат да изкарват до сто хиляди годишно — а с парите купуват къщи, коли, храна, дрехи, плащат данъци. Газът пък дава енергия за фабриките, така че поевтиняването му прави САЩ по-конкурентоспособни в глобалната икономика. Което означава повече работни места, повече доходи, повече благоденствие. Това на свой ред създава повече работа в обслужващата и търговската сфера. Икономиката расте. Евтината енергия е добра за Америка. Добра за света. А шистовият газ е евтина енергия. И ще бъде. За дълго.

— Последно, кажи за геополитическия ефект.

— Това може да промени играта. Ако шистовият газ надделее, Западът печели, а Русия и Иран губят жестоко. Ако се провали, те печелят, а ние губим. Енергията е равна на политическа и икономическа власт. Просто и ясно.

— Така каза и Били Боб.

— Прав е в това отношение.

— Значи Били Боб Барнет не е просто един тъпак?

— Не, разбира се. Разиграва театър. Смята за по-добре хората да го подценяват. Но не се подлъгвай. Той не е глупав. Познава бизнеса.

Знае как да намира нефт и газ, и как да печели пари. Богат е и е помогнал на мнозина видни възпитаници на университета си да забогатеят. На мен не, но на доста други. — Хенри помълча. — Ще подам молба за място в новия им юридически факултет. Ако пак срещнеш Били Боб, помоли го да каже добра дума за мен. — Той се разсмя. — Само се шегувам. Виж, Били Боб Барнет е сондър. Знае как да дупчи земята. През последните десет години е използвал фракинг в поне хиляда сондажа. Правеше го още преди фракингът да излезе на мода. Знае, че екологите са на нокти и се молят някой кладенец да замърси питейната вода, за да обявят цялата технология извън закона. Били Боб не е толкова тъп, че да заколи гъската, която снася златни яйца. За него фракингът е печатница за пари. Няма сам да си ритне столчето, като умишлено замърси подпочвените води. Глупаци не забогатяват в петролния бизнес.

— И какво ще ме посъветваш?

— Открий доказателствата на адвоката.

— Показах писмото му из целия град с надеждата някой да клъвне. Разговарях с всички, които биха могли да знаят нещо, но никой не реагира. Нейтън не ги е показал на жена си, на най-добрия си приятел, нито пък на екозащитничката, с която е работил.

— Добре, Бук, дай да погледнем фактите обективно: първо, адвокатът твърди, че има доказателства, но никой не ги е видял и не можеш да ги откриеш. Второ, шерифът казва, че няма признаци за насилствена смърт. Всичко говори за злополука. Трето, Били Боб е твърде богат и твърде хитър, за да си позволи подобна издънка. Не му трябват мошеничества, за да печели пари. И четвърто, ти страдаш от сериозно чувство за вина пред онзи твой стажант, затова търсиш неща, които не съществуват. Всичко това ме води към един извод: няма доказателства. Няма убийство. Било е злополука. — Хенри помълча. — Понякога няма загадка, Бук. Понякога нещата са точно такива, каквито изглеждат.

— В този филм нищо не е каквото изглежда.

Бук отново бе заварил помощничката си да гледа филма в музея на „Гигант“. В едната си ръка държеше грамадна чаша кафе.

— Открих къде е „Фрама“ — съобщи възторжено тя, а с другата ръка посочи екрана. — Голямата къща в ранчото „Реата“ е чиста бутафория. Няма нито стаи, нито задни стени. Изградили са фасадата така, че да изглежда като истинска сграда.

— Магията на киното.

— Бик Бенедикт играе мъжествен фермер, а Джет Ринк от озлобен ратай се превръща в безмилостен петролен магнат, но в действителност Рок Хъдсън и Джеймс Дийн са били с обратна резба.

— По онова време, ако се разчуело, подобно нещо би сложило край на актьорската им кариера. Затова студиото поддържало техния хетеросексуален образ, карало ги да се появяват из Холивуд в компанията на начинаещи актриси. Трябвало да пазят истинския си живот в тайна. Животът им бил фасада, също като къщата в ранчото.

— И като живота на Нейтън Джоунс.

Бук се загледа в екрана. Разиграваше се жесток скандал между Рок Хъдсън и Джеймс Дийн на верандата пред голямата къща и всеки се представяше за това, което не е. В Марфа, щата Тексас, всички играеха роли. Дали и Нейтън Джоунс се бе представял за нещо, което не бе? Дали бе играл роля в Марфа, щата Тексас? Ако Надин не грешеше, Нейтън бе имал труден живот, принуден да се крие от съпругата и приятелите си. При тази мисъл Бук се натъжи за своя някогашен помощник. От което не следваше, че смъртта на Нейтън бе нещо повече от трагична злополука.

Вече бе открил истината за Нейтън Джоунс.

А тя беше, че бе загинал в ужасна злополука. Шерифът бе прав: нямаше доказателства за груба игра. Нямаше доказателства за убийство. Нямаше доказателства за замърсяване. Надин имаше право: Бук се чувстваше емоционално обвързан със смъртта на Нейтън. Не бе

останал безпристрастен. Вместо да търси истината, се бе опитал да намери доказателства за убийство. Каквито не съществуваха. Нямаше убийство. Време бе да приключи случая и да се върне в университета. Хенри бе прав: понякога нещата са точно такива, каквито изглеждат.

— Аз съм същата като Рок, Джеймс и Нейтън — каза Надин.

— Обратна?

— Лицемерка. Те са били обратни и са се престрували на хетеро, аз съм готвачка и се преструвам на студентка по право.

— Може и да си права, госпожице Хъниуел. Затова предлагам да видим какво правят готвачите тук, в Марфа, и да пробваме довечера някой от лъскавите ресторанти. Преди утре сутрин да напуснем града.

Надин зяпна и очите ѝ се разшириха.

Червената врата на „Мая“ изпъкваше на фона на белите кирпичени стени. Гражданите на Марфа идваха тук за вечеря или напитки от сряда до събота. Още щом влязоха, Бук и Надин зърнаха кмета, явно зает да внушава своите идеи за Марфа на съседите си по маса. Той махна с ръка и Бук отвърна на поздрава. В единия край на бара седеше граничен полицаи Анхел Акоста с някаква млада жена; вместо зелената униформа сега носеше черни дрехи. Той също им махна и Бук отвърна. В другия край на бара седяха неколцина предизвикателно облечени млади мъже, несъмнено художници.

Застанала пред тях, Карла Кент им изнасяше някаква лекция, а до нея стоеше млад мъж с костюм, но без вратовръзка. Тя зърна Бук и се приближи, следвана от спътника си.

— Професоре — каза Карла, — това е Фред Филипс. Той е адвокат по екологични въпроси от Санта Фе.

Бук се ръкува с Фред и му представи Надин.

— Професоре, за мен е чест. Чел съм всичките ви книги и редовно ви гледам по телевизията. Високо ценя вашите възгледи.

— Какво ви води в Марфа?

— Карла ме доведе да защитавам собствениците на земи по делата, заведени от „Барнет Ойл“.

— Трудно ще е при сегашните тексаски закони.

— Не можем да спечелим, но можем да протакаме, да го забавим и да му струва много скъпо.

— Успех тогава.

— Благодаря, професоре.

Фред се върна на бара. Карла пристъпи по-близо до Бук.

— Тази сутрин ви видях да тичате — каза тя. — Докато се къпех.

В „Ел Космико“.

— Сигурно е било студено.

— Водата беше топла.

— Госпожице Кент, утре сутрин си тръгваме.

Карла отстъпи назад.

— Нейтън Джоунс беше убит — заяви тя.

Бук извади снимката от погребението със заградените лица.

— Госпожице Кент, разпитах всички в Марфа, които са имали връзка с Нейтън — съпругата и най-добрия му приятел, секретарката му, колегите, неговия клиент, шерифа, кмета... никой не кльвна на стръвта.

— Каква стръв?

— Писмото. Не открих улики за убийство и доказателства за замърсяване. Смъртта му е била злополука.

— В същия ден, когато е пуснал писмото?

— Просто съвпадение.

Карла вдигна пръст пред лицето му.

— Грешите, професоре.

Тя се върна на предишното си място до бара, но му хвърли дълъг и строг поглед. Изглеждаше много целенасочена. Досегашният му опит с подобни жени бе твърде напрегнат и нетраен; връзките лумваха и бързо прегаряха. Но трябваше да признае, че макар и нетрайни, тия отношения бяха вълнуващи — което би обяснило влечението му към такива жени. Или може би фактът, че никога нямаше да се ожени, а те категорично не търсеха брак.

— Казах ви — обади се Надин.

— Какво?

— Ще има романтика.

— Няма време за това. Утре сутрин си тръгваме.

— Ами съпругата на Нейтън?

— Ще говорим с Бренда, преди да напуснем града.

Сервисьорът ги поведе към една маса; беше художник. „Мая“ беше елегантно и скъпо заведение с бели покривки и цени за двама от

сто и петдесет долара нагоре, но това не попречи на Надин да избърше приборите и солниците, а след това и ръцете си.

— Какво каза професор Лоусън за фракинга?

— Че Били Боб не казва цялата истина...

— Също като преподавателите по право.

— ... но каквото е казал, в общи линии отговаря на истината.

— И каква е истината за фракинга?

— Истината? Трудно е да се каже, госпожице Хъниуел. Какво означават думите на Конституцията? Кой политик е прав за възстановяването на икономиката? Има ли наистина глобално затопляне? Самотен стрелец ли е бил Осуалд? Дали Роджър Клемънс трябва да бъде в Залата на славата? Полезен ли е фракингът, или вреден? Нямам отговор. Може би истината не съществува. Може би всичко е въпрос на гледна точка, както казват кметът и госпожица Гардза.

— Ирма?

Бук кимна.

— Толкова е целеустремена, че понякога ме плаши. Също като тази Карла.

Из „Мая“ се носеха апетитни аромати и весели гласове. Клиентите разговаряха и се смееха. Сандъците на Джъд и храната в „Мая“. Бук имаше все по-добро мнение за Марфа. Той си поръча лазаня със спанак; Надин си избра пържола на грил с масло горгонзола, картофено пюре и сладолед с шамфъстък и черен белгийски шоколад. След последната хапка тя се облегна назад и въздъхна блажено.

— Беше невероятна вечеря.

Имаше право.

— Това ми е мечтата.

— Да ядеш сладолед с шамфъстък?

— Да имам подобен ресторант. Да създавам подобни ястия.

— Студентка по право, която иска да стане главен готвач?

— И професор по право, който иска да бъде герой. — Тя го изгледа изпитателно. — Който се нуждае да бъде герой.

Стажантката бе стигнала твърде близо до истината и това го разтревожи.

— На колко години си?

Тя се усмихна и отпи от кафето. Изглеждаше в стихията си, също както Бук на мотоциклета.

— Искам да готвя по цял ден и да нося радост на хората — каза тя.

— Искаш да носиш радост на хората и си влязла да учиш право?

— Само за да зарадвам татко.

— Това е неговата мечта, госпожице Хъниуел. Ти гонй своята. Живей свой собствен живот.

— Страхувам се.

— От какво?

— От всичко. Микроби. Височини. Комари. Меланома. Карлес. Болести на венците. Провал. И най-вече от татко.

— Искаш да имаш мрежа в живота.

— Каква мрежа?

— Като на акробатите в цирка. Те обичат да имат мрежа, за да не се наранят, ако паднат.

— Какво лошо има в това?

— Нищо... ако си в цирка. В живота е пагубно.

— Но няма да се нараня.

— Няма да живееш. Животът е болка, госпожице Хъниуел. Това е цената за входния билет.

— Не се ли боите от нараняване?

— Живея без мрежа.

— Това е опасно.

— Не живея със страх — от падане, нараняване, смърт. Живея така, сякаш всеки ден е последният. Защото може наистина да е последен.

— Не се ли боите от смъртта?

— Боя се, че може да не живея.

— Каква е разликата?

— Да не живееш е по-лошо от това да умреш. Смъртта е неизбежна. Затова живея по свои собствени правила, докато все още мога да избирам. Но не приемам животът ми да бъде безсмислен. Да отmine безследно. Аз ще бъда нещо значимо. Не просто обикновена материя.

— Моят психоаналитик казва, че се боя от живота, защото сестра ми умря и не искам с мен да се случи същото. — Тя се вгледа в кафето

- си. — Знаете ли защо?
— Защо не искаш да умреш?
— Защо се нуждаете да бъдете герой.
— Нямам психоаналитик.
— А какво имате?
— Съжаления.

* * *

Джон Букман винаги бе искал да бъде полицай като баща си. Да носи униформа. И пистолет. През онази сутрин Бен Букман напусна дома си със синя униформа и кобур на колана. Носеше бронирана жилетка, която го пазеше от изстрел в гърдите.

Но не и в главата.

Както всеки ден Бук отиде на училище с велосипеда си. На връщане мина покрай къщата на Мери Елизабет; тя тренираше за мажоретка в съседния двор. Бук спря и я заговори. Тя беше хубава и отракана и сякаш проявяваше интерес към него. Когато пак завъртя педалите, той се чувстваше вече голям. Не знаеше, че скоро ще стане мъж по най-лошия начин. Зави зад ъгъла и видя полицейските коли пред дома си. Видя полицаите да разговарят с майка му на прага. Видя я как закри лицето си с длани. Видя я да рухва на верандата.

Беше на четиринайсет години и през този ден познатият живот свърши за него.

— Професоре?

Бук се изтръгна от спомена.

— Баща ми беше полицай. Загина при изпълнение на служебния си дълг. Застрелян в главата от човека, на когото се опитваше да помогне.

— Боже мой! На колко години бяхте?

— На четиринайсет.

— Не е честно.

— Не е. Никак. Както много добре знаеш.

За един кратък миг в изискания ресторант в Марфа, щата Тексас, двамата се замислиха над изгубеното — той за баща си, тя за сестра си. Бук разбра по лицето на Надин, че тя се пита какъв би бил животът, ако сестра ѝ бе победила рака, също както той самият се бе питал винаги какъв щеше да е животът, ако баща му бе оцелял след куршума. Мигът отлетя и погледите им се срещнаха.

— Значи помагате на хората, защото той вече не може?

— Гордеех се, че е полицай. Искам и той да се гордее, че съм юрист.

— Професоре, баща ви щеше да се гордее с вас.

Бук размаха ръка към сервитьора. Когато младежът пристигна, той поиска сметката.

— Сметката ви е платена, сър.

— От кого?

— От него.

Сервитьорът кимна към дъното на ресторанта. Бук се завъртя и видя Били Боб да вдига с усмивка бутилка бира, сякаш предлагаше тост. До него седеше млада жена. Бук кимна в знак на благодарност; докато се обръщаше, зърна Карла до бара. Тя бе забелязала разменените жестове и възмутено тръсна глава, като че Бук я беше предал.

Той погледна помощничката си. Надин Хъниуел сведе очи към чинията от десерта. Плъзна пръст из остатъците от белгийски шоколад, после го облиза, сякаш вече никога нямаше да вкуси нещо подобно.

— Живот без мрежа — рече тя тихо, като че говореше на себе си.

— Четвъртата поправка на Конституцията гласи, цитирам: „Правото на хората да бъдат сигурни в неприкосновеността на своята личност, жилище, книжа и имущество не може да бъде нарушавано с неоснователни обиски или арести, а съдебни постановления за такива действия не могат да бъдат издавани без достатъчни основания, потвърдени с клетва или тържествена декларация. Такива постановления трябва да посочват конкретно подлежащите на обиск места и подлежащите на арест или конфискация лица или имущество“.

Беше десет часа вечерта и двамата седяха на дивана в стаята на Елизабет Тейлър на втория етаж в хотел „Паисано“. Бук диктуваше на Надин; тя имаше по-бързи пръсти от него. Опитваха се да приключат с жалбата на Уелч преди завръщането си в Остин. Телефонът му иззвъня. Той погледна дисплея.

— По дяволите!

— С главни букви ли да го напиша?

— Не.

— Значи с малки?

— Не. Забравих, че тази вечер имам среща с Кармен.

— Мисля, че ще закъснеете.

Той вдигна телефона. Чу гласа на Кармен.

— Чакам.

— Аз съм в Марфа.

— Значи напразно си купих нови прашки.

Кармен Кастро работеше като фитнес инструктор в салона, който Бук посещаваше.

— Утре се прибирам.

Надин кихна.

— Сам ли си?

— Не. С мен е и госпожица Хъниуел.

— Коя е госпожица Хъниуел?

— Моята стажантка.

— Няма ли закон, който да забранява да сваляш студентки?

— Не и в Тексас. Смята се за привилегия.

— Все пак е доста млада за теб.

— Ти също.

— Не чак толкова.

— Работим по един документ.

— Само не се пресилвай, да не ти падне слипът.

— Аз съм с боксерки.

— Все тая.

— Извинявай, че ти провалих вечерта.

— Няма нищо. Ще отида на стрелбището.

Разговорът приключи.

— Приятелката ви ли беше? — попита Надин.

— Да. А ти? Имаш ли си приятел? Или приятелка?

— Не съм обратна. Ако бях, щях да разбера. И не, нямам.

— Защо?

— Представата на днешните момчета за среща е да отидат в някой бар, да пият бира, да гледат футбол и да пращат на приятелите си есемеси за разни отбори. Понякога си мисля, че нямаше да е зле да съм лесбийка. Щях да имам с кого да си говоря.

— Винаги можеш да се обърнеш към Били Боб.

— Добре ме насадихте. Освен това той е от Тексаския технологичен.

— Така е.

— Значи е вярно онова, което разправят за вас?

— Кое?

— За жените.

— Само слухове.

— Не ми изглежда така.

— Добре, докъде бяхме стигнали с жалбата? А, познаваш ли процедурата за обиск и конфискация?

— Познавам я. Миналата година бях във вашия курс.

— Все още не мога да си те спомня.

— Криех се на последния ред зад лаптопа. Не смеех да взема думата.

— Не знам защо всички толкова се страхувате от останалите студенти.

- Страхуваме се от вас.
- От мен?
- Вие сте като божество във факултета.
- Аз съм просто преподавател. Разказвам за стари дела, които нямат и капка значение в човешкия живот. Но извън университета мога да свърша нещо важно. Понякога.
- Но не и сега?
- Очевидно не.
- Готов ли сте да ми разкажете историята?
- Коя история?
- Как Нейтън Джоунс ви е спасил живота.

— Заради теб ме уволниха, скапано копеле.

— Господин Кунц, баща ми беше полицай. Честен полицай. Вие сте позор за униформата. Не, по дяволите, вие сте позор за човешкия род. Но не се тревожете, че ще останете без работа. Тревожете се по-скоро, че ви чака затвор. Знаете ли какво става с подкупните ченгета в затвора?

Бук обърна гръб на Бъстър Кунц. Да обърнеш гръб на подкупно ченге е грешка, дори в съдебната зала. Той не видя как Бъстър посегна към глезена си, измъкна от кобура револвера и стреля.

Първото писмо бе пристигнало преди четири седмици в понеделник — деня, когато Нейтън Джоунс започна работа като стажант при Бук. Първата му задача беше да чете и да отговаря на текущата поща — предимно покани за лекции, предложения за книги, препоръки за работа и коментари по важни процеси. Не и писма, търсеци правосъдие.

— Професоре — каза Нейтън, когато Бук се върна от лекции, — би трябвало да прочетете това писмо.

През 80-те години бюрократите, ръководещи войната срещу наркотиците във Вашингтон, мечтаеха за „регионални ударни групи за борба с дрогата“. Идеята беше чрез координация на полицейската работа извън административните граници да се подобри борбата срещу разпространението на наркотици в САЩ. Финансирани от федералните власти, управлявани от щатите и осигурени с местен персонал, ударните групи получаваха правото да водят война с наркотиците из цяла Америка. Но федералното финансиране бе „целево“: колкото повече арести извършваш, толкова повече средства получаваш. Също като селскостопанските субсидии. Ако субсидираш царевицата, получаваш повече царевица; ако субсидираш арести за наркотици, получаваш повече арестувани наркодилъри.

Днес хилядата ударни групи в САЩ извършват по два милиона ареста всяка година. А главният начин за „групане на бройки“, както

наричат играта на арести, е да наемеш опитни агенти под прикритие от други места, които да пристигнат с фалшива самоличност и да заловят наркодилъра при продажба. Тези агенти се прехвърлят от група на група. Те не са рицари идеалисти; в занаята ги наричат „нашите цигани“.

Бъстър Кунц беше от тях. Той се смяташе за нещо като Мръсния Хари, макар да бе нисък и набит, а не висок и слаб като Клинт Истууд. Но не можеше да му се отрече, че бе мръсен. Значката му даваше власт, а властта подхранваше самочувствието му. През лятото на 2007 г. Бъстър пристигна в едно малко градче в Южен Тексас. За по-малко от дванайсет месеца проведе тайни операции, които доведоха до ареста и осъждането на петдесет и трима млади мексиканци с ограничени познания по английски — всичките за „доставка на контролирани вещества“, тоест търговия с наркотици. Петдесет и трима наркодилъри в градче с население от три хиляди души. Неговите показания бяха единствените аргументи в съда. Прокуратурата не представи допълнителни доказателства — нито видеозаписи от наблюдение, нито аудиозаписи, нито телефонни разговори или снимки. Нищо освен уверенията на полицаи Кунц, че е купил наркотици от обвиняемите. Но тези думи бяха достатъчни, за да убедят в нуждата от осъдителна присъда както съдията, който се бореше за преизбиране, така и съдебните заседатели, твърдо решени да изкоренят престъпността в своя град. Майката на един от обвиняемите видя Бук по телевизията и му изпрати писмото.

Бук се обърна към новия си помощник.

— Господин Джоунс, отиваме в Южен Тексас.

— Аз... професоре... бих предпочел да се откажа.

— Защо?

— Ами... четох, че по ония места е опасно заради наркокартелите.

— И какво?

— Страхувам се.

— Няма от какво да се страхуваш, господин Джоунс.

— Вие не се страхувате. От нищо. Дори от смъртта.

— Страх ме е, че може да не живея.

— И аз.

— Не, ти се страхуваш от смъртта, господин Джоунс.

Една седмица по-късно Бук и Нейтън Джоунс пристигнаха с мотоциклета в Южен Тексас. Нейтън бе проучил в интернет Бъстър Кунц. Миналото му бе, меко казано, противоречиво. Бъстър беше наемник в борбата срещу наркотиците, прехвърляше се от градче на градче, навсякъде постигаше голям брой присъди и продължаваше по-нататък. Но зад него все оставаха подозрения, че има навика да лъжесвидетелства — един осъден бе освободен от затвора, когато близките му представиха видеозапис с дата и час, доказващ, че е бил на работа по времето, когато уж станала сделката; друг излезе на свобода, защото се оказа, че бил задържан в чужбина за шофиране в нетрезво състояние точно в деня, когато Бъстър твърдеше, че е направил покупката. Първата им среща с Бъстър Кунц не бе твърде сърдечна.

— Искам да поздравя полицаи Кунц за неговата храброст при изкореняването на търговията с наркотици в нашия град. Великолепната му дейност доведе до още двацет и два ареста...

Прокурорът (на когото предстоеше преизбиране) провеждаше пресконференцията на стъпалата пред съда, за да обяви най-новите победи във войната срещу дрогата. Полицаи Кунц стоеше до него и се наслаждаваше на славата. Трима вестникари и един телевизионен екип от Ларедо бяха дошли да отразят събитието. Когато прокурорът замълча, Бук се намеси.

— Господин прокурор, знаете ли, че през последните единайсет години полицаи Кунц е постигнал същите великолепни резултати с ударни групи срещу наркотиците в още седем щата, но напоследък много присъди, основани на неговите показания, се преразглеждат, защото е лъжесвидетелствал и фалшифицирал улики? Че много от неговите колеги в ударните групи го смятат за расист, лъжец, побойник, неуправляем и дори психически неуравновесен. Че...

— Кой сте вие, по дяволите?

— Професор Джон Букман от Юридическия факултет на Тексаския университет.

— И какво ви води в нашия окръг?

— Неправдата.

Прокурорът прекъсна пресконференцията и се понесе към кабинета си в сградата на съда. Полицаи Кунц се втурна покрай репортерите, които питаха дали обвиненията са верни, и сграбчи Бук

за китката. Бук огледа първо ръката на Бъстър, после вдигна очи към него.

— Не те съветвам да го правиш.

— Кое?

— Да ме хващаш за ръката.

— Защо?

— Защото ще счупя твоята.

— Заплашваш полицейски служител?

— Заплашвам подкупно ченге.

Бъстър пусна ръката на Бук и избяга от камерите и репортерите с черния си пикап. Бук сподели информацията си с медиите. Щом историята излезе наяве, началникът на полицията нямаше друг избор, освен да уволни Кунц и да обяви свикването на анкетна комисия за разследване на действията му. Бъстър Кунц вече никога нямаше да носи значка.

Но според тексаските закони все още можеше да носи оръжие.

Бук подскочи, когато чу изстрела. Завъртя се и видя Бъстър да бяга от съдебната зала, а Нейтън Джоунс да лежи на пода.

— Повикайте линейка!

Той коленичи и положи в скута си главата на Нейтън, после опипа тялото му за рана. По дланта му полепна кръв.

— Нейтън, какви ги вършиш, по дяволите?

Клепачите на стажанта трепнаха и се отвориха.

— Професоре... вие ме нарекохте Нейтън. Не господин Джоунс.

Той загуби съзнание.

Нейтън Джоунс бе застанал между пистолета на Бъстър и гърба на Бук. Куршумът го бе улучил в рамото; операцията спаси живота му, както той бе спасил живота на Бук. По-късно същия ден откриха Бъстър Кунц мъртъв в колата му. Беше се застрелял в главата. Дните му като полицай бяха отминали, както и дните на Нейтън Джоунс като помощник на професор Джон Букман.

— Еха! — възкликна Надин. — А аз само ударих с шише онзи тип. Какво стана с всички хора, които е пратил в затвора?

— Губернаторът ги помилва. Сега са у дома при семействата си. Щом историята излезе в медиите, почнаха да идват писма и не са спрели до днес.

— Тия ударни групи са доста плашещи.

— Така е. Буш се опита да им спре финансирането, но конгресмените не печелят избиратели с мека позиция към наркотиците, тъй че все пак отпуснаха средствата. След този случай и още няколко скандала губернаторът разформирова ударните групи в Тексас.

— Професоре, сега разбирам защо дойдохме. Защо трябваше да дойдете. Защо толкова се вълнувате за Нейтън Джоунс.

— Нейтън спаси живота ми, затова исках смъртта му да е нещо повече от злополука, да има някакъв смисъл. Но е била само глупава катастрофа. Просто съвпадение, че е умрял същия ден, когато пусна писмото. Никой не кльвна на въдицата. Нямахме доказателства за замърсяване. Или за престъпление. Няма загадъчно убийство. Това научихме днес, госпожице Хъниуел.

Мобилният телефон на Бук иззвъня отново. Беше Джоан. Настояваше да настанят майка им в старчески дом. След малко той престана да ѝ отговаря.

— Бук... недей да го правиш.

— Кое?

— Недей да мълчиш. — Тя въздъхна. — Бук, ти си мой по-голям брат. Зае мястото на татко, когато бях десетгодишна. Водеше ме на училище с колелото, пазеше ме от побойници...

Баща им бе давал на Бук уроци по самозащита в задния двор. След неговата смърт яростта даваше сили на Бук. Побойниците бяха едри и зли; Бук се гневеше на целия свят. Те нямаха шанс срещу него. Но гневът заплашваше да унищожи момчето, затова майка му го прати

на курсове по таекуондо — така се надяваше да укроти яростта на сина си. И успя. Таекуондото го научи да контролира емоциите си и да излива гнева си в рамките на бойното изкуство. Всеки път влизаше в залата изпълнен с гняв и излизаше умиротворен. Сега преподаваше същото на други гневни момчета.

— ... но вече съм омъжена. Трябва да се съобразяваш с моето мнение. И с мнението на Денис.

— Пет пари не давам за мнението на Денис.

— Той е лекар.

— Но не е неин син. Нито пък дъщеря.

Тя отново въздъхна.

— Кога ще си дойдеш?

— Утре сутрин.

— Какво стана с мъртвия адвокат?

— Било е злополука.

— Добре. Защото се тревожа, когато...

Бук чу характерния трясък на изстрела под прозореца откъм Тексас стрийт и се хвърли към Надин в мига, когато стъклото избухна и едри сачми надупчиха отсрещната стена. Тя изпищя. Той я повали на пода, закри я с тялото си и чу отвън рев на автомобилен двигател и скърцане на гуми. Гласът на Джоан викаше от телефона:

— Бук! Бук!

Без да се надига, той посегна към телефона.

— Джоан?

— Бук, какво беше това?

— Стрелба.

— Добре ли си?

— Добре сме.

— Кой е с теб?

— Госпожица Хъниуел.

— Коя е тя?

— Новата ми стажантка.

— А какво стана с Рене?

— Напусна.

— Защо?

— Заради стрелба.

Той прекъсна връзката. Надин се бе свила на топка. Тялото ѝ трепереше неудържимо. Той избръска парчетата стъкло от нея. Тя се разплака.

— Нищо ти няма, госпожице Хъниуел. Не се опитваха да ни наранят, не и с ловна пушка. Просто искаха да ни изплашат.

— Не плача заради това.

— Тогава защо плачете?

— Защото вече не можем да се приберем. Някой току-що ухапа въдицата.

21

Бук отвори очи, но остана да лежи неподвижно. Беше утро, но нещо не бе наред. В стаята имаше някой. Или още по-точно — в леглото му. Нечия ръка бе праметната през голите му гърди. Нечие лице с разпиляна черна коса се притискаше в рамото му. Той завъртя глава.

Беше Надин Хъниуел.

Той си спомни. Снощи изстрелът строши нейния прозорец. Затова тя спа в стаята му. Той ѝ предложи леглото, но тя предпочете дивана.

Надин се размърда, събуди се и осъзна къде е. Не се отдръпна.

— Стана ми страшно на дивана.

— Казах ти, че можеш да спиш на леглото.

— Така и направих.

Тя вдигна ръка и отдръпна лице от рамото му.

— Извинявайте.

Тя се обърна по гръб. Двамата се загледаха в тавана. Накрая тя заговори тихичко.

— Никога не бях спала с мъж.

— Само спяхме, госпожице Хъниуел.

— Веднъж правих секс, но не беше с преспиване. Още в гимназията, на задната седалка с един тъп съученик. Опитах още няколко пъти, но, както ви казах, щом си сваля дрехите, винаги се оказва, че човекът е гей. Много притеснително.

— Било си е за притеснение.

— Не, имам предвид сегашния момент.

Тя полежа мълчаливо, от което моментът стана още по-притеснителен.

— Извинявайте, професоре. Като се притесня, почвам да споделям какво ли не.

Той реши да смени темата.

— Искаш ли да потичаш с мен?

Тя изстена.

— Не ми казвайте, че едва се разсъмва.

— Боя се, че е така. Е, какво ще кажеш?

— Моля ви, професоре. Моето поколение не тича на разсъмване.

Ние стоим до късно и спим до късно.

— Ще ти донеса закуска.

— Значи багета с яйце, сирене и шунка, гофрета с шоколадов сироп и бита сметана, шейк с ягода и банан и голямо кафе с истинска сметана.

— Страхът не ти е убил апетита.

— Все нещо трябва да се яде.

— Ще се върна след час.

— Аз ще съм си тук.

Бук стана от леглото. Беше по дълги боксерки. Надин се зави презглава и каза:

— Заклучете вратата.

Един час по-късно Бук бе пробягал осем километра из града и отскочи до „Скуиз Марфа“. Купи закуска и се отправи обратно по Линкълн Стрийт към хотела. Зави зад ъгъла на Хайланд авеню и видя кола на областния шериф спряла пред „Паисано“. Побягна натам, изтича покрай рецепцията...

— Още една нощ ли оставате, професоре? — попита дежурната.

— Още няколко.

... втурна се нагоре по стълбището и хукна по коридора към стаята си. Завари Надин под душа. Из банята се носеха облаци пара.

— Добре ли си?

— Професоре!

— Извинявай.

Той остави закуската на кухненската маса, после излезе и отиде в стаята на Надин. Там шериф Мун стоеше до строшения прозорец, а млада полицайка човъркаше с джобно ножче в мазилката на отсрещната стена. Русата ѝ коса беше пристегната на тила, но няколко кичура падаха над лицето ѝ; тясната униформа очертаваше пищните ѝ форми. С големия кожен кобур на колана приличаше на Мерилин Монро в шерифска униформа. Тя се усмихна.

— Ехо, здрасти!

Жената сложи ръка върху кобура и лекичко поклати бедра. Хвърли му театрално свенлив поглед; той беше само по шорти и маратонки. Усети лек дъх на парфюм — нещо твърде рядко при повечето полицаи, с които се срещаше. Тя духна настрани един от непокорните кичури.

— Как ти е името, каубой?

— Това е професорът — обади се шерифът откъм прозореца. — Продължавай да чоплиш, Шърли.

Бук се приближи до Мун, който кимна към помощник-шериф Шърли.

— Племенницата ми.

Бузата му беше издута от тютюн за дъвчене. Той се приведе през прозореца и изплю навън кафява струя. Бук надникна да види дали долу няма пешеходци.

— Е, със сигурност ще трябва да сменят прозореца — каза шерифът.

— Това води ли се за мръсна игра?

— Така изглежда. Къде е малката? Добре ли е?

— Нищо ѝ няма. В моята стая е.

Шерифът вдигна вежди и изсумтя.

— Не — каза Бук. — Няма такова нещо. Страхуваше се да спи сама, затова дойде при... Няма значение.

— Дежурната камериерка долу казва, че чула изстрела и видяла тъмен пикап да се отдалечава с мръсна газ — каза шерифът.

— Кафяв?

— Питам я. Не можа да каже. Предполагам, че си говорил с Били Боб и знаеш цвета на колата му.

— Разговаряхме.

— И научи ли нещо?

— Че не го харесвам.

— Не е голяма новина.

— Шерифе, Нейтън Джоунс е бил убит.

Шерифът изстреля през счупения прозорец нова струя тютюнев сок.

— Може би. Или пък онези момчета от „Падре“ не обичат да ги пердаши някакъв си професор и са решили да те осветлят по въпроса.

Между другото, смятам, че си получиха заслуженото, но недей да си въобразяваш, че можеш да се правиш на Рамбо в моя район — наясно ли сме, приятел?

— Сачми за птици, шерифе — обади се помощник-шериф Шърли. Тя огледа една сачма. — Номер осем, вероятно от пушка дванайсети калибър.

Шерифът изсумтя, после отново плю.

— Ако са искали да те убият, професоре, нямаше да използват сачми за птици. Просто са те посъветвали да си вървиш у дома.

— Кога можем да си тръгнем?

— Когато открием кой е убил Нейтън Джоунс.

Двамата закусваха на откритата тераса. Надин приключи с батетата, гофретата и шейка, после отпи от кафето.

— И как ще го направим?

— Снощи някой ухапа въдицата. Мисля, че знам кой. Сега трябва да изтеглим тлъстата риба.

Тя въздъхна.

— Не ми звучи особено привлекателно.

Когато Бук и Надин влязоха в редакцията на „Марфа Таймс“, Сам Уокър седеше зад бюрото си със същата шапка, но с друга хавайска риза. Той вдигна глава и се усмихна, сякаш срещаше отдавна загубен приятел.

— Привет, професоре. Определено впечатлихте нашия град.

— Явно не по най-добрия начин.

— За пръв път продадох целия седмичен тираж. Състезанието с летни кънки едва ли щеше да свърши същата работа.

— Сам, нали каза, че мога да разчитам на теб?

— Можеш.

— Ти се разприказва.

Сам стана и пристъпи към преградата.

— Професоре, предполагам, че си умно момче и знаеше какво вършиш, когато ми показа писмото. Реших, че искаш да се разприказвам, за да видиш от кой храст ще изскочи заек.

Бук се опита да сдържи усмивката си, но не успя.

— В Западен Тексас говорим бавно, професоре, но това не значи, че и разсъждаваме бавно.

— Не се съмнявам.

— Толкова усърдно размахваше онова писмо из целия град, че накрая ви взеха на мушката. Добре ли сте?

— Беше само предупредителен изстрел.

— Сигурно си мислиш, че става дума за убийство.

— Да.

— И че убиецът е стрелял по прозореца.

— Да.

— Какво ще правиш сега?

— Ще пратя послание на убиеца.

Сам свали шапката и се почеса по тила — сигурен знак, че размишлява.

— Е, другият брой излиза чак след седмица. Ако искаш да пратиш послание днес, по-добре използвай радиото.

Общинската радиостанция в Марфа излъчва от малко студио в малка сграда, както се полага на най-малката обществена радиостанция в Америка. Аудиторията ѝ наброява по-малко от хиляда и петстотин души в рядко населената област Транс-Пекос. Сигналът на сто хиляди ватовия излъчвател покрива петдесет хиляди квадратни километра, достигащи на север до планините Дейвис, на юг до Рио Гранде, на запад до космодрума „Блу Ориджин“ и на изток до Маратон. Оттам идва и девизът ѝ: „Радиото на необятните простори“. Надин Хъниуел почисти с мокри кърпички подлакътниците на креслото, после седна в малката приемна и се заслуша какво говори професорът по радиото.

— Едно напомняне, приятели — каза водещият. — Сега е април и не искаме да се повторят миналогодишните полски пожари, затова не хвърляйте незагасени цигари. А забраната за палене на открит огън остава в сила. Земята е суха, а вятърът силен. Ако видите пушек, незабавно се обадете в пожарната. Добре, в днешното ни предаване „Разговор в десет“ бяхме предвидили да си говорим с Вернер фон Щойбер за екзистенциализма и смачканите коли — част от поредицата разговори за творчеството на Джон Чембърлейн, но отлагаме Вернер за утре сутрин, защото освобождаваме място за един изненадващ гост, прочутия професор по конституционно право от Тексаския университет в Остин Джон Букман. Всички сме гледали как професор Букман обсъжда по националната телевизия въпросите за аборта или здравната политика на Обама, но днес не е дошъл да говори на тези теми. Дошъл е да разговаряме за убийство. Убийство в Марфа. Професор Букман, добре дошъл в Марфа.

— Благодаря, че приехте да се включат в ефир тъй неочаквано.

— Всички знаем за ужасната смърт на местния адвокат Нейтън Джоунс миналата седмица. Смятахме, че е загинал при трагична автомобилна злополука. Но вие не мислите така.

— Бил е убит.

— Защо смятате така?

— Нейтън ми написа писмо и го изпрати на пети април. Същия ден умря.

— Съвпадение?

— Не вярвам в съвпадения.

— И какво имаше в това писмо, професоре?

— Нейтън пишеше, че неговият клиент извършва екологични престъпления. Че с фракинга замърсява тукашните подпочвени води.

— Това е много сериозно обвинение.

— Така е.

— И кой е неговият клиент?

— Били Боб Барнет.

На Хайланд авеню Сам Уокър възторжено изрева:

— Дявол да го вземе, това ще продаде и следващия тираж!

— И тъй, професоре, вие получихте това писмо в Остин, преди да узнаете, че Нейтън Джоунс е мъртъв. Защо дойдохте в Марфа?

— Преди четири години Нейтън беше мой студент и стажант. Той ме помоли за помощ.

— Но след пристигането си в Марфа узнахте за неговата смърт, така ли?

— Да.

— Професоре, как може да се помогне на мъртвец?

— Като узнаеш неговата истина. Като раздадеш правосъдие заради него.

— И как става това?

— Трябва да опознаеш живота му, да разбереш какъв е бил. Аз разговарях с неговата съпруга...

Бренда Джоунс седеше у дома си и слушаше професора по радиото. Тя сложи длан върху корема си, където бе детето на Нейтън, и заплака.

— ... и с най-добрия му приятел...

Джими Джон Дейл издуха в кърпичката малко кръв от носа си. Седеше сред празни бирени кутии, празни кутии от пица и заредени оръжия. Щурмова карабина „Бушмастър AR-15“ с пълнител за трийсет патрона. Пушка-помпа „Уинчестър“, дванайсети калибър. Револвер „Смит & Уесън Магнум 357“ — нито едно оръжие не беше излишно в неговия квартал, близо до мексиканската част на града, южно от железопътната линия. Той се намести по-удобно на раздрънканото кресло в караваната. Пестеше за първоначалната вноска за малка къща от същата страна на линията; нямаше начин да си позволи жилище откъм северната страна. Гласовете на дечурлигата, които играеха навън и бръцолевеха на испански — често имаше чувството, че живеят в щата Чихуахуа, а не в Тексас — долитаха през тънката стена тъй ясно, сякаш стояха до него и от това чукът в главата му блъскаше още по-силно. Тия хлапета вечно захвърляха играчки, велосипеди и скейтбордове из празното пространство между караваните. Той допи бирата и метна кутията към кошчето в кухничката, но не улучи и си помисли: „Майките им би трябвало да ги научат да си подреждат нещата“.

Никога не бе предполагал, че ще живее с мексиканци, но друго не можеше да си позволи; самите мексиканци вече не можеха да си позволят да живеят в мексиканския квартал, затова продаваха на белите, които пък не можеха да си позволят да живеят в квартала отвъд линията, превърнат вече в предградие на Ню Йорк. Проклети сбъркани художници! Дявол да го вземе, ако не искаше да остане цял живот сам, сигурно трябваше да се ожени за мексиканско момиче. Всички бели момичета изчезваха от града веднага след гимназията — повечето постъпваха в колеж, другите си намираха работа или работещ съпруг в големия град. Би било ужасно да има тъща мексиканка.

Майката от съседната каравана се разкрещя по децата на испански. Джими Джон засили радиото и потърси нещо обезболяващо.

— ... и научихме, че е бил следен из града.

— От кого?

— Тя не знаеше. Затова поговорих с шерифа...

Шериф Брейди Мун седеше в кабинета, вирнал каубойските си ботуши върху бюрото, а помощник-шериф Шърли тренираше бързо вадене на оръжие срещу въображаем противник. Мун въздъхна и поклати глава. Племенницата му се правеше на шериф от Дивия запад, а професорът се правеше на следовател.

— Трябваше да отглеждам добитък — каза си той.

— ... и отидох на местопроизшествието. Посетих старши партньора на Нейтън в Мидланд. И се срещнах с Били Боб Барнет.

— Показахте ли им писмото на Нейтън?

— Да. Всички отрекоха да са знаели за твърденията на Нейтън. Бях стигнал до извода, че смъртта му е била просто трагична случайност, но снощи...

— Какво стана снощи?

— Някой простреля прозореца в „Паисано“.

— Убиецът ли?

— Кой друг?

— Пострада ли някой?

— Не. Помощничката ми се изплаши.

— Но вие не?

— Случвало ми се е и преди.

— Не се съмнявам. И тъй, професоре, защо пожелахте днес да дойдете в радиото?

— Защото имам послание за убиеца на Нейтън.

— Какво е то?

— Идвам за теб. Ще те намеря. И ще те предам на правосъдието. Заради Нейтън.

В кметството Уорд Уивър въздъхна тежко, като че бе изтървал изгодна сделка с имот. Може и наистина да беше така; просто още не го знаеше.

— Дявол да го вземе, убийство в Марфа. С тия приказки ще подплаши всичките хомосексуалисти.

Карла Кент караше стария си пикап форд на юг по шосе 17 от Форт Дейвис. Прозорците бяха свалени, радиото работеше. Професорът нищо не разбираше от Западен Тексас, досущ като онези нюйоркски художници. Разликата беше, че те само дразнеха местните със своите картини и демонстрацията на сексуалните си предпочитания; не ги наричаха убийци. Местните не приемаха подобни забележки. И носеха оръжие.

— В Марфа има убиец — каза професорът по радиото. — И аз ще го намеря.

В кабинета си, две пресечки северно на Хайланд авеню, Били Боб Барнет грабна радиото и го запокити към отсрещната стена. Не се беше ядосвал толкова, откакто третата му бивша жена взе вилата в Аспен. Той измъкна кутийката за лекарства и глътна хапче за кръвно. Изсекна се в кърпичка, после размаха пръст срещу двамата бивши футболисти и настоящи телохранители, седнали от другата страна на бюрото.

— Следете го. Не го изпускате от поглед.

— Дявол да го вземе, Роско, Букман говори по радиото! Нарече най-големия ми клиент убиец!

Както повечето преуспели адвокати, които дават много пари на съдиите и бившите си преподаватели, Том Дън държеше да получава по-специално отношение в съда и университета. Затова, след като чу професора по радиото, той грабна телефона и набра номера на декана на Юридическия факултет.

— Убиец ли защитаваш? — попита декан Роско Чеймбърс.

— Какво? Не. Той се занимава с нефт и газ. Но твоят професор го нарича убиец.

— Е, и? Какво искаш да направя?

— Извикай го обратно в Остин. Разкарай го от главите ни, по дяволите.

— Той е редовен преподавател, Том. Което означава, че нищо не мога да направя, освен ако не завърже сексуална връзка с малолетна.

— От колежа ли?

— Не, от гимназията. А той е знаменит. Пресата го обожава. Поднася им хубави теми в стил „Индиана Джоунс“. Казвам ти, човекът е недосегаем.

— Може би.

— Май не успяхте да си намерите приятели в Марфа — каза Надин.

— Не съм се и опитвал.

— А какво се опитвахте?

— Да вдигна кръвното на убиеца.

— Звучи ми опасно.

— Възможно е.

Той отвори пред помощничката си вратата на „Гет Гоу“ и я последва вътре.

„Гет Гоу“ беше магазин за здравословни храни, създаден от собственичката на ресторант „Мая“. Намираще се в югоизточната част на Марфа, в края на групичка порутени кирпичени сгради, които приличаха на западнал мотел. Не изглеждаха годни за обитаване, но в тях все още живееха мексиканци.

Минаваше обед и Надин не бе яла от четири часа, затова на път към дома на Бренда Джоунс спряха в „Гет Гоу“. Нямаха време за губене, а Бук отказваше да влезе в заведение за бързо хранене. Малкият магазин беше зареден с всички здравословни храни, които можеха да се намерят в Остин.

— Ще се срещнем на касата — каза Бук.

Тръгнаха между рафтовете. Имаше вегански и етнически продукти, изискани кучешки храни и „Ню Йорк Таймс“. Имаше богат избор на чуждестранни вина и бири, а в хладилника сирена — гауда, козе и бри. Срещу Бук се зададе Анхел Акоста с парче сирене в едната ръка и бутилка вино в другата.

— Здравейте, професоре, много ми хареса днешното ви интервю.

— Сигурно само на вас в целия град.

Акоста поклати глава.

— Убийство в Марфа. С шерифа ли работите?

— Опитвам се.

— Той е добър човек. Честно ченге.

— Радвам се да го чуя.

— Професоре... пазете се.

Бук догони помощничката си на касата. Беше си избрал протеинови и десертни блокчета и бутилирана вода.

Надин носеше чипс, сладолед и бутилка безалкохолна бира. Поне всичко беше екологично чисто.

— Имате ли „Туинкис“ или шоколадови десертчета? — попита тя касиерката.

Момичето се разсмя.

— „Туинкис“ ли? Не. Вече не ги произвеждат.

— Какво? Кога?

— Закриха компанията преди повече от година.

— Това го нямаше в Туитър. Боже мой. А шоколадови десертчета?

Касиерката поклати глава.

— Съжалявам.

— Нали уж сте магазин за хранителни стоки.

— Само че здравословни. Тоест натурални. В шоколадовите десертчета няма нищо натурално.

Момичето се завъртя към касата. Надин направи гримаса. Бук плати, двамата излязоха навън и се отправиха към мотоциклета. Полицай Акоста тъкмо потегляше с новичка спортна кола. Той им махна с ръка и Бук отвърна на поздрава. Надин се захвана с чипса; Бук ухапа своето блокче.

— Знам каква е връзката — заяви стажантката му — между Нейтън, смъртта му, изкуството, фракинга и Били Боб.

— И какво ги свързва?

— Не какво, а кой.

— Добре, кой?

— Онази Карла.

— Защо?

— Тя се замесва във всеки конфликт в Марфа.

— Тя е екозащитничка. На тях това им е работата.

— Има и още нещо.

— Какво?

— Не знам. Но в Сан Франциско нямаме толкова много конфликти, а се караме за всичко. Разликата е, че хората там харесват

хомосексуалистите.

Надин посочи старите къщи след кръстовището. На една от стените беше надраскано: *Майната ви, чинацисти!*

— Така наричаме хомосексуалистите — каза Джими Джон. — Художниците. Заради онази фондация „Чинати“.

Бук и Надин бяха пристигнали в дома на Нейтън Джоунс, за да се срещнат с Бренда. Джими Джон вече бе там и пиеше бира. Вероятно поредната за деня.

— Фондацията в старото укрепление? Където са изложени сандъците на Джъд?

— Да. Отначало им викахме на всички „чинати“. После те превзеха Марфа, почнаха да се чувстват като у дома си и да ни превръщат в копие на Ню Йорк, затова ги нарекохме „чинацисти“. Дявол да го вземе, дори мексиканците ги мразят. За пръв път в историята на Марфа всички сме от едната страна на барикадата. Хомосексуалистите ни обединиха.

— Защо?

— Те надуха цените на имотите и местните вече не могат да си позволят жилища; откриха скъпи ресторанти, които не можем да си позволим; отвориха магазини за натурални храни, които не можем да си позволим, а сега създават и частно училище, което не можем да си позволим. Гледат ни отвисоко, мислят ни за тъпаци, дето по тъмно не могат да намерят собствения си дом... само защото не сме скапани педеруги, по дяволите!

— Джими Джон!

Бренда го изгледа строго. Лицето му се отпусна.

— Извинявай.

— Това ли са търканията, за които говори кметът? — попита Бук. Джими Джон се изсмя.

— Търкания? Смешно. То си е открита война, професоре.

— Заради гейове пришълци, които плащат солени цени в ресторанта?

Джими Джон отпи от бирата.

— Дявол да го вземе, това само ни пораздразни. Но когато взеха да протестират срещу фракинга, чашата преля. Харчат по двеста

долара за френски деликатеси, но на драго сърце ще ни оставят да мрем от глад. Идват тук и превземат града, а сега ще ни оставят и без работа. Те не разбират, професоре, фракингът ни дава работни места и ние няма да се откажем от тях само защото ония се плашат от някакво дребно замърсяване.

— Стигало ли се е до насилие?

Джими Джон изсумтя презрително.

— Не се боим, че някакви си педали ще ни напердашат.

— Срещу художниците.

— А, това ли? Не още. Но ако продължават така, скоро ще разберат защо малко хора живеят в пустинята. Животът тук може да стане тежък.

— Познаваш ли Карла Кент?

— Всички познават Карла. Тя пристигна от Санта Фе, организира художниците да протестират, после пуснаха статии в нюйоркските вестници — там ненавиждат фракинга. А понеже е хубава, момчетата сами не знаят какво изпитват към нея.

— В какъв смисъл?

— Чудят се какво им се иска — да я изучат или да я смажат от бой.

Джими Джон се ухили. Бук остана сериозен.

— И като стана дума... Благодаря за помощта в „Падре“ оная вечер.

— Не мислех, че ще ти трябва помощ. Не и с такова страхотно маце зад гърба.

— Здравата го ударих, нали? — каза Надин.

— Жестоко. Много те бива с шишето.

Лицето на Джими Джон изведнъж се сгърчи, сякаш току-що го бяха простреляли в мозъка.

— Влошава ли се главоболието? — попита Бук.

— Да.

— А кръвотеченията от носа?

— Редовни.

— Най-добре иди на лекар.

Бук се обърна към Бренда. Тя седеше в креслото; коремът ѝ изглеждаше готов да се пръсне. Изражението ѝ подсказваше, че и тя има същото чувство.

— Нейтън е бил убит — каза Бук.

Бренда се втренчи в него.

— Какво ще правиш, професоре?

Бук видя в очите ѝ отчаянието на млада жена, очакваща първото си дете, чийто съпруг е бил отнет.

— Ще открия истината за Нейтън. Ще раздам правосъдие.

Бренда с усилие се надигна от креслото; Джими Джон ѝ помогна да стане. Тя пристъпи към Бук и го прегърна.

— Благодаря, професоре. Но внимавай. Те ни следят. Знаят всичко. Къде ходим. Какво правим. С кого се срещаме. С кого разговаряме. Винаги дебнат.

Бук въздъхна. Тази тъжна съпруга се нуждаеше от повече помощ, отколкото можеше да предложи един преподавател по право. Но той поне можеше да открие истината, да изправи пред правосъдието убиец на мъжа ѝ. И щеше да го направи. Бук я хвана за раменете.

— Бренда, слушай. Ще открия кой е убил Нейтън. Обещавам. Но трябва да бъдеш силна. Душевно силна. Ако се поддадеш на параноята, ако решиш, че те следят, че те наблюдават, това няма да ти помогне. Ще е лошо както за здравето ти, така и за бебето. Разбираш ли?

Телефонът извънтя. Бренда сложи длан върху корема си, после пристъпи към апарата, закачен на кухненската стена. Вдигна слушалката. След малко я подаде на Бук.

— Теб търсят.

По пътя на север нямаше движение. Том Дън се бе обадил на Бук в дома на Нейтън, за да му каже, че разполага с важна информация, която не може да чака до утре. Затова късно вечер Бук и Надин пътуваха с мотоциклета към Мидланд.

Но откъде знаеше Том Дън, че Бук е в дома на Нейтън?

Бук хвърли поглед към огледалото. Черен пикап ги следваше отдалече. Още откакто напуснаха Марфа. Продължаваше да ги следва и един час по-късно, когато излязоха на магистрала 20. Когато пристигнаха в Мидланд, пикапът беше зад тях. На първото кръстовище Бук премина на червено и заобиколи центъра откъм западната страна. Намери място за паркиране на една пресечка от фирмата на Дън и спря.

— Какво правим? — попита Надин.

— Чакаме.

— Какво?

— Тях.

Пикапът спря пред сградата. Шофьорът и спътникът му останаха вътре.

— Стой тук.

Бук слезе от мотоциклета и тръгна към пикапа. Внимаваше да остане незабелязан от огледалото — на задната броня имаше лепенка на ГТИ — и се прокрадна до лявата страна на колата. Прозорецът беше свален.

— Следите ли ни?

Шофьорът подскочи, изрева „Мамка му!“, после бързо се окопоти.

— Живеем в свободна страна.

Двамата бяха с бръснати глави като професионални спортисти, а мощното им телосложение подсказваше, че най-вероятно са играли американски футбол.

— И в болница се влиза свободно. Може за цяла седмица.

— Заплашваш ли ни?

— Да. Спрете да ни следите. И предайте на Били Боб: знам, че е убил Нейтън Джоунс. Кажете му, че ще го спипам.

— Първо трябва да минеш през нас.

— С най-голямо удоволствие.

Шофьорът изсумтя презрително.

— Скапано индианско кунгфу... няма да ме уплашиш, професоре.

— Таекуондо. И в жилите ми тече кръвта на команчите. Нали знаеш, онези, които някога са препускали на буйни коне из тия земи.

— А пък ти препускаш с мотоциклет.

Шофьорът се разсмя и двамата с неговия спътник плеснаха длани.

— Къде са ти лъкът и стрелите, Джеронимо? — попита приятелят му.

Двамата пак се разхилиха. Явно не бяха чак толкова запознати с историята, та да знаят, че Джеронимо е бил от племето на апахите.

Бук бръкна в джоба на панталона си и извади джобно ножче със седефена дръжка.

— Нямам лък и стрели. Имам само това малко ножче. — Той отвори острието и мина зад колата. Наведе се и заби ножчето в гумата. — А вие си имате спукана гума.

Завъртя се и видя Надин само на крачка от себе си.

— Страх ме беше да стоя там сама — каза тя.

— Посред бял ден в центъра на града?

Двамата преследвачи изскочиха от колата. Бук сграбчи Надин за ръката и прекоси тичешком улицата.

— Наистина ли знаете? — попита тя.

— Какво?

— Че Били Боб го е направил.

— Не. Но той има най-много за губене.

След като влязоха, Бук се обърна към преследвачите. Не изглеждаха много доволни. Шофьорът притискаше телефон към ухото си.

Мобилният на Бук иззвъня. Той погледна номера. Беше деканът.

— Здравей, Роско.

— Бук, досаждаш на важни хора в Западен Тексас.

— Е, досаждал съм на важни хора в Южен Тексас и Източен Тексас, защо не и в Западен?

— Вярно. Но Том Дън е дарител.

— Може да е и съучастник в престъпен заговор.

— Защо говориш такива неща? Той обеща да дари пет милиона на факултета. А сега се обади и рече, че щял да си преразгледа обещанието, ако не го оставиш на мира. Него и клиентите му.

— Роско, аз още не съм се захванал с тях.

— Бук, прибери се. Преподавай си конституционното право. Престани да наричаш хората „убийци“ по радиото.

— Въпросният клиент на Дън е от ТТИ.

— Сериозно? — Деканът неволно се изкиска. — Но е и най-големият клиент на Том.

— Точно сега съм във фойето на неговата сграда в Мидланд. Отивам да си поговорим.

— Бук, постарай се разговорът да е сърдечен.

— Не вярвам да стане.

Роско въздъхна.

— Не разбираш от дума и това си е...

* * *

— Страхотно интервю, професоре — каза Том Дън. — Но може би малко прибързахте.

— Откъде знаехте, че съм в дома на Нейтън?

Дън отговори с лукава усмивка:

— Моят клуб има повече членове от цялото население на Марфа. Малко градче. Всичко се знае.

Бук и Надин отново седяха в ъгловия кабинет на Том Дън. Слънцето клонеше към залез. Дън вдигна найлоново пликче, пълно със зеленикави листа.

— Разчиствахме кабинета на Нейтън и открихме това.

— Марихуана?

— Във всеки случай не е салата.

— Казвате, че Нейтън Джоунс е пушил дрога?

— Казвам, че намерихме това в кабинета му. Може да го е пушил, може да го е пазил за приятели. Може онази вечер да е карал надрусан. Може да е припаднал и да е изхвъркнал от пътя.

— Удобна теория, господин Дън, след като тялото е тъй зле обгоряло, че не подлежи на аутопсия.

— Просто ви давам информация, професоре. — Дън подхвърли пликчето на Бук. — Можете да го задържите.

Навярно защото случаят „Кунц“ още бе свеж в паметта му, Бук неволно се запита дали това не е постановка — на връщане към Марфа да бъде спрял по тъмно, претърсен и обвинен в пренасяне на марихуана. Подобно нещо можеше да му струва преподавателското място; разбира се, повечето преподаватели бяха деца на шейсетте години, тъй че можеше и да му се размине. Бук обаче предпочете да не рискува.

— Не, благодаря. Задръжете го вие.

— Както искате.

— Откъде може да е намерил марихуана?

Дън се разсмя.

— Откъде ли не! Марфа е само на сто километра от границата, професоре. Пратките с марихуана пътуват на север по-редовно от националната поща.

* * *

Минаваше десет, магистралата беше мрачна и пуста. Бук си припомни думите на Били Боб: „На светло ли искаш да живееш, или на тъмно?“. Когато пътуваш нощем из пущинака, разбираш цената на електричеството. След залез-слънце градовете продължават да светят. Светофари, неонов лампи, витрини и прозорци. Нощта сред голо поле е истинско възплъщение на мрака. Намираха се в черна яма, единствено луната хвърляше блед светлик, но тази нощ тя бе само тъничък сърп в черното небе. Бук виждаше само петдесетте метра асфалт, осветени от фара на мотоциклета.

Затова намали скоростта.

Нямаше автомобили, с които да се съобразява, но един сблъсък с пресичащ елен можеше да бъде опасен. Когато караш нощем по селски път с тежък пикап или джип и в светлините на фаровете внезапно изскочи елен, правилото е просто: блъсни елена. Повечето шофьори завиват, за да не ударят животното, губят контрол, излитат от пътя и се преобръщат. Еленът оцелява, но човекът често няма този късмет. Затова блъскаш елена и оставаш жив, за да те мъчи съвестта.

Но това правило не се отнасяше до мотоциклетите.

Нощта захладна, затова Бук бе дал на Надин коженото си яке, защитните очила и каската. До Марфа оставаха около петдесет километра, когато той зърна в страничното огледало светлините на фарове. Приближаваха бързо. Навярно някой от местните бе натиснал педала до ламарината. Бук намали скоростта и отби настрани, за да остави достатъчно място за разминаване, в случай че шофьорът е попрекалил с бирата. Скоро фаровете ги догониха. И останаха зад тях. По височината им над асфалта личеше, че колата трябва да е пикап. Бук махна с ръка на шофьора, но онзи продължаваше да ги следва. Отблизо.

После още по-близо.

— Професоре!

Пикапът приближаваше застрашително. Бук рязко завъртя ръчката за газта и мотоциклетът се стрелна напред. Бързо се отдалечиха от фаровете. Той помисли, че са надбягали пикапа, но светлините отново се появиха. Бук даде пълна газ, но фаровете пак приближаваха. И ставаха по-ярки — шофьорът бе включил дългите. Бук не познаваше терена, за да излезе от пътя, но все пак се канеше да рискува, когато автомобилът най-сетне започна да го изпреварва. Той отби плътно вдясно върху чакълестия банкет. Полагаше усилия да удържи мотоциклета. И тогава пикапът рязко зави надясно. Към тях.

Надин изпищя.

— Със сигурност някой не те харесва, професоре.

Шериф Брейди Мун стоеше на прага на болничната стая в регионалния медицински център на Биг Бенд в Алпин, близо до сградата на съда и предварителния арест. Алпин е най-големият град в окръг Брюстър и се намира на трийсет и пет километра източно от Марфа, но в Марфа няма болница. Бяха блъснати в окръг Пресидио, затова шериф Мун имаше юрисдикция над разследването.

— Били Боб Барнет.

— А ти какво искаш, приятел? И аз нямаше да те харесвам, ако ме беше нарекъл убиец по единствената радиостанция в града. Хората се дразнят от такива неща.

— Шерифе, Нейтън Джоунс е бил убит. От Били Боб.

Шерифът изсумтя.

— Мисля, че си прав относно убийството. Колкото до Били Боб — въпросът все още остава открит.

— Двама от неговите наемници ни последваха до Мидланд с черен пикап. Поговорих си с тях.

— Предполагам, че не е минало много добре.

— Да, не беше сърдечен разговор.

Шерифът се изкиска.

— А три часа по-късно тъмен пикап ни избута от пътя. Трябва да са били те.

Когато пикапът ги изтласка от шосето, Бук успя да удържи мотоциклета изправен из прерийната трева, докато не налетяха на железопътен насип. Мотоциклетът спря; пътниците му не. И двамата полетяха във въздуха. Бук се приземи върху ограда от бодлива тел; трябваша му само инжекция против тетанус, превръзка и десетина шева на челото. Надин прелетя над оградата, мина през една ниска акация и падна тежко в пустинята; счупи си лявата ръка и десния крак, освен това имаше рани по краката и може би сътресение. Каската

защити главата ѝ, а коженото яке я предпази от други рани по торса и ръцете. Бук обаче не бе удържал на обещанието си да я пази.

Беше малко след осем на другата сутрин и тя лежеше упоена, с превързана ръка и гипс на крака и ръката. Приличаше на малко дете. Мониторът писукаше при всеки удар на сърцето ѝ. Бук седеше тъй близо до леглото, че можеше да докосне челото ѝ. Мотоциклетът лежеше в каросерията на полицейски пикап, паркиран зад управлението.

— Един мексиканец на име Педро има автосервиз, южно от железопътната линия — каза шерифът. — Разбира и от мотоциклети. Искаш ли Шърли да откара харлито при него?

— Ще я придружа. Преди да оставя при някого мотора си, искам да го видя що за човек е.

Шерифът изсумтя.

— Същото разправяше жена ми за детегледачките. Значи нищо не можеш да ми кажеш за пикапа — нито модел, нито година на производство?

— Фаровете ме заслепиха. Но знам, че са били те.

— Е, няма как да бъдеш категоричен, професоре. Трябват ми доказателства. Не мога да пердаша с хватки от кунгфу когото срещна. Аз съм законът. Трябва да играя по правилата.

— Не кунгфу, а тае... Няма значение.

Надин трепна и се опита да се размърда. Очите ѝ примигаха, отвориха се... и се спряха върху белия гипс на ръката и крака ѝ. После зашариха из болничната стая... венозната система на здравата ѝ ръка... писукащите монитори... шерифа... и накрая се задържаха на Бук. По лицето ѝ постепенно се изписа разбиране. От очите ѝ бликнаха сълзи.

— О, професоре.

Бук избърса сълзите.

— Къде съм?

— В болницата в Алпин.

Една сестра надникна в стаята и каза:

— Шерифе, търсят ви по телефона.

Шерифът излезе. Надин го проследи с поглед, после пак се обърна към Бук.

— Знаете ли какво научихме снощи, професоре?

— Какво?

— Първо, таекуондото не помага срещу тежък пикап. И второ, вече не се опитват да ни сплашат. Искат да ни убият.

— Това няма да стане.

Той отново избърса сълзите й.

— Страхувам се от живота, затова се укривам в Юридическия факултет. После вие ме качвате на мотора, а сега съм в болница със счупен крак, счупена ръка, рани, контузии, драскотини, може би мозъчно увреждане... между другото, от акацията много боли.

— Съжалявам.

— Професоре, случвало ли се е и друг път?

— Да.

— Затова ли си тръгна Рене?

— Затова.

— Защо го правите?

— Алцхаймер.

— Болен сте от алцхаймер?

— Майка ми. В напреднал стадий. Вече не ме познава.

Надин се замисли задълго.

— И се боите с вас да не стане същото, нали? Затова вземате всички онези хранителни добавки и витамини, които видях в банята ви, ядете екологична храна и тичате на разсъмване с надеждата да извадите късмет от генетичната лотария.

— Майка ми има един от онези мутирани гени, които гарантират алцхаймер преди шейсет и пет годишна възраст. Беше на шейсет и две, когато се появиха първите симптоми.

— Не знаех, че има такъв ген.

— Има. Всъщност са три. Но и един е достатъчен.

Надин наведе очи и не го погледна, когато попита:

— Професоре... и вие ли имате този мутирал ген?

— Да. — Беше се проверил. Не бе казал на никого, дори на Джоан.

Помощничката му вдигна очи; бяха влажни.

— Вече загубих от генетичната лотария, госпожице Хъниуел.

— Може би ще открият лечение преди...

— Може би.

Той въздъхна.

— Това е като да знам точно в кой ден ще умра. Часовникът тиктака. Затова искам да оползотворя всяка минута. Животът ми трябва да има смисъл.

— Вие сте прочут професор по конституционно право, автор на бестселъри, сигурен кандидат за Върховния съд...

— Всичко това няма значение.

— А кое има?

— Не кое. Кой.

— Кой има значение? За вас.

— Майка ми, сестра ми, приятелите, студентите, Нейтън, Рене.
— Той хвана ръката ѝ. — И ти, Надин. Ти имаш значение за мен.

— Нарекохте ме Надин. Не „госпожице Хъниуел“.

— Да.

— Наистина ли имам значение за вас?

— Наистина.

Тя се замисли.

— Значи живеете на бързи обороти, без страх от бъдещето, защото не мислите, че имате бъдеще. Не се страхувате от смъртта, а че може да не живеете. Сега разбирам.

— Опитвам се да изживея всеки ден, като че е последен в живота ми.

— Е, професоре, вчера без малко да стане последен за вас. И за мен също. Само дето майка ми няма алцхаймер.

— А какво има?

— Нов съпруг.

Шерифът отново влезе.

— Госпожице Хъниуел, видяхте ли нещо снощи?

— Звезди. — Тя завъртя очи към Бук. — Професоре, искам да се прибера у дома. Искам да седя в „Старбъкс“, да пия кафе с мляко и да пращам есемеси в относителна безопасност.

— Не можеш да напуснеш болницата в близките няколко дни. Трябва да се уверят, че нямаш мозъчни увреждания. Ще ти оставя лаптопа. Можеш да работиш по делото на Уелч.

Тя примига, за да пропъди сълзите. Бук усети как кръвното му леко се вдига.

— А аз имам недовършена работа с Били Боб Барнет.

— Чакай малко, приятел — каза шерифът. — Ако Били Боб стои зад това, аз ще разбера и ще го арестувам. Но вземеш ли да раздаваш правосъдие в моя окръг, дори и да си професор по право, ще те хвърля в пандиза. Пет пари не давам колко си знаменит.

Професорът и шерифът си бяха тръгнали и Надин Хъниуел лежеше сама в болничната стая. Тя се разплака. Но точно когато навлизаше в етапа на мощните ридания и самосъжалението, си спомни за Лесли Бенедикт от „Гигант“ и сцената с барбекюто, където тя припадна от топлината и гледката на печения телешки мозък и всички решиха, че е твърде слаба, за да оцелее в Тексас. Би могла да избяга обратно при баща си във Вирджиния — също както Надин в момента отчаяно искаше да се обади на татко си в Сан Франциско да дойде и да я прибере. Но Лесли не го направи. Вместо това на другата сутрин стана с твърдото решение да бъде силна и непоколебима и да отглежда добитък заедно с Бик.

Елизабет Тейлър беше само на двацет и три години, когато бе пристигнала в Марфа, за да изиграе ролята на Лесли Бенедикт в „Гигант“. Надин също беше само на двацет и три и сега се намираще в Марфа, за да изиграе ролята на помощничка на професора. И двете бяха дошли от Калифорния в Тексас. И двете бяха отседнали в една и съща стая на хотел „Паисано“. И двете бяха паднали по очи в прахта на тази пустиня.

Лесли Бенедикт бе намерила сили да се изправи.

Надин нагласи леглото в позиция за седене, избърса сълзите и натисна бутон за повикване. Когато сестрата влезе, Надин каза:

— Моля, подайте ми очилата и онзи лаптоп и извадете системата от ръката ми.

Сестрата се усмихна.

— Охо, май вече се чувстваме по-добре. Готови ли сме за закуска?

— Готови сме. Двойна порция. И голямо кафе. С истинска сметана. Плюс шишенце дезинфектант за ръце. Чака ни работа.

— Малко си груб с момичето — каза шерифът. — Да я караш да работи със счупена ръка и крак.

— Това ми е работата — да закалявам студентите, за да оцелеят като адвокати.

— Изглежда, не си успял с Нейтън Джоунс.

Шерифът откара Бук до Марфа. Дъвчеше тютюн и плюеше в пластмасова чаша; във ветровито време беше рисковано да се плюе през прозореца.

— Шефът на Нейтън в Мидланд каза, че в кабинета му намерили марихуана.

Шерифът изсумтя.

— Разбира се, може и да е излъгал — добави Бук.

— Защо да лъже?

— За да ме накара да си тръгна.

— Май не само той иска да си вървиш.

— Почти всички, с които се срещнах, искат да се махна... освен теб.

— Аз бавно уча. — Шерифът плю в чашата. — Между нас казано, обичам да сменям темпото. А и двамата с теб имаме един занаят — да търсим истината.

— Намираш ли я понякога?

— Не тъй често, както бих искал. Значи мислиш, че Нейтън Джоунс може да се е пристрастил към наркотиците?

— Може би.

— Няма да е първият. Случва се и на най-добрите. Дяволът само дебне някоя клета душа да потърси убежище от света или някое алчно сърце да се устреми към богатството. Твърде много изкушения и пари. Някои хора просто не намират сили да останат отсам бариерата. Дори пазители на закона. Шерифът преди мен беше бивш морски пехотинец, метър и деветдесет, носеше черни ботуши и бяла каубойска шапка, приличаше на Джон Уейн в лошо настроение. Типичен представител на реда, работеше здравата в местната ударна група срещу наркотиците, арестува сума ти дилъри... чувал ли си за ударните групи?

— Всъщност да.

— Изтърваха ги от контрол. Както и да е, той беше корав мъжага, мислеше се за двойно по-умен от всички в окръга. Половината окръг

го обожаваше, другата се боеше от него. Точно както той искаше. Мислеше, че окръг Пресидио му е бащиния. Случва се, ако изкараш двайсет години като шериф.

— Ти откога си шериф?

— От шестнайсет години.

— Внимавай да не те сполети същото.

— Всеки ден си го мисля, професоре.

Той намали скоростта и подкара плътно покрай банкета, като оглеждаше голата местност и сумтеше от време на време. Бук бе научил, че сумтенето е част от речта на шерифа, но има предимно риторичен характер, тъй че не се налагаше да му отговаря.

— Оказа се, че води двоен живот. С един каубой от Алпин прехвърляли наркотици през границата. Прекарвали цели пикапи с кокаин през реката — на север от нашия окръг Рио Кончос се влива в Рио Гранде. По-нагоре често пресъхва, особено в сушав сезон като сегашния. Складирали стоката в конски фургони на терена за местния панаир. Изкарвали по милион от всяка пратка. Явно не е искал да се надява само на пенсията. Една нощ двайсет души от Агенцията за борба с наркотиците го спипаха на местопрестъплението. Сега е във федерален затвор. До живот.

— Лош начин да остарееш.

— И аз тъй мисля. Вече никога няма да види залеза в Западен Тексас, да хапне пържола в „Реата“, да пийне студена бира в горещ ден. Човек може да живее без много неща, но без тия е най-тежко.

— Ами сексът?

Шерифът изсумтя.

— Извинявай, че ще те разочаровам на толкова крехка възраст, професоре, но вече си тръгнал по надолниците на секса.

— Денят става все по-лош.

Вместо отговор получи поредното сумтене.

— Така или иначе, откакто художниците дойдоха в града, употребата на наркотици скочи рязко нагоре. Дрогата винаги е минавала оттук, нали сме само на сто километра от границата. Не мога да сторя кой знае какво, то е работа на граничния патрул и Агенцията за борба с наркотиците. Но сега доста наркотик остава в града. А това вече е моя работа.

Той плю.

— Ние се наричаме „марфенци“. — Шерифът посочи с палец през рамо. — Онези от Алпин и Форт Дейвис ни викат „марфанатици“. Завиждат ни за славата. А не би трябвало. Щото, дявол да го вземе, ни дойде до гуша от адвокати, артисти и авантаджии.

— Трите А.

— Със Сам Уокър ли си разговарял?

— Да.

— Той е добър човек.

— А кметът?

— Търговец на недвижими имоти.

— Изглежда щастлив, че художниците са пристигнали в Марфа.

Шерифът плю.

— Сигурно, нали заради тях рине парите с лопата. Виж сега, някои хора смятат, че градът е място за живеене. Други си мислят, че е място за правене на пари. Кметът вярва, че някой ден Господ ще погуби тия хомосексуалисти, но междувременно няма нищо против да направи тлъста пачка от тях. Мен лично не ме интересува какво вършат двама възрастни, стига да е на закрито. Ако решат да се женят, ще река: защо пък хомосексуалистите да нямат правото да си съсипват живота като всички нас? — Шерифът се разсмя.

— Значи се погаждаш с художниците?

— Опитвам се да се погаждам с всички. Лесно ми е да харесвам хората, такъв съм си по характер. Май затова съм избрал тая професия. Но да ти кажа честно, онези хич не са лесни за харесване. Цепят се от останалите, не искат да живеят в истинската Марфа. Не искат да ядат с нас, да живеят с нас или да пазаруват с нас. Не искат децата им да седят с каубойчета и мексиканчета, затова основават свои частни училища, дето не можеш да им платиш таксата с цялата си годишна заплата. Носят шапки и тениски с надписи „Какво би сторил Доналд Джъд?“, но Джъд не беше такъв. Той записа децата си в общинското училище както всички останали. — Шерифът плю. — Надявахме се да имаме магазин на „Уолмарт“, но те не искат — много е плебейско за техния вкус. Така ни виждат — плебеи, дребни хорица, неспособни да различат модерното изкуство от класиката. Сякаш, щом са дошли от Ню Йорк, не ни дължат нищо освен презрение.

— Не сте само вие.

— Опитваш се да си дружелюбен, казваш им „здрости“, дори ако са момчета и се държат за ръце, а те не отвръщат нито „здравей“, нито „майната ти“, просто те гледат, като че току-що са чули виц за теб, и пак се захващат с шантавите си айфони, айпади и разни други джаджи. — Той въздъхна. — И жена ми си взе един.

— Хомосексуалист ли?

— Не, айпад. Вечер в леглото четете книги на него, представяш ли си?

Той плю.

— Джъд ни даде сандъците. От тия млади художници не видяхме друго освен среден пръст. Организираха онази изложба „Здравей, амфетаминова лаборатория на открито“ и я наричат изкуство. Турнаха в центъра надпис „Ос на злото“ и го наричат свобода на словото. Кажете ми, какъв е смисълът да се перчиш така пред хората? Да знаеш, не си падам по десните републиканци и тяхната липса на толерантност, но тия хора ме научиха, че и лявата нетолерантност не е стока. А те са абсолютно нетолерантни, да знаеш.

Шерифът посочи нагоре.

— Орел. — Той се загледа как птицата бавно кръжи в небето, после каза: — Понякога адски ми се ще Джъд да беше отишъл в Ню Мексико, вместо да дойде в Марфа. Нали разбираш, в тоя град една рецепта за виагра не могат да ти изпълнят, но пък в „Гет Гоу“ можеш по всяко време да си купиш сирене, наречено гауда. — Той помълча. — Е, ти си знаеш дали ти трябва виагра.

Той плю.

— Мръщят се на американското сирене. Непременно им трябва френско, затова и онази фукла отвори магазин за екологични стоки и докара всякакви гадории. Та това е само сирене, дявол да го вземе. Граждани, какво да ги правиш? Първо си мислят, че ще е много шик да живеят в пустинята, после искат всичко, от което са бягали.

— Такива са хората.

— Сигурно. Разбира се, да искаш специален вид сирене е безобидно. Но да се опитваш да отнемеш работата на хората може да бъде опасно.

— Значи художниците са против фракинга?

— Поднесеш ли пламък към газа, някой ще си изпати. Те сякаш не разбират какво означава да имаш работа. Не опира само до парите

или до това къде ще бъдеш. Става дума за самата ти същност. За смисъла на живота. За това, че си нещо на този свят. Какво ще остане от мен, ако ми вземат значката? Или от теб, ако престанеш да преподаваш? Хората ще ме гледат и ще си мислят, че съм обикновен тъп каубой. За теб ще си казват, че си хипар с мотор. Работата ни дава смисъл. Казва ни какво представляваме. Отнемеш ли на човека това, не му оставяш нищо. А тия художници се опитват да причинят точно това на местните.

— Какво знаеш за Карла Кент?

— Защо питаш?

— Изглежда, че има връзка между смъртта на Нейтън, изкуството, художниците и фракинга, а госпожица Кент с точно по средата.

Шерифът изсумтя.

— Е, тя пристигна преди около година. Идва и си отива, понякога стои по няколко месеца. Чух, че отсядала в един от онези вигвами. Чудя се какво ли е да спиш във вигвам. Хубава мацка, но вечно сее неприятности.

— А ти си в епицентъра на този конфликт.

— Аха. Нещо като арбитър на мача между старата Марфа и новата Марфа.

— Според теб какво ще стане?

— Рано или късно — надявам се да е рано — художниците ще се отегчат и ще си тръгнат... към следващата Марфа.

Шерифът удари спирачки. Бяха се върнали на местопрестъплението. Там, където пикапът изтласка Бук и Надин от пътя. Слязоха и тръгнаха към железопътната линия, която вървеше успоредно на пътя. Предишната нощ Бук не бе видял нищо освен подскачащия лъч от фара на мотоциклета. Сега виждаше всичко. Къде са напуснали шосето, краткия път до насипа, телената ограда, където се бе приземил, и ниската акация, която бе смекчила падането на Надин, но счупи крака и ръката ѝ.

— Санитарите видели голям зор, докато те измъкнат от бодливата тел — каза шерифът. — Разправят, че от челото ти шуртяла кръв като от заклано прасе.

Бялата тениска на Бук беше изцапана с кръв.

— А малката има късмет, че е била в безсъзнание, инак щеше адски да я боли.

Бук усети как гневът се надига в гърдите му. Пое си дълбоко дъх, за да се успокои.

— По дяволите — каза шерифът, — тая земя е изсъхнала като прахан. Ако дойде някоя буря, една мълния може да подпали цялото плато. И преди да изгасне пожарът, като нищо ще стигне до Форт Уърт. Направо библейско бедствие.

Шерифът коленичи и изскубна няколко стръка прерийна трева; те се разпаднаха в ръката му.

— Миналата година по това време пожарът в Рок Хаус пламна на три километра западно от града и тръгна към пустинята. Ако вятърът духаше на изток, а не на север, щеше да отиде по-голямата част от центъра, жилищата, галериите. Но духаше на север и пострада Форт Дейвис. Цял месец горя, изпепели милион и двеста хиляди декара, уби много добитък. Конете не можеха да изпреварят пламъците. — Той поклати глава. — Да ти се доплаче, като видиш овъглени коне. Обявихме повишена пожарна опасност, но пришълците мятат през прозорците незагасени цигари, защото никога не са виждали полски пожар и не могат да си представят какво е да видиш как насреща ти идва стена от огън. Когато вятърът духа с осемдесет километра в час, нито човек, нито кон може да избяга от пламъците.

— Може ли някак да се предотвратят пожарите?

— С молитви за дъжд.

Бук обиколи мястото. Пустинята се простираше безмълвно наоколо и утринният въздух ухаеше свежо. Тревата хрущеше под ботушите му. До един храст зърна нещо. Наведе се и го вдигна — пластмасово шишенце дезинфектант за ръце. Стисна го здраво в юмрук, сякаш се готвеше да удари някого.

— Трябва да се видя с Били Боб Барнет.

— Виж, професоре, аз водя разследване на убийство. Съставям списък на заподозрените...

— Включително Били Боб?

— Той е номер едно.

— Тогава го арестувай и го пъхни зад решетките.

Шерифът се усмихна.

— Сега говориш като човек, чиято приятелка е пострадала, а не като преподавател по право, който ни учи какви конституционни правила трябва да спазваме — прочитане на правата, основания за арест, нарушена процедура — всички тия тънкости на закона, които само дебнат да ни препънат в реалния свят. В аудиторията звучи чудесно, но тук, навън, не е много приятно, когато жертвата лежи в болница, а злодеят ни се присмива, нали? Правилата са измислени, за да ни сложат спирачка, да гарантират, че ще хванем когото трябва. Но сега ти приемаш нещата лично и искаш да бързае. Защото мислиш, че той го е направил.

— И как ще реагираш?

— Няма да се перча, а ще разследвам — и ти също няма да се перчиш в моя окръг. Ще изградя обвинение и ще докажа, че е бил той. Ще се върна в участъка, ще позвъня на господин Барнет и ще си уговорим среща. После ще го разпитам и ще огледам черния пикап на неговите момчета да видя дали има следи, че са ви изтласкали от пътя. А сега, професоре, или ще работим заедно, или ще си вървиш у дома. Разбрахме ли се?

— Лично ще се погрижа за Били Боб Барнет.

Шерифът плюе.

— О, разбирам. Прочутият специалист по право обича да работи сам. Препуска из страната, спасява хората, изкоренява злото. Сам с верния си мотор. Помага на всички, но не иска помощ от никого, нали? Защото е страшно умен и корав. Е, първо на първо, професоре, момичето е в болница точно защото ти се опита да си играеш на самотен каубой като Юл Бринър във „Великолепната седморка“. Факт. Ще трябва да се примириш с този факт. И второ, дори Юл Бринър нямаше да се справи без мексиканците.

— Какво трябва да означава това?

— Че няма нищо лошо човек да се нуждае от помощ. А ти се нуждаеш, приятел, и още как.

Шерифът остави Бук в „Паисано“, за да се преоблече, преди да провери в какво състояние е мотоциклетът. Но щом колата на шерифа изчезна от поглед, Бук се втурна по Хайланд Авеню към кантората на Били Боб Барнет. Не ми трябва уговорена среща, помисли си той. Не съм длъжен да играя по правилата, които преподавам. Не се нуждаю от помощ. Мислеше и за помощничката си; бе обещал да я пази. Но не успя. Шерифът имаше право: неговите действия бяха вкарали Надин в болницата. Гневът му нарастваше с всяка крачка. Дългогодишните тренировки по таекуондо не му помагаша да се овладее. Беше бесен.

Били Боб Барнет бе наранил неговата помощничка.

Стигна до офиса на „Барнет Ойл“ — черният пикап не се виждаше никъде — нахълта през входа, изтича покрай Ърлин, без да чака покана...

— Хей! Професоре! Той е на заседание!

... втурна се по коридора покрай столовата, където масата бе отрупана с понички...

— Чакайте! — крещеше зад него Ърлин.

... блъсна затворената врата и влетя в залата.

Били Боб седеше на заседателната маса заедно с още трима мъже. Те носеха червеникавокафяви ризи и гледаха филма за фракинга.

— Господин Барнет — извика Ърлин, — той нахълта направо.

Били Боб вдигна ръка.

— Няма нищо. — Той се обърна към Бук. — Просто не обичаш да си уговаряш срещи, нали? — Огледа Бук от глава до пети — окървавената тениска, превръзката на челото — и стана. — Какво ти се е случило, по дяволите?

— Ти ми се случи. И на Надин. Тя е зле.

— Хъниуел? Пострадала ли е?

— Лежи в болницата. Със счупен крак и счупена ръка. Можеше да загине.

— Какви ги говориш, дявол да го вземе?

Двамата биячи с бръснати глави, които ги бяха следили по пътя за Мидланд, влязоха в залата и тръгнаха към него. Бук пристъпи насреща и застана пред шофьора.

— Ти ни изтласка от пътя, нали?

Мъжът напрегна мускули, сякаш се готвеше да го удари.

— Хайде, действай!

Таекуондото не е изкуството да пребиеш някого. Главното в него е самозащитата, овладяването на чувствата, телесната и духовна дисциплина, разбирането какво можеш, но не желаш да го извършиш. Бук обаче изгаряше от желание да пребие тази горила.

— Моля те, направи го.

— Недей, Джимбо — обади се изотзад Били Боб. — Не искам да ми изцапаш с кръв чисто новия килим.

Мъжът отстъпи назад.

— Къде е черният пикап, който карахте вчера? — попита Бук.

Шофьорът сви рамене.

— Бъч замина с него за Хел Пасо.

— Колко удобно.

— По-удобно от ходенето пеш.

Бук се завъртя и посочи с пръст Били Боб.

— Заради теб синът на Нейтън Джоунс ще расте без баща. Ще докажа, че ти си го убил, че тия двама биячи ни изблъскаха от пътя и нараниха Надин и че твоят фракнинг трови подпочвените води. Ще те изхвърля от бизнеса, Били Боб. Когато нарани Надин, ти го превърна в личен въпрос.

Бук се обърна към присъстващите.

— Не залагайте на него. Той отива в затвора.

Били Боб се усмихна.

— Желая ти хубав ден, професоре.

Карла Кент седеше на маса в двора на хотел „Паисано“. Беше проверила на рецепцията — професорът и помощничката му още не се бяха прибрали. Дежурният каза, че чул за злополука на магистралата снощи. Катастрофа с мотоциклет. Мъж и жена били откарани в болницата в Алпин. Карла позвъни в болницата; професорът не беше

регистриран като пациент. Но Надин Хъниуел беше. Не пожелаха да кажат какво е състоянието ѝ.

Господи, какво бе направила?

Бук излезе на тротоара пред офиса на Били Боб и пое дълбоко дъх, за да се овладее. Тялото му кипеше от гняв и адреналин. Той се върна към „Паисано“ и тръгна през двора. Спря. Карла Кент седеше от другата страна на фонтана, сякаш го чакаше. Бук тръгна към нея. Тя стана. На тениската ѝ имаше надпис: *Не фраквай Майката Природа.*

— Тя добре ли е? Имам предвид стажантката ви.

— Тук новините летят бързо. Ще ѝ мине. Счупена ръка и счупен крак.

— Много съжалявам, професоре.

— Вината не е ваша, госпожице Кент.

Тя се вгледа в кръвта по тениската му и превръзката на челото му.

— А вие добре ли сте?

Бук кимна.

— Оплетох се в бодлива тел. — Той издиша бавно, за да се успокои. — Искях да засиля натиска върху убиеца, а вместо това едва не погубих стажантката си.

— Ще я отведете ли у дома?

— След като докажа, че Били Боб я е наранил. И е убил Нейтън. Ще закопая негодника.

Очите ѝ блеснаха.

— Еха, невъзмутимият професор по право е побеснял. Харесва ми да ви виждам такъв.

— Добре. Защото има още много да видите.

Тя беше връзката между смъртта на Нейтън и още нещо. Знаеше нещо. Затова Бук трябваше да я опознае.

— Госпожице Кент, готов съм да работим заедно.

— Карла. Можем да започнем още сега.

— Първо трябва да се поизмия, после да поговоря с полицаи за мотоциклета.

Тя се навъси.

— Да не би да е с помощник-шериф Шърли?

Помощник-шериф Шърли духна настрани кичур коса, после избърса потта от челото си. Караше Бук и мотоциклета му към сервиза. Бук се бе измил и преоблякъл.

— Педро имаше бензиностанция и сервиз в града — обясни тя, — но художниците го прогониха.

— Как?

— Вдигнаха наемите в центъра и пропъдиха местния бизнес. Превърнаха стария сервиз на Педро в ателие. Затова сега той работи в личния си гараж, в мексиканската част на града.

— Значи има мексиканска част на града?

— Може да сме в Марфа, професоре, но това все пак е Тексас. Северно от железопътната линия винаги е било територия на белите. Сега там са янките, големи къщи зад високи стени. Южната страна е мексиканската. Предимно каравани и порутени кирпичени бараки.

Горещият вятър нахлуваше в кабината. Шърли пак духна непослушния кичур.

— Знаете ли какво обичам да правя в горещи дни като този? — попита тя.

— Не. Какво?

— Да си взема голяма чаша ледено сорбе, да подкарам нагоре към планината, където е по-хладно, да намеря хубаво местенце, да разпъна одеялото...

— Звучи приятно.

— ... и да се чукам.

Тя се обърна към Бук и вдигна вежди.

— Какво ще кажете, професоре?

Тя излъчваше естествената хубост и непринудена сексуалност на селско момиче — великолепна комбинация. Бук го знаеше от опит. Но сега не му беше нито времето, нито мястото.

— Е, помощник-шериф...

— Шърли.

— Оценявам високо предложението, но...

— Имам белезници.

Сервизът на Педро бе в гаража до дома му на Ийст Галвестън стрийт, зад порутените сгради с надписа *Майната ви, чинацисти*. От малкия радиоприемник звучеше латино музика, а Педро Мартинес седеше на табуретка сред двора пред гаража и се взираше през очилата в някаква автомобилна част. Слязоха и се приближиха до него. На улицата играеха мургави боси деца. В къщата женски глас пееше мексиканска балада и през прозореца долиташе мирис на мексиканска храна.

— Жената на Педро прави най-доброто тамале в града — заяви Шърли. — Човек може да си поръча вечеря, докато му поправят колата.

Докато се приближаваха, Педро ги гледаше през очилата.

— Помощник-шериф Шърли — каза той.

— Педро, това е професор Букман. Мотоциклетът му се нуждае от ремонт.

Педро се усмихна.

— А, професорът каратист. Чух за вас.

— По местното радио ли?

— Не. Не го слушаме. То не е за нас, а за богатите от севера. Но хората говорят за вас. — Той се изправи. — Дайте да видим тоя мотор.

— Аз ще си взема малко тамале — каза Шърли. — И ще си побъбря с Хуанита.

Тя тръгна към къщата. Бук и Педро се приближиха до пикапа и огледаха смачкания мотоциклет в каросерията. Педро се позамисли, после кимна.

— Мога да го поправя.

— Значи поправяте „Харли“?

— Si.

— А пипали ли сте „Харли“ досега?

— Не.

— Не знам... Реставрирал съм го на ръка.

Бащата на Бук го бе научил да реставрира „Харли“. Това му беше хоби. Реставрираше мотоциклетите и после ги продаваше — „даваше ги за осиновяване“, както се изразяваше — на достойни почитатели на модела.

— И аз ще го поправя на ръка — каза Педро. Той беше побелял, на около шейсет години, може би и повече. — Сеньор, аз съм Педро Мартинес. В целия окръг ме знаят. Ще се справя.

Педро отново седна на табуретката. Сложи си пак очилата, засили радиото и взе гаечен ключ.

— Е, сеньор, искате ли да ви поправя мотора?

Бук извади бележника си и започна да нахвърля условията на договор за ремонт.

Първо цената.

— Колко?

— О, много.

Бук въздъхна. „Много“ звучеше доста неясно. Той прибра бележника в джоба си. Може би трябваше да разчита на устен договор.

— Трябва ми скоро.

— Добре. Ще го направя.

Помощник-шериф Шърли се върна с кафяв книжен плик в ръцете. Бръкна вътре и извади тамале. Подаде го на Бук. Той не бе закусвал тази сутрин и беше гладен. Изяде тамалето.

— Вкусно е.

— *Si*.

Свалиха мотоциклета от каросерията и го вкараха в гаража на Педро. Бук имаше чувството, че оставя единственото си дете в колежа. Разбира се, той нямаше дете и никога нямаше да има; не искаше да предаде мутирания ген на ново поколение Букман. Надяваше се Джоан да не го е наследила.

— Педро, сигурен ли си, че ще се справиш?

— Сеньор, мога да поправам мотори от всякакви марки и модели.

— Какви мотори?

— Ами само преди две седмици събрах една „Веспа“.

— „Веспа“? Не е съвсем същото като класически стар „Харли“.

Педро сви рамене.

— Имаше само две колела, също като вашия мотор.

Бук усети, че оставя детето си в неподходящ колежа.

— Веспите са за...

— *La mariposa* — каза Педро.

— Иска да каже „хомосексуалист“ — поясни Шърли.

Педро се усмихна.

— Момчето беше *artista*, художник. Караше лилава веспа с лепенка на „Чината“. Имаше лилава коса и оная татуировка на пръстите: КБСДД.

— Кени. Срегнахме го в пицарията.

— Да, той беше. Кени. Написа чека с лилаво мастило.

Бук хвърли последен поглед към мотоциклета.

— Грижи се добре за моя „Харли“, Педро.

— Пращаше го приятелят му — продължаваше Педро. — Симпатично момче. Той беше...

Бук направи крачка към колата.

— ... онзи адвокат.

Бук спря.

— Адвокат ли? Какъв адвокат?

— Адвокатът, дето умря в някаква катастрофа. Пуснаха снимката му във вестника. Той доведе онзи *mariposa* да си вземе веспата.

— Чакай. Нейтън Джоунс е бил тук? С Кени?

— *Si*. Така се казваше. Помислих си, че и той е *mariposa*, но във вестника пишеше, че имал съпруга и тя била бременна.

Стигнаха до пикапа. Бук се мъчеше да осмисли информацията за Нейтън и Кени, но разсъжденията му бяха прекъснати, когато помощник-шериф Шърли се приведе навън, разкривайки значителна част от меките си гърди.

— Какво ще кажете за онова мое предложение, професоре?

Бук отложи за друг път ледената наслада и Шърли го откара до пицарията. Лилавата веспа беше паркирана отпред, вътре Кени сервираше пици на група сондьори с червени работни гащеризони на „Барнет Ойл“. Кени махна с ръка на Бук; сондьорите го изгледаха строго. Бук седна на една маса и зачака. Извади снимката от погребението и огледа опечалените. В задната редица откри лицето на Кени.

— Знаменитият професор. — Кени изникна пред него с тениска с надпис „Не фраквайте планетата“. — Чух ви по радиото. Определено накарахте цял град да говори за вас. Какво ще желаете днес?

— Информация.

— За какво?

— Не за какво, а за кого. Нейтън Джоунс.

— О!

Бук посочи съседния стол.

— Сядай, Кени.

Сервитьорът се озърна, сякаш търсеше път за бягство, после прие съдбата си. Седна.

— Говори.

Кени изчопли люспа лилав лак от ноктите си. Сви рамене.

— Нейтън искаше да стане художник. Имаше талант. Виждали ли сте снимките му?

Бук кимна.

— Да, у тях.

— Той обичаше творческата атмосфера. Мечтаеше да се премести в Ню Йорк, но жена му не искаше. Израсла е в ранчо и се отнася към нас както другите местни.

— Как се запознахте?

— В книжарницата. Тя е като наш клуб. На художниците. Всички се събираме там. Той започна да посещава артистични събития.

Харесваше изкуството, дори катастрофиралите коли на Чембърлейн. А после умря в автомобилна катастрофа.

— Беше ли гей?

Кени изчопли нова люспа; накрая кимна.

— Той имаше съпруга — каза Бук.

— Водеше двоен живот.

— Често ли се случва тук?

— Нейтън адвокатът, съпругът и бъдещият баща... и Нейтън художникът гей. Казваше, че се надява синът му да не стане гей като него.

— Имахте ли връзка?

— Бяхме приятели... с някои екстри. Божичко, той беше разкошен. Обичаше онзи филм, „Гигант“, не знам защо, но се решише като Джеймс Дийн. Разбирате ли?

Кени извади телефона си и показа на Бук снимка на Нейтън Джоунс с щръкнала коса.

— Мисля, че се опитваше да проумее какъв е, нали разбирате, както аз, когато минах през моя етап „Мадона“.

— Съпругата му знаеше ли?

— Не ми се вярва. Може би. Не за мен, но за него.

— Дали да й кажа да се прегледа?

Кени поклати глава.

— Нейтън я пазеше. Обичаше я. Аз съм ХИВ негативен, той също.

— Джими Джон знаеше ли?

— О, боже, не. Те бяха приятели, но Нейтън никога не би му казал за нас. Джими Джон ни нарича педали. Мрази ни.

— Може би щеше да е по-толерантен, ако художниците не застрашаваха работата му. Като се мъчат да спрат фракинга.

Кени сви рамене.

— Фракингът съсипва околната среда.

— От колко време си тук?

— Осем месеца.

— Как успяхте да го опазите в тайна? Марфа е малък град.

— Не разговаряме с местните, те също не разговарят с нас.

— Защо?

— Ние сме хомо, а те не.

— Разговарял ли си някога с местен?

— За какво?

— За каквото и да е.

— Не.

— Защо?

— Защо ли? Какво интересно за мен могат да кажат? Те са шайка хомофоби, необразовани расисти и антисемити. Не ценят изкуството. Нищо не разбират от вина. Боже мой, предпочитат скарата пред палачинките. Научават новините от „Фокс“. Нямаат капка изтънченост. Би трябвало да ни благодарят, че донесохме култура в това ужасно място, но вместо това ни наричат „чинацисти“ и се отвращават от сексуалната ни ориентация. Мразя всичко в Тексас.

— А времето?

— Особено времето.

— Какво харесваш все пак?

— Всички интересни хора в града.

— Сигурно нямаш предвид местните.

Кени изсумтя презрително.

— Имам предвид другите художници от Ню Йорк.

— Защо искаш да живееш в Марфа?

— Не искам.

— Тогава защо си тук?

— За слава и богатство.

— Работиш в пицария.

— Това е само временно.

— Пицарията ли?

— Марфа. Разбирате ли, ние не сме свързани нито с Марфа, нито с Тексас. Тук сме само временно. Идваме, чакаме да ни забележат, после се връщаме в Ню Йорк като богати и прочути художници.

— Като в риалити шоу.

— Точно така.

— Успял ли е някой досега?

— Не още. Но обстановката тук е невероятна. В Марфа имам много по-голям шанс да ме открият, отколкото в Ню Йорк. В Ню Йорк има може би милион начинаещи художници. Тук са около стотина. А откакто националните медии се съсредоточиха върху Марфа, това

място е страхотно за създаване на връзки — същински Фейсбук с френска кухня.

— И с какво творчество се занимаваш по-точно?

— Как какво? Инсталации.

— Какво ще инсталираш?

— Самолет. Полузаровен в земята, сякаш се е забил право в прерията, но е останал здрав.

— Какъв самолет?

— „Боинг седем-седем-седем“.

— Джъмбо-джет? Няма ли да е скъпо?

— Събирам дарения.

— Докъде си стигнал?

— Триста шейсет и седем долара.

— Значи остават само четирийсет милиона.

— Няма да купувам нов.

— Нейтън вземаше ли наркотици?

— Не. Никога. Само малко трева в ателието на Биг Рик. Част от творческия процес.

— Да се надрусаш и да ядеш царевични пръчици.

— Обичам царевични пръчици.

— Кой е Биг Рик?

— Рик Фузини. Той е богат и прочут.

— Не съм го чувал.

— Защото живеете в Тексас.

— Марфа е в Тексас.

— Не, не е. Вече е предградие на Ню Йорк.

— Разкажи ми за Биг Рик.

— О, той е скандален. На откриването на една галерия миналата седмица изписа върху външната стена на сградата „Истинската ос на злото е САЩ-Великобритания-Израел“. Всички го видяха.

— И ние го видяхме.

— Местните пощуряха. Беше разкошно!

— Нейтън имаше ли неприятности с някого от художниците?

— Неприятности? Какви по-точно?

— Всякакви.

— Питате дали някой би го убил?

— Нещо такова.

Кени отново зачопли лака.

— Една вечер Биг Рик го изхвърли.

— Защо?

— Защото Нейтън го беше осъдил. За някакъв тръбопровод.

— Дело за принудително отчуждаване?

Кени кимна.

— Биг Рик беше купил терен за инсталацията си. Канеше се да изпише с автомобили „Буш е тъп“, за да могат хората да го виждат отгоре, докато летят към Лос Анджелис.

— Истински шедьовър.

— Биг Рик мрази онзи мръсник Били Боб Барнет. Всички го мразим.

— Защо?

— Защото е петролен магнат. Художниците мразят петролните компании. Те мислят само за пари и унищожават планетата.

Изрече го, сякаш четеше от листче.

— Знаеш ли, че изкуството на Джъд е спонсорирано с пари от нефта?

— Какво? Няма начин.

— Има начин.

Кени се позамисли.

— Чудя се дали някоя петролна компания не би спонсорирала моето изкуство.

— Може би Били Боб.

Кени поклати глава.

— Той ни мрази. Но и ние го мразим заради фракинга.

— Значи се борите срещу него?

— Заедно с Карла.

— Познаваш ли Карла?

— Всички познават Карла. Тя ни убеди да се борим срещу фракинга. И тя мрази Били Боб. Даде ни тия тениски. Аз я запознах с Нейтън.

— Защо?

— Защото той ни обясни, че Били Боб замърсява подпочвените води. Тя много се развълнува.

— За какво?

— Каза, че най-последно има вътрешен човек.

— А Нейтън какво каза?

— Че почти е решил загадката.

— Каква загадка?

— Да докаже замърсяването.

— Ти видя ли някакви факти?

Кени поклати глава.

— Той твърдеше, че така ще наруши адвокатския кодекс за поведение. Аз го притисках да излезе на светло, да представи доказателствата пред медиите, да промени света. Така правят творците.

— Наистина ли?

— Но Бренда му рече да си мълчи. Така правят жените. Страхуваше се. И той също.

— От това, че може да си загуби адвокатските права?

— От Били Боб. И неговите горили. Обсъждахме какво може да стори. Тогава Нейтън реши да ви прати онова писмо.

— Той показа ли ти го? Писмото.

— Разбира се.

— Не и на жена си.

Кени сви рамене.

— Значи Нейтън е съдил онзи Биг Рик от името на Били Боб.

— Били Боб искаше да прокара тръбопровод под земята, но Биг Рик рече, че това ще му попречи на творчеството. Затова отказа. Били Боб отчужди част от имота му за тръбопровод.

— А Нейтън представлява интересите на Били Боб. Караха ли се двамата с Биг Рик?

— Биг Рик се кара с всички и псува на поразия. Той не е гей. Просто е пияница и побойник. Много е голям и зъл. Носи се слух, че на изток е убил някого, затова е дошъл тук. Има оръжия.

— Какви оръжия?

— Всякакви. Плаши ме, когато се напие и почне да си играе с тях. Една вечер простреля телевизора с пушка.

— Пушка?

Кени безпомощно сви рамене.

— Но си плаща за всичко, тъй че не се оплакваме.

— Заплашвал ли е Нейтън?

— Да го застреля, искате да кажете?

— Да го очисти.

Кени дълго чопли ноктите си. После кимна.

Бук стана.

— Къде е ателието му?

— На запад по Ел Пасо стрийт, малко след терена на Джъд. Няма начин да сбъркате.

Бук се опита да си представи как неговият кротък, ученолюбив стажант води таен двоен живот в Марфа, Тексас, с Бренда у дома и Кени навън.

— Беше ли щастлив Нейтън?

— Мисля, че да. И в двата си живота. Но във всеки имаше конфликт. Обичаше жена си, но мястото му не бе при нея. Обичаше мен, но не можеше да я напусне. Може би така и трябваше да си отиде — като пламък в небето.

— Кени, смъртта му не беше романтична. Той изгоря жив.

Бук вървеше по Ел Пасо стрийт покрай имението на Доналд Джъд — оградено от четири пресечки и включващо личната му резиденция, два самолетни хангара, превърнати в ателие и библиотека, и плувен басейн и кокошарник, построен лично от него. И всичко това зад висока кирпичена стена.

На запад от стената се издигаше стоманена постройка, напомняща склад. Отпред имаше шест коли, натрупани една върху друга. До входа беше паркиран голям черен пикап. Бук обиколи пикапа и огледа лъскавата черна боя за следи от драскотини; не откри нищо. Позвъни и след малко му отвори едър мъж на около петдесет и пет години, само по шорти и джапанки; косата му беше рошава, а лицето небръснато поне от седмица. Изглеждаше като Ник Нолти от онази позорна полицейска снимка, само че много по-зле. Цялата горна част на тялото му бе покрита с огромна пъстроцветна татуировка, сякаш някой го бе замерил с палитра. Човекът отпи от полупразната бутилка уиски, която държеше.

— Биг Рик?

— Ти да не си репортерът от „Венити Феър“?

— Не, аз съм Джон Букман от Тексаския университет.

— Какво искаш?

— Искам да знам защо умря Нейтън Джоунс.

— Аз какво общо имам с това?

— Доколкото разбрах, той те е съдил от името на Били Боб Барнет. Една вечер си го изхвърлил от тук и си заплашил да го очистиш.

Биг Рик изсумтя надменно.

— Разговарял си с онзи шибан педал Кени?

— Педал? Малко е старомодно, не смяташ ли?

— Аз съм си старомоден.

— Някои хора биха сметнали, че едно съдебно дело е мотив за убийство.

— Убийство? Да не би да си мислиш, че смъртта му не е била злополука?

— Мисля, че някой го е изтласкал от пътя.

— Защо смяташ така?

— Снощи някой изтласка и нас.

— Професоре, аз трупам коли една върху друга. Не ги изтласквам от магистралата. Видях, че огледа моя пикап — е, откри ли следи от сблъсък?

— Не.

— Защото не убивам хора.

— А слухът, че си убил някого на изток?

Биг Рик нададе вой.

— Дявол да го вземе, аз сам пуснах тоя слух. Репутацията продава, професоре. — Той най-сетне огледа Бук от глава до пети. — Да не са те били?

— Паднах в бодлива тел.

— Олеле. — Биг Рик се оригна и отвори мрежестата врата. — Влизай.

Бук прекрачи прага. Посрещнаха го оглушителните звуци на рок парче от стереоуредбата.

Вътре беше светло и просторно — комбинация от жилищна част, ателие, кухненски кът, огромно легло в дъното и всекидневна с голям телевизор на стената, по който вървеше някакво готварско предаване.

Биг Рик остави шишето, взе дистанционно и го насочи към стереото; рокът бе заменен от кънтри. Ханк Уилямс-младши пееше „Селските момчета оцеляват“. Той отиде до хладилника, отвори го и извади кутия шоколадово мляко.

— Искаш ли?

— Не, благодаря.

Биг Рик си наля. Забеляза, че Бук гледа шишето уиски.

— Мислех, че си репортер. — Той сви рамене. — Както казах, трябва да си поддържам репутацията.

— Градиш образа на художник пияница?

— Все някак трябва да си изкарвам хляба.

В този момент едно младо момиче изскочи от банята, изтича към вратата и небрежно махна с пръст на домакина.

— Чао, Биг Рик.

Приличаше на гимназистка.

— И тя ли е част от репутацията?

— Казва се Лорен.

— Изглежда малко млада за теб.

— На моята възраст, професоре, всички момичета са малко млади за мен.

— Внимавай, Биг Рик. Не вярвам местните власти да се зарадват, ако научат, че художник от Ню Йорк изнасилва малолетните им момичета.

Биг Рик се разсмя.

— Лорен? Дявол да го вземе, та тя е катурнала повече каубои от някоя мексиканска курва. Проституцията тук е законна. Да ти кажа честно, изтъркал съм асфалта от тук до Охинага. Хубави момичета имат там, младички. Но за мексиканско момиче четиринайсет години си е средна възраст.

— Знаеш ли, че си отвратителен.

Биг Рик сви рамене, сякаш бе чувал това и преди.

— Какво да кажа? Харесвам млади момичета. Не може всички да сме свършени, професоре.

— Можеш поне да опиташ.

Биг Рик допи шоколадовото мляко, после извади цигара марихуана, запали я и смукна дълбоко. Задържа дима, после издиша. Бук се опита да стои настрани.

— С лечебна цел — обясни Биг Рик.

— Незаконно — каза Бук.

— Не си ченге, а професор по право.

— Значи заплаши да очистиш Нейтън?

— Е, имам лошо пиянство, по дяволите. Надрусан съм покротък. Нейтън беше симпатяга, с бременна жена. И бездруго си беше прецакал живота — хем гей, хем женен — та нямаше защо и аз да му създавам неприятности. Не бих му посегнал заради някакво си дело. Беше ме яд на Били Боб, но си го изкарах на Нейтън. — Той поклати глава. — Били Боб Барнет... виж, на него бих му съсипал живота, както умеем в Ню Йорк. Задето се опитва да ми открадне земята.

— Колко притежаваш?

— Съвсем малко. Осемдесет хиляди декара.

— Говориш като истински тексасец.

— Не съм роден тук, но дойдох при първа възможност. Обичам Тексас. Тук съм от двацет години. Започнах да купувам земя веднага след пристигането си в града. Аз съм като Джъд — не искам цялата земя в окръга, само каквото ме обкръжава и каквото мога да видя от имота си. И не искам отдолу да има някакъв си проклет тръбопровод. Господи, така ми се ще да пребия Били Боб. Може и да го направя. Навремето се боксирах в колежа.

— Къде?

— Принстън. — Той размаха ръка наоколо. — Попечителският фонд плаща за всичко това. И за земята.

— Не се ли издържаш от изкуството?

— Когато за пръв път дойдох тук в началото на деветдесетте, точно преди Джъд да умре, никой не ми щеше творбите дори и даром. После от Далас пристигна една хубава жена, въртеше търговия с произведения на изкуството. Дойде да види сандъците на Джъд, а накрая попадна в леглото ми. Сключихме споразумение: петдесет на петдесет за всичко продадено. Е, тя отмъкна в Далас каквото имах, обяви ме за начинаещ гений и ако щеш вярвай, разпродаде всичко на разни богаташи като мъжа й. Той беше натрупал състояние от азбест.

— Добиваше ли го?

— Не, съдеше разни компании заради щети, причинени от азбеста. Сега имат тук пет или шест къщи. Пристигат със собствен самолет. Той е на шейсет, тя на четирийсет. Явно виаграта не му помага. Както и да е, доведоха в града и други богати адвокати...

— Адвокати, артисти и авантаджии.

Биг Рик се ухили.

— Аз съм артист и авантаджия. Както и да е, повечето от тия адвокати не биха разпознали изкуството, дори ако им се стовари на скапаните глави, но купуват творбите ми, затова гледам да се държа добре на купоните им.

— Сигурно е трудно.

— Много.

Биг Рик допи шоколадовото мляко и отиде до хладилника да си налее пак. Този път предложи консервирана шунка. Бук отново отказа.

— Много го обичам това нещо. Не знам защо.

— И аз не знам.

Биг Рик отвори консервата и енергично отхапа от шунката.

— Знаеш ли какво вкарваш в организма си?

— Приличам ли ти на човек, дете се вълнува от тия неща?

Не приличаше.

— Има я с всякакъв вкус: черен пипер, пушена, с чушлета, с бекон, с люти подправки... тази ми е любимата — по класическа рецепта. — Той шумно пръдна. — Уха! Извинявай. Докарва ми газове.

Бук отстъпи крачка назад.

— Доколкото чух, доста художници посягат към наркотиците.

— Вярно. Това си е част от културата. Авангардно изкуство. Наркотиците просто изглеждат естествена част от него. — Биг Рик се разсмя. — Един репортер беше писал във „Венити Феър“, мисля, че пазя някъде статията — той се разрови из купчината списания на масата, — че Марфа е „люксозен кораб, на който се надяваш последната спирка да е в клиника за алкохолици и наркомани“. Как са ни изтипосали, а?

Той помълча.

— Разбира се, в Марфа не само ние се забавляваме с наркотици.

— Какво означава това?

Изречението на Биг Рик подсказваше, че крие коз в ръкава си. Той застави Бук да поизчака.

— Били Боб Барнет смърка кока.

Изглеждаше много доволен от себе си. Или просто наистина обичаше шунка.

— Откъде знаеш?

— Да кажем просто че имам надежден източник. Тая негова хрема го мъчи вече втора година. — Той лапна ново парче шунка. — Компанията му е акционерно дружество, управителният съвет може и да не се зарадва, ако узнае, че гласува доверие на наркоман.

— Дори да го уволниш, това няма да спре фракинга и отчуждаванията.

— Вярно. Но поне няма да му гледам дебелия задник всеки път когато отивам на заведение в Марфа.

— Кени казва, че имаш оръжия.

Биг Рик кокетно сви рамене.

— Само няколко.

Той пристъпи настрани и отвори голям вграден гардероб, който се оказа пълен не с дрехи, а с оръжия. Много оръжия, закачени на

двете стени. И военна екипировка — защитни жилетки, пакети със суха храна, очила за нощно виждане...

— Обичам да стрелям нощем. — Той посочи колекцията си, сякаш демонстрираше сбирка картини в музея. — Магнум четири-четири, деветмилиметров глок, Калашников, снайперска карабина, ловна пушка...

— Какъв калибър?

— Дванайсет.

— Гледай ти съвпадение.

— Какво съвпадение?

— В четвъртък вечер някой простреля прозореца ми в „Паисано“ с пушка дванайсети калибър.

— Не бях чувал за теб допреди пет минути, когато позвъни на вратата ми.

— Имаше статия във вестника.

— Не го чета.

— Говорих по местното радио.

— Не го слушам.

— Тогава защо са ти всички тези оръжия?

— Един авангарден художник с арсенал е хубава тема за журналистите. Освен това обичам да изляза в имота си и да гърмя на воля.

— Защо мразиш Буш?

— Какво? О, инсталацията „Буш е тъп“. Просто част от имиджа. Ако искаш търговците в Ню Йорк да ти продават творбите, трябва да мразиш Буш и да гласуваш за Обама. Омразата към Буш винаги е важна част от разговорите на всяка творческа сбирка. Но аз гласувах за него. И двата пъти.

— Кени казва, че си писал за Оста на злото на една фасада в града.

— Не. Всички ме обвиняват, но беше онзи тъпак от Исландия.

— Биг Рик... има ли в теб нещо истинско?

— Всичко, което виждаш, е истинско, професоре. Всичко, което четеш, е мит. За мен, за другите художници, за Марфа... просто мит. Мит с цел продажба.

— И всички в Марфа ли го създават?

— Всички освен каубоите.

— Влизай, приятел.

Бук се връщаше към „Паисано“, когато шерифът спря до него служебната си кола. Той изплю през прозореца струя кафяв тютюнев сок. Бук седна в колата.

— Инат си падаш, нали?

— Просто съм бесен.

— Често го казват точно преди да попаднат при мен в ареста.

— Отидох да поговоря с Били Боб.

— Предполагам, че срещата не е била сърдечна.

— Не беше.

— Призна ли си?

— Не.

— Мразя да си признават веднага.

— Нейтън Джоунс е бил гей.

Шерифът удари спирачки. Бавно се завъртя към Бук. Изсумтя.

— Пие ли ти се кафе?

На една пресечка западно от Хайланд авеню се намира Остин стрийт, която може да се похвали главно с обществени перални и ателиета за химическо чистене, но води към „Фрама“, където сервират хубаво кафе и сладолед „Блу Бел“. Влязоха тъкмо когато кметът на Марфа излизаше с голяма фуния сладолед.

— Чух за момичето ви, професоре. Ще се оправи ли?

— Да. Благодаря, че попи...

— Добре. Значи скоро ще се приберете в Остин. Здравсти, Брейди. Кметът кимна и се отдалечи. Шерифът се позасмя.

— Нашият кмет е...

— Търговец на недвижими имоти.

— Точно така.

Бук си поръча малко кафе, шерифът средно и една топка сладолед с бисквитки. Излязоха навън и се подпряха на капака на патрулната кола.

— Гей — каза шериф Мун. — И женен. Двоен живот. — Той изсумтя и внимателно пяхна лъжичка сладолед под мустака си. —

Сложна работа ми се вижда.

— Неговият... приятел... го е подтиквал да публикува доказателствата.

— Че Били Боб замърсява подпочвените води?

Бук кимна.

— Кой е приятелят?

— Поверително е, шерифе. Нейтън имаше съпруга.

Шерифът изсумтя. Бук прие това за съгласие.

— Кени.

— Онзи от пицарията?

Бук пак кимна.

— Наркоманче. По дяволите, жалко, че наше момче се е забъркало с оная тайфа художници.

— Той също е бил художник.

— И наркоман?

— Така изглежда.

— Значи тревата, която намериха в кабинета му, може да е негова?

— Възможно е.

— Е, това хвърля светлина по въпроса, нали?

— Един художник на име Биг Рик е заплашил да очисти Нейтън, защото го съдил за отчуждаване на имот.

— Разговарял си с Биг Рик?

— Познаваш ли го?

— Чувал съм за него.

— Голям чешит.

— Извратеняк. Знам за малолетните му момичета. В Тексас това се води за изнасилване. Само да изкопча показания от момичетата, ще го пратя да твори колкото си ще зад решетките.

— Биг Рик каза, че Били Боб смъркал кока.

— Събираш информация от такъв извратен тип?

— Откъдето мога.

— Фракинг и кокаин не са равни на убийство.

Шерифът дояде сладоледа, после отпи от кафето, което бе не по-лошо, отколкото в Остин, но на половин цена.

— Мислиш ли, че има връзка между изкуството и смъртта на момчето?

— Научих, че Нейтън е бил адвокат на Били Боб, художник и гей с двоен живот. Изкуството е част от историята.

Шерифът изсумтя.

— Изкуство. Просто не проумявам защо им е на хората да летят до Хел Пасо, после четири часа да карат кола само за да гледат някакви си неоновы лампи. Виж, сандъците на Джъд ми допадат. Особено онези на открито. Ходя да ги погледам от време на време. Знаеш ли, ако седнеш откъм южната страна точно по изгрев-слънце, тия сандъци хвърлят интересни сенки. Мисля, че точно това е целял Джъд.

— Може би.

— Или пък аз не съм наясно.

— А наясно ли си кой уби Нейтън Джоунс?

— Е, младежът беше адвокат на Били Боб, значи е имал достъп до доказателствата за престъпленията, ако изобщо има такива. И е споменал за тях на своя... приятел, който го е подтиквал да заговори открито. Всичко това ми подсказва, че те са някъде наблизо и чакат да ги открия. Което превръща Били Боб Барнет в главен заподозрян за убийство. Но нямам улики. Освен един мъртъв адвокат.

— Какво ти трябва, за да го арестуваш?

— Доказателства, мой човек.

— Кени те е запознал с Нейтън.

Карла се втренчи в Бук зад волана на пикапа си.

— Да. Запозна ме.

— Вътрешен човек в компанията на Били Боб.

— Идеалният вътрешен човек. Адвокат. Запознат с тайните на клиента си.

— Знаеше ли, че застрашаваш живота му?

— Фракингът е опасна дейност, професоре.

— Борбата срещу него също може да бъде опасна. Как се захвана с това?

— Баща ми беше сондъор. Аз го последвах в занаята. Завърших екологично инженерство в Райс, правих магистратура в Хюстън, исках да помогна нефтодобивът да стане „по-зелен“. Но единственото зелено, което ги интересува, са хартийките, които влизат удобно в портфейла. Затова напуснах и се прехвърлих от другата страна на барикадата — събрах се с една група екозащитници от Санта Фе. Оттогава насам се боря с индустрията. Когато започнаха да прилагат фракинга, веднага разбрах, че това трябва да бъде спряно.

— Знаеше ли, че Нейтън е гей?

Внезапната смяна на темата не я смути.

— Предполагах.

— Защо?

— Беше приятел с Кени. В Западен Тексас не може да има дружба между прав и обратен.

— Знаеше ли, че Били Боб смърка кока?

— Носят се такива слухове. Ти от кого чу?

— От Биг Рик.

— Отвратителен е с тия негови малолетни момиченца. Но мрази Били Боб почти колкото мен и дарява за каузата. — Тя отклони поглед към страничното огледало. — Ох, по дяволите!

Карла бе дошла в шест часа да вземе Бук със стар тъмносин пикап форд с лепенки на бронята: *Няма да ми го нафракате и Не можем да пием природен газ.* На стойка до прозореца беше закрепена ловна пушка. Бук също погледна към огледалото. Догонваше ги кола на граничния патрул. Карла натисна спирачките и отби от шосето.

— Били Боб казва, че ругаеш като сондъор.

— С каквито се събереш, такъв ставаш. По дяволите, от малка се въртя около сондъори.

Тя пак надникна в огледалото и посочи назад.

— Всеки път ме тормозят. Карат ме да изляза и претърсват колата. Мисля, че Били Боб ги насъсква.

— Може би пушката привлича вниманието им.

— В Западен Тексас?

Двама полицаи се приближиха до прозорците от двете страни.

— Какво искате, тъпаци? — попита Карла.

— И аз се радвам да те видя, Карла — рече единият.

Бук вдигна очи и видя познато лице.

— Охо! — възкликна Уесли Кръм.

— Пак се срещаме — каза Бук.

— Здравсти, професоре. — Полицай Анхел Акоста се наведе и подпря лакти върху рамката на лявото стъкло. — Дочетох книгата ви. Страхотна е.

— Благодаря.

Полицай Кръм оглеждаше късата антена на радиото откъм страната на Бук.

— Карла, защо си забучила тоя картоф на антената?

— Антената се счупи — обясни тя. — Картофът подобрява приемането. Не ме питай защо.

— Няма.

— Е, желаем ви приятен ден — каза полицай Акоста. Двамата се върнаха в джипа си и потеглиха. Карла ги изпрати с поглед, после се обърна към Бук.

— Сигурно наистина си прочут.

Надин Хъниуел седеше в болничното легло, заредена здравата с кофеин, и работеше на лаптопа по жалбата на Уелч, когато вратата се

отвори и в стаята влязоха професорът и жената на име Карла. Тя се опита да скрие изненадата си. Професорът протегна ръка към нея. Върху дланта му лежеше шишенцето с дезинфекциращ гел.

— Къде го намерихте?

— В пустинята. Сигурно си го изтървала снощи, когато изхвъркна от мотоциклета.

— Опитвах се да блокирам този спомен.

Тя пое шишенцето. О, все още бе останал гел. Изстиска малко на дланта си и го разтърка. Обичаше миризмата на етилов спирт.

— Е, професоре... какво научихме днес?

— Първо, Нейтън Джоунс е бил гей.

— Казах ви.

— Второ, имал е връзка с Кени.

— От пицарията?

Професорът кимна.

— Трето, Нейтън е казал на Кени за замърсяването, но не му е показал никакви улики.

— Май такива няма.

— И четвърто, Били Боб Барнет си пада по кокаина. Така разправят.

Надин неволно зяпна.

— А стига бе!

Трябваха ѝ няколко секунди, за да се опомни. Тя гледаше ту професора, ту Карла.

— И какво, сега заедно ли работите?

— Така изглежда.

— Мислите ли, че това, което търсите двамата, ще ви отведе до Били Боб Барнет?

— Така смятам.

— Какво ще предприемете?

— Ще намерим доказателства.

— Може ли първо да ми донесете нещо за ядене? Умирам от глад.

— Дай най-напред да похапнем, Джими Джон, преди да фракнем ямата.

Сони го потупа по гърба. Минаваше полунощ, но за нощната смяна на сондажа това бе време за хранене. Двамата бяха с червени непромокаеми работни гащеризони, червени шапки на „Барнет Ойл“ и ботуши. Отправиха се към столовата, прекрачвайки през маркучите и тръбите, идващи от автоцистерните. Заплатата на сондажите беше добра; храната не чак толкова. Все едно да се храниш редовно в „Макдоналдс“ сутрин, обед и вечер. Преди няколко години Джими Джон бе дал кръвна проба, когато се наложи да го откарат до болницата в Алпин, след като парче от обшивката се разхлаби и го удари по главата. Повали го в несвяст. Сестрата каза, че имал холестерол колкото за два инфаркта. Дотам водеше храненето по сондажите — хамбургери, кренвирши и наденица с яйца. Сондъорите не ядяха салати.

— По дяволите — каза Джими Джон. — Забравих да запиша последното измерване на налягането. Ще те догоня. Запази ми нещо за ядене.

Той се обърна и тръгна към контролния център. Но не да запише данните. Усещаше, че пак ще му потече кръв от носа, а не искаше Сони да го види как кърви като заклано прасе. Ако слухът стигнеше до шефа, Джими Джон Дейл можеше да се окаже без работа. А никак не му се искаше. Човек без работа е по-зле и от мексиканец. Той извади кърпичката и се шмугна зад една цистерна.

* * *

— Готвят се за фракинг.

След като отнесоха на Надин чийзбургер и картофки, двамата потеглиха към сондажната площадка на „Барнет Ойл“, която Карла наблюдаваше напоследък. Седнаха над една плитка падина, североизточно от Алпин. Двайсетте декара под тях, където прерийната трева бе отстранена до корен, изглеждаха по-ярко осветени от главната улица. Бук и Карла чакаха работниците да тръгнат към столовата.

— Посред нощ?

— Тук се работи на три смени.

— Виждам само гъмжило от цистерни, тръби и маркучи.

— Сондажната площадка е махната, след нея идват цистерните. Те пренасят фракинг течността. — Карла посочи с пръст. — Зелените резервоари около сондажа са пълни. Маркучите водят към смесителя, където се добавят абразивните съставки — онези самосвали карат пясък — после към разпределителите и подвижните помпи — виждаш ли червените камиони? — разположени около самия сондаж. Машините до камионите са компресори, създаващи необходимото налягане за разбиване на скалния слой.

— Какво има в онези резервоари?

— Дизелово гориво за оборудването. През деня можеш да видиш черните отработени газове, създават приземен озонов слой. — Тя посочи небето. — Там, горе, озонът е полезен. Тук, долу, е много вреден за хората и животните.

— Смог в Западен Тексас.

— Онзи фургон е контролният център.

— А караваните?

— Лагер за работниците. Сондъорите от други градове спят на място и работят две седмици по дванайсет часа на ден. После имат една седмица почивка и пак се връщат. Не им е леко.

— Каква е онази барака там? Към която отиват всички.

— Столовата. Първо ще се нахранят, после започват фракинга. Странно. Повечето предпочитат първо да свършат работата, после да ядат.

Карла се усмихна, после бръкна в раницата си и извади няколко парчета говежда пастърма. Подаде му едното.

— Богато е на протеини.

— Често ли правиш това? — попита Бук.

— Всъщност да.

— Страхуваш ли се?

— Баща ми ме учеше да не се страхувам. Или поне да не показвам страха си.

— Добър съвет. Къде е сега той?

— Почина. Взрив на петролен кладенец. Един ден отиде на работа и не се върна.

— Кога?

— Преди шест години.

Тя отново бръкна в раницата си, но този път някак гневно и извади гумени ръкавици.

— Сложи си ги. Тая гадост е токсична.

Изтичаха надолу по склона към сондажа. Промъкнаха се под цистерните и отскочиха от идващите сондъори. Отвсякъде долитаха мъжки гласове; вонята откъм отвора стана непоносима.

— Сондажни газове — обясни Карла.

Отправиха се към контролния център и влязоха вътре. Тя се насочи право към големия дневник върху бюрото. Плъзна пръст по отворената страница.

— Да, тази вечер започват фракинга.

Излязоха и отново се промъкнаха зад цистерните, но Карла спря до една от тях. Извади малък пластмасов контейнер и го подложи под клапана в задната част. Завъртя крана и напълни контейнерчето с кафява течност.

— Ще разбера каква е рецептата на Били Боб. Те твърдят, че рецептите са частна собственост, търговска тайна като рецептата на кока-кола, за да държат в неведение федералните власти. Разликата е, че човек може да пие кока-кола, без да умре.

— Мислиш ли, че Били Боб използва нещо лошо?

— Всичко е лошо. Но законно. Фракерите използват канцерогенни вещества като нафтаден, формалдехид, сярна киселина, тиокарбамид, бензилхлорид, бензол, етиленов оксид и дори олово. Но не са длъжни да ни казват какво слагат.

— Поправката „Халибъртън“.

— Аха.

— Професоре!

Двамата трепнаха от гласа, който долетя някъде отзад. Обърнаха се и видяха Джими Джон Дейл да държи кърпичка, червена като гащеризона му. Той се озърна и пристъпи по-близо. Посочи Карла.

— С нея ли работиш сега? Накарала те е да проникнеш незаконно в частен имот.

Карла скри контейнера зад гърба си.

— Джими Джон...

Той посочи пустинята.

— Дявол да ви вземе, пръждосвайте се от тук, преди някой друг да ви види и да повика шерифа.

Те изтичаха нагоре към пикапа на Карла.

— Размина ни се на косъм — каза Бук.

— Било е и по-зле. Но имаме образец. — Тя повдигна контейнера. — Хората скоро ще пият тази отровна смес от водопровода.

— Мислех, че Агенцията за защита на околната среда не е открила потвърдени данни за замърсяване на подпочвените води нито тук, нито където и да било.

— Дай определение за „потвърдени“. Фракерите не са длъжни да разкриват какви химикали вкарват в сондажите, тъй че как могат тия химикали да бъдат свързани с техните кладенци, ако се появят във водопровода? Казват, че нямало доказателства бензолът или метанът да идват от фракинга. Факт е, че има над хиляда потвърдени инцидента. Бюрото по земеустройство откри в шистовите полета на Уайоминг кладенци, замърсени с бензол хиляда и петстотин пъти над допустимите норми. А сега Агенцията за защита на околната среда доставя питейна вода на хората, живеещи около шистовите залежи в Пенсилвания. Открили са арсеник в тамошните водопроводи. Как ти се струва да пиеш канцероген със сутрешното кафе?

— Не ме изкушава.

Тя посочи надолу към сондажа.

— Тази нощ в оная дупка ще влязат осемдесет тона отровни химикали — и повечето от тях ще останат долу, за да се процедят към водоносния слой; другото ще бъде изтеглено, прехвърлено в отпадъчни шахти и оставено пак да се процежда. Къде е смисълът? Но индустрията казва: „Не се бойте, знаем какво правим. Всичко е безопасно“. — Тя въздъхна. — Ако излезе газ, на сутринта ще започнат да събират използвания разтвор. Трябва ми образец от онова, което ще излезе от дупката. Обикновено е по-лошо от влязлото. Няма смисъл да се връщаме в града, би се наложило веднага да потеглим обратно, за да сме тук навреме. Имам в колата оборудване за къмпинг. И спален чувал, нощем става студено.

— Само един спален чувал?

— Двоен е.

На разсъмване Бук се събуди в двойния спален чувал, но сам. Карла вече бе станала. Сега седеше малко под билото и наблюдаваше сондажа с бинокъл.

— Кафето е готово — каза тя.

Той дръпна ципа, стана и отиде да се облекчи зад пикапа. След малко се върна и си наля кафе в тенекиено канче. Карла явно имаше опит в лагеруването. Бук отиде да седне до нея.

— Виждаш ли открития кладенец? Запълва се с кафява вода. Това е използваният разтвор. Фракинг течност, която се връща нагоре. Долу в земята тя поема разни вещества — радий, радон, метан. Изпомпват я в цистерни, откарват я до отпадъчните шахти и я инжектират в земята, както наркоман си инжектира хероин. Най-близките шахти са на север от тук, в окръг Пекос. Трябва ми проба.

— Как?

— Мисля по въпроса.

Тя продължи да размишлява почти цяла сутрин. Когато последната цистерна потегли, Карла внезапно подскочи.

— Ела. Имам една идея.

Тя отиде до пикапа, разрови се из багажа си и измъкна чифт къси панталонки. Свали джинсите и obu панталонките. Изкараха пикапа на шосето и спряха. Карла слезе и вдигна предишния капак. После дръпна нагоре крачолите на панталонките, за да станат още по-къси. Пресегна се вътре в колата и извади буркан с капачка на винт.

— Последната цистерна ще мине всеки момент. Скрый се в храстите. Когато спре, вземи проба от крана отзад. И не забравяй да си сложиш ръкавици.

— Ами ако минат други коли?

Тя размаха ръка към пустото шосе.

— Не сме хванали час пик, професоре.

— Откъде знаеш, че ще спре?

— Ще спре.

Бук се скри в крайпътните храсти и се зачуди дали Карла знае какво прави. Скоро стана ясно, че знае. Чу идващия камион и приклекна. Карла пъкна глава под капака и вирна дупе към пътя. Дългите ѝ стройни крака действаха по-ефективно от знак „стоп“.

Цистерната спря.

Шофьорът мексиканец слезе и тръгна към Карла. Бук го чу да казва „Señorita“. Когато шофьорът се приведе над двигателя, Бук изскочи от храстите и изтича зад цистерната. Откри крана и напълни буркана със зловонна кафява вода. Завинти капака, надникна иззад каросерията и побърза да се скрие. Карла седна зад волана и включи двигателя. Изписка възторжено като хлапачка и горещо благодари на испански.

— *Gracias, gracias, hombre.*

Докато шофьорът се връщаше към цистерната, джобът на панталона му изглеждаше странно издут. Грамадният камион избуча и потегли. Бук излезе от храстите с пробата.

— Бива си те!

На големия екран в кабинета на Били Боб вървеше черно-бял видеозапис. Охранителни камери бяха засекли как предната вечер Карла и професорът се промъкват до сондаж 356 и вземат проба от течността. Били Боб натъпка в устата си цяла поничка, после попита:

— За кой път го прави Карла?

— Десети или дванайсети — каза Уили.

Уили Фрийман беше бивш военен полицаи, а сега шеф на охраната в „Барнет Ойл“.

— Вече си има и партньор в престъплението.

— Това е професорът — каза Били Боб. — Той е от Остин. Дойде тук, защото Нейтън Джоунс му писа, че замърсявам подпочвените води.

— Не замърсяваме подпочвените води.

— Така е. — Били Боб посочи екрана. — А този кой е?

Един от работниците бе засякъл професора и Карла на обекта. Ясно се виждаше как сочи към пустинята. Професорът и Карла

побягнаха.

— Джими Джон Дейл — обясни Уили.

— С Карла ли работи?

— Не.

— Защо ги пусна да си вървят?

— Професорът отиде няколко пъти в дома на Нейтън, за да разговаря с жена му. Всеки път присъстваше и Джими Джон. Дватамата с Нейтън са израснали заедно. Приятели от детинство.

— Да не са обратни?

— Не. Джими Джон е каубой, прав като винкел.

— Добре. Защото не искам педали на обекта. Нито пък либерали. Или демократи. Или...

— Знам списъка, шефе. Искаш ли да направя нещо? Да занеса записа на шерифа? Да се обадя на Том Дън да изкара още една ограничителна заповед срещу нея?

Били Боб поклати глава.

— Няма защо да се боим от Карла. Тя гони сенки. Нищо няма да открие в отпадъчната вода.

— Стандартен разтвор, Карла — каза лаборантът на име Ранди.
— Нито арсеник, нито дизелово гориво, само типични съставки. Всичко е законно.

— По дяволите.

Бяха отскочили до университета „Сул Рос“ в източния край на Алпин. „Сул Рос“ се славеше с отбора си по родео, но имаше и много добър химически факултет. Ранди беше асистент и приятел на Карла; не се поколеба, когато тя му се обади и го помоли да дойде в неделя следобед.

— А отпадъчната вода?

— Съдържа метан и бензол, но тя се инжектира в отпадъчни шахти и всичко е законно. Ако не беше, Агенцията за защита на околната среда щеше да се намеси. По дяволите, правителството вкарва в тия шахти радиоактивни отпадъци, защо не и фрактинг разтвори? — Ранди сви рамене, сякаш се извиняваше. — Били Боб кара строго по правилата, Карла. Знам, че го мразиш, но той не е лош от останалите.

— Уилям Робърт Барнет-младши, наричан още Били Боб Барнет, е обвинен в данъчна измама през две хиляди и първа. Случаят е покрит. После има някакво застрахователно нарушение през две хиляди и четвърта. Разминало се с предупреждение. В колежа са го арестували за пушене на марихуана.

Бук и Карла бяха минали през болницата в Алпин да навестят Надин. Завариха я подпряна на възглавници, с гипс на лявата ръка и десния крак. Лаптопът на Бук лежеше в скута ѝ, а дълга сламка водеше от устата ѝ към голяма чаша газирани сироп. Забавляваше се с проучване на Били Боб.

— Болницата има безжичен интернет — каза Надин.

— Какво друго?

— Храната я бива, но кафето не толкова.

— Питам за Били Боб.

— Струва сто милиона долара.

— Много пари.

— Струвал е петстотин. Цялото му богатство е вложено в акции. Превърнал компанията в акционерно дружество през две хиляди и четвърта, взел десет милиона. Отначало цената на акциите била двайсет долара, скочила до петдесет през две хиляди и осма, сега е паднала на десет.

— Какво се е случило?

— Цената на газа е паднала от два долара и половина на кубик през две и осма до по-малко от половин долар днес.

— Голямо падане.

— Пазарът е наводнен с газ. Неговата компания е насочена изцяло към добива на шистов газ, тъй че цените на акциите се вдигат и падат заедно с фючърсите за природен газ.

— Значи, ако правителството затвори компанията заради замърсяване на подпочвените води...

— Били Боб Барнет няма да има и къде да се изпикае, както казват в Западен Тексас — довърши Карла.

— Прилича на мотив за убийство.

— Всъщност е по-зле — каза Надин. — Били Боб е заложил акциите си срещу личен заем от сто милиона, когато са стрували по

двайсет долара. Ако паднат под десет, банката може да наложи заповест. Ще загуби всичко.

— Голям заем.

— Той обича хубавия живот — частен самолет на местното летище, къщи в Ривър Оукс и Санта Барбара, издръжка на три бивши съпруги и пет деца. Затънал е до уши в лични дългове, приходите на компанията му падат и разходите за фраксинг растат. Притискат го от двете страни. А управителният съвет му е отрязал бонуса — десет милиона долара.

— Сериозен удар по джоба — каза Карла.

— Не може да вдигне цената на газа, пазарът не би позволил. Остава му само един изход — да съкращава разходите.

— Чрез драконовски икономии — каза Карла.

— А акционерите го притискат да вдигне цената на акциите.

— Отчаяно положение.

— Добра работа, Надин. Как откри толкова информация в интернет?

— Професоре, аз съм на дваайсет и три. Моето поколение може да не познава текущите събития, но знаем как да се ориентираме в мрежата.

— Обади се на Хенри. Професор Лоусън. Обясни му ситуацията и го попитай как Били Боб би могъл да съкрати разходите.

— Освен като убие Нейтън Джоунс?

Бук кимна.

— Да. Освен това.

Телефонът на Бук извънтя. Той погледна кой се обажда. Беше Джоан.

— Бук, мама пак се загуби. Полицаяте я намериха в стриптийз бар.

— Отворени ли са в неделя?

— Бук, обикаляла е цяла сутрин.

Той въздъхна.

— Ще поговорим, когато се върна.

— Кога?

— Веднага щом открия убиеца.

— Пази се, Бук.

Той затвори. Карла се извърна настрана. Всички се почувстваха неудобно, но внезапно Надин погледна към вратата и възкликна:

— Татко?

Надин затвори очи и тръсна глава, за да избистри погледа си. Беше ѝ се сторило, че вижда баща си да стои на прага. Може би наистина имаше мозъчен кръвоизлив, водещ до халюцинации — о, боже! Но когато отвори очи, баща ѝ все още бе там.

— Боже мой... татко, какво правиш тук?

— Е, млада госпожице, и аз се канех да ти задам същия въпрос. Тук съм, защото от здравноосигурителната компания ми се обадиха, че болницата в Алпин, Тексас, им пратила солидни сметки за пациентка на име Надин Хъниуел. Скенер, рентген, спешна помощ, хирургически манипулации... Искаха да се уверят, че не е някаква измама. Очевидно не е. Какво става, по дяволите?

— Добре съм, татко. Благодаря, че попита.

— О! Добре ли си, скъпа?

— Само счупена ръка и счупен крак. Натъртвания. Дребни контузии. Може би мозъчно увреждане. Добре съм.

Баща ѝ беше в стандартното си неделно облекло: костюм и вратовръзка. Той бе адвокат по рождение, орисан да живее с костюми, вратовръзки и куфарче, залепнало за ръката. Майка ѝ го напусна, защото обичаше правото повече от нея. Жестоко, но истина. След като сестра ѝ умря, той намери утеха в работата си; майка ѝ така и не намери утеха. Сега баща ѝ насочи вниманието си към шефа ѝ.

— Кой сте вие?

— Професор Джон Букман.

— Той е прочут, татко.

— Не съм го чувал.

— А това е Карла Кент.

— И вие ли сте известна?

— Печално известна.

— Аз съм стажантка на професора — каза Надин.

— Стажантка? — Баща ѝ се обърна към Бук. — И тъй, професоре, защо дъщеря ми, която учеше право в Остин последния

път, когато разговаряхме, сега лежи в Алпин със счупена ръка и счупен крак?

— Е, господин Хъниуел, това е много интересна история.

— Слушам внимателно.

— Разследваме убийство, татко.

— Убийство? — Той пак се завъртя към професора. — Замесили сте я в убийство?

— Аз...

— Пратих я в Тексаския университет да учи право, а не да си търси белята. Добре, да тръгваме. Ще те изпиша и ще те върна в Остин, където ти е мястото.

— Не, татко.

— Какво?

— Казах „не“. Няма да си тръгна. Опитваме се да заловим убиец. Професорът се нуждае от моята помощ.

Баща ѝ се намръщи. Хвърли ѝ познатия подозрителен поглед, после се обърна към Бук и размаха ръка.

— Да не би да сте завързали една от онези връзки между студентка и преподавател?

Тя се разсмя.

— Аз и професорът? Много неприятности ми създава, татко, но изобщо не му е хрумвало да ми смъкне прашките.

Таткото извъртя очи към тавана.

— Защо говориш така? Слушай сега, млада госпожице...

— Не, татко, ти слушай. Поне веднъж ме изслушай. Чуй какво искам да правя. Искам да остана тук и да довърша работата. Поне веднъж няма да избягам у дома, изплашена от живота.

Баща ѝ я изгледа строго; после въздъхна и изведнъж омекна.

— Разговаряла ли си с майка си напоследък?

Бащата на Надин я целуна по челото, успокоен от твърдото обещание на Бук да я достави в Остин жива и здрава. После излезе, за да потегли с кола към Ел Пасо, а от там да хване самолет за Сан Франциско.

— Надин — каза Бук, — много съжалявам, че...

— Не съжالياвайте. Това беше преломен момент за татко и мен. И всъщност не нося прашки. Казах го само за да му вдигна кръвното.

— Знаеш ли, че той те обича?

— Знам. О, между другото, приключих с документите за Уелч и ги пратих по мейла на прокурора, както наредихте.

— Чакай, сетих се нещо. Скоти Рейнс се обади и ми оставил съобщение. Прокурорът му позвънил тази сутрин, не бил много доволен, след като прочел документите. Искан да му се обади. В неделя.

Бук излезе в коридора и набра номера, който му бе дал Скоти Рейнс — на прокурора на окръг Травис. Отсреща вдигнаха след втория сигнал.

— Професоре.

— Господин Андерсън.

— Дон.

— Бук.

— Какво правиш в Марфа, по дяволите?

— Убийство.

— Убиваш хора в Марфа?

— Опитвам се да заловя убиец.

— Много по-забавно, отколкото да преподаваш конституционно право, нали?

— Има приятни моменти.

— Съпругът на секретарката ти случайно да е убил пак някой броненосец? Още ме е яд за онази присъда.

— Мина цяла година, Дон.

— Е, професоре, защо работиш за човек като Уелч? Той е от републиканците, които съсипват Тексас.

— За мен въпросът не е политически.

— Какво, за пари ли го правиш?

— Той не ми плаща.

— Тогава защо? Защото е председател на настоятелството? Да не искаш да ставаш ректор?

— Той обеща да прати момчето в клиника за шест месеца.

— Това ли е всичко?

— Има и още. Но не е свързано с пари.

Прокурорът въздъхна.

— Ще внесеш ли официално документите?

— Ако се наложи.

— Мога да се преборя с теб.

— Не става дума за мен.

— Тогава защо Скоти Рейнс не оспорва нарушенията на Конституцията? Защо Уелч нае теб?

— Той обича сина си.

— Който е самонадеяно копеле.

— Може би. Но това, че един хлапак от колежа се е напил...

— И надрусал с кокаин.

— ... и наругал ченгетата, не им дава законно основание да претърсват колата му, която не е карал в момента, нито пък да вземат кръвна проба без негово съгласие. Такива доказателства са невалидни в съда, което означава, че нямаш обвинение.

— Така казваш ти.

— Така ще реши съдът. И още нещо, Дон. Вероятно през сегашния си мандат Върховният съд ще постанови, че вземането на кръв без съдебна заповед е равно на неправилен обиск и конфискация според Четвъртата поправка. Тъй че, дори да заведеш дело и да получиш присъда, тя ще бъде отменена след решението на Върховния съд.

— Ще видим. Подавай си скапаната жалба, професоре. Ще се срещнем в съда.

Прокурорът затвори. Бук въздъхна. Поредният неприятен разговор. Може би вината бе негова. Той се върна в стаята и завари Надин и Карла да се кикотят като момичета на пижамено парти.

— Татко иска да стана адвокат — каза Надин.

— А моят искаше да съм момче — отвърна Карла.

— Добре, права си. Това е по-зле.

Двете пак се разсмяха.

— Сприятелихте ли се? — попита Бук.

— Завинаги — каза Надин.

— Искаш ли да вечеряме, Карла?

— Навита съм.

— Къде ще отидете? — попита Надин.

Бук погледна въпросително Карла.

— „Реата“ — каза тя.

Надин натрака нещо на клавиатурата с един пръст, после се вгледа в екрана.

— Боже мой, какво меню. Добре, донесете ми... — тя вдигна поглед към Бук — ... запишете си го в бележника.

Той извади бележника.

— За предястие тамале от свинско филе с орехи, за основно задушено говеждо и царевични питки със сирене, макарони с чушлета, бекон и сирене, а за десерт шоколадов пудинг с млечен крем. Божичко, колко хубаво звучи.

— Бива си те в поръчките — каза Карла.

— Още повече я бива в яденето — подхвърли Бук.

Надин изстиска малко гел в дланта си и разтърка ръце, сякаш вече се готвеше за трапезата.

— А, професоре, ще ми трябва и ново бельо.

— Бельо ли?

— Онова, с което бях, отиде на боклука. Другото в хотела е за пране. А резервният чифт си го носех в дамската чанта.

— Носиш си бельо в дамската чанта?

— Не правят ли всички така?

Карла поклати глава. Надин изсумтя, като че това я изненада.

— Е, някой беше забравил да ми каже да си приготвя багаж за седмица. А аз не съм свикнала да ходя без бельо.

— Пак прекаляваш със споделянето.

— Аз имам грижата — каза Карла. — Знам един магазин, който работи в неделя. Какво бельо искаш? Прашки?

— Господи, не. Не обичам да ми се завират... Бикини. Памучни. Без дантела. Цветът няма значение.

— Кой размер?

— Най-малкия.

— Ядеш толкова много и носиш най-малкия размер? Не е честно.

Надин махна с ръка към вратата.

— Побързайте. Гладна съм и ми трябва бельо. И преди да тръгнете, професоре, бихте ли ми изпразнили подлогата? Много ми се пишка.

Бук се вгледа в подлогата.

— Тъъ...

— Ще повикам сестрата — каза Карла.

Тя излезе в коридора.

— Харесвам я — каза Надин.

— Искам да проучиш баща ѝ. Загинал е преди шест години при взрив на сондажна платформа. Открий каквото можеш — за него и за нея.

— Защо?

— Не знам.

— Това не е доказателство за убийство — отсече шериф Мун.

Бук му бе позвънил с информацията за съмнителното минало и сегашните финансови проблеми на Били Боб.

— Професоре, преди да арестувам за убийство втория по значимост работодател в окръг Пресидио след граничния патрул, ми трябват неоспорими доказателства.

Бук не бе казал на шерифа за снощното незаконно проникване в обекта на „Барнет Ойл“.

— Момичето ти е свършило чудесна работа, но това не стига.

— Довечера ще поговоря с Карла какво още можем да направим.

— Карла? С нея ли работиш?

— Обединихме се.

— Бях те помолил да се обединиш с мен. — Шерифът изсумтя.

— Не го приемай така, шерифе, не беше лично.

По дяволите. Ето че почваше да отговаря на сумтенето на шерифа.

— Естествено, тя е малко по-хубавичка от мен.

— Съвсем малко.

— Успя ли да я разбереш що за стока е?

— Работя по въпроса.

— Не се съмнявам. Ще я водиш на вечеря, а?

— Да.

— Къде?

— В „Реата“.

— Хубаво местенце.

— Що се отнася до Били Боб... Би ли ме посъветвал, шерифе?

— Първо, най-свирепото същество на света е мечок в безизходица или човек, който знае, че губи всичко. Внимавай,

професоре. И второ, поръчай си за десерт орехов пай.

Алпин със своите шест хиляди жители е същинска столица в сравнение с Марфа. Има лекар, аптека, болница, кънтри клуб и „Реата“ на Фифт стрийт в центъра.

— Най-любимият ми ресторант в целия свят — обясни Карла.

Седнаха в задния двор, където имаше стенопис със сцени от „Гигант“ върху стената на съседната сграда, а от уредбата се лееше кънтри. Нямаше художници, клиентелата беше предимно каубойска. Помощник-шериф Шърли (с униформа и оръжие) седеше на една от масите срещу як млад каубой. Докато минаваха край нея, тя се усмихна и намигна на Бук. Когато седнаха, Карла ѝ хвърли презрителен поглед.

— Не си се вързал на номера с леденото сорбе, нали?

— Засега.

Тя въздъхна.

— Мъже.

Сервитьорката беше от местните и следваше със стипендия в университета „Сул Рос“. Носеше кожен колан с катарамата колкото цяла Монтана.

— Спечелих го на състезание по хващане на телета — обясни тя.

Карла си поръча супа с чушлета и кориандър и пълнени чушки с крема сирене и пипер, поднесени с царевичен сос; Бук избра супа с тортиля и съомга на скара със сос „Бурсен“. Послуша съвета на шерифа и си поръча за десерт тексаски орехов пай; Карла предпочете карамелизирана ябълка по холандски с млечен сироп. Дадоха и поръчката за Надин. Вече бяха минали да ѝ купят бельо.

— И тъй, какво те доведе в Марфа? — попита Бук.

— Фракингът. Това е целта ми в живота — да спра фракинга.

— Е, хубаво е да имаш с какво да се занимаваш всеки ден.

— Подиграваш ли ми се?

— Не.

— Ти не се ли увличаш в работата си?

— Увличам се.

— Аз също. Страстна съм по природа. — Тя го изгледа свенливо.

— Кой знае, ако си изиграеш картите както трябва, може и да разбереш колко страстна.

— Искаш ли бира? Или няколко?

Тя се усмихна.

— Ще ти трябва нещо повече, каубой.

— Повече бира?

— Чар.

Сервитьорката донесе вода, топли хлебчета и масло. Карла повдигна чашата си.

— Тази вода — каза тя — е от водоносния слой, през който сондира Били Боб.

— И който замърсява според Нейтън?

— Да.

— Как да го докажем? Пробите се оказаха чисти.

— Оказаха се законни. Потресаващото във фракинга не е какво върши индустрията — по дяволите, те смятаха за гениално да вкарват в сондажите дизелово гориво — а какво са узаконили. Както са тръгнали да използват трилиони литри питейна вода и да вкарват в земята милиарди литри отровни химикали, след десет години ще имаме предостатъчно природен газ, но не и вода за пиене. Много работни места, но повече болни от рак. Много енергия, но по-голямо глобално затопляне...

Сервитьорката им донесе вечерята, но Карла бе захапала здраво темата.

— Което е страшно глупаво, когато отговорът е пред очите ни: зелена енергия. Слънчева, вятърна, водна. След време и зелената енергия може да създаде много работни места, само че без рак, без въглеродни емисии, без глобално затопляне, замърсяване на подпочвените води и земетресения. Ако хората знаеха истината за фракинга, щяха да се разбунтуват. Но индустрията наема нийоркски пиари да объркват обществото с дезинформация, както ставаше и с цигарите. Те казват, че обшивката от цимент и стомана предотвратява замърсяването на подпочвените води, но не споменават, че дефектите в нея са шест процента веднага след полагането, а за трийсет години стигат до петдесет на сто. Казват, че освобождаваните във въздуха газове са безопасни, но не споменават, че ракът на гърдата рязко се вдига при жените, живеещи над разработваните залежи. Казват, че методът се използва от шейсет години насам, но не споменават, че при хоризонталния фракинг налягането и количеството химикали

многократно надхвърлят онова, което е било при стария вертикален метод. Поучиха се от цигарените компании: лъжата помага. А медиите казват: „Е, води се горещ спор за фракинга“. Хората чуват това и вярват. Но докато се водят спорове, добивът продължава.

Неусетно стигнаха до десерта, а тя не спираше да говори.

— А индустрията създава работни места. Това е рекламният трик. Работни места. С тях държат хората в подчинение. За да бъдат преизбрани, политиците трябва да създават работни места, затова приемат един милиард долара, които индустрията отделя за лобиране всяка година, и я пускат на воля да съсипва околната среда. Защото политиците по начало са подкупни и зли. Като проклетата петролна индустрия.

Бук слушаше внимателно. Изяде ореховия пай и изпи кафето, докато тя продължаваше пламенната си реч. Бе слушал много подобни призиви от екозащитници в Остин, опитващи да спасят изворите, реката, полетата, но никой не бе влягал повече страст от Карла Кент. Най-сетне тя спря да си поеме дъх; той изчака да види дали затишието е временно, или постоянно. Очите ѝ пламтяха, което я правеше още по-привлекателна. Тя допи бирата си и се усмихна.

— Приключих с дрънкането.

— Добре.

— Сега ми поолекна.

— Добре.

— Е, професоре, какво ще речеш за малко секс след вечеря?

— Добре.

31

— На Нейтън не му бе лесно да бъде гей в Западен Тексас. Това е сурова земя със сурови хора.

Бренда Джоунс знаеше за двойния живот на съпруга си. Тази сутрин Бук и Карла бяха дошли да разкажат докъде са стигнали. Позвъниха ѝ предварително, а тя повика Джими Джон. Той дойде с червения работен гащеризон; връщаше се от нощна смяна. Сепна се, когато видя Карла на верандата.

— Бяхме по-скоро като брат и сестра. Добри приятели. Но аз го обичах и той ме обичаше, сигурна съм. Заедно сме още от прогимназията; не можех да си представя живота без него. Той беше много мил, професоре. Грижеше се за мен. Щеше да бъде страхотен баща. Научи от телевизията, че бебетата в утробата могат да чуват, затова всяка вечер, преди да си легнем, приближаваше глава към корема ми и четеше приказки на детето ни.

Тя сведе поглед към корема си; когато вдигна глава, очите ѝ бяха влажни. Изглеждаше състарена с десет години за последните няколко дни.

— Бренда, грижиш ли се за себе си?

— Не мога да спя, щом Нейтън не е до мен. — Тя избърса сълзите. — След завършването той искаше да живеем в Остин, но аз знаех, че всеки ден ще трябва да се бори с демоните си — там има толкова много хомосексуалисти. Тук нямаше изкушение. Докато не дойдоха художниците. Видях го как губи сили и разбрах, че се е поддал на демоните. — Тя помълча. — Защо ги предпочете пред мен, професоре?

— Нейтън не е избрал да бъде гей, както и ти не си избрала да не бъдеш. Просто е бил такъв. То е генетично като сините ти очи. Бренда, той се е опитвал да се промени заради теб. Но не е избрал да бъде гей против твоята воля.

Тя трепна и се хвана за корема.

— Ох, ритна ме здравата. Сигурно иска да излезе. — Тя въздъхна дълбоко и се замисли, после вдигна очи към него. — Професоре, нали не мислите, че и детето ще наследи това?

— Бренда, то е твой син. Ще го обичаш, каквото и да се случи. — Бук се обърна към Джими Джон. — Ти знаеше ли?

Джими Джон отпи глътка бира, после кимна.

— Досещах се. Той не казваше нищо, но беше различен. Нали разбираш, опитваше се да е като другите, дори играеше футбол на малки вратички. Но не беше нито едър, нито силен или бърз.

— Лоша комбинация за футболист.

— Да. А и беше толкова хубав, по дяволите... не че някога ме е привличал по този начин, само го казвам. И онези снимки, дето ги правеше, и че никога не идваше с нас да разпуснем в Мексико, никога не посягаше на овците.

— На овците?

— Каубойска шега, професоре.

— Това не те ли притесняваше?

Джими Джон сви рамене.

— Той ми беше като брат, какъвто нямах. И единствено с него можех да разговарям открито. — Той помълча и по изражението му пролича, че се връща назад през годините. — Когато бяхме в гимназията, майка ми изневери на баща ми. Знаеше целият град освен него. Всички момчета ми се присмиваха. Но не и Нейтън. Той плака заедно с мен.

— Сигурно е бил добър приятел.

— Най-добрият.

Джими Джон наричаше хомосексуалистите „педали“, но най-добрият му приятел беше от тях и той го знаеше. Сложни са човешките същества. И бившият стажант на Бук бе имал сложен живот. Сложен, кратък, двойствен. Бук се вгледа в сватбения портрет на стената и се замисли за Нейтън Джоунс.

— Чух за стажантката ти — каза Джими Джон. — Добре ли е?

— Има счупени кости, но ще заздравеят. Джими Джон, чувал ли си, че Били Боб смърка кокаин?

Сондърът се замисли, после кимна.

— Но на сондажа никой не обелва и дума. Страхуваме се.

— От Били Боб ли?

— Не, боим се, че може да излезе вярно. То е като да си в професионален отбор и най-добрият играч да се окаже наркоман. Може да повлече целия екип след себе си. Вярно ли е?

— Не знам. — Бук се обърна към Бренда. — Откри ли в къщата нещо, което би могло да е доказателството на Нейтън?

— Нищо.

— Може ли да го е скрил другаде?

Тя разпери ръце.

Бук се обърна към Джими Джон.

— Имаш ли някаква идея?

— Съжалявам, професоре.

— Аз давах всичко важно на баща ми — обади се Карла.

— В некролога пишеше, че родителите му още са живи. Къде живеят?

— В едно ранчо, западно от Валънтайн.

— Далече ли е?

— Около седемдесет километра.

— Трийсет минути с пикапа — каза Джими Джон. — Малко след „Прада Марфа“.

* * *

— През две хиляди и пета година тези двама немски художници — Карла се вгледа в имената на плочата, — Елмгрийн и Драгсет, решили, че един бутик на „Прада“ в град-призрак ще е най-забавното нещо на света. Местните така и не разбраха шегата. Затова са дупките от куршуми.

Валънтайн, Тексас, напълно заслужаваше названието град-призрак. Там живееха само двеста и седемнайсет души; единственото предимство на града бе името му — всяка година през февруари в миниатюрната пощенска кантора пристигаха хиляди поздравителни картички за Свети Валентин. На километър и половина западно от града, близо до магистрала 90, на фона на пожълтелите пасища, пустинните храсталаци и далечните планински хребети, имаше малка белосана сграда с прозорци от дебело стъкло (с няколко дупки от куршуми в тях). На фасадата бе изписано: „Прада Марфа“. Рафтовете

вътре бяха отрупани с дамски обувки и чанти от колекцията на „Прада“ за 2005 г.

— Магазин за ментета на „Прада“ — каза Бук. — Насред пущинака.

— Фермата на семейство Джоунс е далече — каза Бук.

— В Западен Тексас всичко е далече. Мислиш ли, че ще научим нещо от тях? От родителите на Нейтън, искам да кажа.

— Едва ли. Но проверихме всички останали следи.

Внезапно в небето пред тях излетя ракета.

— Гледай! — възкликна Бук.

— Джеф Безос, основателят на „Амазон“, купи там около милион декара и построи космодрум. Нарече го „Блу Ориджин“. Изпробват ракети.

— Шегуваш ли се?

— Хей, тук си падаме по високите технологии, професоре. Имаме въздушен радар на военните над магистралата — използват го за засичане на пратките с наркотици по въздух и през пустинята. Имаме безпилотни самолети „Предатър“, те патрулират над реката; управляват ги от военната база „Корпус Кристи“. И имаме ракетите на Безос.

— И шедьоври на модерното изкуство.

— Неслучайно Западен Тексас се слави като царство на откачалките.

— В „Гигант“ Бик Бенедикт качва четиригодишното си момче на пони и детето се разплаква. Такъв беше и Нейтън. Мразеше конете, кравите и оборския тор. Но все пак го обичах.

Бил Джоунс примига с просълзени очи.

— Бил е ваш син.

— Исках да ме наследи, да поеме ранчото. Той искаше да стане художник. Но поне стана адвокат. Май ще взема както всички останали да продам имота на някой богат янки и ще се преселя във Форт Дейвис при другите старци. Да играем бинго.

— Може внукът ви да хареса ранчото.

— Мислите ли?

Родителите на Нейтън, Бил и Една, бяха посрещнали Бук и Карла в ранчото си, близо до Валънтайн. Имотът им обхващаше около петдесет хиляди декара прерийни пасища. Родът Джоунс отглеждаше тук добитък още от времето на войната с Мексико. На стената в хола имаше снимки на Нейтън като момче, младеж, дипломиран адвокат и младоженец. Бук се запита дали знаят истината за него: двойния живот, тайните, изкуството, мечтите. Неосъществения му живот.

— Професоре, защо толкова държите на моя син?

— Той ми спаси живота, господин Джоунс.

— Нейтън? Спасил ви е живота?

— Да, сър. Изправи се пред куршума, предназначен за мен.

— Раната в рамото?

Бук кимна.

— А на нас каза, че скъсал раменен мускул, като играел баскетбол, и му направили операция.

— Не, сър. Беше куршум.

Господин Джоунс сякаш изведнъж стана малко по-висок.

— Госпожо Джоунс, господин Джоунс, преди четири години Нейтън беше стажант при мен. А преди седмица ми изпрати това писмо.

Бук подаде писмото на родителите на Нейтън и изчака да го прочетат. Една заплака. Бил върна писмото на Бук.

— Значи вие сте този професор?

— Да, сър.

— Той каза, че ще дойдете.

— Нейтън ви е казал, че ще дойда при него?

— Не, че ще дойдете при нас.

— При вас? Защо?

— Защото ще ви трябва това.

Бил Джоунс му подаде ключ.

Окръжният център Форт Дейвис се намира на трийсет и пет километра от Марфа. Приятно планинско градче, пълно със застаряващи граждани, сякаш Американската асоциация на пенсионерите бе окупираше общината. Ключът бе за сейф в Първа национална банка на Форт Дейвис. Вътре имаше папка с документи, дебела петнайсет сантиметра. Карла прелисти съдържанието.

— Сондажни дневници — каза тя. — И данъчни декларации на „Барнет Ойл“. Това е то. Доказателството на Нейтън.

— Доказателство за какво?

Тя сви рамене.

— Тук са само числа. Никога не съм била много добра в сметките.

— Знаем кой е много добър.

Бук и Карла влязоха в болничната стая и завариха Надин да седи в леглото. Джими Джон Дейл стоеше до нея. Беше запретнал десния си ръкав, сякаш демонстрираше мускули.

— Джими Джон? — изненада се Бук. — Какво правиш тук?

— Показва ми къде го е ухапал кон — обясни Надин.

— Дошъл си чак до Алпин, за да покажеш на младата дама къде те е ухапал кон?

— О, не, професоре. Докарах Бренда. Тази сутрин водите ѝ изтекоха малко след като си тръгнахте. Вече роди детето.

— Добре ли са?

— Да.

Бук хвърли пред Надин документите от сейфа.

— Какво е това?

— Доказателството на Нейтън.

— Доказателство за какво? — попита Джими Джон.

— Не знаем.

Надин прелисти страниците с пъргавината на крупие.

— Числа... То се знае, пак ще е работа за стажантката. Добре, професоре, заемам се. И благодаря за бельото. Обичам памука.

— Пак споделяш.

— Къде е родилното? — попита Карла. — Искам да видя бебето.

— Ще ти покажа — отвърна Джими Джон.

Той изведе Карла от стаята. Надин се обърна към Бук.

— Бащата на Карла, Уейн Кент, петдесет и четири годишен, е загинал преди шест години при взрив на сондаж, близо до Одеса.

— Знам.

— Работил е за Били Боб Барнет.

— Това не го знаех.

— Карла и майка ѝ съдили Били Боб и компанията за небрежност. Загубили. Оттогава Карла е погнала Били Боб. Той е издействал ограничителни заповеди срещу нея в четири тексаски окръга. Вмъквала се в куп обекти да търси улики. Като представител на Били Боб и компанията, Том Дън заявил в съда, че това е лично отмъщение. И че тя е неуравновесена.

— Кое е това сладко момченце? Това малко съкровище?

Изправена пред стъклото, Карла Кент правеше муцки и гукаше на повития в пелени Нейтън Джоунс-младши. Бук застана до нея.

— Е, професоре, не ти ли се иска да си направиш бебе?

— Точно сега ли?

— Някой ден.

Той винаги бе мислил, че някой ден ще стане баща. Докато не получи резултатите от изследванията. Нямаше да има Джон Букман-младши. Не изглеждаше справедливо. Но и животът не беше справедлив. Нито за Нейтън Джоунс-младши, който никога нямаше да види баща си, нито за Нейтън Джоунс, който никога нямаше да види сина си. Нито за сестрата на Надин. Нито за бащата на Бук. Нито за майка му. За никого.

— Хайде, усмихни се на леля Карла.

Те влязоха в стаята на Бренда Джоунс да ѝ кажат какво са открили и че щом разберат какво означава, ще я уведомят. Тя се разплака.

— Иска ми се Нейтън да беше тук.

— Знам — каза Бук.

После потеглиха обратно към Марфа и спряха за късен обяд във „Фуд Шарк“ в центъра. Седнаха на дългата маса, където художниците се събираха като пеперуди около лампа, защото собственикът също беше художник; подреждаше различни конфигурации от стари телевизори с картина на всеки екран.

— Всяко дете се нуждае от баща — каза Карла. — Особено момчетата.

Така си беше.

— Поне ще си има дядо.

Да, поне.

— Още ли сте тук?

Бук вдигна глава и видя кмета на Марфа. Той не се усмихваше.

— Боя се, че да.

— Е, дано да сте щастлив.

— За какво?

— Днес загубих една готова продажба. Две момчета от Ню Йорк отказаха уговорена сделка. Чули, че из Марфа върлува убиец и трепе хомосексуалисти. Художниците се питали кой ще е следващият. Бояли се, че местните са ги взели на мушка.

— Е, погледнете откъм хубавата страна, кмете. Ако открием убиеца, в „Ню Йорк Таймс“ може пак да пишат за Марфа.

Лицето му просветля.

— Мислите ли?

Карла седеше в един от сандъците на Доналд Джъд в старото укрепление и клатеше крака.

— Харесвам ги — каза тя. — Моят вигвам е ей там — „Ел Космико“ заемаше съседния терен, — затова често идвам да съзерцавам изкуството на бетона. Знаеш ли, толкова са големи, че се виждат на „Гугъл Ърт“. Сякаш Господ ни гледа отгоре. Какво ли си е мислел?

— Господ ли?

— Джъд.

Бяха спрели пикапа пред фондацията „Чината“ и от там бяха продължили пеша до полето, където Джъд бе подредил шейсет бетонни сандъка — всеки точно 2,5 на 2,5 на 5 метра — на петнайсет групи. Карла се катереше по тях като хлапе на детска площадка.

— Ако бях момче, татко щеше да ме кръсти Кларк. Винаги ме наричаше моето супермомиче.

— Липсва ли ти?

— Всеки ден. На мама ѝ е още по-тежко. Тя живее при мен.

— Грижиш ли се за нея?

— По-скоро тя се грижи за мен. Тя ми вдъхна страст. А той ме закали. Научи ме да се бия с момчетата — не чак толкова добре като теб — и никога да не отстъпвам. И да си служа с огнестрелно оръжие. Казваше, че мъжете уважават жена, която носи пистолет. — Карла се позамисли над последните думи, после посочи някъде зад Бук. — Ето един суров мъж с пистолет.

Бук се обърна и видя шерифа, застанал на паркинга между патрулната си кола и пикапа на Карла. Той махна на Бук да се приближи.

— Ще изчакам тук — каза Карла.

Бук тръгна през прерийната трева към шерифа. Отзад в патрулката седеше жена с мексикански черти. Бук се ръкува с шерифа, който кимна към Карла и сандъците.

— Успя ли да я разгадаеш?

— Да.

— Има ли нещо, което трябва да знам?

— Не.

Шерифът изсумтя.

— Е, приятел, ето нещо, което ти трябва да знаеш за нея. — Той отвори задната врата на колата. — Това е Лупе. Тя дежури нощем в „Паисано“. Лупе, това е професорът.

Бук поздрави жената. Тя само се усмихна.

— Малко е плаха пред чужди хора — каза шерифът. — Както и да е, спомнила си е нещо за пикапа, който беше пред хотела в нощта, когато стреляха по прозореца ти.

— Кафяв ли беше?

— Тъъ... не.

Шерифът се обърна към жената.

— Лупе, кажи на професора какво видя.

— Пикапът имаше на бронята лепенка с онази, особената дума.

— Коя дума?

— Неприличната. — Лупе се изкиска. — Ама не е каквото си мислиш. Другата.

— Другата? Фракинг?

— Si. Точно тя.

Лупе посочи лепенката върху бронята на пикапа на Карла: *Няма да ми го нафракате.*

— Това е лепенката. И това е колата, която видях.

— А на стойката до прозореца има ловна пушка дванайсети калибър — добави шерифът.

Бук бавно осъзнаваше чутото. Обърна се към Карла. Тя лежеше по гръб върху сандъка, сякаш се припичаше на плажа.

— Съжалявам, че трябваше да ти поднеса новината, професоре. Ще предявиш ли обвинения?

Бук бавно поклати глава.

— Не. Искам да знам защо.

Шерифът кимна към Карла.

— Отговорът е там.

Шерифът и Лупе си тръгнаха. Бук се върна при Карла.

— Какво ти каза шерифът?

— Че ти си стреляла по прозореца на „Паисано“.

Изражението ѝ бе по-красноречиво от всяко признание.

— Защо, Карла?

— Трябваше да те задържа в града. За да научим истината за *Нейтън*.

— И да можеш да си отмъстиш на Били Боб.

— Професоре, да не си ме проучвал?

— Да.

— Какво лошо има в отмъщението?

— Неподходящ мотив. Аз дойдох за справедливост.

— Били Боб уби баща ми.

— Ти си загубила делото. Съдебните заседатели смятат, че не го е убил.

— Били Боб правеше икономии на онзи сондаж в Одеса — от мерките за сигурност, от околната среда, от всичко и всекиго. Той не дава пукната пара за планетата или хората. Интересува го само печалбата.

— Значи си посветила живота си на една цел — да го вкараш в затвора?

— Или в гроба. — Тя помълча. — Мразя го.

— Омразата е коварен спътник.

Той знаеше. Беше се вкопчвал в омразата цяло десетилетие.

— Друго не ми остана.

— Ти ме използваш, Карла.

— Не, не съм. Помогнах ти. Ти грешеше, професоре. Смъртта на Нейтън не беше нещастен случай. Не беше съвпадение. Ако беше напуснал града, никога нямаше да узнаеш истината. И убиецът му щеше да остане на свобода. А ти нямаше да постигнеш своята справедливост. Би трябвало да ми благодариш, че те задържах при нас.

— Като простреля прозореца? Можеше да нараниш някого.

— Със сачми за птици номер осем? Я стига. Недей да хленчиш, професоре.

— Ти ме излъга.

— Не съм те лъгала. Само не ти казах цялата истина. Това не е лъжесвидетелство, така казват в „Закон и ред“.

Бук въздъхна.

— Всички станаха адвокати.

Той се загледа на изток към Катидрал Рок. Това бе мотивът на Карла: тя обвиняваше Били Боб Барнет за смъртта на баща си и искаше отмъщение. Бук не изпитваше гняв към нея; той бе постигнал своето отмъщение. Човекът, който уби баща му, получи смъртна присъда; Бук отиде с мотоциклета до Хънтсвил, за да присъства на екзекуцията му в щатския затвор. Вгледа се в очите му зад стъклената преграда и не видя нищо. Само пустота. Докато гледаше как осъденият умира — мъжът, който бе опрял пистолет в главата на баща му и бе натиснал спусъка — желанието за мъст го напусна до последната капка. Цялата му омраза се изпари. Той не откри задоволство в смъртта на друго човешко същество. Максимата „око за око“ нямаше да върне баща му. Но той съчувстваше на Карла; тя още не знаеше, че отмъщението не запълва празнината.

— Ядосан ли си?

— Би трябвало.

— Значи не си. Добре.

— Защо?

Тя посочи вигвамите на „Ел Космико“.

— Защото никога не съм се чукала във вигвам.

Бук се събуди във вигвама от писукането на телефон. Той се пресегна към джинсите си и извади мобилния от джоба.

— Професоре.

Беше Надин.

— Защо не тичате тая сутрин? — изхили се тя.

— Успях се.

— Сигурно. Е, събудете Карла и идвайте в болницата.

— Защо?

— Разбрах всичко.

— Направих сметките. Не се връзват.

Един час по-късно те седяха в болничната стая на Надин. Леглото беше отрупано с документи.

— Разговарях с професор Лоусън. Той каза, че най-бързо се икономисва от разходите за изхвърляне на отработения разтвор. Цените били скочили главоломно и достигали девет долара на барел. Значи, ако в сондажа влизат дващсет милиона литра фракнинг течност и половината се връща обратно, това прави десет милиона, които трябва да се инжектират в специални шахти. Един барел — в този бизнес измерват всичко в барели — е равен на сто петдесет и девет литра, следователно десет милиона литра правят около шейсет хиляди барела. Като умножим по девет долара на барел, получаваме половин милион долара за всеки сондаж. Това са много пари, затова задълбах в разходите за отработения разтвор.

Тя посегна наляво и взе лист хартия.

— Сондаж номер триста дващсет и четири. Извършен фракнинг на седемнайсети ноември миналата година. Според сондажния дневник са инжектирали в шахтата дванайсет милиона литра разтвор.

Тя взе друго листче, този път отдясно.

— Но според обявените разходи за миналата данъчна година — счетоводителите ги съставят въз основа на фактури, банкови извлечения и тъй нататък — на седемнайсети ноември Барнет е платил за доставката на шестстотин двайсет и пет цистерни фракинг течност до сондаж номер триста двайсет и четири.

— И какво?

— И всяка цистерна носи по трийсет хиляди литра. Като ги сметнем, излизат около деветнайсет милиона литра.

— Значи или хитрува с данъците, или лъже за използваното количество фракинг течност. За данъците разбирам, но какво общо има това?

— Сега ще обясня.

Надин вдигна друго листче.

— След фракинга от петнайсет до петдесет процента от течността се връщат на повърхността — помните ли, Били Боб ни го каза?

Бук кимна.

— Това е отпадъчният разтвор. Той се събира в открита яма, после го товарят на цистерни и отива в отпадъчни шахти.

— Добре.

Тя се върна към второто листче.

— Разходната сметка показва, че Барнет е платил за изпращане на триста цистерни до отпадъчните шахти. Значи малко над девет милиона литра. Това са осемдесет на сто от дванайсет милиона, но само четирийсет и осем на сто от деветнайсет милиона. Което е точно.

— И това ни води към извода, че...

— За фракинга в този сондаж са използвали деветнайсет милиона литра и са изтеглили обратно девет милиона.

— Съгласен.

Нов лист.

— Но тук има списък на пълните разходи за отпадъчна течност, само че не по сондажи, а по дати. На деветнайсети ноември Барнет е платил сто и седемдесет хиляди долара за извозване на деветнайсет хиляди барела разтвор до отпадъчната шахта в окръг Пекос.

— Което означава?

— Че сметката не излиза.

— Как?

— Както казах, един барел се равнява на сто петдесет и девет литра. Следователно от този сондаж са извозени само три милиона литра.

— Значи от сондажа са излезли девет милиона литра, но само три са превозени до отпадъчните шахти?

— Така изглежда.

— Какво е станало с другите шест милиона?

— Не са стигнали до шахтите.

— А къде са?

— Изхвърлил ги е — каза Карла.

— Защо?

— За да спести пари.

— Около триста и четирийсет хиляди долара — каза Надин.

— От един сондаж — уточни Карла. — Като умножим по сто сондажа годишно, стават...

— Трийсет и четири милиона долара — каза Надин.

— Големи пари — каза Карла. — Дори за Тексас.

— Особено ако имаш да плащаш издръжка на три бивши съпруги — добави Бук.

— И пет деца — каза Надин.

— И за кокаин — каза Карла.

— Значи Нейтън е сбъркал. Били Боб не замърсява подпочвените води; замърсява повърхността и откритите водоизточници.

— Дотук прегледах данните за двацет сондажа — каза Надин. — Все същото.

— Но за да изхвърля толкова много отработен разтвор — каза Бук, — ще трябва и транспортната компания да е съучастник в престъплението.

— Няма да е за пръв път — каза Карла. — Търговският договор с Мексико позволява съвместни превози, тъй че картелите са закупили десетки мексикански транспортни фирми. Те са специалисти по нарушенията.

— Ето още едно късче от пъзела, професоре — каза Надин.

— Какво?

— Изглежда, някой в транспортната компания е имал съвест. Уейд Чандлър, отговарящ за превозите. Нейтън се е сдобил с няколко пътни листа, подписани от Чандлър.

— Как?

Тя сви рамене.

— Кой знае? Може би след като е разбрал как стоят нещата, Нейтън е помолил Чандлър за документи.

— Къде е този Уейд Чандлър?

— Мъртъв. Загинал при автомобилна злополука два дни преди Нейтън.

— Защо шерифът не ни спомена за това?

— Сигурно не е знаел. Станало е в окръг Пекос. Това е през един окръг на север от Марфа.

— Изглежда, че Били Боб се е събрал с лоши момчета, професоре — каза Карла. — Може би с наркокартел.

— Как се е срещнал с тях?

— Всеки наркоман се нуждае от доставчик. Може да е убивал с един куршум два заека — купува кокаин и изхвърля отработения разтвор.

— Трябват ни доказателства.

— Тези документи — каза Надин.

— Твърде сложно. Трябва да го спипаме с димящо дуло в ръцете.

— Дулата не димят ли, след като гръмнат?

— Къде би могъл да изхвърля разтвора?

Карла разпери ръце.

— Пустинята е голяма.

В три часа след полунощ Бук и Карла седяха в пикапа до магистрала 67, североизточно от Алпин — съвсем близо до сондаж 356 на „Барнет Ойл“. Бяха на възвишение и виждаха как долу изпомпват вредната течност в дълга колона цистерни. Бук седеше зад волана, Карла до него. Дъвчеха пастърма. Вечерният въздух бе захладнял и вятърът носеше мириса на далечен дъжд. Тази нощ Бук щеше да узнае истината на Нейтън Джоунс.

— Бау!

Карла изпищя. Бук подскочи, после се окопоти и видя през стъклото на Карла да наднича нечие лице с очила за нощно виждане. Една ръка свали очилата и разкри позната физиономия.

— Биг Рик? Какво правиш тук, по дяволите?

— Плаша ви. — Той се разсмя. — От надежден източник чух, че тази нощ на тоя сондаж ще става нещо голямо. Реших да проверя лично. Знаете ли какво е?

— Мислим, че ще изхвърлят фракинг течност в пустинята.

Биг Рик отвори вратата откъм Карла.

— Направи ми място.

Тя се отдръпна и той седна до нея. Носеше раница и автомат AR-15.

— Заредено ли е това чудо? — попита Бук.

— Защо да го нося, ако не е заредено?

— Насочи го навън.

Биг Рик се подчини.

— Е, какъв ти е планът, професоре?

— Ще чакаме. Да видим къде отиват цистерните.

Карла показва видеокамерата си.

— Ще ги проследим и ще заснемем изхвърлянето. Неопровержима улика — по-добра от димящо дуло.

— Дуло си имам. А колкото до дима...

Биг Рик извади цигара марихуана и я запали. Вдъхна дълбоко, после предложи на Бук и Карла. Те отказаха.

— Недей да издишаш вътре — каза Бук.

Биг Рик подаде глава навън, издиша облаче пушек и въздъхна доволно. После извади от раницата си голям пакет царевични пръчици. Налапа цяла шепа и протегна пакета към спътниците си. Бук отказа, но Карла взе малко.

— Обичам царевични пръчици.

Бук поклати глава.

— Ама че сме екип. Професор по право, настървена екозащитничка и надрусан художник със зареден автомат и пакет царевични пръчици.

— И готов за бой — добави Биг Рик.

Карла посочи надолу.

— Гледайте!

Цистерните с отработения разтвор започнаха да напускат обекта. Наброиха петдесет камиона, които се насочиха към магистрала 67 — пътят за отпадъчните шахти в окръг Пекос — но вместо на север завиха на юг, пътят към...

— Мексико — каза Биг Рик.

След като отмина последната цистерна, Бук запали двигателя, но не включи фаровете. Зави на юг и последва червените светлини на габаритите. Карла снимаше и коментираше. Биг Рик пушеше марихуана. Магистрала 67 зави на изток, пресече Алпин и продължи към Марфа. Далече в небето на юг над планините припламваха мълнии. Глух тътен на гръмотевици нарушаваше нощната тишина.

— Пустинна буря над Мексико — каза Карла. — Гърми и святка, но никога не вали.

Минаха през Алпин; улиците пустееха.

— Може ли да спрем и да си купим чипс? — попита Биг Рик.

— Не.

Напуснаха града и поеха по завоите из планината Чисос, после слязоха към платото Марфа. Тринайсет километра по-нататък, точно преди наблюдателницата на тайнствените светлини, цистерните рязко завиха на юг по безименен черен път, който пресичаше пустинята.

Помощник-шериф Шърли обичаше да идва на това място късно вечер, когато беше нощна смяна. Наблюдателницата представляваше открита площадка с циментов под и ниска каменна ограда; хората се събираха тук по тъмно с надеждата да видят тайнствените светлини. Но не и в три и половина след полунощ. Тя обичаше да идва точно по това време; не да зяпа светлините, а да се чука върху ниската каменна стена под звездите. Тази вечер далечните мълнии правеха момента още по-романтичен. Тя все още беше с униформената риза, значката на окръжното управление и кожения кобур, но униформеният ѝ панталон лежеше на циментовия под. Седеше върху стената с голо дупе и широко разтворени крака. Каубой на име Коди се стараяше и вършеше много добра работа. Нощта беше хладна, но тя не усещаше студ благодарение на дебелия си бели чорапи и топлината, бликаща откъм Коди. Чувстваше как се разпалва и тялото ѝ започва да тътне...

... но не от тръпките на оргазъм. Тътенът идваше от колона цистерни, минаващи само на трийсетина метра от нея по пътя към старото армейско летище. Каубой Коди продължаваше да се труди, докато тя гледаше как камионите — десет, двайсет, трийсет... трябва да имат петдесет — навлизат все по-навътре в мрачната пустиня. Странно. Но и скулптурите от смачкани коли бяха странни. Тя отново се обърна към Коди и се опита да настрои отново духа и тялото си към изтървания миг, но в този момент нов автомобил свърна от магистралата и пое по прашния път към пустинята. Беше пикап; стори ѝ се познат, а в блясъка на следващата мълния тя разпозна професора зад волана. Караше без фарове.

— Какво става, по дяволите?

— Извинявай, държах, доколкото можах — изпъхтя каубой Коди.

— Не питам за теб. За камионите.

Каубой Коди се отдръпна, за да свали презерватива — Шърли държеше на безопасния секс — а тя извади мобилния си телефон.

Шериф Брейди Мун спеше спокойно в леглото до своята вярна спътничка от двайсет и седем години. Откакто децата пораснаха и си тръгнаха, вече нямаше нощни дежурства за кърмене, преповиване или пропъждане на кошмари, а окръг Пресидио определено не се славеше

с бурна престъпност. Затова телефонният звън го стресна. Той посегна, напипа слушалката и я приближи до ухото си.

— Дано да е нещо важно.

— Важно е.

Беше Шърли.

— Кое време е?

— Три и половина.

Племенницата му разказа какво е видяла току-що от наблюдателницата.

— Проклети аматьори. Ще си докарат белята с тая игра на детективи. Не може да излизаш с кунгфу срещу наркокартелите. Впрочем ти за какъв дявол си била там?

— Пазех покоя на окръг Пресидио.

— Е, обуй си гащите и веднага идвай в града.

Тя се разсмя и затвори. Той остави слушалката и разтърка лице. Роднини. Ако бяха само цистерните, щеше да позвъни на граничния патрул и да им прехвърли топката. Но Карла и професорът го накараха да седне и да каже на жена си: „Скъпа, трябва да отсоча до границата“, както някой друг би казал, че отива до магазина. Тя изпухтя и се обърна на другата страна.

Караха по старите самолетни писти.

— Минават направо през старото военно летище — каза Карла.
— Заобикалят града, за да не се зачуди някой любопитен граничен полицай какви са тия цистерни, тръгнаха към Мексико посред нощ. Като отминат на юг, пак ще излязат на магистралата.

Над платото Марфа тътнеха гръмотевици. Телефонът на Бук иззвъня.

— Здравсти. Не мога да заспя. От самота.

Беше Кармен Кастро.

— Виж, Кармен... ще ти се обадя по-късно. В момента съм малко зает.

— С жена ли?

— Не е чак толкова опасно.

Кармен въздъхна.

— Нали обеща да се прибереш.

— Задържаха ме.

— Всяка вечер ходя на стрелбището, за да се боря със сексуалната си незадоволеност.

— Ами... щом ти помага.

— Започва да става скъпо. Изгърмах над две хиляди патрона. Искаш ли да правим телефонен секс?

— Тъъ... моментът не е подходящ.

Кармен изстена.

— Обади ми се.

Бук затвори.

— Кармен? — подхвърли Карла.

— На колко години е? — заинтересува се Биг Рик.

— Може ли да не се разсейваме?

Биг Рик смукна дълбоко от цигарата, после подаде глава навън.

* * *

Граничен полицай Уесли Кръм преследваше нелегални имигранти през пустинята, близо до магистрала 67, на около шейсет километра южно от Марфа и трийсет километра северно от границата. През очилата за нощно виждане преброи петима мъже и пет жени. Без съмнение семейства. Странен звук в нощната тишина го накара да спре и да се обърне към магистралата. Гледката се оказа също тъй странна: дълга колона цистерни се точеше на юг като птиче ято наесен. Само че сега бе късна пролет, тъй че трябваше да отлитат на север. Птиците, не цистерните.

— Накъде отиват, по дяволите?

— Зарежи — каза Анхел. — Дай да хванем тия тук.

— Ти винаги искаш да ги пуснем. Защо точно сега държиш да ги гоним? Гледай.

Уесли посочи и Анхел се обърна да види. Далеч зад последната цистерна идваше пикап с изгасени фарове. Но с очилата за нощно виждане Уесли различи големия картоф, нанизан на антената.

— Познавам този картоф. Това е колата на Карла. И професорът. Може в крайна сметка да не е от добрите. Хайде да проверим.

— Стига, Уесли, дай да се погрижим за нарушителите.

Точно в този момент мина още един пикап с изгасени фарове. Следваше колата на Карла.

— Кой пък е тоя, дявол да го вземе? Слушай, Анхел, тия са си наумили нещо, а в четири часа сутринта няма как да е за добро.

— Просто цистерни, Уесли. Отиват на юг, не на север. Няма да пренасят дрога към Мексико. Дай да си гледаме работата.

— Точно това правя.

Уесли изтича към патрулния джип, паркиран до шосето. Анхел поклати глава, после пусна манерката, която държеше, и извика към мексиканците в пустинята:

— Вода! Вода!

Анхел Акоста се втурна след Уесли Кръм.

Двайсет минути по-късно, малко преди градчето Пресидио, цистерните завиха на запад покрай реката. Бук насочи пикапа след тях. В светлината на зачестилите мълнии отляво се различаваше Рио Гранде.

— Гладен съм — каза Биг Рик. — А вие?

— Ще прекосят реката — каза Карла.

— Как? — изненада се Бук. — Тук е дълбоко.

— Само няколко километра по-нагоре Рио Кончос от Мексико се влива в Рио Гранде. Нататък коритото е сухо заради бентовете в Ел Пасо. Ако не беше мексиканската вода от Кончос, Рио Гранде щеше да пресъхне чак до Мексиканския залив.

— Знам едно денонощно кафене в Пресидио — каза Биг Рик. — Можем да спрем и...

Бук го погледна и вдигна пръст пред устните си.

— Шшшт.

Граничен полицаи Уесли Кръм караше джипа. Керванът от цистерни пътуваше на юг. Карла и професорът ги следваха с изгасени фарове. Вторият пикап следваше Карла и професора пак с изгасени фарове. Уесли и Анхел следваха цялата проклета процесия. И Уесли се питаше: кои са добрите, кои са лошите? На границата често е трудно да се разбере.

— Прав ли съм, Анхел?

— Да, прав си.

— Мисля, че отиват на запад и ще прекосят реката над устието на Рио Кончос.

— Така изглежда.

— Можем да включим фаровете и сирената, да изпреварим цистерните и да се опитаме да ги спрем.

— Това е единият вариант. Колко оръжие имаме?

— Недостатъчно.

— Точно така.

— Значи да ги следим?

— Да ги следим.

На хиляда километра от Пресидио, в оперативния команден център за безпилотни самолети, разположен на втория етаж на хангара във въздушната база на ВМС „Корпус Кристи“, служителят на Агенцията за митнически и граничен контрол Дуайт Форд наблюдаваше прякото предаване от инфрачервената камера на „Предатър-В“, летящ на зигзаг над руслото на Рио Гранде. Камерата им осигуряваше „очи в небето“ над двете хиляди километра граница между Тексас и Мексико. Изображенията върху плоския екран бяха отчетливи; от шест километра височина камерата можеше да различи автомобили и хора, но не и отделни лица. В този момент обаче не засичаше нищо освен голата пустиня от двете страни на реката.

Дуайт осигуряваше връзката между пилотите на разузнавателните работи и полицаите от граничния патрул. Бяха получили обаждане, че голяма пратка наркотици ще прекоси реката, близо до Нуево Ларедо, затова въртяха машината там почти цяла нощ, но се оказа, че става дума за поредната фалшива тревога. Дуайт подозираше, че може нарочно да ги отклоняват, затова помоли оператора да насочи апарата на запад от Нуево Ларедо. Не засякоха нищо и продължиха на запад. Сега се намираха над Пресидио.

Дуайт беше облечен с бежов военен гащеризон и кафяво кепе. Седеше облегнат назад в креслото, с ръце зад тила и крака върху масата, където бяха подредени компютрите, клавиатурите и телефоните. Той погледна към черната дигитална лента на стената, показваща времето за военните бази в различните часови зони: Тихи океан, 02:31... Коста Рика, 03:31... Панама, 04:31... Източно, 05:31... Зулу, 09:31... Местно, 04:31. Очите му лепнеха за сън.

— Дуайт, събуди се!

Дуайт подскочи в креслото и включи слушалките, които го свързваха с фургона отвън, където Ланс и Грейди — първият и вторият пилот — управляваха разузнавателния робот с джойстик досущ като онзи, който децата му използваха за видеоигри.

— Какво?

— Гледай.

На екрана се виждаше дълга колона цистерни. Той погледна другия екран, показващ карта на „Гугъл Ърт“ според маршрута на безпилотния самолет.

— Движат се на запад по шосе сто и седемдесет — каза пилотът Ланс.

Роботът бе отминал Пресидио и сега летеше на запад отвъд мястото, където Рио Кончос се вливаше в Рио Гранде. Камионите сякаш намалиха скоростта — да, определено я намалиха — и завиха на юг. Колоната пресече сухото речно корито и навлезе в Мексико, все едно караше пощенски пратки за близките градове. Но каква поща можеше да се внася в Мексико с цистерни?

— Следвай цистерните — нареди Дуайт.

— Те са в Мексико — каза Ланс.

— И какво?

— Нали трябва да уважаваме мексиканския суверенитет.

Двамата се разсмяха от сърце.

— Кой е този, по дяволите?

На екрана един пикап се задаваше зад последната цистерна, но на достатъчно разстояние, за да бъде ясно, че следи колоната с намерение да не бъде забелязан.

— Самоубиец — обади се вторият пилот Глейди. — Тръгнал е да проследява пратка на картелите.

* * *

Бук натисна бутона за бързо набиране. След няколко сигнала чу замаян глас.

— Бук?

— Хенри, аз съм.

— Прекалено е рано дори за теб, Бук.

— Извинявай. Скоро ще изгубя сигнала.

— Защо? Батерията ли ти пада?

— Защото минавам в Мексико.

— Не ми звучи добре.

— Хенри, слушай. Стажантката ми Надин Хъниуел лежи в болницата в Алпин.

— Защо?

— Дълга история. Ако не ти се обадя до осем сутринта, искам да отидеш в Алпин и да я отведеш в Остин. Ще го направиш ли?

— Разбира се, Бук. Но къде ще си ти в това време?

— На оня свят.

Надин Хъниуел се събуди с тръпка на ужас. Тялото ѝ се обливаше в пот; сърцето ѝ биеше бързо. За щастие, вече не беше свързана с апаратурата, иначе целият дежурен екип досега щеше да е над нея и да слага на гърдите ѝ електроди с викове „Пази се!“. Просто кошмар. Тя погледна часовника. 4:33.

— Било е само сън — каза тя на празната стая.

Професорът и Карла бягаха от огнена стена — духом тя също бягаше с тях, затова се бе изпотила — но не бяха достатъчно бързи. Огнят ги настигна. Надин поклати глава. Огнена стена. Ама че глупаво. В момента професорът и Карла вероятно вършеха неприлични работи в онзи индиански вигвам. Там бяха. Стана ѝ малко по-добре. Тя въздъхна дълбоко и напрежението поотслабна. И все пак...

Видението изглеждаше тъй реално.

* * *

Дуайт Форд се взираше в екрана, сякаш гледаше някакъв трилър. Пулсът му се ускори и това едва ли бе от студеното кафе, което пиеше; нещо лошо щеше да се случи в пустинята. Щяха да загинат хора. Истински хора, а не актьори, които се преструват на мъртви. На юг от Рио Гранде беше същинско бойно поле. Безпилотният самолет зави на юг и камерата последва цистерните. Те караха по черен път покрай Рио Кончос, навлизащ далече навътре в пустинята Чихуахуа.

Бук шофираше внимателно заради облака прах, вдигнат от цистерните. През прашната завеса зърна как стоповете на последния

камион светнаха точно когато прехвърлиха едно ниско възвишение в пустинята. Бук отби към северната страна и спря. Слязоха. Вятърът се засилваше и носеше мирис на дим; в далечината небето се обагри в оранжево.

— Голям пожар — каза Карла. — Запален от мълния.

— Вятърът духа към нас.

— Аха.

— Да направим видеозапис и да изчезваме.

Карла взе камерата; Биг Рик си сложи очилата за нощно виждане и грабна автомата. Промъкнаха се през храстите и пропълзяха нагоре по възвишението. Легнаха на върха и се вгледаха в сцената долу. Камионите бяха спрели до широк сух овраг. Група въоръжени мъже — „Хора на картелите“, поясни Карла — явно очакваха идването на цистерните. Те поздравиха шофьорите като стари приятели. Отвориха крановете и оставиха отработения разтвор да тече в дерето. После извадиха бутилки и се разсмяха, сякаш се бяха събрали на нощна веселба.

— Много лоши момчета има долу — каза Биг Рик.

Карла снимаше. Сцената бе осветена от мълниите, които вече припламваха почти непрестанно. Огънят приближаваше.

— Пресъхнали речни корита — обясни Карла. — Водят към Рио Кончос, а от там към Рио Гранде. И надолу към Мексиканския залив.

— Мисля, че това е екологично престъпление.

— Да.

— Засне ли го?

— Да.

— Хайде да се махаме.

Биг Рик се прицели в мексиканците.

— Какво правиш? — попита Бук.

— Ще катурна няколко мексиканци, преди да си тръгнем.

— Недей.

— Защо?

— Те имат повече пушки от нас.

— Вярно. Ама щеше да е забавно, по дяволите.

Отекна изстрел. Биг Рик се просна по гръб на земята с куршум в челото. Обърнаха се и видяха двама мексиканци с калашници.

— Не мърдайте!

— Застреляха го!

Дуайт Форд подскочи пред екрана.

— Дайте увеличение — нареди той на пилотите.

През инфрачервената камера човешките фигури изглеждаха бели на тъмен фон. Трина души излязоха от пикапа, изтичаха през пустинята и залегнаха. Единият държеше пушка; другият вероятно насочваше камера към сцената долу, където шофьорите се бяха струпали около камионите. От крановете на цистерните бликаше някаква течност.

— Източват нещо — каза Дуайт.

— Нещо, което не бива да се източва — уточни Ланс.

Човекът с пушката беше застрелян; другите двама бяха хванати от въоръжени мъже.

— Трябва да е сделка на картелите — каза Дуайт. — Дявол да го вземе, жалко, че безпилотният няма две-три ракети. Можехме да им подпалим задниците.

— Натам е тръгнало и без нас — каза Ланс. — Поредният пожар.

Екранът определено бе станал по-светъл. Камерата се завъртя на юг и засече пламъци в далечината. После пак се насочи към двамата пленници.

— Я вижте какво намерихме в пустинята — извика мексиканецът.

Другите се бяха събрали около цистерните. Всичките имаха оръжие. Един от тях пристъпи напред; носеше автомат. От почтителното отношение на другите личеше, че това е водачът. Заговориха си на испански, но Бук чу думата „кунгфу“.

— А — каза водачът. — Значи ще гледаме бой.

Мъжете наоколо нададоха одобрителни възгласи, като че очакваха бой с бикове. И Бук осъзна, че му е определена ролята на бика.

Шофьорите се върнаха в камионите и включиха фаровете, осветявайки широка площадка, макар че това не бе необходимо —

небето вече грееше ярко от всички страни. Мъжете се подредиха в кръг. Изблъскаха Бук и Карла в центъра.

Водачът пристъпи към тях.

— Значи ти си прочутият професор. Чухме, че си пребил гринговците. Много бих искал да видя как се биеш.

— Какво ще речеш за „Падре“ утре вечер?

Водачът се разсмя.

— Не, мисля, че тази нощ ще е по-добре.

— И с кого ще се бия?

— С Рамон.

Водачът подвикна и един мъж излезе в кръга. Той свали ризата си; беше по-едър и по-мускулист от Бук, но това не го тревожеше. Разтревожи го нунджакото, които измъкна от пояса си; въртеше го като опитен майстор на бойните изкуства. Гледката напомни на Бук първия филм за Индиана Джоунс, когато от тълпата излиза злодей с ятаган, но вместо да се бие, Индиана вади револвер и го застрелва.

Само че Бук нямаше револвер. Имаше само ръце, крака и не чак толкова богат опит.

— Какво става, ако загубя? — попита Бук.

Водачът сви рамене.

— Умираш.

— А ако спечеля?

— Пак умираш.

— Тогава защо да се бия?

— За да не умре сенъоритата.

— Ако победя, ще я пуснеш ли? Обещавах ли?

— О, обещавам, разбира се.

Бук не повярва особено на обещанието. Но боят щеше да му спечели време и може би да отклони вниманието на пазачите, позволявайки на Карла да се измъкне. Той вдигна пръст.

— Един момент, моля.

Бук пристъпи до Карла и заговори тихо.

— Ще се бия с този тип и ще се помъча да им отвлека вниманието. Стане ли това, бягай към пикапа и се върни в Тексас.

— Бук...

— Направи го, Карла. Инак и двамата ще умрем. И смъртта на Нейтън ще е напразна.

Той обърна гръб на Карла.

Силният вятър духаше в лицето му и оранжевото небе изглеждаше много по-близо. Вдъхна мирис на пушек. Прекрачи в центъра на кръга и зае бойна стойка. Протегна лявата си ръка и подкани с пръсти Рамон да се приближи. Рамон се ухили; приятелите му изреваха като на стадион.

Размахвайки нунджакото, Рамон тръгна напред.

* * *

— Мамка му! — възкликна Дуайт Форд. — Устройват си някакъв гаден двубой наред гадната нощ и гадната пустиня.

— Е, сигурно нямат работа и не трябва утре да стават рано — каза Ланс.

Дуайт гледаше схватката на екрана. За разлика от филмите в Мексико лошите винаги побеждаваха.

Нунджако е древно оръжие, използвано в китайските бойни изкуства. Състои се от две къси дървени или метални пръчки, свързани с верига или въже. Боецът стиска едната пръчка и размахва другата; в ръцете на майстор оръжието може да нанесе тежки и често смъртоносни контузии. Затова притежаването на нунджако се смята за престъпление в много държави и някои щати на САЩ. Бук не бе сигурен за Мексико; но законът нямаше сила в пет часа сутринта сред кръг от въоръжени наемници в пустинята Чихуахуа.

Имаше само живот и смърт.

Рамон размахваше оръжието — странично въртене на китките, после около тялото, около шията, под мишниците и над главата — за да демонстрира уменията си или да сплаши Бук. Нямаше да е лесно да бъде обезоръжен. Той пристъпи към Бук; приятелите му закрепяха на испански.

Бук имаше две възможности: да изчака Рамон или да нападне.

Той избра второто решение. Изведнъж се хвърли срещу Рамон. По лицето на Рамон се изписа изненада, но той бързо се окопоти и зае бойна стойка. Бук преодоля петнайсетте метра разстояние между

двамата, но на три метра от Рамон се хвърли на земята като плувец, който се гмурка в басейн. Сви се на топка, претърколи се и скочи нагоре към Рамон, вече твърде близо, за да може да се използва нунджакото. Сви дясната си ръка и заби лакът в челюстта на противника си. Рамон отпусна ръце и рухна по гръб. Бандитите се обърнаха към водача, чакайки заповеди.

Лицето на водача разкриваше изненадата му от неочаквания обрат. Той се взря в неподвижното тяло на Рамон, после погледна Бук. Намръщи се гневно. Извика нещо на испански и петима мъже тръгнаха срещу Бук. Той зае нападателна стойка и размаха нунджакото. Пет удара, пет секунди, още петима мъже на земята.

— Еха, много го бива! — възкликна Дуайт Форд.

— Не е достатъчно — поклати глава пилотът Ланс.

Водачът пак изкрещя и всички се нахвърлиха върху Бук. Той повали още неколцина с нунджакото, но останалите го повалиха и го обсипаха с удари. Ненадейно във въздуха прогърмяха няколко изстрела. Бук остана да лежи с разкъравен нос и разбита уста; надяваше се Карла да е избягала. Мъжете сториха път на водача си; той се разкрачи над Бук и насочи автомата към него.

— Добър боец си, професоре. Жалко, че трябва да умреш.

От петдесет метра разстояние се виждаше съвсем ясно как мексиканецът насочва автомата си към падналия американец. Мъжът на ниското възвишение вдигна карабината със заглушител, прилепи око към оптичeskия мерник и натисна спусъка.

Пожарът вече бе толкова близо, че Бук виждаше очите на мексиканеца; в тях имаше само студенина. Този човек бе убил мнозина. Щеше да дръпне спусъка, да го убие и после да пие бира с приятелите си. Само този живот познаваше. За такъв живот бе роден.

А сега съдбите на двамата се пресичаха в пустинята Чихуахуа.

Последната мисъл на Бук беше за майка му: кой щеше да се погрижи за нея?

Мълния озари небето и почти веднага прокълхтя гръмотевица. Тялото на мексиканеца трепна и по лицето му се изписа смайване, сякаш гръмотевицата го бе стреснала. Ръката с автомата увисна. Той сведе очи към гърдите си. Ризата бе почервеняла. От собствената му кръв. После той се свлече на земята. Мъртъв. Над бандитите се посипаха куршуми; паднаха и други. Останалите се разгърмяха напосоки към пустинята и изчезнаха в мрака. Бук се озърна за Карла; тя бе изчезнала.

— Мамка му — промърмори Дуайт. — Някой обстрелва лошите момчета. Завърти на север.

Двайсетметровите криле на безпилотния самолет му позволяваха да преминава съвсем бавно над определена точка. Камерата се завъртя на север от боя и засече стрелец, насочващ пушка срещу наемниците на картела.

— Добре ги притисна — каза Ланс.

— Спасява двамата заложници — каза Дуайт.

— Пече ги на бавен огън.

— Буквално — каза Ланс. — Гледай.

Той завъртя камерата на север, но не много далече. Пламъците на пожара се приближаваха.

— Май ще има мексиканско печено за койотите.

— Да знаете как обичам царевични питки с пълнеж — подхвърли вторият пилот Грейди.

— Млъквай, Грейди.

Карла пълзеше нагоре по склона. Пикапът беше паркиран от другата страна. Не искаше да напуска Бук, но знаеше, че той е прав. И двамата щяха да умрат.

* * *

— Това е жена — каза Дуайт.

Тя се опитваше да се спаси. Тичаше отчаяно през храсталаците, падаше, ставаше и пак тичаше...

Карла продължи да бяга, докато от мрака не изникна една ръка, която я сграбчи.

Бук пропълзя през хаоса, после се изправи и побягна приведен към пустинята. Изкатери се по склона; от другата страна спря и повика Карла. Чу отговор, но не беше нейният глас. Мъжки глас.

— Хей, професоре.

Два силуета излязоха от мрака в заревото на пожара. Единият беше на Карла, другият...

— Джими Джон?

Джими Джон беше с червения си работен гащеризон и носеше на рамо автоматична карабина.

— Какво търсиш тук, по дяволите?

— Стрелям по мексиканци. — Джими Джон се засмя. — Забелязах пикапа ви до сондажа, разбрах, че ще си докарате белята, и ви последвах. Но защо следяхте цистерните?

— За да ги заснемем на видео — обясни Карла. — И да уличим Били Боб.

— Да се махаме — каза Бук. — Преди пожарът да ни застигне.

— Значи Били Боб замърсява подпочвените води с фракнинг разтвор? — попита Джими Джон. — Това ли доказват онези документи?

— Не.

— Тогава какво?

— Той излива мръсната вода тук, в пустинята — каза Карла. — За да спести разходи. Това е незаконно. Тя ще отиде в Рио Кончос, после в Рио Гранде. Можем да вкараме Били Боб в затвора и да спрем фракнинга.

— Права ли е, професоре?

— Да.

Джими Джон въздъхна, после свали пушката от рамото си и я насочи срещу Бук.

— Съжалявам, професоре, но не мога да позволя това.

— В тях ли се цели? — попита Дуайт.

— Така изглежда — каза Ланс.

— За бога! Той ги спаси, а сега ги взема за заложници? Каква е тази щуротия?

— Добре дошъл в Мексико.

— Ти си изблъскал Нейтън от пътя — въздъхна Бук.

— Не исках да го убия. Исках да спрем, за да се опитам да го вразумя. Той се канеше да отнесе доказателствата на медиите, както искаше Кени. Оня педал го въвлече в извратеняшките си истории, накара го да си мисли, че може да стане художник, да живее в Ню Йорк и да се дрогира. Да разсъждава като чинацистите. Настрои го срещу фракинга. Срещу нас. Срещу мен. Сякаш вече не го интересувахме. Сякаш си бе намерил по-добри приятели. Той знаеше, че едно разгласяване ще ми струва работата. Молих го, професоре. Той не даваше пет пари.

— Значи Нейтън е умрял заради фракинга?

— Бил ли си някога без работа, професоре? Случвало ли ти се е да отидеш в магазина и да броиш дребни монети, за да видиш дали можеш да си купиш храна? Живял ли си в раздрънкана каравана в мексиканската част на града? Виждал ли си сутрин в огледалото физиономията на неудачник? Е, на мен ми се е случвало. През по-голямата част от живота ми. Но не и откакто имам работа. Спрете ли добива на газ, ще я загубя. Не мога да се върна към онзи живот, професоре.

Джими Джон избърса носа си с ръкав. Върху плата остана кърваво петно.

— Ти караш голям черен пикап. Ти ни изтласка от пътя.

— Вие не искахте да се приберете и да не се бъркате в чуждите работи.

— Ти нарани Надин.

— Е, за какъв дявол я насади отзад на онзи мотор? Това е безотговорно. — Той помълча. — Тя попита ли за мен?

Карла посочи на юг.

— Пожарът приближава.

— Какво смяташ да правиш, Джими Джон? Да ни убиеш, а после да се върнеш и да поканиш Надин на среща?

— Е... не веднага.

— Мислиш си, че шерифът ще заподозре мексиканците ли?

Джими Джон извади от джоба си найлоново пликче и го хвърли на земята.

— Мексикански суров хероин. Сблъсък по време на наркосделка. Случва се. Съжалявам, професоре. Харесвам те. Карла не ми допада, но ти си свястно момче. Дойде тук заради Нейтън само защото някога е бил твой студент. Жалко, че всичко трябва да свърши така.

— Джими Джон, няма да заблудиш шерифа.

— В Мексико сме, професоре. Два трупа в повече не означават нищо от тази страна на реката.

Вдясно от тях избухна взрив и към небето полетя огнена топка.

Джими Джон трепна и погледна натам.

Бук сграбчи Карла за ръката, двамата хукнаха напред и се хвърлиха в храстите. Над главите им профучаха куршуми.

— Няма къде да бягате, професоре. Там има само койоти и вълци. Ще ви изядат за закуска.

Бук напипа камък и го хвърли по Джими Джон. Той отскочи и стреля, но не улучи.

— Откажи се, Джими Джон.

Бук обсипа Джими Джон с градушка от камъни.

— В гимназията играех бейзбол.

Удари го по гърба, крака и лицето. Джими Джон се хвана за главата.

— Главоболие ли имаш? Искаш ли „Адвил“?

Письци долетяха от другата страна на възвишението, където небето пламтеше в яркооранжево.

— Пожарът — каза Карла.

Нови експлозии изстреляха огнени топки в небето.

— Огънят е достигнал цистерните — каза Бук.

— Трябва да се измъкнем от тук, да бягаме към пикапа — каза Карла. — Вятърът тласка пожара към нас.

Бук метна още един камък и Джими Джон се завъртя наляво. Бук се понесе напред. Джими Джон чу стъпките му и вдигна пушката, но Бук полетя с краката напред и го улучи, преди да натисне спусъка.

Пушката изгърмя и двамата се проснаха на земята. Бук скочи на крака; Джими Джон не. Продължаваше да лежи сгърчен. После заплака. Ридаше неудържимо. След малко се надигна с усилие; от носа му течеше кръв. Той притисна главата си с длани.

— Хайде, Джими Джон! Трябва да изпреварим огъня!

— Не мога да се върна към онзи живот. Без работа, без никого на този свят.

— Искаш да изгориш жив, така ли?

Бук му помогна да се изправи.

— Хайде, идвай!

— Съжалявам, професоре.

Джими Джон се обърна и изтича нагоре по склона към пожара. Точно когато прехвърляше хребета, пламъците се надигнаха и го обгърнаха. Той падна от другата страна.

— Боже! — извика Дуайт Форд пред екрана. — Той влезе право в огъня!

— Крайно време е да изчезват от там! — каза Ланс.

Камерата показваше как пламъците обгръщат цистерните и няколко от тях избухват. Хората от картела се опитаха да избягат, но не успяха.

— Вятърът духа със седемдесет километра в час — каза Ланс. — Адски е трудно да контролирам машината.

Пламъците препускаха през пустинята към двете човешки фигури.

— Бягайте!

Бук сграбчи ръката на Карла; двамата хукнаха към пикапа. Той скочи зад волана, тя седна до него. Бук запали двигателя, включи на скорост и натисна газта докрай. Колата полетя по черния път. В огледалото за обратно виждане трептяха пламъци; пожарът ги гонеше към границата.

— Следвай ги — каза Дуайт.

Безпилотният апарат проследи как пикапът се носи на север към реката, на завоите едва не изскача от пътя, но успява да се удържи. Камерата се завъртя на север към реката.

— Вижте — каза Ланс. — Това е джип на граничния патрул.

На северния бряг на реката бе спрял голям автомобил. Двамата мъже до него се бяха обърнали на юг.

— Слава богу — каза Дуайт. — Тия са от добрите. Мои хора.

Уесли Кръм гледаше към Мексико през очилата за нощно виждане.

— Виж само какъв пожар. И експлозии. Казвам ти, Анхел, нещо голямо става в пустинята. Дай да повикаме безпилотния.

— Не можем. Той е в Нуево Ларедо.

— Откъде знаеш?

— Така пишеше в служебния бюлетин.

— Тогава дай да повикаме подкрепление, да устроим капан за цистерните, когато се върнат.

Уесли забеляза нещо.

— Виж! Единият пикап се връща. Мисля, че са Карла и професорът.

Анхел въздъхна.

— Извинявай, Уесли.

Партньорът му продължаваше да притиска очилата към очите си.

— За какво?

— За това.

Анхел посегна към глезена си и измъкна резервното си оръжие. Насочи цевта към главата на своя партньор и натисна спусъка.

— Мамка му! — изкрещя Дуайт. — Той го застреля! Един от добрите застреля другия! Какво става, по дяволите?

Стрелецът захвърли оръжието в сухото речно корито, после взе очилата на мъртвеца и си ги сложи. След това пъкна нещо в ухото си. Телефонна слушалка.

Били Боб Барнет вдиша ивицата бял прах, после се облегна назад в коженото кресло и зачака действието на наркотика. Искаше да забрави за малко опасностите, които заплашваха да го тласнат в пропастта.

Винаги бе живял на ръба.

И ако човек е в Тексас и иска да живее на ръба, избира голямата игра. Рисува. Дълбае земята. Надява се да открие нефт, газ или и двете. Когато сондата задълбае надолу, сърцето подскача, адреналинът нахлува в кръвта, нервите се опъват, усещаш се наистина жив. Ако интуицията и геоложките ти познания се оправдаят, животът е хубав. И забогатяваш.

Ако ли не...

Тръпката на победата и болката от загубата.

Той бе изпитвал много тръпки и много загуби. Но никога като сегашната. Сондажите му даваха газ, огромно количество газ, но същото ставаше и при всички останали. Пазарът се пренасити и цените паднаха. Както и емоциите на Били Боб. Сега той газеше в дълбините на депресията. И както всеки друг път търсеше облекчение и утеха в наркотиците. Марихуана в колежа, кокаин в бизнеса. Вече не можеше без всекидневната доза.

Първо свръхпроизводството на газ. После падането на цените. Последвано от сгромолясването на акциите. И натискът — постоянният, смазващ натиск — от анализаторите, от управителния съвет, от акционерите... и накрая от собствения му адвокат. Нейтън Джоунс бе узнал истината и бе заплашил да публикува документи на компанията. Това щеше да бъде краят на Били Боб Барнет.

Картелът се погрижи за Уейд Чандлър. Били Боб щеше да се заеме с Нейтън Джоунс. Но автомобилната злополука му спести този труд. Чист късмет. Знак, че съдбата му се променя. Пазарът на фючърси щеше да тръгне нагоре, непременно. А той щеше да сондира, да разбива скалите, да трупа газ до неизбежното вдигане на цените. Беше спасен. Докато не се появи един професор по право с мотоциклет.

Телефонът му иззвъня.

Когато Били Боб Барнет вдигна, Анхел каза:

— Те идват. Професорът и Карла. Какво искате да направя?

— Не ги пускай да прекосят реката. Тук е като в Лас Вегас, Анхел. Каквото се случи в Мексико, си остава в Мексико.

— Вие сте шефът.

Анхел прекъсна връзката, прибра телефона и се върна в колата. Извади автоматичната карабина, зареди пълнител и грабна очилата за нощно виждане. Пресече пресъхналото корито на Рио Гранде и зачака професора и Карла да дойдат. Щяха да дойдат. Нямахше къде да отидат освен на север от реката. Огнената стена щеше да ги подгони право към него. Трябваше само да чака.

Дуайт виждаше как пикапът се носи право към Анхел Акоста.

— Той ще убие тези двамата — каза Ланс.

— Знам.

Един полицаи от граничния патрул бе минал на страната на злото. Нямахше да е нито за първи, нито дори за хиляден път. Просто имаше твърде много лесни пари за печелене. Затвори си очите и спечели милион долара. Само по себе си това беше грозно. Но да убиеш колега означаваше да прекосиш границата, която никои служител на реда не бива да прекрачва. Никога.

Мъжът, който се виждаше на екрана, трябваше да умре.

Още тази нощ.

До тази река.

Преди да убие онези двамата.

Докато все още имаше време да се овладеят събитията.

Но на кого да се обади? В окръг Пресидио можеше да има други колеги, навярно достатъчно близо, за да пристигнат навреме. Но ако и те бяха корумпирани? Трябваше му полицейски служител, който не можеше да бъде купен.

Той грабна телефона и набра един номер.

Шериф Брейди Мун караше служебния джип със сто и трийсет километра в час — със запалени фарове, но без да включва сирената — по магистрала 67, северно от Пресидио, когато телефонът му иззвъня. Само дано да не се обаждаше Шърли, че е видяла тайнствените светлини. Той вдигна.

— Шериф Мун?

— Същият.

— Обажда се Дуайт Форд от оперативния център за безпилотни самолети „Предатър“ в Корпус Кристи.

Момчетата от центъра сигурно бяха засекли мексиканци да пресичат реката.

— Човече, нямам време да гоня имигрантите вместо вас.

— Шерифе, съжалявам, че ви будя, но...

— Вече съм буден. Пердаша към границата. Става нещо странно...

— С камиони цистерни?

— Откъде знаете?

— Проследихме ги със самолета. Минаха в Мексико и изляха някаква течност.

— Фракинг разтвор.

— Фракинг? От газовите сондажи?

— Да. От газовите сондажи.

— Както и да е. Имаше престрелка. Следим двама души, мъж и жена.

— Професорът и Карла.

— Познавате ли ги?

— Ако са те, познавам ги.

— Е, в момента те пътуват на север.

— Добре.

— Не е много добре. Отсам реката ги чака служител на граничния патрул.

— И какво?

— Побеснял е. Току-що уби партньора си. Сигурно му плащат от картела.

— Кой?

— Не мога да кажа.

— Къде?

— На запад по черен път сто и седемдесет, малко след устието на Кончос. Край пътя е спрял джип. Няма как да го пропуснете. — Дуайт помълча. — Той ще убие онези двама, ако не го спрете. Шерифе, те се нуждаят от вашата помощ.

Анхел Акоста стъпи на мексиканска земя. От две години беше на заплаща в картела; трябваше само да си затваря очите за пратките с наркотици. Макар и доходна, работата криеше сериозен риск. Затова той помоли Били Боб Барнет да му намери място в неговия бизнес; нали възпитаниците на ТТИ си помагат. Били Боб настоя Анхел да остане в граничния патрул. Имаше уговорка с една транспортна компания, тясно свързана с наркокартела, да източва отработения разтвор в пустинята; винаги обаче имаше риск граничният патрул да забележи кервана и да се заинтригува. Работата на Анхел бе да се погрижи никой да не наблюдава магистрала 67, когато цистерните тръгваха към пустинята. За да отклони безпилотните самолети, той изпращаше лъжливи обаждания за контрабандни пратки далече надолу по реката, както бе направил и тази нощ. Сега щеше да получи двойно възнаграждение — веднъж от картела, втори път от Били Боб.

Сто пъти досега всичко бе минало гладко. Анхел държеше на партньорството с Уесли Кръм, защото той беше най-тъпият бял, когото бе срещал. Но точно тази нощ Уесли реши да се прави на умен.

Какво бе довело Анхел Акоста, син на ревностните католици Карлос и Консуело Акоста, до сегашното място в живота, на брега на Рио Кончос, готов да убие още двама невинни? Бе израснал в Марфа и бе живял както всички местни латиноси — без да бие на очи и без да създава неприятности. Старият шериф бе всял страх в сърцата на всички мексиканци с безпощадната си борба за ред и законност; после се оказа, че той самият е пренасял дрога, за да трупа пари. Анхел искаше да вярва, че е действал заради някаква благородна кауза, но в

крайна сметка и при него всичко опираше пак до парите. Той искаше да има нещо в живота. Всъщност много неща. Всякакви. Искаше най-хубавите неща, както ги имаха онези надути копелета от Ню Йорк. Хубаво вино и сирене гауда. Спортна кола. Голяма къща зад висока стена, на север от железопътната линия. В баровския квартал.

И защо той да няма каквото имаха трите А? По-умни ли бяха? По-добри, по-достойни? Всеки адвокат, когото познаваше, беше прикрит престъпник, останал на свобода само защото неговата престъпност се смяташе за законна от онези, които пишеха законите. Всеки артист, когото познаваше, беше надрусан педал, опитващ се да спечели художествената лотария в Марфа и да стане богат и известен. А всеки авантюджия, когото познаваше, си беше... авантюджия. Защо адвокатите, артистите и авантюджиите да имаха право на нещо повече от него? Той не смяташе, че онова, което върши, е неморално... е, може би сбърка, като уби партньора си. Щеше да се помоли за грешната душа на Уесли. Но другите му незаконни деяния не бяха по-лоши от законните деяния на богатите. Колко богаташи печелеха състоянията си чрез нечисти сделки на Уолстрийт и политически услуги? Чрез изгодни закони, създадени благодарение на легални подкупи, наречени „спонсориране на кампания“. Чрез узаконена корупция. Дилърът Джо отива в затвора, защото е използвал служебна информация за игра на борсата, но политиците отиват в Сената или Конгреса точно за същото. Как може да е конституционно конгресмените да се смятат за независими от законите, които самите те налагат на хората? Може би трябваше да попита професора, преди да го убие.

Той намести върху лицето си очилата за нощно виждане. Сега виждаше в тъмното. Виждаше как пикапът се задава към него, следван от огнената стена. Въздухът се изпълваше с пушек. Той насочи карабината и стреля.

Предното стъкло се пръсна на парчета.

— Наведи се! — изкрещя Бук.

Над пикапа се посипаха куршуми. Стрелецът бе заел отлична позиция. Оставаше им само един изход.

— Дръж се.

— Намират се между чука и наковалнята — каза Ланс. — Пожарът ги гони право към стрелеца. Няма къде да отидат.

Или поне така си мислеше Ланс. Дуайт Форд видя на екрана как пикапът рязко напусна пътя и полетя към водите на Рио Кончос.

— По дяволите, скочиха в реката! — викна Ланс. — Тия са смахнати!

— Смахнати, но живи! — отвърна Дуайт.

На екрана се виждаше как две фигури изплуват от потъващата кола. Горее на брега някой продължаваше да стреля по тях.

— Не за дълго — каза Ланс.

Анхел ги държеше на прицел. Нямахше да получи от професора отговор на правните си въпроси. Е, какво пък...

— *Adiós*, професоре.

Но не можеше да натисне спусъка. Не можеше да помръдне. Не можеше да държи пушката. Тя падна от ръцете му. Анхел сведе очи към гърдите си. В униформената му риза зееше голяма дупка и от нея висяха вътрешности. Бликна кръв. Той се завъртя и видя едрия шериф да стои неподвижно. Над дулото на револвера му се виеше дим.

— *Adiós*, тъпако — каза шерифът.

Анхел Акоста рухна мъртъв.

Шериф Брейди Мун прибра в кобура своя магnum 44 и огледа реката под лунните лъчи и блясъка на пожара. Видя професора и Карла; течението ги носеше надолу, към мястото, където на около километър и половина от тук Рио Кончос се вливаше в Рио Гранде. И това бе добре, защото пожарът бързо приближаваше Брейди. Той се завъртя, изтича на север и прекоси сухото корито на Рио Гранде. Рио Кончос рязко завиваше надясно и той изгуби от поглед професора и Карла.

Брейди скочи в джипа, включи двигателя и настъпи газта. Подкара на изток, отмина устието и рязко натисна спирачките.

Изключи двигателя и слезе. Отвори багажника и извади въже. После изтича надолу към реката.

Течението беше силно. Той потърси с поглед професора и Карла, но не ги видя. Извика, но не получи отговор. Точно когато се канеше да изтича в джипа и да продължи надолу, ги забеляза.

— Хей!

Изкреця с всичка сила и те го видяха. Шерифът върза примка, завъртя я над главата си, сякаш се канеше да лови теле на родео, и метна ласото към професора. Не улучи. Изтегли въжето и опита отново. Този път професорът хвана въжето. Вкопчи се в него с едната ръка, стискайки Карла с другата. Брейди заби в земята токовете на каубойските си ботуши, изпъна се назад и с всичка сила задърпа срещу течението, което се мъчеше да ги отнесе надолу. Въжето изгаряше дланите му, но той не усещаше болка. Когато ги издърпа на сушата, ръцете му бяха целите в кръв.

Дуайт Форд размаха юмруци във въздуха.

— Да!

Бук и Карла кашляха и плюеха вода, но бяха живи и невредими. Най-сетне професорът се надигна на колене и протегна ръка. Брейди я сграбчи и с едно дръпване му помогна да се изправи. После професорът помогна на Карла. Дватамата стояха на брега на Рио Гранде и се опитваха да се опомнят, както става, когато човек се е разминал на косъм със смъртта. На югоизток небето пламтеше от идващата зора; на югозапад — от пожара. Пламъците стигнаха до реката, но не я прекосиха. Без съмнение бяха изпепелили всичко по пътя си. Е, каквото се случи в Мексико, си остава в Мексико. След малко професорът се обърна към Брейди.

— Шерифе, благодаря за помощта.

— Не беше чак толкова трудно, нали, професоре?

Шериф Брейди Мун разкърши едрото си тяло и хвърли поглед към окръг Пресидио и мексиканските територии отвъд него. Границата криеше сурова красота и още по-сурово правосъдие. Мун поклати

глава и въздъхна. По дяволите, колко обичаше пустинята на разсъмване! Той изсумтя.

— Искате ли да пийнем по чаша кафе?

Пустинята бе променила Джон Букман. Той бе дошъл в тази сурова земя и бе платил един стар дълг. И макар че никога нямаше да бъде баща, сега щеше да стане кръстник. На Нейтън Джоунс-младши. Бренда го бе помолила за това, докато се сбогуваха.

— Последен изпит, Надин. Какво научи в Марфа, Тексас?

— Първо, обичам да бия лошите по главата с бирени шишета. Второ, много по-жилава съм, отколкото си мислех. И трето, аз съм важна. За вас. За татко. За себе си.

— Много добре. За този практически изпит заслужи отлична оценка.

— Сега можем ли да се приберем у дома?

— Да. Сега можем да се приберем у дома.

Беше петък сутрин. Предишния ден Бук бе върнал Надин в „Паисано“. Той и Карла бяха дали писмени показания пред шерифа, ФБР, Агенцията за борба с наркотиците и граничния патрул, както и ексклузивно интервю на Сам Уокър за следващия му брой. Нейтън Джоунс не беше убит от зловеща петролна компания или алчен магнат, а от най-добрия си приятел, който не искаше да остане без работа. Били Боб Барнет вече чакаше зад решетките на местния арест да бъде изправен пред федералния съд в Ел Пасо по обвинение в екологични престъпления. Срещу Том Дън се водеше разследване за съучастие. Но видеозаписът беше изгубен, цистерните изгоряха, а съдът нямаше юрисдикция над престъпление, извършено в Мексико. Тъй че Барнет и Дън едва ли щяха да бъдат осъдени. Оставаха си невинни до доказване на противното. Така повеляваше Конституцията.

Бук седеше върху ремонтирания мотоциклет пред двора на хотел „Паисано“. Педро бе свършил добра работа. Надин седеше зад него, все още с шини на ръката и крака. Шериф Брейди Мун и Карла Кент стояха до тях.

— Официалната версия е, че онези двамата от граничния патрул са загинали при изпълнение на служебния си дълг — каза шерифът. —

Злополучен сблъсък с наркотрафиканти.

— Звучи логично. Благодаря още веднъж, шерифе. За помощта.

— Така постъпваме тук в пустинята, професоре.

Карла се наведе и целуна Бук по бузата.

— Какво ще правиш сега? — попита той.

— Ще се погрижа Били Боб да бъде осъден. И ще се боря срещу фракинга.

— Хубаво е да си имаш занимание.

— Ако някой път минеш през Санта Фе, обади ми се, каубой.

— Не каубой, а индианец.

Предишната вечер Бук, Карла и Надин си взеха храна от „Мая“ и хапнаха на терасата на апартамента. Пиха твърде много вино и бира. Надин заспа и Бук я пренесе в леглото на Лиз Тейлър. После Карла му напомни за даденото обещание. Танцуваха под звездите на музиката, долитаща от „Падре Марфа“. Прекараха заедно последната нощ.

Бук включи двигателя и си върза кърпата на челото.

— Знаеш ли — каза Карла, — наистина би трябвало да носиш каска. Имаш късмет, че не получи мозъчно увреждане в онази катастрофа.

— Мозъкът ми и без това си е увреден.

— Е, може да си полусмахнат индианец, но все някак ще намериш пътя към дома.

— Засега.

Тя се вгледа в него, после рязко притисна лицето му с длани и го целуна по устните. Дълга целувка.

— Ще има романтика — обади се помощничката му.

Най-сетне Карла пусна Бук и отстъпи назад. Шерифът застана на нейно място и протегна ръка.

— Няма да те целувам.

Стиснаха си ръцете.

— Да се пазиш, мой човек. И ти, госпожичке.

Бук завъртя глава към спътничката си.

— Готова ли си да тръгваме?

Надин надяна предпазните очила върху слънчевите.

— Аха. Облякох си последния чифт ново бельо. Добре съм.

— Пак прекаляваш...

Бук си сложи тъмните очила. Шерифът докосна с пръст периферията на каубойската си шапка.

— *Adiós*, приятел.

Бук включи на скорост и подкара мотоциклета на юг по Хайланд авеню. Надин размаха здравата си ръка. Шериф Мун и Карла Кент се усмигнаха, като видяха на седалката зад нея лепенка, която гласеше: АЗ ♥ ДЖЪД.

ЕПИЛОГ

Един месец по-късно

— Господин Стантън, ако федералното правителство може да принуди американски гражданин да си купи здравна застраховка, може ли да ви принуди и да си купите шевролет, след като в момента правителството притежава два̀сет и пет на сто от „Дженерал Мотърс“?

— Не, разбира се.

— Защо не?

— Би било противоконституционно.

— Защо?

— Защото карам беемве.

Целият курс се разсмя. Но не и госпожица Гардза. В чест на темата на днешната лекция тя носеше тениска с надпис АЗ ♥ ОБАМАКЕЪР.

— Да се обърнем към мнението на върховен съдия Робъртс по делото „Национална федерация на независимия бизнес срещу Себелиъс, министър на здравеопазването“. Решението е взето с пет на четири гласа — всъщност два пъти със същия резултат — като и двата пъти решаващият глас принадлежи на Робъртс. Става дума за Закона за защита на пациентите и достъпни здравни грижи, наричан още „Обамакеър“, ключовото понятие в който е така нареченият „индивидуален мандат“. В най-общи линии това понятие означава, че всички граждани, неосигурени от държавата или работодателя си, трябва да си купят частни здравни застраховки. Ако не го направят, са длъжни да платят глоба. Каква е идеята зад закона?

Госпожица Гардза стрелна ръка нагоре.

— Госпожице Гардза.

— Индивидуалният мандат изисква всеки да плаща на здравноосигурителната система, за да се избегне прехвърлянето на разходи. Ако вие не се осигурявате, моите застрахователни вноски ще се вдигнат, за да покрият вашите разходи за здраве. Тоест ще

прехвърлите своите медицински разходи върху мен. Трябва да принудим всички да влязат в системата. Това е единственият начин „Обамакеър“ да заработи. Единственият начин за създаване на справедлива здравна система.

— Госпожице Гардза, справедливостта ли е въпросът, обсъждан от Върховния съд?

— Би трябвало да е.

— Не това ви питам.

— Не.

— Какъв е въпросът, обсъждан от Върховния съд в този и всеки друг случай, когато се преразглежда решение на Конгреса?

— Дали Конгресът е действал според конституционните си правомощия.

— Правилно. Господин Стантън, какъв е основният аргумент на ищеца по това дело?

Господин Стантън седеше на последния ред. Беше навел глава и пращаше есемес.

— Господин Стантън, ако обичате.

— Извинявайте, професоре. Продавах си акциите на „Хоул Фудс“. Купих ги на седем след големия срив, сега продавам на деветдесет и четири.

— Основният аргумент на ищеца, ако обичате.

— Че индивидуалният мандат надхвърля правомощията на Конгреса според точката за търговията.

— А какво се разрешава на Конгреса?

— Да регулира външната и междущатската търговия.

— Но продажбата на здравни застраховки очевидно е междущатска търговия — търговия, минаваща отвъд щатските граници. Защо ищецът смята, че индивидуалният мандат надхвърля властта на Конгреса?

— Защото тази точка упълномощава Конгреса да регулира търговските отношения, но не и да създава нови. Конгресът не може да принуждава гражданите да се включат в дадена търговия, за да може после да я регулира.

— Тоест Конгресът може да регулира каквото правим, но не и каквото не правим.

— Именно. Както пише Скалия, да твърдим, че Конституцията позволява на правителството да регулира бездействието „е все едно да превърнем вдишването и издишването в обект на федералното законодателство и така да поставим федералната власт буквално над всяка човешка дейност“.

— А индивидуалният мандат нарежда на гражданите да действат, да се включат в търговията, да купуват продукти — в случая здравни застраховки.

— Да. Конгресът казва: „Ние решихме, че е добре всички американци да имат здравни застраховки, затова нареждаме на всички американци да купуват здравни застраховки и който откаже да купи, ще подлежи на финансово наказание“. Принудени сме да действаме под диктата на правителството.

— И какво казва върховен съдия Робъртс за това?

— Той казва, че е малко прекалено, дори според точката за търговията. Правителствено нареждане да се купуват застраховки, наложено чрез финансови санкции, е противоконституционно.

— Кой го подкрепя?

— Другите четирима консервативни съдии. Четиримата либерали смятат, че е допустимо Конгресът да действа така. Те казват, че Конгресът просто регулира днес нашата бъдеща търговска дейност — наричат го „авансово регулиране“. Но едва ли някой би ги обвинил в прекомерна интелигентност.

Господин Стантън чукна юмрук с приятелите си от последния ред.

— Значи с пет срещу четири гласа — петима консервативни и четирима либерални съдии — Върховният съд отменя индивидуалния мандат?

— Да.

— А по този начин и „Обамакеър“?

— Тъъ... не.

— Но вие току-що казахте, че Върховният съд е отменил индивидуалния мандат като противоконституционно действие на Конгреса според точката за търговията в Конституцията.

— Вярно, но след това Върховният съд утвърди индивидуалния мандат според точката за данъците.

— Обяснете, моля.

— Правителството е представило резервен аргумент, че индивидуалният мандат може да се разглежда и като данък, а няма почти нищо, върху което Конгресът да не може да наложи данък.

— Какъв данък? В деветстотинте страници на закона „Обамакеър“ нито веднъж не се споменава думата „данък“. Той предвижда наказание за отказ да се плати застраховка, а не данък.

— Правителствените юристи оформят този довод след взетото вече решение. Те осъзнават, че могат да загубят по линия на точката за търговията, затова казват: „О, тази «глоба» всъщност е данък“, защото точката за данъците дава на Конгреса практически неограничена власт да налага и събира данъци за всякакви цели — защо не и за финансиране на здравеопазването?

— Но Робъртс и четиримата консервативни съдии разбират уловката и отказват да я одобряват, нали?

— Четиримата — да. Той не. Робъртс се присъединява към четиримата либерални съдии и подкрепя индивидуалния мандат като данък, а не като глоба.

— Макар законът да казва, че това не е данък, а глоба? Макар Върховният съд никога дотогава да не е смятал, че едно наказание по закон може да бъде и данък?

— За съжаление, да, професоре.

— И тъй, върховен съдия Робъртс има решителния глас при обявяването на индивидуалния мандат за противоконституционен според точката за търговията, но и при обявяването му за конституционен според тази за данъците?

— Да.

— Значи индивидуалният мандат е закон в Америка?

— Да.

— А „Обамакеър“?

— Да.

Господин Стантън се наведе и вдигна високо тениска с надпис: **ОБАМАКЕЪР: ГЛУПОСТТА НЕ СЕ ЛЕКУВА.**

В аудиторията избухна смях.

— Благодаря за разведряването на обстановката, господин Стантън.

— Моля, професоре.

— Но, господин Стантън, каква е разликата между А: Конгресът нарежда на гражданина да закупи здравна застраховка и го принуждава с финансова санкция, която според Върховния съд е противоконституционна; и Б: Конгресът облага гражданина с данък за отказа да закупи здравна застраховка, което според Върховния съд е конституционно.

— Никаква. Резултатът е съвършено същият. Конгресът използва властта си, за да принуди гражданите да вършат нещо, което те не желаят, и им прибира парите, ако откажат. Робъртс се е отдал на конституционна софистика.

— Защо го прави?

— Защото Робъртс иска „Ню Йорк Таймс“ да го харесва. Либералните медии унищожиха правната репутация на консервативни съдии като Ренкуист и Скалия, и Робъртс не иска да го сполети същата съдба. За беда, той не разбира, че либералите могат да го харесват сега, след като подкрепи най-голямото правителствено своеволие в цялата история на Америка, но гласува ли само веднъж срещу тях, ще го разпънат на кръст. Такива са. Затова той отстъпи. Предаде Конституцията.

Госпожица Гардза се изправи срещу господин Стантън. Дебатът започваше.

— Робъртс откри, че има съвест, затова гласува заедно с либералите.

— Странно, че винаги консервативни съдии минават на страната на либералите, но нито един либерал не е гласувал за консерваторите. Защо така?

— Защото винаги са прави.

— Точно там е проблемът: самовлюбените американски либерали искат правителството да направи несправедливия живот справедлив, неудачниците да станат победители, глупаците умни и всички да седнем на велосипеди.

— Седни на това!

Госпожица Гардза размаха среден пръст срещу господин Стантън. Той вдигна ръце и се озърна към Бук.

— Приберете си пръста в кобура, госпожице Гардза. И седнете, моля. Тук сме да обсъждаме конституционното право, а не социалната политика.

— Конституционното право е социална политика.

— Да — каза господин Стантън, — защото либералите смятат, че правителството трябва да контролира икономическия ни живот.

— А консервативните бели мъже в съда смятат, че правителството трябва да контролира личния ни живот — отвърна госпожица Гардза.

— Не искам някакъв недоучил и зле платен бюрократ, който не е имал достатъчно ум да си намери работа в частния сектор, да решава дали децата ми ще получат животоспасяващо лечение.

— Предпочиташ да го решава някоя алчна застрахователна компания ли?

— Да. Знаете ли защо, госпожице Гардза?

— Защото баща ти има акции в тези компании?

— А освен това?

— Не знам.

— Върховен имунитет.

— Какво?

— Ако застрахователната компания откаже лечение и синът ми умре, мога да я съдя за милиард долара. Това ги заставя да бъдат честни. Ако правителствен бюрократ откаже лечение и синът ми умре, не мога да съдя федералното правителство дори за пукнат цент. Върховен имунитет.

Госпожица Гардза сви рамене.

— Това е цената, която плащаме за решаването на социалните проблеми.

— Посочете ми един социален проблем, решен от федералното правителство, госпожице Гардза. Образование? Наркотици? Бедност? А сега се опитват да решат проблемите на здравеопазването.

— Четирийсетте милиона бедни, които не могат да си позволят здравна застраховка, също заслужават медицински грижи.

— Те имат безплатно здравеопазване. Нарича се обществена болница. И колко от тези така наречени „бедни“ имат коли с форсирани двигатели и джанти за хиляда долара, айфони и билети за всички професионални футболни мачове, но не могат да си позволят платено лечение? Тези „бедни“ хора знаят, че така или иначе ще получат безплатно здравеопазване — тогава защо да плащат? Защо да не легнат на чужд гръб? Нямаме четирийсет милиона, които не могат

да си позволят здравна застраховка. Имаме десет милиона, които не могат, и трийсет милиона, които не искат. Които предпочитат ние, другите, да плащаме и за тях.

Господин Стантън се наведе и вдигна друга тениска с надпис: СУПЕРМАРКЕТ ОБАМА: ВСИЧКО Е БЕЗПЛАТНО, ЗАЩОТО ПЛАЩА ОНЗИ ЗАД ТЕБ.

Студентите се разсмяха.

— Господин Стантън, на пазар ли ходихте този уикенд?

— Да. Заради миналия ни спор с госпожица Гардза и нейните тениски.

— А!

Госпожица Гардза не беше готова да капитулира.

— Имаме четирийсет милиона, които не могат да си позволят здравна застраховка — казаха го по новините.

Господин Стантън се разсмя.

— Не бъдете толкова лековерна, госпожице Гардза. Бизнесът с помощите за бедните подава тази дезинформация на правителството, за да продължи да смуче милиарди. А либералните медии я повтарят без проверка, защото съвпада с политическите им предразсъдъци.

— Да се върнем на „Обамакеър“ — каза Бук. — В светлината на този казус има ли човешко действие или бездействие, което Конгресът не може да регулира в рамките на Конституцията?

— Не — заяви господин Стантън. — Вече всичко са уредили. Всъщност в неофициални разговори съдиите задали точно този въпрос на правителствения юрист и той не успял да измисли нито едно човешко действие, което да остане свободно от правителствен контрол. Така петима върховни съдии — петима правници — дадоха на Конгреса абсолютната власт да ни казва какво да правим, как да го правим и да ни налага глоби — прощавайте, данъци — ако откажем. Мисля, че това се нарича комунизъм.

— Нарича се социална справедливост — каза госпожица Гардза.

— Само според комунистите.

— Добре — каза Бук. — Днешните решения на Върховния съд са прецеденти за утрешните решения. Когато обсъждаха „Обамакеър“, съдиите търсеха прецеденти в подкрепа на своите позиции. Сега, след като Върховният съд даде на Конгреса правото да прокарва закони, облагащи гражданите с данъци, ако откажат да се включат в

определена търговска дейност — какъв може да бъде следващият закон, който ще се облекне на предишния?

— Да ни обложат с данък, ако откажем да купим шевролет, за да подкрепим националната автомобилна индустрия?

— Да. Но мисля за нещо по-голямо.

— Да ни обложат с данък, ако откажем да ядем зеленчуци?

— Хайде, напънете си мозъците. Помислете за предишните дела във Върховния съд, за големите прецеденти, които се превръщат в закон, както в този случай. Поставете тези прецеденти един до друг и какво получавате? Ако правителството може чрез данъци да принуди гражданите да вършат нещо, което не искат, накъде ще ни поведе този прецедент?

— Към Русия и другаря Путин — каза господин Стантън.

Той вдигна следващата тениска: **ОБАМАКЕЪР — ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, КОЕТО НЕ МОЖЕШ ДА ОТКАЖЕШ**. Отново избухнаха смехове.

Бук огледа студентите. Господин Бренан усърдно записваше всяка дума, други пращаха есемеси, ровеха в Туитър или дремеха. Погледът му падна върху една глава, скрита зад лаптопа.

— Госпожице Робъртс.

Тя надникна иззад укритието.

— Вие знаете, нали?

Тя кимна, сякаш признаваше престъпление.

— Кажете на колегите.

Тя отметна кичур коса от лицето си и заговори тихо. Целият курс се приведе към нея като един човек.

— Е, според решението за „Обамакеър“ правителството не може да нареди на една жена да направи аборт, макар че здравеопазването е търговия, защото това би надхвърлило правомощията на Конгреса по точката за търговията; но пак според решението за „Обамакеър“ правителството може да обложи жената с данък, ако откаже да направи аборт.

— Но Декларацията за правата ще забрани на правителството да го направи.

— Не, няма. В делото „Роу срещу Уейд“ Върховният съд е решил, че, цитирам, „развиващият се организъм“ в жената няма никакви конституционни права според Декларацията за правата,

защото не е „лице“ преди раждането. След precedentите „Роу“ и „Обамакеър“ съдът би подкрепил един такъв закон. И кръгът се затваря: ние не сме нищо повече от камъни.

— Но защо би извършило правителството нещо подобно?

— Може би ехографията показва, че бебето има генетичен дефект, който ще изисква скъпи медицински грижи през целия му живот. Или жената е неомъжена, без средства да издържа детето, а обществената издръжка би увеличила бюджетния дефицит. Биха го направили, за да спестят пари.

— Но това са само безпочвени предположения, нали? Всъщност няма за какво да се тревожим, нали така? Ние сме развита цивилизация. Коя цивилизована нация в света би издала подобен закон?

— Китай.

— Благодаря, госпожице Робъртс.

Господин Стантън вдигна нова тениска с надпис: ОБАМАКЕЪР: ПРЕВИЙ СЕ В КРЪСТА, НЯМА ДА БОЛИ.

— Господин Стантън, колко тениски носите?

— Само още една.

— Но ако правителството не принуждава хората да постъпват правилно, как може да реши големи проблеми като здравеопазването? — провикна се госпожица Гардза.

— Основателите на тази държава не са създали правителство, притежаващо всички права освен отказаните в Конституцията, а правителство, притежаващо само онези права, които му дава Конституцията. Може би федералното правителство не е длъжно да решава — или да се опитва да реши — всички социални проблеми в Америка. За да реши проблема с наднорменото тегло, днес правителството нарежда на всички училища с какво да хранят учениците на обяд. Това ли са искали от националното правителство Мадисън, Хамилтън, Джеферсън и Уошингтън, когато са създавали тази страна? Може би отговорността за подобно решение се пада на петдесетте щата.

— Но ние наистина имаме проблем с наднорменото тегло — каза госпожица Гардза.

Госпожица Робъртс вдигна ръка. Бук кимна.

— В становището на съдиите с особено мнение пише: „Конституцията не изброява федерално разрешими проблеми, а федерално допустими правомощия... Член Първи не дава на властите право да решават проблемите на всяка цена“. Това ми харесва.

Госпожица Гардза я изгледа свирепо.

— А това харесва ли ти, Лиз?

Тя пак размаха среден пръст. Бук неволно си пожела догодина да разпределят госпожица Гардза при друг преподавател. Господин Стантън се изправи на последния ред.

— Професоре, в чест на последната ни лекция с госпожица Гардза и нейните тениски предлагам този последен контрааргумент.

Той разкопча ризата си и отдолу се разкри тениска с надпис: МАЙНАТА ТИ, ОБАМАКЕЪР, ОТИВАМ В КАНАДА.

Целият курс се разсмя.

— И така, дами и господа, приключваме първата година на курса по конституционно право.

Студентите заръкопляскаха. Момчетата се тупаха по раменете, момичетата се прегръщаха. Семестърът свършваше, предстояха изпити. Някои студенти си тръгнаха, други се струпаха около Бук. Той раздаваше автографи, те го снимаха.

Историята от Марфа бе стигнала до националните медии.

Бук се върна в кабинета си и завари Мирна да говори по телефона.

— Ето го. — Тя му подаде слушалката. — Полицията.

— Ало.

— Професоре, отново ви безпокои сержант Тейлър. Майка ви пак се е загубила, намерихме я в магазин за презервативи. Отведохме я в дома ѝ, сега чакам сестра ви.

— Благодаря, сержант.

— Професоре...

— Да?

— Време е.

Той подаде слушалката на Мирна и разтърка чело. Бяха свалили шевовете, но белегът го сърбеше.

Мирна се усмихна.

— Всички момичета мислят, че с този белег сте секси.

— Ами добре. Кога започва изслушването на Уелч?

— Отменено е.

— Защо?

— Скоти Рейнс се обади, че прокурорът е оттеглил обвиненията срещу Боби Уелч. Обади се и баща му от клиниката „Бети Форд“ в Палм Спрингс. Каза, че настанил момчето за шест месеца. Помоли да ви благодарят и каза, че е изпълнил и двете обещания. — Тя вдигна глава от бележника. — Обещания?

— Лични.

Тя се наведе и измъкна изпод бюрото пластмасова кутия. Подаде я на Бук.

— Пържено пиле. И не се тревожете, с фъстъчено масло е. Няма да се отровите.

— Благодарят.

Тя отново се наведе над записките.

— Канят ви за телевизионно предаване в неделя.

— Не мога.

Тя го погледна.

— Добре ли сте?

— Не. Поща?

Тя посочи с палец към кабинета му. Той се обърна натам, но...

— Нямате време. Закъснявате за факултетен съвет. Избор на нов заместник-декан.

* * *

Бук влезе в залата и намери свободно място между Хенри Лоусън, професор Шийла Манфрид и Джона Голдман. Професор Манфрид прошепна на Джона:

— Чудят се дали няма да получаваме повече в новия Юридически факултет на ТТИ.

Бяха я убедили да оттегли претенциите си за сексуална дискриминация, като ѝ дадоха увеличение на заплатата с двайсет и пет хиляди долара, опрощаем заем от двеста и петдесет хиляди долара и

официален достъп до информацията за заплатите на всички останали преподаватели.

— Ръководството призна, че догодина ще имаме стотина студенти по-малко — каза професор Голдман. — Това прави три милиона загуба от учебни такси. Ще трябва да ни орежат заплатите.

— Ще отида в ТТИ, ако предлагат повече — заяви професор Манфрид.

Професор Голдман направи гримаса.

— И ще станеш една от тях? Тръпки ме побиват, като си го помисля.

Бук отвори пластмасовата кутия и предложи на Хенри пържено пиле. Той грабна една кълка и я захапа. Декан Роско Чеймбърс застана на председателското място. Настана тишина. Роско приличаше на застаряващ сенатор. И имаше съответния глас.

— Искам да направя важно съобщение. Професор Лоусън, бихте ли излезли напред, ако обичате?

Хенри озадачено се обърна към Бук; Бук сви рамене. Хенри стана и тръгна към декана, който го прегърна през рамото. Хенри продължаваше да гризе кълката.

— О, боже — възкликна професор Голдман. — Роско назначава Хенри за заместник-декан.

— Но той не е лесбийка — възкликна професор Манфрид.

— Женен е с две деца.

— Бих искал пръв да поздравя Хенри Лоусън с встъпването в нашия кръг — каза Роско.

— Щатно място? — трепна Хенри.

Роско се разсмя.

— Щатно място ли? Не, влизате в кръга на деканите.

— Аз ли съм новият заместник-декан?

— Не. Новият декан.

Професор Манфрид изглеждаше готова да припадне.

— Пенсионирате ли се?

— Какво? Не, по дяволите, не се пенсионирам. Не сте новият декан тук, Хенри. Назначават ви за декан в Юридическия факултет на Тексаския технически институт.

Хенри едва не се задави с кълката.

— Така ли?

Роско пак се разсмя.

— Чуйте го само как се прави на скромен. Е, Хенри, скоро ще седите върху цял куп пари, след като Джеймс Уелч дари двеста милиона за новия Юридически факултет...

Джеймс Уелч бе завършил магистратура в Тексаския университет, но преди това бе учил в ГТИ. Той щедро подкрепяше и двете учебни заведения. И винаги изпълняваше обещанията си.

— ... затова обещавайте да не ми отмъкнете всички преподаватели.

Хенри се озърна към всички представители на клана Харвард-Йейл.

— О, не се тревожете, Роско. Никога не бих го направил.

Декан Роско Чеймбърс плесна с длани и всички се присъединиха към аплодисментите.

Хенри прие с усмивка поздравленията на другите преподаватели. После пристъпи към Бук с кълката в ръка и подозрително изражение на лицето.

— Мисля, че съм ти задължен — каза той.

— За какво?

— За това.

— Поздравления, Хенри. Там ти е мястото. Просто се постарай факултетът да стане най-добрият в Тексас или поне да не отстъпва на футболния отбор.

— Футболният отбор получава повече пари.

— Така е в Тексас.

Професор Манфрид мина край тях и подхвърли:

— Хенри, ще ти изпратя автобиографията си.

След като тя се отдалечи, Хенри прошепна:

— Ще блокирам всякакви имейли от нея.

Двамата се разсмяха. После Роско повика Хенри. Той направи крачка натам, но спря.

— Бук, ако решиш да се преместиш, при мен винаги ще има щатно място за теб.

— Благодаря, Хенри. Но мястото ми е тук.

Хенри тръгна към декана, а Бук излезе. Преди да прекрачи прага, декан Роско Чеймбърс подвижна след него:

— Букман... подстрижи се.

Бук се върна в кабинета и отново завари Мирна на телефона. Тя му подаде слушалката и прошепна:

— Сестра ви.

Той пое слушалката.

— Джоан.

— Бук...

— Този уикенд ще преместя мама.

— Добре.

— Искаш ли да я чуеш?

— Разбира се.

— Чакай малко. Сега ще ти я дам.

— Ало — изрече тъничък гласец.

— Мамо, обажда се Бук.

— Какъв бук?

— Не... обажда се Джон. Твоят син.

— Моят син?

— Искаш ли да живееш с мен?

— С кого?

Джоан се намеси.

— Извинявай, Бук, днес не е много добре.

— Ще се погрижа за нея.

Да, щеше да се погрижи за нея, но кой щеше да се погрижи за него?

Бук влезе в кабинета и завари на бюрото млада жена, която четеше кореспонденцията му. От устата ѝ стърчеше близалка.

— Коя сте вие?

Тя извади близалката. Беше червена.

— Вероника Крос, вашата нова стажантка. Но не работя вечер и през почивните дни. Освен това...

— Къде е Надин?

— Напусна.

— *Защо?*

Вероника сви рамене.

— Каза само, че не е влязла в университета, за да стрелят по нея, да я изблъскват от шосето, да влиза в болница и да пие гадно кафе в Западен Тексас. Шегуваше се, нали?

Бук пристъпи към прозореца и се загледа в студентското градче. Рано или късно всички напускаха.

— Нали, професоре?

Той въздъхна.

— Да, госпожице Крос. Шегувала се е.

— Така си и мислех.

— Кафето не беше чак толкова лошо.

Той се обърна към новата си помощничка. С това облекло не приличаше на студентка, а по-скоро на адвокатка — бяла блуза с висока яка, дълга черна пола и лъскави черни обувки с токчета. Късата ѝ черна коса беше модерно подстригана, а гримът — безупречен. Седеше изправена като струна.

— О, тя каза и още нещо.

— Какво?

— Нещо за живот без мрежа, каквото и да означава. Щяла да напусне факултета, да замине за Франция и да стане майстор готвач. Да не е откачила или нещо подобно?

Бук се усмихна.

— Нещо подобно.

— И поръча да ви предам, че сте нейният герой.

— Така ли каза?

— Ами... да.

Вероника посочи с близалката купчината кореспонденция пред себе си.

— Дайте да се разберем: нещастни хора от цялата страна пишат тези писма и очакват от вас да зарежете всичко и да се втурнете да им помагате. Като че ли си нямате друга работа. Така де, сериозно ли?

— Сериозно.

— Значи всяка седмица ще трябва да чета хленченията им?

— Да, всяка седмица.

Тя въздъхна.

— Би трябвало да престанат да хленчат, да отидат да си намерят работа и да постигнат нещо в живота.

— Май страдаме от липса на състрадание, нали, госпожице Крос?

Вероника Крос изпъшка.

— О, боже! Татко беше прав. Гледа ви по телевизията и казва, че сте либерал и демократ.

Бук пак се усмихна. Може би работата при него щеше да се окаже полезна за госпожица Крос.

— Уведомете ме, ако намерите писма, които трябва да прочета.

Вероника неуверено вдигна един плик.

— Ами... това изглежда интересно.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.